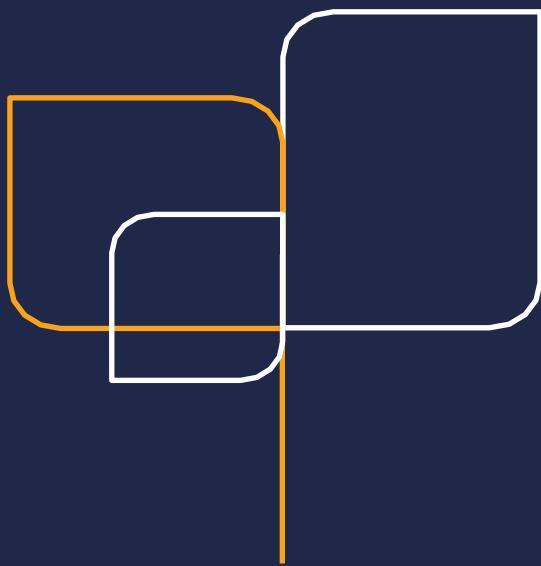

Godišnje izvješće o poslovanju Fina Grupe za 2023. godinu

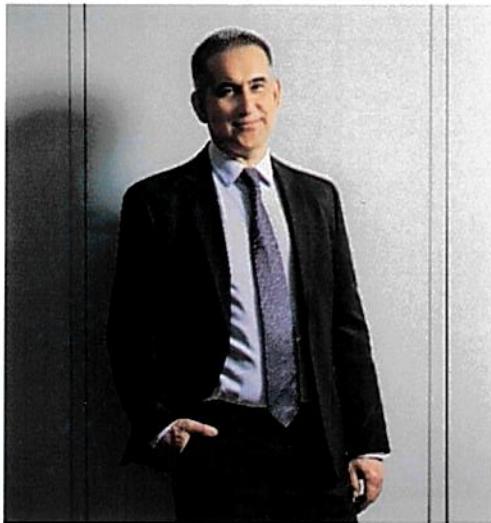
Sadržaj

1. ORGANIZACIJSKI PROFIL	4
1.1. Članice Grupe	5
1.2. Segment usluga za finansijsku industriju	7
1.3. Segment digitalnih rješenja.....	15
1.4. Segment javnih servisa	22
1.5. Segment servisa za državu	29
2. FINANCIJSKI REZULTATI.....	36
2.1. Prihodi	38
2.2. Rashodi.....	39
2.3. Investicijska ulaganja	41
3. IZVJEŠĆE O ODRŽIVOSTI.....	42
3.1. Opće informacije.....	43
3.1.1. Izjava o održivosti	44
3.1.2. Upravljanje	46
3.1.3. Strategija, poslovni model i lanac vrijednosti.....	62
3.1.4. Interesi i stajališta dionika	69
3.1.5. IRO analiza.....	71
3.2. Informacije o okolišu	75
3.2.1. EU Taksonomija	76
3.2.2. Klimatske promjene.....	81
3.2.3. Onečišćenje.....	90
3.2.4. Korištenje resursa i kružno gospodarstvo	91
3.3. Informacije o socijalnim pitanjima	93
3.3.1. Vlastita radna snaga.....	94
3.3.2. Pogodjene zajednice.....	109
3.3.3. Potrošači i krajnji korisnici.....	111
3.4. Informacije o upravljanju	118
3.4.1. Poslovno ponašanje.....	119
PRILOG 1. POPIS SLIKA.....	128
PRILOG 2. POPIS KRATICA.....	129
PRILOG 3. POPIS TEMA KOJE NISU MATERIJALNO ZNAČAJNE	131
PRILOG 4. POPIS STANDARDA IZVJAŠTAVANJA ESRS KOJI SU IZOSTAVLJENI I RAZLOZI IZOSTAVLJANJA.....	131
PRILOG 5. GODIŠNJI KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI I IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA.....	132

Riječ predsjednika Uprave Fine

Fina Grupa je u 2023. godini brojila **3.540 zaposlenika** te je ostvarila **neto dobit u iznosu od 2,5 milijuna eura**. Iako se poslovanje Grupe u 2023. godini odvijalo unutar zahtjevnih tržišnih prilika ponosni smo na realizaciju nekoliko važnih projekata.

Valja istaknuti uspješan završetak projekta uvođenja eura kao službene valute u RH kojim smo ispunili sve obveze vezane uz osiguravanje neometanog prometa gotovog novca u razdoblju zamjene kune u euro što podrazumijeva i obradu i distribuciju gotovog novca tijekom postupka predopskrbe eura i povlačenja kune iz opticaja. Odlaskom kune i uvođenjem eura kao službene valute, implementirali smo **EuroNKS instant plaćanje** na nacionalnoj i prekograničnoj razini, kojima kontinuirano raste broj transakcija.

U dijelu poslovanja SKDD-a u 2023. godini uspješno je provedeno priključenje na TARGET-HR komponentu te se započelo s radom na jedinstvenoj europskoj platformi za namiru vrijednosnih papira **TARGET2 Securities**.

Modernizacija **RGFI-a**, **Platforma FondoviEU** i **Fina Licitator** samo su neki od složenijih projekata na kojima smo radili, a koji će korisnicima olakšati poslovanje i donijeti nove vrijednosti. Na tržištu kapitala Fina i SKDD su pronašli svoje mjesto pružanjem stručnih znanja i resursa Ministarstvu financija, omogućujući **upis ponuda za kupnju trezorskih zapisa u svojim poslovcicama**, a kasnije **razvojem aplikacije e-Riznica** za digitalni upis ponuda za kupnju.

Smatramo kako smo se kvalitetno pozicionirali i odgovorili zahtjevima koje je poslovno okruženje stavilo pred nas. Vjerujemo da našim uslugama i proizvodima postižemo iskorake u pogledu modernizacije, inovacije infrastrukture, razvoja naprednih i intuitivnih digitalnih rješenja za suvremenih način poslovanja i življenga s naglaskom na kontinuirano unaprjeđenje korisničkog iskustva i odgovornog poslovanja.

1. Organizacijski profil

1.1. Članice Grupe

Financijska agencija (Fina)

Fina je vodeća hrvatska kompanija na području pružanja financijskih i elektroničkih usluga. Finu obilježava nacionalna pokrivenost, informatički sustav dokazan na poslovima od nacionalne važnosti te profesionalnost stručnih timova koji omogućuju pripremu i provedbu projekata najviših razina kompleksnosti. Uz komercijalne usluge za poslovne subjekte i građane, Fina uspješno surađuje s Hrvatskom narodnom bankom (HNB) te ostalim komercijalnim bankama stoga je nezaobilazna točka u razvoju hrvatskog financijskog sustava, gospodarstva i društva. Također, Fina je partner državi na području digitalizacije javnoga sektora te jedan od pružatelja usluga Centra dijeljenih usluga i usluga koje čine sastavnice državne informacijske infrastrukture.

Povijest Fine

Fina pod ovim nazivom djeluje od 2002. godine, ali iza sebe ima dugu poslovnu tradiciju kao nasljednik Službe društvenog knjigovodstva (SDK) koja je u prošlosti imala isključivo pravo obavljati transakcije platnog prometa u tuzemstvu. SDK je prerastao u Zavod za platni promet (ZAP) te se tehnološki i organizacijski usavršio. Donošenjem Zakona o Financijskoj agenciji 2002. godine (NN 117/01, 60/04, 42/05), Fina je naslijedila prava, obveze i imovinu ZAP-a te od tada posluje u ovom obliku.

Fina je u 100%-tnom vlasništvu Republike Hrvatske (RH) te posjeduje 100% udjela u društvu FINA gotovinski servisi d.o.o. i 56,62% dionica u SKDD d.d.

Fina gotovinski servisi d.o.o. (Fina GS) osnovana je 15. rujna 2009. godine izdvajanjem djelatnosti obrade gotovog novca i distribucije vrijednosnih pošiljki iz Fine. 2021. godine Fina GS je reorganizirala poslovne segmente osnivanjem novog trgovačkog društva za uslužne djelatnosti **Fina GS usluge d.o.o.** koje je registrirano za djelatnost pružanja usluga čišćenja i privatne zaštite.

Središnje klirinško depozitarno društvo d.d. (SKDD) osnovano je 1997. godine na temelju Zakona o izdavanju i prometu vrijednosnim papirima (NN 107/95) i Zakona o trgovačkim društvima (NN 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19, 34/22, 114/22, 18/23, 130/23) kao Središnja depozitarna agencija d.d. Promjena naziva tvrtke u Središnje klirinško depozitarno društvo provedena je 2009. godine. SKDD je društvo koje posluje kao središnji depozitorij vrijednosnih papira odnosno registar nematerijaliziranih vrijednosnih papira gdje se u obliku elektroničkih zapisa vode podaci o izdavateljima, vrijednosnim papirima, računima vrijednosnih papira i imateljima vrijednosnih papira kao i drugi podaci predviđeni zakonom. SKDD svoju djelatnost primarno obavlja na temelju Zakona o tržištu kapitala (NN 65/18, 17/20, 83/21, 151/22), a njegov rad nadzire Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA). Ovisno društvo **SKDD-CCP Smart Clear d.d. (SKDD-CCP)** osnovano je radi pružanja usluga središnje druge ugovorne strane sukladno Uredbi (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. godine o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju.

Slika 1. Fina i povezana društva

Snažna prisutnost u svim dijelovima Hrvatske

Dostupnošću poslovne mreže i dalnjim ulaganjem u infrastrukturu Fina Grupa želi doprinijeti snažnijem rastu i razvoju poslovnog nacionalnog i lokalnog ekosustava.

Polazeći od potreba građana i poduzetnika Grupa svoje usluge pruža kroz široku poslovnu mrežu koja se sastoji od četiri regionalna centra (Zagreb, Split, Rijeka i Osijek), 18 podružnica i 170 poslovnica. Razgranata poslovna mreža slijedi logiku i intenzitet gospodarske aktivnosti što čini Grupu prisutnom u lokalnim zajednicama diljem Hrvatske kako bi Finine usluge i podrška bile dostupne svima. Fina GS posluje kroz 12 podružnica u sljedećim gradovima: Zagreb, Varaždin, Bjelovar, Rijeka, Pula, Gospić, Osijek, Slavonski Brod, Split, Zadar, Dubrovnik i Opuzen putem kojih je u 2023. godini obavila 131 tisuću usluga opsluživanja bankomata širom RH, 158 tisuća prijevoza vrijednosnih pošiljki za banke te 200 tisuća prijevoza vrijednosnih pošiljki za poslovne subjekte.

1.2. Segment usluga za finacijsku industriju

Segment usluga za finansijsku industriju

Ovaj segment poslovanja obuhvaća upravljanje platnim sustavima, poslove vođenja poslovnog odnosa s kreditnim institucijama, obradu i prijevoz gotovog novca te usluge depozitorija, poravnjanja i namire.

Fina održava poziciju strateški važnog partnera bankovnoj zajednici i tijelima javnih vlasti te radi na razvoju novih usluga i unaprjeđenju postojećih za poslovne partnere, klijente, građane i zajednicu u cjelini. U ovom segmentu su i srodnii poslovi poput posredovanja pri prodaji proizvoda i usluga namijenjenih stanovništvu, mikro, malim i srednjim poduzetnicima te jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U okviru gotovinskih centara, a u ime i za račun HNB-a, zaprima se, obraduje, pohranjuje i izdaje gotov novac poslovnih banaka diljem RH. U suradnji s poslovnim bankama pružaju

se komercijalne usluge obrade dnevnih utržaka za poslovne subjekte s mogućnošću avansnog odobravanja računa, razmjenu gotovog novca, obradu gotovog novca iz uplatnih uređaja te pohranu i čuvanje ostalih vrijednosti. Dalje, Fina GS obavlja usluge distribucije vrijednosnih pošiljki koje podrazumijevaju prijevoz i zaštitu gotovog novca domaće i strane valute, vrijednosnih papira i ostalih vrijednosnica, prijevoz dragocjenosti i plemenitih metala, kao i usluge opsluživanja i održavanja bankomata, pražnjenja i održavanja dnevno noćnih trezora te depozitnih uređaja-pametnih sefova.

U dijelu usluga središnjeg depozitorija vrijednosnih papira pružaju se usluge depozitorija, usluge poravnanja i namire te ostale usluge temeljem Zakona o tržištu kapitala (NN 65/18, 17/20, 83/21, 151/22).

Naturalni pokazatelji

Količina obrađenih naloga u 2023. godini u odnosu na prethodnu godinu bilježi porast od 7% pri čemu su tradicionalne usluge za građane, uplate građana koje se zaprimaju na šalterima Fine, slijedom porasta internetskog plaćanja, očekivano u padu 10% dok su bezgotovinski nalozi u porastu 19%. Obrada gotovine u 2022. godini zabilježila je porast uslijed zamjene kune eurom dok se u 2023. godini stabilizirala te iznosi 40,2 milijarde eura.

	2021.	2022.	2023.	CAGR	2023./ 2022.
OBRADA NALOGA u mil. kom	35	35	37	3%	7%
Gotovinski nalozi	16	15	13	-10%	-10%
Bezgotovinski nalozi	19	20	24	14%	19%
Obrada gotovine u mlrd.€	28,1	53,4	40,2	20%	-25%
Broj finansijskih instrumenata uključenih u usluge depozitorija	794	762	735	-4%	-4%
Broj namirenih transakcija	97.593	50.238	44.631	-32%	-11%
Broj provedenih isplata ulagateljima iz korporativnih akcija	228.483	273.152	276.430	10%	1%

Slika 2. Naturalni pokazatelji usluga za finansijsku industriju

Usluge platnog prometa

Fina obavlja usluge poslova platnog prometa za poslovne subjekte klijente banaka, odnosno zaprima i obrađuje naloge za uplatu, naloge za uplatu putem DNT-a, naloge za isplatu te prijenos novčanih sredstava. U 2023. godini poslovi gotovinskog poslovanja koje Fina obavlja za klijente banaka bilježe porast volumena uplaćenog i isplaćenog gotovog novca. Navedeno je rezultat suradnje s bankovnom zajednicom odnosno inicijative za povećanje raspona usluga koje klijenti banaka mogu koristiti u poslovnoj mreži Fine. Dodatno korisnici mogu koristiti usluge uvida u stanje računa, pregleda i ispisa izvadaka po računima, aplikaciju e-plaćanja i slično.

Fina kao članica Nacionalnog odbora za platni promet s bankama i ostalim financijskim institucijama sudjeluje u unaprjeđivanju standarda stabilnog i sigurnog obavljanja usluga platnog prometa. Ujedno, kao članica Odbora za upravljanje nacionalnim shemama, sudjeluje u upravljanju i dalnjem razvoju SEPA shema, koji se još operativnije kreiraju kroz operativne grupe za SEPA kreditne transfere, SEPA izravna terećenja i SEPA instant kreditne transfere. Uz navedeno, Fina je članica Hrvatskog SEPA Forum-a, čime aktivno sudjeluje u komunikaciji SEPA promjena široj javnosti.

Usluge za građane i poduzetništvo

Porastom stupnja digitalizacije i internetskog plaćanja usluge za građane i poduzetništvo očekivano padaju, međutim, i dalje se obrađuje značajan broj fizičkih naloga na šalterima budući da je prepoznata kod velikog broja izdavatelja uplatnica čiji korisnici u poslovnicama Fine mogu plaćati račune s povlaštenom ili bez naknade. Uz to, plaćanje računa moguće je obaviti i putem Finine mreže POS uređaja čija primjena je u konstantnom porastu.

U Fininim poslovnicama građani mogu koristiti usluge prijenosa novca putem **Western Uniona** kao i usluge mjenjačnice. Od studenog 2023. godine uvedena je nova Western Union usluga "1 hour service" koja podrazumijeva slanje novca unutar RH koji je dostupan za isplatu primatelju jedan sat nakon slanja uz nižu naknadu. Dosadašnja standardna usluga slanja novca unutar RH kod koje je novac dostupan primatelju unutar nekoliko minuta od trenutka slanja je i dalje dostupna.

Fina nudi uslugu **pohrane vrijednosti** u Splitu i Rijeci gdje korisnici mogu zakupiti pretinac sefa i pohraniti svoju vrijednost na sigurno čuvanje.

Obveznicima PDV-a, primarno iznajmljivačima paušalistima, dostupne su i **usluge izrade/slanja obrazaca u sustav ePorezna**. Također, u poslovnicama Fine obavlja se isplata dividendi i udjela članovima Fonda hrvatskih branitelja, kao i usluga potpisivanja Suglasnosti za izravno terećenje određenim primateljima sredstava.

U sklopu **paketa mjera pomoći građanima** i pružateljima socijalnih usluga za smanjenje utjecaja porasta cijena energenata (Uredba o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije NN 104/22, 106/22, 121/22 sa izmjenama i dopunama NN 31/23, 74/23, 107/23,) kao ključan partner Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, u poslovnicama Fine omogućena je realizacija subvencija kupona za sufinanciranje određenih režijskih troškova ili isplatu pomoći. Dodatno, tijekom 2023. godine radilo se na doradi OSPD sustava kako bi se osobama s invaliditetom omogućilo podnošenja vaučera elektronskim putem.

Za poslodavce koji imaju potrebu za zapošljavanjem sezonskih radnika u poljoprivredi Fina u svojim poslovnicama obavlja prodaju vrijednosnih **kupona za sezonski rad u poljoprivredi**.

KYC platforma (eng. Know Your Customer) podrazumijeva provjeru identiteta poslovnih subjekata (putem API-a) te se u 2023. godini nastavilo s ugovaranjem dodatnih korisnika. Ova aplikacija omogućuje korisnicima mrežni pristup nadležnim registrima uz primjenu funkcionalne logike za digitalizirano prikupljanje i analize stvarnog vlasništva klijenata u okviru odredbi Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (NN 108/17, 39/19, 151/22).

U 2023. Fina je dovršila razvoj usluge koja omogućava **provjeru vlasničke strukture putem web** servisa što omogućuje jednostavno korištenje bez dodatnih prilagodbi od strane korisnika, omogućujući tako brzu i jednostavnu integraciju i digitalizaciju.

U kontekstu razvoja i uspostave **sustava za razmjenu podataka o dugovanju korisnika teleoperatora** u skladu s odredbama Zakona o električkim komunikacijama (NN 76/22) gdje je Fina imenovana kao upravitelj sustava te je zadužena za izradu metodologije i tehničku operacionalizaciju sustava, u 2023. godini izrađen je prijedlog Pravilnika o uspostavi i radu sustava za razmjenu podataka.

U 2023. godini Grupa je Ministarstvu finacija (MF) omogućila upis ponuda za vrijednosne papire putem **platforme za vrijednosne papire** kojom su građani RH mogli upisati ponude za vrijednosne papire izdavatelja MF u poslovnicama Fine. S ciljem digitalizacije procesa upisa ponuda, platforma je integrirana sa svim dostupnim registrima, kao i **SKDD-om**, čime se osigurao jednostavan i brz upis ponuda

ulagatelja te evidentiranje svih potrebnih podataka na računima ulagatelja.

Nakon prve emisije u studenom 2023. godine koja se odvijala u poslovnicama Fine, intenzivno se radilo na web platformi koja omogućuje upis ponuda digitalnim putem, bez fizičkog dolaska u poslovnice Fine.

Platni sustavi

Od siječnja 2023. godine, uvođenjem eura kao službene valute, Fina upravlja **EuroNKS i EuroNKSInst** sustavima koji preuzimaju obradu preko 20 milijuna transakcija mjesečno koje su se ranije obrađivale u okviru kunskog NKS platnog sustava. Kontinuirano se radi na unaprjeđenjima, slijedom čega je u 2023. godini uveden dodatni ciklus obrade u terminski plan EuroNKS-a.

Digitalizacijom broj transakcija **SEPA kreditnih transfera** kao i **SEPA izravnih terećenja** kontinuirano raste. U 2023. godini sedam poslovnih banaka u RH koristi instant shemu SEPA kreditnih transfera. Od lipnja 2023. godine Fina je omogućila i provedbu prekograničnih instant transakcija unutar SEPA područja kojeg čini 38 zemalja.

U 2023. godini Fina je razvila sustav za provođenje **prekograničnog i međunarodnog platnog prometa za HNB** i njegove klijente, odnosno sve institucije koje imaju otvorene račune u HNB-u, kako bi se neometano odvijalo iniciranje i provođenje prekograničnih i međunarodnih nalog u valuti euro te su održene aktivnosti vezane za prelazak na novu konsolidiranu platformu TARGET sustava u dijelu prilagodbe na .xml formate poruka.

**Instant transakcije u brojkama
(2023. godina)**

**obuhvaćeno je 60% klijenata banaka
1,2 milijuna transakcija**

Na području platnih sustava Fina je aktivna članica EACHA-e, Europskog udruženja automatiziranih klirinških kuća, unutar kojega održava kontakte i razmjenjuje iskustva sa svim klirinškim kućama u Europi. Također, sve važne aktivnosti i informacije vezane za EACHA-u, Fina prenosi nacionalnim bankama kroz održavanje Vijeća sudionika platnih sustava Fine. Vijeće ima ulogu razvijanja uzajamne kontinuirane suradnje između banaka kao korisnika i sudionika platnih sustava, zatim Fine kao vlasnika i operativnog upravitelja platnih sustava EuroNKS i EuroNKSInst te HNB-a kao regulatora sustava platnog prometa u zemlji. Unutar Vijeća sudionika platnih sustava, krajem 2023. godine obnovljen je rad Savjeta Vijeća sudionika platnih sustava kao predstavničkog tijela svih članova Vijeća sudionika.

Gotovinske operacije

Fina GS obavlja poslove **obrade gotovog novca** domaće i strane valute **te pohrane ostalih vrijednosti**. Čvrsti temelji uspjeha jesu vrhunska oprema za obradu domaće i stranih valuta, stručni djelatnici te procesi koji se ostvaruju pomoću najmoderne softverske podrške.

Fina GS raspolaže s više od 1.500 m² trezorskih kapaciteta te pruža usluge gotovinskih centara u ime i za račun HNB-a, odnosno zaprima, obrađuje, pohranjuje i izdaje gotov novac poslovnih banaka diljem RH. U suradnji s poslovnim bankama pruža komercijalne usluge obrade dnevnih utržaka za poslovne subjekte s mogućnošću avansnog odobravanja računa, razmjenu gotovog novca, obradu gotovog novca iz uplatnih uređaja te pohranu i čuvanje ostalih vrijednosti.

Distribucija vrijednosnih pošiljki

Usluge prijevoza i zaštite vrijednosnih pošiljki podrazumijevaju:

- Unutarnji i međunarodni prijevoz gotovog novca domaće i stranih valuta;
- Prijevoz vrijednosnih papira i ostalih vrijednosnica;
- Prijevoz dragocjenosti i plemenitih metala;
- Usluge opsluživanja bankomata i prvu razinu održavanja;
- Usluge pražnjenja dnevno noćnih trezora i prvu razinu održavanja;
- Usluge pražnjenja, održavanja i nadzora depozitnih uređaja „Pametni sefovi“.

Visoka razina sigurnosnih standarda zadržava se neprestanim unaprjeđivanjem radnih i sigurnosnih procedura, educiranjem i usavršavanjem radnika, primjenom najmoderne specijalizirane opreme

te centraliziranim praćenjem vozila iz nadzornog centra uz korištenje GPS sustava. Kako bi se klijente dodatno zaštitilo od svih opasnosti fizičkoga gubitka ili oštećenja vrijednosnih i drugih pošiljaka Fina GS posjeduje policu osiguranja gotovog novca u prijevozu s najvećim iznosom limita po jednom vozilu.

Osim klasičnog prikupljanja, Fina GS nudi dva modela prikupljanja gotovog novca u kombinaciji s tehničkim uređajima pri čemu su uređaji u vlasništvu Fine GS:

- Na lokaciji klijenta instalira se „drop in blagajna“/sef, a ključevima sefa rukuje Fina GS;
- Na lokaciji klijenta instalira se depozitni uređaj pametni sef, a ključevima sefa rukuje Fina GS.

Usluge središnjeg depozitorija vrijednosnih papira

SKDD je društvo koje posluje kao središnji depozitorij vrijednosnih papira odnosno registar nematerijaliziranih vrijednosnih papira gdje se u obliku elektroničkih zapisa vode podaci o izdavateljima, vrijednosnim papirima, računima vrijednosnih papira i imateljima vrijednosnih papira i drugi.

Osnovne usluge obuhvaćaju početno evidentiranje u sustav u nematerijaliziranom obliku, osiguravanje i vođenje računa vrijednosnih papira (usluga središnjeg vođenja računa) te upravljanje Sustavom namire vrijednosnih papira (usluga namire) dok pomoćne usluge obuhvaćaju usluge povezane s registrom dioničara, usluge podrške obrade korporativnih akcija (uključujući poreze, glavne skupštine i usluge informiranja), usluge novih izdanja (uključujući alokaciju i upravljanje ISIN oznakama i sličnim oznakama), usluge uspostave veze s drugim Središnjim depozitorijima, usluge pružanja informacija, podataka i statističkih podataka tržištu, statističkim uredima ili drugim vladinim ili međuvladinim subjektima, pružanje IT usluga, usluge vođenja i upravljanja Fondom za zaštitu ulagatelja te osposobljavanje Članova za korištenje informacijskog sustava SKDD-a.

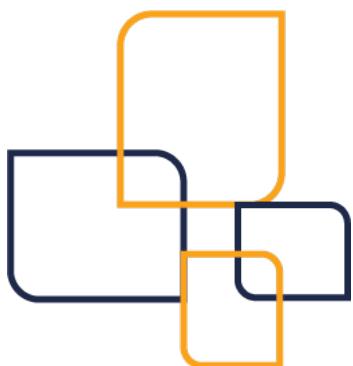
Poslovnu godinu društva SKDD obilježilo je:

- Uspješno prebacivanje operativnog poslovanja i informacijskog sustava na euro kao službenu valutu;
- Uspješno priključenje na TARGET-HR komponentu (T2), što je uključivalo opsežna interna i vanjska testiranja provedena s članovima sudionicima te potpisivanje Ugovora o otvaranju i vođenju TARGET računa u sustavu TARGET-HR kojim se uređuje odnos između HNB kao upravitelja sustava TARGET-HR i SKDD-a kao sporednog sustava i imatelja TARGET računa u sustavu TARGET-HR;
- Početak rada na jedinstvenoj europskoj platformi za namiru vrijednosnih papira TARGET 2 Securities (T2S).

Proces priključenja na T2S ostvareno je kroz aktivnu suradnju s Europskom središnjom bankom (ESB), HNB-om i HANFA-om, a kroz udovoljenje niza kriterija za priključenje sadržanih u dokumentu Target2-Securities Eligibility Criteria Report. SKDD je priključenjem u T2S korisnik depozitorija, a koji su sastavljeni iz 20 europskih zemalja od kojih je 15 iz europodručja.

SKDD je u procesu migracije na T2S dovršilo zahtjevan dio usklađenja s nizom standarda iz različitih područja poslovanja, poput namire, korporativnih akcija, sustava plaćanja, prilagodbe poslovnog modela središnjeg vođenja računa, kao i velika ulaganja u tehnološko unaprjeđenje kroz razvoj IT infrastrukture, prilagodbu procesa rada i provođenje brojnih testiranja sa sudionicima tržišta kapitala. Izmjenom poslovnog modela vođenja računa radi usklađenja s tržišnim praksama EU, SKDD je uveo novu vrstu računa za potrebe namire u T2S koji se povezuje s T2S računima članova (transakcijski računi), zbog čega su se kroz 2023. godinu pripremale i provodile opsežne izmjene Operativnih pravila rada te cjenika što je podrazumijevalo strogo formaliziran i zahtjevan postupak savjetovanja i odobrenja regulatora.

Nakon priključenja na T2S nastavljeno je aktivno provođenje planiranih poslovnih aktivnosti te intenzivna suradnja s ESB-om i HNB-om zbog priključenja na Eurosystem Collateral Management System (ECMS) kao posljednji cilj Programa EURO.

1.3. Segment digitalnih rješenja

Digitalna rješenja obuhvaćaju upravljanje **elektroničkim, arhivsko-dokumentacijskim i digitalnim** proizvodima i uslugama za komercijalno tržište i državnu informacijsku infrastrukturu.

Naturalni pokazatelji

Proširenjem portfelja usluga povjerenja Fina u izvještajnoj godini bilježi porast broja izdanih digitalnih certifikata u odnosu na prethodnu godinu. U trogodišnjem periodu broj aktivnih certifikata bilježi rast od 22%. Također, bilježi se porast izdanih ePass vjerodajnica (povećanje za 4% u posljednje tri godine), kao i broj novih korisnika NIAS sustava (povećanje za 9%).

Broj poslovnih korisnika FINA B2B e-Računa također ostvaruje porast (18% u posljednje tri godine) zbog primjene Zakona o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi (NN 94/18).

	2021.	2022.	2023.	CAGR	2023./ 2022.
Aktivni certifikati u tisućama	422	498	627	22%	26%
Broj izdanih vjerodajnica i korisnika NIAS-a u tisućama					
izdani ePass vjerodajnica	660	687	712	4%	4%
jedinstveni korisnici NIAS sustava	1.572	1.720	1.868	9%	9%
Trend kretanja broja korisnika servisa eRačun					
broj obveznika na centralnoj platformi B2G	5.766	5.799	5.778	0%	0%
broj korisnika Fina B2B	36.941	44.902	51.469	18%	15%

Slika 2. Naturalni pokazatelji pojedinih digitalnih usluga

Usluge elektroničkog poslovanja

Ove usluge obuhvaćaju upravljanje e-poslovanjem vezanim za izdavanje certifikata i vremenskih žigova te srodnih usluga iz područja PKI tehnologije. Usluge povjerenja podrazumijevaju digitalne certifikate, vremenski žig, potpisna rješenja te video identifikaciju i validaciju potpisa.

Fina je prvi certificirani izdavatelj kvalificiranih certifikata u RH te jedna od rijetkih institucija u kojoj korisnik može pronaći sva rješenja za digitalizaciju procesa.

Sukladno eIDAS Uredbi i ETSI normama Fina je:

- Izlistana na međunarodnoj i EU trusted listi kao izdavatelj kvalificiranih certifikata za elektroničke potpise i pečate te kvalificirani vremenski žig (Fina RDC 2020 CA);
- Priznati izdavatelj kvalificiranih certifikata u MS root programu što znači da se certifikatima Fine vjeruje svugdje u svijetu u okviru korištenja MS operativnog sustava;
- Izdavatelj TLS/SSL certifikata usklađenih s Certificate Transparency programom pa se isti mogu uspješno koristiti u Google Chrome internetskom pregledniku;
- Izdavatelj kvalificiranih certifikata bankama i FinTech tvrtkama za servise iz PSD2 Direktive (revidirana Direktiva o platnim uslugama Europske unije) te je označena na EU Trusted listi za pružanje usluge izdavanja QWAC certifikata i članica je udruženja Open Banking Europe OBE S.A.S. koja povezuje kvalificirane pružatelje usluga povjerenja (QTSP-ove) koji izdaju certifikate za PSD2 servise;
- Pružatelj usluge udaljene video identifikacije sukladno zakonskoj regulativi što znači da se u procesu izdavanja kvalificiranih i drugih vrsta certifikata korisnika može fizički identificirati putem audio-vizualne veze.

FINA Validator omogućuje provjeru valjanosti kvalificiranog i naprednog elektroničkog potpisa i/ili pečata uz podršku kvalificiranog certifikata. Provjera valjanosti provodi se prema eIDAS uredbi, ETSI normama te korištenjem pouzdanog popisa kvalificiranih pružatelja usluga povjerenja država članica EU (eng. Trusted list). Ovu uslugu Fina nudi besplatno putem web aplikacije na web stranicama te putem mobilne aplikacije **mFina**.

Digit.ALL platforma omogućava korisniku korištenje usluga prema svojim željama i potrebama.

Digit.ALL uključuje usluge prijevoza, arhiviranja i digitalizacije papirnate dokumentacije, digitalne certifikate, vremenski žig, e-Potpis, Fina Validator, e-Račun i e-Arhiv.

Digitalne usluge i servisi

Digitalna rješenja predstavljaju podršku državnoj informacijskoj infrastrukturi i strategiji razvitka digitalne ekonomije te samostalna rješenja koja se temelje na razmjeni i pohrani elektroničkih dokumenata i isprava, a obuhvaćaju poslove poslovnog razvoja, komercijalnog plasmana i upravljanja uslugama i servisima. Digitalne usluge i servisi podrazumijevaju Nacionalni identifikacijski i autentifikacijski sustav (NIAS) unutar sustava e-Građani i e-Poslovanje s e-Ovlaštenjima i eIDAS čvorom, sustav e-Pristojbe, Centralnu platformu za razmjenu eRačuna - servis e-Račun za državu (e-Račun B2G), servis e-Račun za poslovne subjekte (e-Račun B2B), usluge ovjere eRačuna te Fina faktoring platformu.

e-Račun

Od početka primjene Zakona o elektroničkom izdavanju e-računa u javnoj nabavi (NN 94/2018) do 31.12.2023. godine zaprimljeno je **više od 25 milijuna računa**.

Fina, u svojoj ulozi operativnog voditelja centralne platforme, kontinuirano provodi aktivnosti usmjerene na osiguranje neometanog rada centralne platforme, održavanje i unaprjeđenje njezinih funkcionalnosti te pruža podršku svim korisnicima platforme, uključujući obveznike javne nabave, izdavatelje e-računa te informacijske posrednike.

Ukupan broj registriranih obveznika javne nabave na dan 31. prosinca 2023. godine je gotovo 6.000, a broj izdavatelja koji su slali račune na centralnu platformu gotovo 46.000. U protekloj godini ostvaren je porast zaprimljenih prekograničnih e-računa putem PEPPOL mreže. Servis Fina e-Račun za poslovne subjekte u 2023. godini dosegao je gotovo **52 tisuće korisnika**.

Usluga **e-Arhiv** dostupna je korisnicima za pojedinačno arhiviranje ili arhiviranje direktno iz vlastitih sustava koristeći web servise, a korisnicima e-Računa se nudi kao dio cijelovitog paketa. Fina e-Arhiv servis omogućava arhiviranje svih oblika digitalnih i naknadno digitaliziranih poslovnih dokumenata, dokumenata i korisničkih podataka elektroničkih servisa (e-servisa) koji su povezani sa sustavom Fina e-Arhiv ili bilo kojih drugih vrsta dokumenata koje će korisnik generirati.

Fina faktoring platforma je novi proizvod kojim se Fina uključila u tržište faktoringa na neposredan način nudeći potpuno digitaliziranu platformu za provedbu procesa faktoringa nad nedospjelim potraživanjima. Predmet tražbine je e-Račun, a sam proces uz pomoć ostalih servisa je u potpunosti digitaliziran. Digitalni potpis putem potpisnih certifikata te kompatibilnost s procesima korisnika daje visoku razinu sigurnosti i ubrzava dosadašnji način obavljanja faktoring poslovanja.

Sustav e-Poslovanje (NIAS) poslovnim subjektima omogućuje pristup javnim informacijama i informacijama o javnim uslugama na jednom mjestu te elektroničku komunikaciju poslovnih subjekata i javnog sektora. Pružateljima e-usluga je omogućena integracija na podsustav eOvlaštenja u svrhu dobivanja dodatnih autorizacijskih podataka o poslovnim subjektima u čije ime autentificirani korisnik može djelovati.

Osim toga, u 2023. godini obavljene su pripremne aktivnosti za izradu mobilne platforme e-Građani te za dvije mobilne verzije usluga Moj profil i e-Ovlaštenja. Napravljena je nadogradnja Statistike e-Građani novim izvještajima o prijavama Korisnika na prekogranične e-usluge i o prijavama Prekograničnih korisnika na hrvatske e-usluge, te je za iste podatke proširen skup podataka za potrebe BI-a.

Kontinuiran je trend porasta opsega e-usluga koje su namijenjene poslovnim subjektima. Neke od usluga su: **ePristojbe, ePoljoprivreda, START Plus, Uvjerenje iz kaznene evidencije, ePlovilo, eNautika, eGrađevinska dozvola i druge usluge u gradnji, eTurizam** i druge.

Sustav e-Pristojbe (SeP) je središnji informacijsko-tehnološki sustav koji omogućuje izračun i plaćanje iznosa pristojbe i/ili naknade za pismena i radnje pred javnopravnim tijelima. Plaćanje je moguće izvršiti online unutar pojedinih e-usluga koje su korisnicima dostupne putem sustava e-Građani ili kartičnim plaćanjem putem EFT POS uređaja neposredno na mjestu pružanja usluga na šalterima pojedinih tijela i institucija. Značajan porast naplate usluga ostvaren je na električkim uslugama Zajednički informacijski sustav zemljisnih knjiga i katastra – ZIS OSS i e-Nautika.

Od listopada 2023. godine građanima i poslovnim subjektima dostupan je Modul korisničkog sučelja za pristojbene obveznike. Modul je namijenjen svim pristojbenim obveznicima koji dostupne usluge javnopravnih tijela žele platiti unaprijed, prije podnošenja zahtjeva za uslugu.

SeP u brojkama (2023. godina)

10 javnopravnih tijela

80 pružatelja usluga

274 usluge

527 EFT POS uređaja na šalterima policijskih uprava i postaja

89 EFT POS uređaja na šalterima lučkih kapetanija

11,2 milijuna eura naplaćenih pristojbi i naknada

Platforma FondoviEU je nova platforma državne informacijske infrastrukture, objedinjena u jedinstveni upravljački oblik SDURDD-a, kao nositelja državne informacijske infrastrukture. Fini, kao jednoj od četiri pružatelja dijeljenih usluga, sastavnici Centra dijeljenih usluga, povjerena je usluga operativnog izvršitelja razvoja, nadogradnji i održavanja komponenti Platforme FondoviEU. Unutar Platforme Fondovi EU su trenutno komponente NPOO FondoviEU, eFondovi i eKohezija te komponenta za provedbu poziva i natječaja Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost. Korištenjem ostalih sustava državne informacijske infrastrukture, komponente su povezane u jedinstvenu upravljačku cjelinu.

Arhivsko-dokumentacijske usluge

Arhivske usluge uključuju digitalizaciju, mikrofilmiranje, web arhiv, pohranu izvorne fizičke i elektroničke dokumentacije te SafeCut usluge.

Navedene usluge pružaju se korisnicima iz privatnog i javnog sektora, a prepoznate su kao pouzdane i kvalitetne. Ocjena klijenata je posljedica kontinuiranog ulaganja u razvoj ljudskih resursa i tehnologiju za pružanje arhivskih usluga.

U 2023. godini Digitalizacija javnog gradiva RH, kao poslovna inicijativa, prednjači u pruženim uslugama. Navedena usluga se temelji na javnim natječajima i suradnji s javnim stvarateljima gradiva.

1.4. Segment javnih servisa

Segment javnih servisa obuhvaća poslove s državom koji su Fini, kao ključnom partneru, povjereni temeljem zakonskih i podzakonskih propisa. Poslove javnih servisa možemo podijeliti u tri cjenine: poslove **ovrhe na novčanim sredstvima**, poslove **provedbe e-Dražbi** te poslove **registara**.

Naturalni pokazatelji

U 2023. godini Fina je zaprimila 818 tisuća osnova za plaćanje čime je ostvaren trogodišnji pad od 10%. U 2021. godini veći broj osnova bio je rezultat moratorija na provedbu osnova za plaćanje iz 2020. godine, a daljnje smanjenje pripisuje se snažnoj gospodarskoj aktivnosti, rezultat koje je otvaranje novih radnih mesta i povećanje plaća.

	2021.	2022.	2023.	CAGR	2023./ 2022.
Broj izvještaja prema načinu predaje-RGFI u tisućama					
Putem WEB-a	76	82	83	5%	1%
U Excelu	83	93	98	9%	5%
Na papiru	0,3	0,2	0,2	-25%	-18%
Broj provedenih elektroničkih javnih dražbi	7.048	4.851	3.220	-32%	-34%
Broj zaprimljenih osnova za plaćanje u tisućama					
	1.000	866	818	-10%	-5%
Poslovni subjekti	162	153	133	-9%	-13%
Građani	838	712	685	-10%	-4%
Iznos duga iz osnova za plaćanje u milijunima eur					
	2.181	2.086	2.983	17%	43%
Poslovni subjekti	942	908	1.002	3%	10%
Građani	1.239	1.178	1.981	26%	68%
Ukupno naplaćeno osnova za plaćanje u milijunima eur					
	352	443	333	-3%	-25%
Poslovni subjekti	256	277	117	-33%	-58%
Građani	95	166	217	51%	31%

Slika 3. Naturalni pokazatelji javnih servisa

Poslovi ovrhe na novčanim sredstvima

Fina poslove provedbe ovrhe na novčanim sredstvima obavlja temeljem Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (NN 68/18, 02/20, 46/20, 47/20) te pripadajućih podzakonskih akata. Provedba ovrhe na novčanim sredstvima ustrojena je kao centralizirani sustav provođenja ovrhe s jedinstvenim redoslijedom naplate te ustrojenim Jedinstvenim registrom računa (JRR), kao centralnom elektroničkom bazom podataka o svim računima i novčanim sredstvima otvorenim u bilo kojoj banci, stambenoj štedionici i kreditnoj uniji u RH.

2023. godine implementirana je **funkcionalnost dohvata podataka** o osnovama za plaćanje koje su sukladno Zakonu o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (NN 68/18, 02/20, 46/20, 47/20) stekle uvjete za fizičko uništenje te su kontaktirani ovrhovoditelji s velikim brojem osnova za plaćanje koje zadovoljavaju uvjete za uništenje kako bi im se osigurala mogućnost fizičkog izuzimanja osnova za plaćanje iz arhive te povrat. Također, napravljen je opsežniji redizajn i nadogradnja servisa eDugovanja za građane, kojima je putem platforme eGrađana ostvaren jednostavan i cijelovit pristup, pregled i preuzimanje podataka iz Očevidnika redoslijeda osnova za plaćanje te mogućnost da putem ove usluge Fine otvore zaštićeni račun, dodaju novo zaštićeni primanje ili zatvore zaštićeni račun. Na ovaj način, građanima su usluge Fine postale još dostupnije 24 sata dnevno 7 dana u tjednu.

Poslovi provedbe e-Dražbe

Fina provodi postupke e-Dražbe u kojima se na nadmetanju putem javno dostupne računalne aplikacije predaju ponude za kupnju nekretnina i pokretnina koje se prodaju u ovršnim i stečajnim postupcima te postupcima osiguranja, temeljem odredaba Ovršnog zakona (NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22) i Stečajnog zakona (NN 71/15, 104/17, 36/22).

Navedenim postupkom osigurava se sljedeće:

- Javna dostupnost podataka o svim nekretninama, pokretninama, pravima i imovini koji se prodaju u postupcima prisilne naplate objavom na mrežnim stranicama Fine u aplikacijama Očevidnik nekretnina i pokretnina i Javna objava;
- Transparentnost provedbe postupka prodaje te mogućnost praćenja postupka prodaje putem javno dostupnih aplikacija (Očevidnik i Javna objava);
- Elektronička provedba prodaje predmeta koji se prodaju u ovršnom, stečajnom i postupku osiguranja i to putem aplikacije e-Dražba kojoj se može pristupiti uz ispunjenje zakonskih preduvjeta (uplata jamčevine, digitalni certifikat).

Međunarodni projekt „LEILA – towards a muLtilingual European platform for judicial Auctions“

Fina je 2023. godine sudjelovala na međunarodnom projektu kojeg je sufinancirala Europska komisija u okviru Programa za pravosuđe (Justice Programme). Nositelj međunarodnog projekta je Ministarstvo pravosuđa Republike Italije, a projektom se razvila višejezična platforma koja će olakšati elektroničku razmjenu podataka nacionalnih davatelja usluga o imovini koja se prodaje u sudskim postupcima. Fina je unutar projekta omogućila dohvati i pretragu podataka iz

sustava elektroničkih javnih dražbi, slijedeći zajedničke tehničke specifikacije koje je definirala Europska komisija te se povezala s višejezičnom platformom e-Justice portalom. Fina je omogućila da podaci o imovini koja se prodaje u ovršnom, stečajnom i postupku osiguranja i to putem e-Dražbe, a koji su građanima dostupni putem postojeće Finine aplikacije Očeviđnik nekretnina i pokretnina, budu dostupni i europskom tržištu za sudsku prodaju.

Poslovi registara

Jedinstveni registar računa

Fina vodi Jedinstveni registar računa (JRR) od 2002. godine u skladu s Zakonom o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (NN 68/18, 02/20, 46/20, 47/20) te Pravilnikom o Jedinstvenom registru računa (NN 53/20). Pravilnikom o JRR-u u hrvatsko zakonodavstvo preuzima se Direktiva (EU) 2018/843 Europskoga parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive (EU) 2015/849 o sprječavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma i o izmjeni direktive 2009/138/EZ i 2013/36/EU. Temeljem Direktive se u JRR, između ostalih, upisuju i podaci o stvarnim vlasnicima pravnih subjekata kao i podaci o sefovima kod obveznika koje koriste poslovni subjekti.

Obveznici dostave podataka (Hrvatska narodna banka, banke, stambene štedionice i kreditne unije) u JRR dostavljaju podatke o otvorenim računima, novčanim sredstvima, sefovima i fizičkim osobama stvarnim vlasnicima kao i podatke o naknadno nastalim promjenama po prethodno dostavljenim podacima.

Fina intenzivno razvija novu aplikaciju JRR temeljenu na odredbama Zakona o olakšavanju uporabe financijskih i drugih informacija u svrhu sprječavanja, otkrivanja, istraživanja ili progona teških kaznenih djela (NN 151/22) kojim se definira pristup podacima iz JRR-a nadležnim tijelima (MUP, Ministarstvo financija, Porezna uprava, Carinska uprava i Državno odvjetništvo).

Registar godišnjih finansijskih izvještaja – RGFI

RGFI je središnji izvor informacija o uspješnosti poslovanja i finansijskom položaju pravnih i fizičkih osoba obveznika poreza na dobit koji je ustrojen temeljem Zakona o Registru godišnjih finansijskih izvještaja (NN 47/03).

Temeljem Zakona o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16 i 116/18, 42/20, 47/20, 114/22 i 82/23) Fina vodi RGFI te je ovlašteni tužitelj za pokretanje prekršajnih postupaka protiv poduzetnika i odgovorne osobe koji ne dostave propisanu dokumentaciju radi javne objave sukladno rokovima, te poduzetnika i osoba koji ne dostave finansijske podatke za statističke i druge potrebe.

Fina je 2023. započela sa reinženjeringom RGFI- a koji se odvija u fazama do 2026. godine, a podrazumijeva modernizaciju sustava uvažavajući prilagodbu relevantnim propisima i direktivama EU od kojih valja istaknuti integracija na NIAS te uvođenje novog formata izvještavanja XBRL.

U 2023. godini ukupno je obrađeno 181 tisuću GFI-a što je 3% više u odnosu na prethodnu godinu. Promatramo li strukturu zaprimljenih izvještaja prema formatu predaje najveći broj obveznika, njih 54,1%, izvještaje još uvek dostavlja u excel formatu u poslovnicu Fine (bilo osobno, putem pošte ili putem OSPD servisa), 45,8% obveznika koristi web aplikaciju RGFI dok 0,1% obveznika koristi obrasce na papiru.

RGFI u brojkama (2023. godina)

181 tisuća zaprimljenih i obrađenih izvještaja

145 tisuća javno objavljenih izvještaja

46% predanih izvještaja putem web aplikacije RGFI

12 tisuća prekršajnih naloga zbog nepredaje izvještaja radi javne objave

15 tisuća prekršajnih naloga zbog nepredaje izvještaja za statističke svrhe

Info.BIZ

Servis info.BIZ pruža uvid u **informacije o uspješnosti poslovanja** i finansijskom položaju svih poslovnih subjekata te poslovnoj okolini u kojoj djeluju.

U servisu info.BIZ prezentirani su adresni i finansijski podaci, pokazatelji poslovanja **poduzetnika** (pravnih osoba i obrtnika, obveznika poreza na dobit), ocjena kreditnog rejtinga prema priznatim svjetskim standardima (usklađeno s Basel III smjernicama i MSFI 9) i kreditni limit, adresni i osnovni finansijski podaci **finansijskih institucija, neprofitnih organizacija i proračunskih korisnika** za posljednjih pet godina te adresni podaci **obrtnika**, obveznika poreza na dohodak.

Servis nudi brz i jednostavan pristup velikom broju poslovnih podataka i informacija u stvarnom vremenu te korisnicima omogućuje brže, jednostavnije i sigurnije donošenje poslovnih odluka, sustavno praćenje klijenata, pojednostavljuje izradu poslovnih analiza te praćenje trendova na tržištu.

Tijekom 2023. godine servis je obogaćen novim funkcionalnostima među kojima je za istaknuti suradnja s partnerom Coface u dijelu dohvata **finansijskih podataka za poslovne subjekte iz regije (Srbija i Slovenija)**.

Registar koncesija

Registar koncesija je središnji izvor informacija o svim koncesijama i jedinstvena elektronička evidencija svih ugovora o koncesijama danima na području RH koji vodi Fina u skladu s važećom zakonskom regulativom te temeljem ugovornog odnosa s MF od 2004. godine. Registar je javno dostupan putem internet tehnologije bez naknade.

Registar finansijskih izvještaja neprofitnih organizacija

Fina u skladu s važećom zakonskom regulativom, a temeljem ugovornog odnosa s MF, obavlja poslove prikupljanja i obrade finansijskih izvještaja neprofitnih organizacija koja je propisana je Zakonom o finansijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (NN 121/14, 114/22) i pravilnicima donesenim temeljem Zakona (NN 31/15, 67/17, 115/18 i 21/21).

U 2023. godini zaprimljeno je i obrađeno 44 tisuće finansijskih izvještaja neprofitnih organizacija.

Registar stvarnih vlasnika

Registar stvarnih vlasnika (RSV) je središnja elektronička baza koja sadrži podatke o stvarnim vlasnicima pravnih subjekata i trustova, a koji je ustrojen temeljem Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (NN 108/17, 39/19 i 151/22).

RSV ima pozitivne učinke na zajednicu jer domaćim ili stranim fizičkim i pravnim osobama osigurava dostupnost podataka o stvarnom vlasniku – fizičkoj osobi/fizičkim osobama konkretnog pravnog subjekta ili trusta i s trustom izjednačenoga subjekta stranog prava. Uvid u javne podatke iz RSV omogućen je bez naknade putem sustava e-Građani.

Fina je ovlašteni tužitelj temeljem Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (NN 108/17, 39/19 i 151/22) za pokretanje prekršajnog postupka protiv pravnih subjekta koji ne dostave podatke u RSV na način i u rokovima koji su propisani Pravilnikom o registru stvarnih vlasnika (NN 53/19 i 1/20). U 2023. godini izdano je gotovo devet tisuća prekršajnih naloga.

U 2023. započele su pripreme za spajanje nacionalnog registra RSV na sustav koji povezuje nacionalne registre stvarnog vlasništva država članica EU (BORIS). Cilj uspostave BORIS-a je omogućiti pravo pristupa podacima o stvarnom vlasništvu korisnicima država članicama EU.

Ostali registri za koje Fina pruža usluge uspostave i održavanja programske podrške MF jesu **Registar revizora i Registra poreznih savjetnika**. U suradnji s Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti, Fina je u postupku razvoja **Registra proizvođača s posebnom odgovornošću** (RPPO).

RPPO podrazumijeva elektroničku bazu podataka o proizvođačima proizvoda koji su dužni izvršavati obveze propisane Zakona o gospodarenju otpadom (NN 84/21) o proizvodima i količinama proizvoda stavljenih na tržište te ispunjavanju obveze doprinosa postizanja cilja gospodarenja otpadom, posebice podataka o ambalaži i ambalažnom otpadu.

1.5. Segment servisa za državu

Segment servisa za državu obuhvaća niz aktivnosti koje su u funkciji pružanja tehničko-tehnološke i poslovno-operativne podrške ključnim procesima i informacijskim sustavima državnih tijela, sve sa svrhom osiguravanja kontinuiteta poslovanja i rada navedenih servisa.

Podrška podrazumijeva brojne dorade i prilagodbe sukladno izmjenama u propisima prema pripadajućoj nadležnosti te dizajniranje i uspostavu novih poslovnih procesa i IT rješenja u cilju provođenja reformskih mjera, ostvarenja strateških nacionalnih ciljeva, usklađenja s EU direktivama ili zahtjeva za unaprjeđenjima kao i onima koji nastaju kao odgovor na neplanirana izazovna događanja u društvu i ekonomiji.

Kroz dugogodišnju uspješnu suradnju s državnim tijelima, Fina se dokazala te i dalje opravdava status pouzdanog partnera aktivno sudjelujući u predlaganju i realizaciji unaprjeđenja i digitalizacije procesa u državi i stvaranju novih proizvoda i usluga. Prateći ključne promjene u okruženju, provode se stalne prilagodbe poslovnih modela i metoda rada, ulaze se u nova znanja sve s ciljem održavanja kvalitete i konkurentnosti.

Najznačajniji korisnici usluga iz djelokruga rada su Ministarstvo financija, Ministarstvo pravosuđa i uprave, Porezna uprava, Središnji registar osiguranika, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva te Ministarstvo poljoprivrede.

Naturalni pokazatelji

Naturalni pokazatelji pojedinih usluga iz segmenta poslovanja za državu prikazani su u nastavku.

	2021.	2022.	2023.	CAGR	2023./ 2022.
START					
Osnovano trgovačkih društava	1.612	2.321	2.553	26%	10%
Osnovano obrta	243	309	439	34%	42%
Broj uređaja i transakcija					
POS uređaji na lokacijama	788	1.400	1.829	52%	31%
Broj transakcija putem POS uređaja-kartice u tisućama	49	129	319	154%	148%
Broj transakcija putem interneta u tisućama	61	106	299	122%	183%
REGOS					
Zaprimaljeni i obrađeni JOPPD/R-Sm obrasci u milijunima	3,7	3,7	3,9	3%	5%
Obrađeno pojedinačnih slogova u milijunima	60	63	62	2%	-2%
Stavke - promet po osobnim računima	111	108	103	-4%	-4%

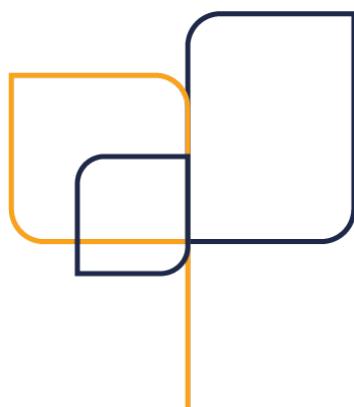
Slika 4. Naturalni pokazatelji pojedinih usluga iz segmenta poslovanja za državu

Sustav državne riznice

Poslovi državne riznice podrazumijevaju evidentiranje i raspored javnih prihoda, tehnološko-operativnu i informatičko-tehničku podršku te upravljanje i vođenje ostalih poslovnih odnosa i pružanja usluga sukladno ugovorenim obvezama s Ministarstvom financija.

U 2023. godini provedene su aktivnosti u cilju unaprjeđenja funkcionalnosti prihvata naloga za prekogranična, odnosno međunarodna plaćanja po zahtjevu Poreznu uprave. Uspostavljen je novi način namirenja nedostajućih sredstava za provedbu naloga povrata, odnosno preknjiženja po računima zajedničkih prihoda.

Dalje, tijekom godine uspostavlja se nova aplikacija „Upit o trošenju sredstava državnog proračuna“ koja omogućava pretragu i uvid u isplate sredstava iz državnog proračuna, odnosno finansijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika državnog proračuna, s jedinstvenog računa državnog proračuna te će pružiti proširene mogućnosti pregleda isplata i strukturiranja podataka. S obzirom na veličinu državnog proračuna i broja transakcija koje se obavljaju preko jedinstvenog računa državnog proračuna, nova aplikacija predstavlja jednu od najvećih baza podataka o isplatama proračunskih sredstava u hrvatskom javnom sektoru.

Sustav za Centralizirani obračun plaća za javni sektor

Poslovi podrške sustavu Centraliziranog obračuna plaća obuhvaćaju poslove podrške sustavu Registra zaposlenih i Centralizirani obračun plaća za državnu i javne službe (COP) te su u nadležnosti Ministarstva pravosuđa i uprave. Korisnici sustava su sva državna tijela i javne službe kojima se rashodi za zaposlene osiguravaju u državnom proračunu. Zakon o registru zaposlenih i centraliziranom obračunu plaća u državnoj službi i javnim službama (NN 59/23) propisuje obvezu korištenja Registra zaposlenih i Centraliziranog obračuna plaća za sve proračunske korisnike državnog proračuna.

Porezna reforma i donošenje novog Zakona o plaćama u državnoj službi i javnim službama (NN 155/23) donijeli su brojne izmjene u pravilima za obračun plaća. Sve izmjene odrađene su i implementirane do kraja 2023. godine.

Kroz projekt Europskog socijalnog fonda (ESF) uspostavljen je izvještajni sustav u funkciji središnjeg poslovno-informacijskog sustava za provođenje analiza, simulacija te analitičke podrške namijenjene dijelovima procesa kolektivnog pregovaranja koji utječe na rashode za zaposlene te praćenje finansijskih i pravnih učinaka sklopljenih kolektivnih ugovora u državnim tijelima i javnim službama, a sustav je u nadležnosti Ministarstva rada, mirovinskog sustava obitelji i socijalne politike.

COP u brojkama (2023. godina)

197 institucija državnih tijela

1.812 institucija javnih službi

više od 73 tisuće obračuna

4,4 milijuna pojedinačnih isplata

U sklopu realizacije NPOO sufinanciranih projekata – HRM za državu i sustav Centralizirane selekcije, a za potrebe razmjene podataka razvijena su sučelja prema Registru zaposlenih u državnoj i javnim službama kao matičnim registru podataka o zaposlenima u javnom sektoru, uz izlaganje RegZap-a na državnu informacijsku sabirnicu (GSB).

U 2023. godini je nastavljeno kontinuirano provođenje mjera informacijske sigurnosti sukladno zadanoj klasifikaciji sustava i certifikaciji prema normi ISO 27001:2013, u sklopu kojeg je proveden i redovni audit informacijske sigurnosti.

Sustav START i HITRO.HR

Sustavi START i START Plus su elektroničke usluge koje predstavljaju prilagođenu uslugu pokretanja poslovanja za korisnike i zajedno s uslugom Kalendar plaćanja (JPPON), koja omogućava praćenje određenih obveznih davanja koja su poslovni subjekti dužni podmiriti, pripadaju skupini iz sustava podrške gospodarstvu, a svrha im je podržati i rasteretiti poslovanje poduzetnika i obrtnika u RH. Sustav START omogućuje elektroničko pokretanje poslovanja za trgovačko društvo (d.o.o. i j.d.o.o.) i obrt, povezujući više nadležnih tijela i njihove postupke u jednu elektroničku uslugu.

START u brojkama (2023. godine)

osnovano 2.553 trgovačka društva (+10% u odnosu na 2022. godinu)

osnovano 439 obrta (+42% u odnosu na 2022. godinu)

17% trgovačkih društava osnovano preko START-a

5% obrta osnovano preko START-a

Fina je u 2023. godini uspostavila novi informacijski sustav START Plus - sustav za elektroničko ishođenje dozvola potrebnih za obavljanje određenih djelatnosti iz nadležnosti Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja (MINGOR) i Ministarstva mora, prometa i infrastrukture (MMPI) putem kojeg je poduzetnicima omogućeno elektroničko ishođenje 20 različitih licenci. Sustav je integriran na državnu informacijsku infrastrukturu i dodatne registre kao izvore podataka, a projekt je uvršten u Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021. – 2026. (NPOO) i Operativni sporazum za provedbu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. START Plus je nastavak digitalizacije usluga koje državna i javna uprava pružaju poduzetnicima, a svrha uspostave je unaprjeđenje regulatornih uvjeta za poslovanje, nastavak administrativnog i fiskalnog rasterećenja te povećanje učinkovitosti G2B usluga

Putem servisa **HITRO.HR** može se osnivati tvrtka dolaskom u poslovnicu Fine.

HITRO.HR-a u brojkama

osnovano 1.200 trgovačkih društava

8% osnovanih trgovačkih društava

U 61 Fininoj poslovni

Putem servisa **e-Tvrta** može se osnovati tvrtka posredstvom javnog bilježnika.

e-Tvrta u brojkama

osnovano 6.200 trgovačkih društava

42% osnovanih trgovačkih društava

Servis HITRO.HR kroz 61 ured u Finim poslovnicama omogućuje osnivanje trgovačkih društava u fizičkom i u elektroničkom obliku, uz sudjelovanje javnog bilježnika.

Središnji registar osiguranika

Fine putem informacijskog sustava REGOS obavlja najveći dio poslova u ime i za račun REGOS-a što uključuje poslove vođenja registra osiguranika II. stupa, prikupljanja podataka po osiguranicima o obveznim mirovinskim doprinosima putem obrazaca R-S/RSm i obrasca JOPPD, raspoređivanja sredstava doprinosa za obvezna mirovinska osiguranja I. i II. stupa po računima osiguranika te osigurava sve tijekove novca i informacija povezanih s tim procesima.

Za ovaj poslovni sustav Fina osigurava tehnološka znanja za operativni razvoj poslovnih procesa, informatička znanja za razvoj aplikativnih rješenja, telekomunikacijsko-informatičku infrastrukturu te ljudske i druge resurse za operativno obavljanje ugovorenih poslova u svojoj poslovnoj mreži.

U 2023. godini nastavljeno je kontinuirano provođenje mjera informacijske sigurnosti sukladno zadanoj klasifikaciji sustava i certifikaciji prema normi ISO 27001:2013, u sklopu kojeg je proveden i redovni audit informacijske sigurnosti. Uz to, posebna pozornost posvećuje se sigurnosti sustava i zaštiti podataka s naglaskom na zaštitu tajnosti osobnih podataka te zaštiti informacijskog sustava od vanjskog i unutarnjeg neovlaštenog pristupa.

REGOS u brojkama (2023. godina)

zaprimljeno i obrađeno 3,9 milijuna JOPPD/R-Sm obrazaca

obrađeno 62 milijuna pojedinačnih slogova

2,2 milijuna osobnih računa osiguranika

3,4 milijuna stavaka za uplatu doprinosa II. stupa

103,3 milijuna stavaka prometa po osobnim računima

277 prvih prijava u OMF

234 promjene OMD-a

340 promjena kategorije OMF-a

77 elzjava o izboru mirovine

21 ePrijava u MOD

Sustav za naplatu javnih davanja putem platnih kartica

Sustav za naplatu javnih davanja putem platnih kartica omogućava naplatu određenih prihoda državnog proračuna platnim karticama putem EFTPOS uređaja ili putem internetskih usluga, temeljem Odluke o primjeni i vođenju Sustava za naplatu javnih davanja putem platnih kartica (NN 123/19) te sporazumu sa SDURDD-om kao nadležnim tijelom. U 2023. godini nastavljeno je širenje primjene naplate javnih davanja platnim karticama putem EFTPOS uređaja kao i putem interneta. Na lokacijama Lučkih kapetanija implementirano je 72 EFTPOS uređaja za naplatu pristojbi i naknada. Implementirano je dodatnih 400 EFTPOS uređaja za naplatu pristojbi u Ministarstvu unutarnjih poslova čime se građanima značajno širi mogućnost kartičnog plaćanja usluga javne uprave.

Ukupan volumen naplate karticama kroz Sustav za naplatu javnih davanja putem platnih kartica narastao je za 71% u odnosu na prethodnu godinu.

MUP fondovi

Tijekom 2023. godine Fina je intenzivno sudjelovala u aktivnostima uspostave sustava MUP fondovi, informacijskog sustava koji će digitalizirati i automatizirati procese pripreme i provedbe projekata koji se financiraju iz programa fondova za unutarnje poslove. Sustav je u nadležnosti Ministarstva unutarnjih poslova, a namijenjen je korisnicima koji sudjeluju u procesima vezanim uz provedbu Programa fondova za unutarnje poslove (Upravljačkom tijelu, tijelima u sustavu upravljanja i kontrole te krajnjim korisnicima – ministarstvima i udrugama).

Sustav za nadzor potrošnje posebnog goriva

Tijekom 2023. godine u kontinuitetu je pružana usluga vođenja sustava nadzora potrošnje plinskog ulja za namjene u poljoprivredi i ribarstvu kao i nadzora potrošnje plinskog ulja u plovidbi.

Anketni informacijski sustav Financijskog inspektorata

Fina je tijekom 2023. godine obavljala aktivnosti održavanja i podrške Anketnom informacijskom sustavu Financijskog inspektorata (FIAS) putem kojeg se provodi anketiranje određenih skupina obveznika popunjavanja Upitnika o usklađenosti sa Zakonom o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (NN 108/17, 39/19 i 151/22). U 2023. godini provedene su dvije ankete za najveću skupinu obveznika popunjavanja predmetnog Upitnika – poslovne subjekte koji se bave računovodstvenim profesijama. Uspostava sustava je značajno optimizirala prikupljanje podataka te povećala učinkovitost daljnje obrade.

2. Financijski rezultati

Poslovanje Grupe u 2023. godini obilježile su aktivnosti razvoja novih usluga i unaprjeđenje postojećih usluga odnosno realizacija poslovno-razvojnih aktivnosti predviđenih poslovnim planovima.

Grupa je u 2023. godini ostvarila neto dobit u iznosu od 2,5 milijuna eura što je u usporedbi s prethodnom godinom povećanje od 89%. Iz redovnog poslovanja ostvarena je bruto dobit u iznosu 1,0 milijun eura, dok je iz finansijskog dijela poslovanja ostvarena bruto dobit u iznosu od 2,4 milijuna eura.

Pozicija (milijuni eura)	2022.	2023.	2023./ 2022.
Poslovni prihodi	144,5	154,2	7%
Poslovni rashodi	142,9	153,2	7%
Dobit/gubitak iz redovnog poslovanja	1,6	1,0	
Financijski prihodi	1,6	3,4	105%
Financijski rashodi	1,5	0,9	-36%
Dobit/gubitak iz finansijskog poslovanja	0,2	2,4	
Ukupni prihodi	146,1	157,6	8%
Ukupni rashodi	144,3	154,1	7%
Bruto dobit	1,8	3,5	92%
Neto dobit	1,3	2,5	89%

Pokazatelji poslovanja

Neto imovina	220,8 mil.€	223,3 mil.€	1%
Neto profitna marža	0,9%	1,6%	76%
Koeficijent tekuće likvidnosti	3,7	4,0	8%
Koeficijent zaduženosti	0,2	0,2	-1%
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	0,8	0,8	-3%
EBIT	0,8 mil.€	1,1 mil.€	32%
EBITDA	20,8 mil.€	21,9 mil.€	6%
ROA	0,5%	0,9%	87%
ROE	0,6%	1,2%	88%

Slika 5. Finansijski rezultati poslovanja

Grupa u Očeviđniku redoslijeda osnova za plaćanje nema evidentirane neizvršene osnove za plaćanje niti je transakcijski račun bio u blokadi.

Sukladno Uredbi o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije (NN 31/23, 74/23, 107/23) Grupa je primila subvenciju u iznosu 1,5 milijuna eura. S druge strane, sukladno Odluci o raspodjeli dobiti, dio dobiti iz 2023. godine u iznosu od 0,3 milijuna eura uplatila je u Državni proračun.

2.1. Prihodi

U 2023. godini prihodi Grupe iznose 157,6 milijuna eura što je 8% više u odnosu na prethodnu godinu.

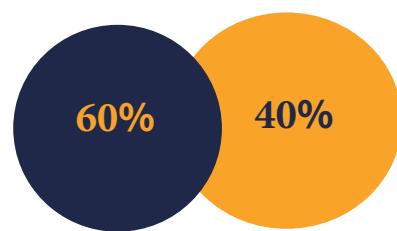
Promatrajući prihode prema najznačajnijim segmentima poslovanja, značajan je rast prihoda od platnog prometa za 7,9 milijuna eura (26%) unutar **segmenta poslovanja za financijsku industriju**. Navedeno je rezultat rasta naturalnih pokazatelja po ovoj osnovi, a ponavljaju se to odnosi na bezgotovinske naloge za plaćanje i povećan volumen obrade gotovog novca uslijed provedene euro konverzije početkom godine. Povezano s eurokonverzijom, prihodi od usluga prijevoza i opsluživanja bankomata veći su za 1,0 milijun eura (11%) zbog povećanog obima poslova i pružanja usluge prijevoza i opsluživanja bankomata.

Poslovi provedbe ovrhe na novčanim sredstvima, unutar **segmenta javnih servisa**, evidentirali su najveći pad prihoda u odnosu na prethodnu godinu, u visini od 0,8 milijuna eura (3%). Rezultat je to količinski manje zaprimljenih osnova za plaćanje (5%) što se pripisuje gospodarskom rastu u protekloj godini.

U **segmentu usluga za državu** prihodi bilježe porast od milijun eura ponajprije zbog rasta prihoda od podrške sustavu riznice za 1,8 milijuna eura u odnosu na prethodnu godinu uslijed povećanog obima poslova tehnološko-operativne podrške sustavu riznice. Rastu prihoda pridonijela je uspostava digitalne platforme START Plus za licenciranje 19 dozvola iz različitih područja djelatnosti.

Dvoznamenkaste stope rasta prihoda bilježi **segment digitalnih rješenja** (u iznosu od 1,5 milijuna eura) uslijed većih prihoda od razvoja digitalnih usluga (1,0 milijun eura) u dijelu nadogradnje i održavanja elektroničkih sustava NIAS, ePristojbe i digitalne platforme Fondovi EU.

Prihodi Grupe mogu se podijeliti na one ostvarene temeljem javne ovlasti te one ostvarene temeljem komercijalnih ugovora. Javna ovlast je djelatnost dodjeljena temeljem Zakona o Financijskoj agenciji (NN 117/01, 60/04, 42/05), Zakona o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16 i 116/18, 42/20, 47/20, 114/22 i 82/23), Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (NN 68/18, 02/20, 46/20, 47/20) ili bilo kojeg drugog zakona bez obzira je li dodatno uz njega sklopljen ugovor.

- Prihodi temeljem javnih ovlasti
- Komercijalni prihodi

Slika 6. Prihodi temeljem javnih ovlasti ili komercijalnih ugovora za 2023. godinu

2.2. Rashodi

Ukupni rashodi Grupe za 2023. godinu iznose 154,1 milijun eura što je 7% više u odnosu na ostvarenje prethodne godine. Povećanje rashoda rezultat je većih troškova osoblja, troškova sirovina i materijala (energije) te operativnih troškova zbog povećanog obima poslova održavanja aplikativnih sustava, kao i porasta cijena informatičkih usluga. U nastavku slijedi osvrt najznačajnijih izvještajnih kategorija rashoda uz pojedinačna odstupanja u odnosu na ostvarenje prethodne godine.

Pozicija (milijuni eura)	2022.	2023.	2023./ 2022.
Rashodi	144,3	154,1	7%
Troškovi osoblja	71,3	76,7	8%
Operativni troškovi (troškovi usluga)	30,4	32,6	7%
Amortizacija	19,9	20,8	4%
Ostali troškovi poslovanja	8,2	9,5	16%
Vrijednosna usklađenja	5,9	5,3	-10%
Troškovi sirovina i materijala	6,5	7,7	19%
Finansijski rashodi	1,5	0,9	-36%
Troškovi prodane robe	0,7	0,5	-23%

Slika 7. Rashodi po vrstama

1.

Troškovi osoblja

Troškovi osoblja obuhvaćaju plaće i doprinose, troškove školovanja, službenog puta, prijevoza na posao i s posla, troškove prigodnih nagrada i darova, ostale potpore i naknade, rezerviranja za primanja zaposlenih, otpremnine te osiguranje zaposlenih.

U 2023. godini troškovi osoblja iznose 76,7 milijuna eura te su veći 8% u odnosu na prethodnu godinu što je posljedica većih troškova plaća i doprinosa za 6%, a zatim provedenih otpremnina zbog osobno uvjetovanih otkaza.

2.

Operativni troškovi

Operativni troškovi obuhvaćaju troškove usluga održavanja softvera, održavanja i čuvanja imovine i tehničke zaštite, usluge student servisa, savjetovanja, bankarske usluge, telekomunikacijske usluge, poštarinu, usluge čišćenja, usluge promidžbe i reklame, komunalne i usluge prijevoza, usluge trezoriranja gotovine te premije osiguranja.

Operativni troškovi za 2023. godinu iznose 32,6 milijuna eura te su veći 7% odnosu na realizaciju prethodne godine, ponajviše kao posljedica većih troškova usluga održavanja aplikativnog softvera, prava korištenja licenci za softver te troškova najma softvera za HOST.

3.

Amortizacija

Troškovi amortizacije za 2023. godinu iznose 17,3 milijuna eura te su na razini prethodne godine.

4.

Ostali troškovi poslovanja

Ostali troškovi poslovanja obuhvaćaju porezno nepriznati PDV, rezerviranja za troškove po započetim sudskim sporovima, naknadno utvrđene rashode iz proteklih godina, donacije i sponzorstva, troškove stručnog usavršavanja radnika, troškove stručne literature i tiska,

upravne i sudske troškove i takse, članarine strukovnim organizacijama, propisane naknade i doprinose, troškove reprezentacije i slične usluge. Ovi troškovi za 2023. godinu iznose 7,8 milijuna eura te su 29% viši u odnosu na realizaciju prethodne godine ponajviše zbog otpisa dugotrajne imovine u pripremi za koju je utvrđeno da neće donositi buduće ekonomске koristi.

5.

Vrijednosna usklađenja

Vrijednosna usklađenja u 2023. godini manja su 12% u odnosu na prethodnu godinu kao posljedica smanjenja potraživanja od poslova prisilne naplate.

6.

Troškovi sirovina i materijala

Troškovi sirovina i materijala iznose 5,4 milijuna eura te su 15% veći u odnosu na prethodnu godinu kao posljedica viših cijena energije i potrošnog materijala.

7.

Finansijski rashodi

Finansijski rashodi iznose 0,6 milijuna eura te su 51% manji u odnosu na prethodnu godinu zbog izmjene strukture finansijskog portfelja.

8.

Troškovi prodane robe

Troškovi prodane robe za 2023. godinu iznose 0,3 milijuna eura te su 23% manji u odnosu na prethodnu godinu uslijed manje prodaje biljega.

2.3. Investicijska ulaganja

Ukupna investicijska ulaganja Grupe u ovoj godini iznosila su 16,2 milijuna eura što je 4% manje nego prethodne godine pri čemu se u strukturi realiziranih investicija najveći dio odnosi na ulaganja u informatičku opremu te materijalnu i nematerijalnu imovinu vezanu uz projekt uvodenja eura.

Slika 8. Iznos investicija (u milijunima eura)

3. Izvješće o održivosti

3.1. Opće informacije

Današnje poslovno okruženje zahtjeva održiv pristup poslovnim procesima koji pred poslovne subjekte postavlja izazov usvajanja i primjene cijelokupnog koncepta održivog razvoja kao i obvezu strukturiranog izvještavanja o održivosti.

EU je legislativno regulirala pojam održivosti unutar ESG koncepta putem Direktive o korporativnom izvještavanju (Direktiva (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o izmjeni Uredbe (EU) br. 537/2014, Direktive 2004/109/EZ, Direktive 2006/43/EZ i Direktive 2013/34/EU; u dalnjem tekstu: CSRD) i pripadajućih Europskih standarda izvještavanja o održivosti (ESRS).

E - Okolišni aspekt uključuje pitanja prilagodbe klimatskim promjenama te smanjenja utjecaja na okoliš (očuvanje bioraznolikosti, sprječavanje zagađenja, upravljanje otpadom i kružno gospodarstvo i dr.).

S - Društveni aspekt odnosi se na pitanja nejednakosti, inkvizije, radnih odnosa, ulaganja u ljudski kapital i izgradnju odnosa sa zajednicom.

G - Upravljački aspekt obuhvaća odgovorno poslovno ponašanje i usklađenje s pitanjima održivog razvoja te uključuje pitanja poput upravljačkih struktura, odnosa sa zaposlenicima, antikorupcijskih politika, sastava upravljačkih tijela i pitanja nagrađivanja u pogledu upravljanja aspektima održivosti.

3.1.1. Izjava o održivosti

Iako obveza izvještavanja prema **CSRD Direktivi o korporativnom izvještavanju o održivosti** započinje s izvještajem za 2024. godinu, Grupa svojim dionicima želi pokazati opredijeljenost ka održivom poslovanju. Stoga je u 2023. godini započet projekt usklade poslovanja s novom CSRD regulativom i **Europskim standardima za izvještavanje o održivosti ESRS**.

Potrebno je naglasiti da je za izvještavanje o održivosti prethodnih godina Fina koristila standarde Globalne inicijative za izvještavanje (GRI) pa je uspostavljena metodologija prikupljanja podataka predstavljala polaznu točku u uspostavi ESRS metodologije izvještavanja. Ostale članice nisu bile obveznice nefinansijskog izvještavanja stoga im tek predstoji uspostava metodologije koja je potrebna za izvještavanje putem ESRS standarda. Dio Izvještaja o održivosti za 2023. godinu koji se odnosi na Finu, pruža dionicima pogled u poslovanje, strateški pristup održivosti, procese kojima upravlja, materijalne teme, rizike i prilike dok se na ispunjavanju zahtjeva ESRS standarda za ostale članice Grupe počelo raditi tijekom godine. Stoga, je izvještaj za 2023. godinu sastavljen prateći elemente ESRS standarda koji daju novi pogled na poslovanje u pogledu održivosti te predstavlja polaznu točku za identificiranje informacija koje nedostaju kako bi u narednim razdobljima bili zadovoljeni svi zahtjevi.

Kratkoročno razdoblje u Izvještaju o održivosti podrazumijeva razdoblje poslovne godine koja traje 12 uzastopnih kalendarskih mjeseci, srednjoročno razdoblje se odnosi na razdoblje trajanja Finine Strategije digitalne transformacije i traje do 2025. godine, dok se dugoročno razdoblje odnosi na aktivnosti smanjenja CO₂ te traje do 2030. odnosno 2050. godine.

U 2024. godini sve sastavnice Grupe planiraju donijeti Akcijske planove provedbe Strateškog okvira održivog razvoja i Akcijski plan za smanjenje ugljičnog otiska Grupe, čijim mjerama će biti dopunjene poslovne strategije svih članica. Strateškim okvirom bit će obuhvaćeno šest ciljeva održivog razvoja (SDG) koji su usmjereni poboljšanju efikasnosti i efektivnosti poslovnih procesa, kvalitetnijoj podršci i usluzi klijentima te razvoju Fininih djelatnika.

Tijekom 2023. godine Fina se pripremala za implementaciju CSRD direktive te je kroz detaljnu analizu stanja postavila okvire za izradu dubinske analize održivosti, odnosno za identifikaciju i procjenu stvarnih ili potencijalnih, pozitivnih ili negativnih učinaka povezanih s vlastitim poslovnim procesima, proizvodima ili uslugama koji nastaju direktno (zbog vlastitih aktivnosti) ili indirektno (kroz poslovne odnose). Također, identificirani su dionici te je provedena procjena materijalnih tema.

Detaljna analiza stanja provela se kako bi se dobio uvid u trenutnu situaciju, dok se u narednom periodu planira uspostava metodologije dubinske analize kojom bi se ista provodila kontinuirano što rezultira preciznijim informacijama. Obzirom na kompleksnost informacija koje traže pojedini opći ili tematski standardi, potrebno je dulje vrijeme za implementaciju istih. Iako je Fina ovogodišnjim izvještajem obuhvatila većinu zahtjeva, u planu su daljnje aktivnosti za implementaciju izostavljenih standarda kako bi bila potpuno uskladena sa CSRD direktivom i pratećim standardima. Dubinska analiza za ostale članice grupe biti će obuhvaćena u budućim razdobljima.

Prilog 3. daje sustavan pregled tema koje nisu materijalno značajne te je iste opravdano izostaviti iz objave, dok Prilog 4. daje pregled ESRS standarda koji su izostavljeni uz navođenje razloga njihovog izostavljanja.

U tematskom standardu E1-Klimatske promjene zbog nedostatka sveoubuhvatnih podataka izostavljen je izračun Opsega 3 koji podrazumijeva izračun ugljičnog otiska koji nastaje iz aktivnosti lanca vrijednosti te se proteže izvan granica organizacije. U tijeku je uspostava metodologije izračuna ugljičnog otiska iz Opsega 3 te se o istome planira izvijestiti u Izvještaju o održivosti za 2024. godinu.

Finansijski rizici kod procjene značajnosti kategorizirani su u pet kategorija, pri čemu pojedine kategorije imaju široki raspon, stoga njihov efekt na rezultat poslovanja može biti različit. U tom kontekstu, pristupiti će se detaljnijoj analizi i procjeni finansijskog utjecaja, rizika, prilika kao i finansijskog iskazivanja mjera i resursa potrebnih za provođenje u cilju ostvarivanja ciljeva za svaku pojedinu značajnu temu.

Izvješće o održivosti za 2023. godinu uključuje objave u skladu s Uredbom (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. godine o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 te delegiranih uredbi Komisije, a koje su objašnjene u poglavljju 3.2.1. EU Taksonomija.

Popis zahtjeva koje Grupa planira implementirati u narednoj izvještajnoj godini:

- Donošenje Strateškog okvira održivog razvoja i Strategije dekarbonizacije;
- Izrada dubinske analize uključujući dubinsku procjenu dobavljačkog lanca;
- Uspostava metodologije izračuna ugljičnog otiska iz Opsega 3;
- Identifikacija minimalnih zaštitnih mjeru vezanih za taksonomiju;
- Analiza utjecaja klimatskih rizika te plan prilagodbe klimatskim promjenama.

3.1.2. Upravljanje

Finansijska agencija

Poslovanje, ustrojstvo, sastav, ovlasti i način odlučivanja Uprave i Nadzornog odbora Fine uređeni su Zakonom o Finansijskoj agenciji (NN 117/01, 60/04, 42/05) i Statutom Finansijske agencije. Sukladno Zakonu o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 114/22, 82/23) Fina je subjekt od javnog interesa, a Odlukom o pravnim osobama od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku (NN 147/21 i 78/23) definirana je kao pravna osoba od posebnog interesa za RH te su postupci izbora i/ili imenovanja te uvjeti kandidata za članove nadzornih odbora odnosno kandidata za članove uprave definirani istom.

Nadzorni odbor

Organizacija i način rada Nadzornog odbora uređeni su Poslovnikom o radu Nadzornog odbora Fine. Uloga Nadzornog odbora je imenovanje Uprave, nadzor poslovanja, donošenje općih akata, poslovnih i finansijskih planova, finansijskih izvještaja i sl. Nadzorni odbor broji pet članova: predsjednik, zamjenik predsjednika i tri člana. Predsjednika, zamjenika predsjednika i dva člana imenuje Vlada RH, dok jednog člana bira Hrvatski sabor iz redova saborskih zastupnika, članova Odbora za financije i državni proračun. Članovi Nadzornog odbora se imenuju na mandat od četiri godine. U 2023. godini održano je osam sjednica Nadzornog odbora. Postotak ženskih članova iznosi 40%.

Ime i prezime	Funkcija
mr. sc. Ivana Radeljak Novaković	Predsjednica
Milan Kovač	Zamjenik predsjednice
dr. sc. Davor Mikulić	Član
Zvonko Šakić	Član
Grozdana Perić	Član

Slika 9. Sastav Nadzornog odbora Fine

Uprava

Upravu Fine čine predsjednik i najviše četiri člana te se imenuju na mandat od četiri godine. Uprava upravlja i rukovodi poslovanjem, predstavlja i zastupa Finu, predlaže Nadzorom odboru donošenje akata iz njegove nadležnosti te odlučuje o drugim pitanjima utvrđenim Statutom. Uprava osigurava punu integraciju sustava upravljanja korporativnom održivosti u postojeće poslovanje, sve organizacijske aktivnosti te kontinuirano osigurava prilagođavanje i primjenu svih komponenti sustava, donošenje krovnih akata s jasnim planom djelovanja i dodjelu potrebnih resursa za upravljanje korporativnom održivosti. Uprava Fine u 2023. godini sastojala se od tri člana te je udio žena iznosio 33%.

Ime i prezime	Funkcija
mr. sc. Dražen Čović	Predsjednik
Vinka Ilak	Član
Branko Malenica	Član

Slika 10. Sastav Uprave Fine

Revizijski odbor

Revizijski odbor temeljem Zakona o reviziji (NN 127/17), Uredbe (EU) 537/2014 i Poslovnika o radu izvještava Nadzorni odbor o ishodu zakonske revizije godišnjih finansijskih izvještaja, prati proces finansijskog izvještavanja, djelotvornost sustava unutarnje kontrole kvalitete i sustava upravljanja rizicima te unutarnje revizije, propituje, prati i odgovara za izbor revizorskog društva te predlaže njegovo

imenovanje. Revizijski odbor se u 2023. godini sastojao od tri člana od kojih su 33% činile žene.

Ime i prezime	Funkcija
dr. sc. Davor Mikulić	Predsjednik
Milan Kovač	Zamjenik predsjednika
Mirela Kovač Jagar	Član

Slika 11. Sastav Revizijskog odbora Fine

Fina GS i Fina GS usluge

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor zastupa Društvo prema predsjedniku i članovima Uprave, određuje program mjera za oticanje negativnosti u poslovanju, razmatra i usvaja godišnji izvještaj o poslovanju Društva, odobrava Upravi prodaju i opterećenje nekretnina Društva, utvrđuje sadržaj ugovora o radu za predsjednika i članove uprave Društva.

Ime i prezime	Funkcija
mr. sc. Dražen Čović	Predsjednik
Branko Malenica	Zamjenik predsjednika
Milan Kovač	Član

Slika 12. Sastav Nadzornog odbora Fine GS

Ime i prezime	Funkcija
Branko Malenica	Predsjednik
Karlo Seleši	Zamjenik predsjednika
Tomislav Čizmarević	Član

Slika 13. Sastav Nadzornog odbora Fine GS usluga

Uprava

Uprava vodi poslovnu politiku društva, predlaže poslovni i finansijski plan Nadzornom odboru, sastavlja godišnji izvještaj o poslovanju te ga dostavlja Nadzornom odboru, utvrđuje poslovnu tajnu, sklapa ugovore o radu s radnicima, utvrđuje prijedloge općih i drugih akata Društva koje donosi Nadzorni odbor te obavlja i druge poslove prema zakonu, drugim propisima, osnivačkom aktu, drugim općim aktima Društva te zahtjevu i uputama Nadzornog odbora. Vedran Sabol čini Upravu Fine GS kao jedini član i osoba ovlaštena za zastupanje društva Fina GS usluge.

Revizorski odbor

Revizorski odbor izvješćuje Nadzorni odbor o ishodu revizije, prati proces finansijskog izvještavanja i dostavlja preporuke ili prijedloge za osiguranje integriteta, prati obavljanje revizije godišnjih finansijskih izvještaja i godišnjih konsolidiranih finansijskih izvještaja, propituje i prati neovisnost revizorskog društva te je odgovoran za postupak izbora revizorskog društva.

Ime i prezime	Funkcija
mr. sc. Dražen Čović	Predsjednik
Darija Kapelina	Zamjenica predsjednika
Vesna Mužek-Veverka	Član

Slika 14. Sastav Revizorskog odbora Fine GS

Ime i prezime	Funkcija
Branko Malenica	Predsjednik
Darija Kapelina	Zamjenica predsjednika
Vesna Mužek-Veverka	Član

Slika 15. Sastav Revizorskog odbora društva Fina GS usluge

U Fini GS održane su ukupno četiri sjednice Nadzornog odbora i tri sjednice Revizorskog odbora na kojima su sudjelovali svi članovi.

SKDD

U skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima (NN 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19, 34/22, 114/22, 18/23, 130/23) i Statutom Društva, SKDD Grupa je usvojila koncept dualističkog sustava te upravljačko tijelo obuhvaća Upravu i Nadzorni odbor pri čemu je vođenje poslova Društava Grupe povjereno Upravi dok Nadzorni odbor nadzire vođenje poslova.

Nadzorni odbor

Ime i prezime	Funkcija
Vinka Ilak	Predsjednica
Darija Radovanić	Zamjenica predsjedničke funkcije
Danijela Vukoja	Predstavnica radnik
dr. sc. Marija Zuber	Član
prof. dr. sc. Marijana Ivanov	Član
dr. sc. Alen Stojanović	Član
dr. sc. Denis Dolinar	Član
Hrvoje Mršić	Član

Slika 16. Sastav Nadzornog odbora društva SKDD

Nadzorni odbor imenuje i opoziva Upravu Društva, nadzire vođenje poslova Društva, podnosi Glavnoj skupštini Društva pisano izvješće o obavljenom nadzoru, sklapa ugovore s članovima Uprave Društva, zastupa Društvo prema Upravi, donosi pravilnike, politike i druge akte povjerene obvezujućim zakonodavnim aktima Europske unije te zakonom i Statutom, obavlja i druge poslove povjerene mu obvezujućim zakonodavnim aktima Europske unije te zakonom i Statutom. U 2023. godini održano je 18 sjednica Nadzornog odbora.

Uprava

Uprava vodi poslove Društva, a svi članovi Uprave solidarno su odgovorni za vođenje istih. U okviru prava i obveze na vođenje poslova Uprava je ovlaštena i dužna poduzimati sve mjere i poslove i donositi sve odluke potrebne za uspješno poslovanje SKDD-a.

Uprava je, uz suglasnost Nadzornog odbora, ovlaštena donijeti Poslovnik o radu Uprave i njime odrediti način na koji će voditi poslove Društva, imajući pri tome u vidu potrebe i interes Društva. Uprava pojedine poslove koji su taksativno navedeni u Statutu može poduzeti isključivo uz prethodnu suglasnost Nadzornog odbora.

Predsjednik Uprave samostalno i pojedinačno zastupa Društvo. Poslovnikom o radu Uprave kojim se određuje način na koji se vode poslovi Društva, određena je i podjela vođenja poslova između pojedinih članova Uprave.

Ime i prezime	Funkcija
mr. sc. Dora Matošić	Predsjednica
Stjepko Čičak	Član
mr. sc. Antonija Čunko	Član

Slika 17. Sastav Uprave društva SKDD

Odbori

Nadzorni odbor je formirao odbore koji donose mišljenja, preporuke i odluke o pitanjima iz svoje nadležnosti i čiji članovi mogu biti članovi Nadzornog odbora, kao i stručnjaci za područje poslovanja za koje je Društvo registrirano. Sastav, uloga, odgovornost, postupci za imenovanje, ocjenjivanje uspješnosti i odgovornosti uređeni su pravilnicima o njihovom radu koji su usklađeni s europskom regulativom (Uredba CSDR), Zakonom o reviziji (NN 127/17), Zakonom o trgovačkim društvima (NN 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19, 34/22, 114/22, 18/23, 130/23), Zakonom o tržištu kapitala (NN 65/18, 17/20, 83/21, 151/22) te podzakonskim propisima i pravilnicima HANFA-e.

Nadzorni odbor Društva ima tri savjetodavna/stručna odbora:

- Revizijski odbor;
- Odbor za rizike;
- Odbor za primitke.

Revizijski odbor nadležan je za osiguravanje neovisnosti funkcije unutarnje revizije Društva, donošenje kompetentnih i neovisnih prosudbi o pitanjima koja se tiču obavljanja neovisne funkcije unutarnje revizije Društva, detaljno analiziranje finansijskih izvještaja, pružanje potpore računovodstvu Društva te uspostavi dobre i kvalitetne unutarnje kontrole u Društvu.

Ime i prezime	Funkcija
dr. sc. Denis Dolinar	Predsjednik
dr. sc. Marija Zuber	Zamjenica predsjednika
Zlatko Žuro	Član

Slika 18. Sastav Revizijskog odbora društva SKDD

Odbor za rizike nadležan je za donošenje kompetentnih i neovisnih prosudbi o politikama upravljanja rizicima i savjetovanja na području tih politika, kao i pružanja podrške Upravi i Nadzornom odboru pri donošenju i preispitivanju općih načela na području upravljanja rizicima Društva.

Ime i prezime	Funkcija
dr. sc. Marijana Ivanov	Predsjednica
dr. sc. Hrvoje Mršić	Zamjenik predsjednice
Ana Zorić	Član

Slika 19. Sastav Odbora za rizike društva SKDD

Odbor za primitke nadležan je za donošenje kompetentnih i neovisnih prosudbi o politikama primitaka i praksi, pružanje podrške Upravi Društva pri donošenju i preispitivanju općih načela politike primitaka, kao i pružanje podrške te savjetovanje Uprave i Nadzornog odbora Društva pri izradi politike primitaka.

Ime i prezime	Funkcija
Gordana Soldo	Predsjednica
Darija Radovanić	Zamjenica predsjednice
Ivan Serdar	Član

Slika 20. Sastav Odbora za primitke društva SKDD

Odbor korisnika

Odbor korisnika kao neovisno tijelo sastavljeno od predstavnika Izdavatelja i Sudionika koji su Članovi SKDD-a, kako bi im se omogućilo da iznesu stavove i mišljenja o pitanjima koja su od značajnog utjecaja za Članove SKDD-a. Odbor ima pet članova od kojih svaki zastupa jednu od interesnih skupina:

- Izdavatelji vrijednosnih papira koji daju dva člana Odbora;
- Sudionici – brokeri koji daju jednog člana Odbora;
- Sudionici – skrbnici koji daju jednog člana Odbora;
- Sudionici – CCP koji daje jednog člana Odbora.

Odbor, u okviru svojih ovlaštenja i odgovornosti, a u skladu s pozitivnim propisima, raspravlja o pitanjima koja su relevantna za Članove SKDD-a, prvenstveno o predloženim izmjenama i dopunama Operativnih pravila rada kojima se utječe na Članove SKDD-a s naznakom praktičnih implikacija na Članove SKDD-a.

Odbor savjetuje Upravu o ključnim mehanizmima koji utječu na Članove SKDD-a, uključujući kriterije za primitak u članstvo Izdavatelja ili Sudionika te o razini usluge. Odbor može dostaviti neobvezujuće pisano mišljenje Upravi koje sadrži detaljne razloge u pogledu cjenovnih struktura Društva, a u slučaju da Uprava odluči da neće slijediti savjet Odbora, o tome će uz obrazloženje obavijestiti Odbor i HANFA-u pisanim putem.

Ime i prezime	Funkcija
Tamaš Nagy	Predsjednik
Ana Begović Mihatović	Zamjenica predsjednika
Marko Čižmek	Član
Martina Martek	Član
Ana Maričić	Član

Slika 21. Sastav Odbora korisnika društva SKDD

SKDD-CCP

Nadzorni Odbor

SKDD-CCP ima uspostavljen Nadzorni odbor koji, sukladno Statutu, ima tri do pet članova. Nadzorni odbor odlučuje o pitanjima koja su izričito određena zakonom i Statutom Društva, daje prethodnu suglasnost na akte koji uređuju opće uvjete poravnaja transakcija s finansijskim instrumentima, na Investicijsku politiku Društva, na Politiku za izbor i procjenu ispunjenja uvjeta za članove Uprave, odobrava Plan poslovanja Društva (na zahtjev Uprave Društva), odobrava sklapanje ugovora o izdvajaju poslovnih procesa Društva, na sklapanje pravnih poslova Društva kojim se poslovni procesi, usluge i aktivnosti Društva izdvajaju u smislu članka 35. Uredbe (EU) br. 648/2012, na utvrđivanje općih načela poslovne politike, na davanje i opoziv prokure i trgovačke punomoći i dr. Nadzorni odbor daje prethodnu suglasnost na pravilnike, politike i druge akte iz područja kontrole i upravljanja rizicima, praćenja usklađenosti, unutarnje revizije, sprječavanja sukoba interesa, poboljšanja poslovanja ili stabilnosti finansijskog položaja

SKDD-CCP-a, informacijskog sustava i te na one koji su mu povjereni obvezujućim zakonodavnim aktima Europske unije, zakonom i Statutom. Također, Nadzorni odbor obavlja i druge poslove prema aktima Društva iz područja kontrole i upravljanja rizicima, praćenja usklađenosti, unutarnje revizije, sprječavanja sukoba interesa, poboljšanja poslovanja ili stabilnosti finansijskog položaja SKDD-CCP-a, informacijskog sustava i procjene primjerenosti i imenovanja članova Uprave te poslove koji su mu povjereni obvezujućim zakonodavnim aktima Europske unije, zakonom i Statutom.

Ime i prezime	Funkcija
Vinka Ilak	Predsjednica
dr. sc. Petar Miladin	Zamjenik predsjednice
dr. sc. Silvije Orsag	Član
Stjepko Čičak	Član

Slika 22. Sastav Nadzornog odbora društva SKDD-CCP

Uprava

Uprava vodi poslove Društva te je ovlaštena i dužna poduzimati sve mjere i donositi odluke potrebne za uspješno poslovanje Društva. U skladu sa zahtjevima EMIR-a (Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. godine o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju), Društvo ima uspostavljene funkcije Voditelja kontrole i

upravljanja rizicima, Voditelja informacijske tehnologije i Voditelja praćenja usklađenosti.

Ime i prezime	Funkcija
mr. sc. Tomislav Babić	Predsjednik
mr. sc. Antonija Čunko	Član

Slika 23. Sastav Uprave društva SKDD-CCP

Odbori

Odbor za rizike

Odbor za rizike nadležan je za donošenje kompetentnih i neovisnih prosudbi o politikama upravljanja rizicima i savjetovanju Nadzornog odbora na području tih politika, a osniva ga Nadzorni odbor. Osnivanje, način rada, nadležnosti, odlučivanje i odgovornosti Odbora za rizike regulirani su Pravilnikom o radu Odbora za rizike koji donosi Nadzorni odbor. Odbor za rizike ima tri člana od kojih je jedan predsjednik, a dva su redovna člana. Članovi Odbora za rizike su:

- predstavnik neovisnih članova Nadzornog odbora;
- predstavnik Članova;
- predstavnik klijenata (ulagatelja).

Odbor za rizike, u okviru svojih ovlaštenja i odgovornosti, a u skladu s pozitivnim propisima, savjetuje Nadzorni odbor i daje mišljenja u području upravljanja rizicima Društva, osobito o svim izmjenama koje mogu utjecati na upravljanje rizicima, kao što su primjerice značajnije promjene u modelu upravljanja rizicima, postupcima u slučaju neispunjena obveza, propisivanje uvjeta za primitak u članstvo, poravnanje novih vrsta finansijskih instrumenata ili izdvajanje poslovnih procesa.

Ime i prezime	Funkcija
dr. sc. Silvije Orsag	Predsjednik
Josip Koren	Član
Krešimir Kurtić	Član

Slika 24. Sastav Odbora za rizike društva SKDD-CCP

Revizorski odbor

Revizorski odbor je savjetodavno tijelo Nadzornog odbora koje se osniva s ciljem osiguravanja neovisnosti funkcije unutarnje revizije Društva, donošenja stručnih i neovisnih prosudbi o pitanjima koja se tiču obavljanja neovisne funkcije unutarnje revizije Društva, radi detaljnog analiziranja finansijskih izvještaja, pružanja potpore računovodstvu Društva te uspostavi dobre i kvalitetne unutarnje kontrole u Društvu. Revizorski odbor obavlja sljedeće poslove: prati postupak finansijskog izvještavanja, prati učinkovitost sustava unutarnje revizije, nadgleda provođenje revizije godišnjih finansijskih i konsolidiranih izvještaja, prati neovisnost samostalnih revizora ili revizorskog društva koje obavlja reviziju, a posebno ugovore o dodatnim uslugama, daje

preporuke Skupštini o odabiru samostalnog revizora ili revizorskog društva, raspravlja o planovima i godišnjem izvještaju unutarnje revizije te o značajnim pitanjima koja se odnose na ovo područje, daje preporuke Nadzornom odboru o odabiru vanjskog revizora Društva te u okviru svoje odgovornosti obavlja i druge poslove prema zahtjevu Nadzornog odbora.

Sjednice Revizorskog odbora održavaju se prema potrebi, a najmanje jednom tromjesečno.

Ime i prezime	Funkcija
dr. sc. Vinko Belak	Predsjednik
dr. sc. Silvije Orsag	Član
Zlatko Žuro	Član

Slika 25. Sastav Revizorskog odbora društva SKDD-CCP

Odbor za nagrađivanje

Odbor za nagrađivanje je tijelo koje osniva Nadzorni odbor u cilju donošenja kompetentnih i neovisnih prosudbi o politikama primitaka i praksi te o poticajima za upravljanje rizicima, kapitalom i likvidnošću.

Ime i prezime	Funkcija
dr. sc. Petar Miladin	Predsjednik
Vinka Ilak	Član
Stjepko Čičak	Član

Slika 26. Sastav Odbora za nagrađivanje društva SKDD-CCP

Odbor za nagrađivanje, u okviru svojih ovlaštenja i odgovornosti, a u skladu s pozitivnim propisima, obavlja osobito sljedeće poslove: predlaže Politiku primitaka koju donosi Nadzorni odbor te je periodično revidira i odgovoran je za njezinu primjenu. Odbor

jednom godišnje utvrđuje usklađenost Politike primitaka s pozitivnim propisima i po potrebi vrši revidiranje Politike primitaka. Odbor prati provođenje politike primitaka, praksu i sustave primitaka u skladu s točkom IV. Politike primitaka te osigurava uvjete za neovisno revidiranje Politike primitaka na godišnjoj razini u skladu s Delegiranom uredbom Komisije (EU) br.153/2013.

Odbor za nagrađivanje je ovlašten nadzirati ispitne postupke o onim aktivnostima koje su u okviru uloge i rada Odbora te zatražiti od članova Uprave, Nadzornog odbora ili bilo kojeg zaposlenika SKDD-CCP-ja sve informacije potrebne za izvršavanje uloge Odbora.

Sjednice odbora za nagrađivanje sazivaju se, u pravilu, jednom godišnje, a u slučaju potrebe i češće.

Grupa kroz svoje sustave upravljanja prepoznaće njihovu važnost i doprinos uspješnjem upravljanju, uključujući tako internu reviziju, unutarnji nadzor i kontrolu, upravljanje rizicima i kvalitetom, praćenje usklađenosti poslovanja te kontinuitet strateškog planiranja. Prepoznata je važnost ojačavanja integrativnih elemenata kroz interne akte, politike, procedure, pravilnike i druge dokumentirane informacije, kao i međunarodne ISO standarde.

ISO 27001:2013

Sustav upravljanja
informacijskom
sigurnošću

ISO 31000

Sustav upravljanja rizicima

ISO 9001:2015

Sustav upravljanja
kvalitetom

ISO 11799:2015 i

ISO 15489-1:2016

Informacije i
dokumentacija

ISO 18295-1:2017

Kontakt centar

Informacije koje se dostavljaju administrativnim, upravljačkim i nadzornim tijelima i čimbenici održivosti kojima se bave ta tijela

U Fini je na snazi Strategija digitalne transformacije 2021.-2025. (dalje u tekstu: Strategija) kojom su definirani ciljevi za dugoročnu održivost poslovanja, a rukovodstvo na višim i nižim razinama je odgovorno za ostvarivanje ciljeva i realizaciju strateških inicijativa.

U okviru formuliranja strateških ambicija u obzir su uzeti aktualni društveni i gospodarski trendovi, interesi i očekivanja ključnih dionika, regulatorni zahtjevi, zahtjevi vlasnika te uloga Fine kao subjekta od javnog interesa sa zadaćom osiguranja funkcionalnosti i stabilnosti finansijskog sustava i nositelja dijelova ključne infrastrukture i javnih servisa.

Upravu Fine se kontinuirano izvještava o čimbenicima vezanim za održivost kako bi pri donošenju upravljačkih odluka u obzir uzimali sve aspekte održivosti koji su trenutno prisutni u redovnom poslovanju Fine. Uprava implementira strateški plan, a uspješnost izvršenja strategije prati se i izvještava kroz mjesечna i kvartalna izvješća o realizaciji strategije odnosno više dimenzija ciljeva usmjerenih na osiguranje finansijske uspješnosti poslovnog modela te transformaciju operativnog modela.

Uprava se o određenim čimbenicima održivosti informira i putem mjesecnih izvješća o poslovanju Fine u kojem su sadržane informacije o plaćama radnika, materijalnim pravima, broju i strukturi vlastite radne snage, a kroz godišnje nefinansijsko izvješće saznaje informacije o ostalim čimbenicima održivosti koji se prate i dio su ovog izvješća.

Uprava Fine izvješćuje Nadzorni odbor o napretku i provedbi strateškog plana čime se postiže usmjeravanje upravljačkih akcija u cilju neprekidnog poboljšavanja izgleda za kontinuitet uspješnog poslovanja Fine te jačanje sadašnjih i izgradnju budućih potencijala uspjeha.

Nagrade upravama društava za uspješnu realizaciju ciljeva održivosti nisu definirane, a sukladno mišljenju Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa nagrade članovima Uprave Fine niti ne mogu biti donešene.

Upravljanje rizicima i unutarnje kontrole izvještavanja o održivosti

Rastući rizici potaknuti gospodarskim, okolišnim, društvenim, geopolitičkim i tehnološkim kretanjima koji oblikuju poslovno okruženje, duboko su međusobno povezani te ukazuju na novu poslovnu realnost. Različite krize djeluju tako da njihova istovremenost i međusobna isprepletenost učinkom daleko premašuje svaku pojedinačnu. Rizike stoga, treba promatrati s obzirom na potrebe pravovremenog planiranja poslovnih aktivnosti i budućih investicija, a izgradnja sustava otpornosti, mora se fokusirati na rješenja koja adresiraju višestruke i međusobno isprepletene rizike.

Sustav upravljanja rizicima i prilikama Finina je strateška poluga za uspješno upravljanje poslovanjem te počiva na primjeni okvira međunarodne norme ISO 31000, čime je ugrađena najbolja praksu počevši od planiranja, razvoja proizvoda do širenja poslovanja. S ciljem unaprjeđenja u 2023. godini započete su i aktivnosti za verifikaciju usklađenosti Fininog sustava upravljanja rizicima sa smjernicama norme ISO 31000:2018, od strane ovlaštene certifikacijske kuće, a čija se provedba planira u 2024. godini. Sve aktivnosti upravljanja rizicima su operativno i aplikativno podržane te se provode putem internog razvijenog aplikativnog rješenja za upravljanje rizicima RM Fina (Risk Management Fina) koji je u primjeni od 2017. godine. Procjena rizika se provodi primjenom scenarija rizika kroz koje Fina prepoznaje vanjske i unutarnje rizike koji utječu na poslovanje Fine te kroz tri kategorije rizika: opći poslovni, operativni i finansijski. Nakon odobrenja procjene rizika od strane vlasnika rizika, izrađuju se i provode planovi postupanja s rizicima, koji uključuju konkretne odgovore na rizike, s rokovima i nositeljima odgovornosti za njihovu provedbu.

Fina GS je razvila, provodi i kontinuirano unaprjeđuje okvir upravljanja rizicima u svrhu integriranja procesa upravljanja rizicima unutar organizacije upravljanja, strategije i planiranja, procesa rukovođenja i izvještavanja, izrade politika te kreiranja vrijednosti i kulture organizacije. Stalnim praćenjem i poboljšavanjem sustava upravljanja kvalitetom Fina GS doprinosi ispunjavanju zahtjeva svih zainteresiranih strana: klijenata, vlasnika, zaposlenika, partnera i šire društvene zajednice. Uprava osigurava resurse za nesmetano odvijanje i stalno poboljšavanje procesa, a u cilju povećanja njihove efikasnosti te smanjenja i kontrole troškova.

Upravljanje rizicima na način kako to predočava norma HRN ISO 31000 omogućuje Fini GS povećanje vjerojatnosti postizanja postavljenih ciljeva, poboljšanje prepoznavanja mogućnosti i opasnosti, poboljšanje povjerenja dionika, uspostavljanje pouzdanog temelja za donošenje odluka i planiranje, poboljšanje radne djelotvornosti, sigurnije radno okruženje i drugo.

SKDD je uspostavilo standarde koji omogućavaju pravovremenu kontrolu svih identificiranih rizika. Rizici koje je moguće kvantificirati mjere se putem kvantitativnih metoda, dok se rizici koje nije moguće kvantificirati analiziraju kvalitativno i temeljem ekspertnih znanja. Sustav ranog upozoravanja - EWS („sustav semafora“) dio je cjelokupnog procesa nadgledanja i kontrole rizika u SKDD-u i služi za identificiranje potencijalnih problema već u njihovoј ranoj fazi što omogućuje poduzimanje pravovremenih mjer.

Društvo SKDD-CCP je u skladu sa odredbama EMIR-a razvilo i implementiralo sveobuhvatan sustav upravljanja rizicima u svrhu promicanja integriteta, transparentnosti, učinkovitosti i sigurnosti finansijskih tržišta. Navedeno se ostvaruje minimiziranjem rizika preuzimanjem uloge druge ugovorne strane u transakcijama na tržištu te se u skladu s opsegom i složenosti poslova primjenjuju suvremene tehnike i metode kontrole i upravljanja rizicima.

U sklopu postupka licenciranja, odnosno pribavljanja odobrenja za rad od regulatora, model upravljanja rizicima SKDD-CCP-a validiran je od strane neovisnog pružatelja, a u svrhu ocjene konceptualne utemeljenosti modela i okvira za upravljanje rizikom, parametara i prepostavki korištenih pri razvoju modela te ocjenu adekvatnosti i robusnosti modela, njegovih metodologija i okvira u odnosu na instrumente koji će biti uključeni u usluge poravnjanja.

Nadalje, SKDD stavlja dodatni fokus u svojim aktivnostima upravljanja rizicima na sve relevantne potkategorije rizika, kao što su IKT rizici u širem smislu (cyber, digitalizacija), rizik izdvajanja i sl. Sve identificirane kategorije rizika redovito se prate, mjere i po potrebi ublažavaju o čemu se upravljačka tijela SKDD redovno obavještavaju kroz redovne izvještaje o upravljanju rizicima.

Važno je akceptirati da rizici mogu nositi i pozitivnu dimenziju koja se nikako ne smije zanemariti. Prilike mogu nastati kao rezultat povoljne situacije za postizanje pozitivnog poslovног učinka, a to su primjerice okolnosti koje dozvoljavaju organizaciji da privuče nove klijente, razvije nove proizvode i usluge, primjeni novu tehnologiju ili poboljša produktivnost. Prilike koje se promatraju u kontekstu održivog razvoja su: usvajanje novih *održivih praksi i politika*, izgradnja partnerstva za doprinos održivom razvoju, zelena nabava, korištenje *zelenih tehnologija* i dr.

Unutarnjom kontrolom nastoje se razvijati postojeće politike, procesi i aktivnosti s ciljem generiranja pravovremenih i pouzdanih informacija koje pomažu upravljačkim tijelima u donošenju odluka. Unutarnja kontrola sukladno svojim ovlastima i planovima aktivnosti ima u planu uvođenje kontrole procesa u organizaciji iz aspekta održivosti.

Pogled na najznačajnije rizike u izvještajnoj godini

Financijska agencija

U Fini su u godini izvješćivanja procjenom rizika bila obuhvaćena 23 poslovna procesa kroz 15 radionica procjene rizika multidisciplinarnih timova, koje su omogućile kontinuirano osvješćivanje organizacijskih jedinica. Procjena rizika se provodila u odnosu na strateške i poslovne aktivnosti i inicijative za koje je planirana provedba kako bi se ostvarili usvojeni ciljevi, kao i uzevši u obzir sve značajne regulatorne, tehnološke i opće gospodarske utjecaje u poslovanju te su rizici klasificirani na opće poslovne, operativne i financijske.

Uz scenarije rizika koji proizlaze iz prethodne tri kategorije rizika, u 2024. godini Fina planira provođenje daljnje analize i izgradnje okvira za identifikaciju rizika i prilika povezanih s klimatskim promjenama. U području mjerjenja fizičkih klimatskih rizika, važna nam je procjena izloženosti lokacija odnosno analiza utjecaja klimatskih rizika na iste. Polazne postavke koje su prihvaćene za klimatske rizike su mapiranje u dvije kategorije: tranzicijski i fizički rizici. Tranzicijski obuhvaćaju rizike prijelaza na nisko ugljično gospodarstvo, dok se fizički rizici promatraju kroz fizičke utjecaje klimatskih primjena (akutne ili kronične).

Prema kategoriji rizika, dominantni su operativni rizici (103 rizika, odnosno 64% od ukupnog procijenjenog broja rizika). Prema veličini rizika, prevladavaju rizici srednjih vrijednosti koji čine 78% procijenjenih rizika, zatim slijedi 5 visokih rizika koji čine 4% od ukupnog broja procijenjenih rizika koji su opisani na slici u nastavku.

01 Strategija, mikro i makro okruženje

Izrazito mijenjanje prirode i okruženja općih poslovnih rizika, neizvjesnosti (ekonomski, inflatorne, geopolitičke) kao i rastući regulatorni zahtjevi, akceptirani su kroz procjenu rizika kao i potrebnu prilagodbu strateških smjernica i planiranu realizaciju inicijativa.

02 Rizici tržišta, odnosa s klijentima i konkurencije

Za široki krug korisnika i klijenata, Fina pruža portfelj financijskih i elektroničkih usluga, čija je kvaliteta, dostupnost i konkurentnost izložena rizicima i trajnoj prilagodbi (korisnik u fokusu i njegova očekivanja te sigurnost i održivost).

03 Tehnološki rizici

Primjena naprednih i disruptivnih tehnologija i modela (digitalna, AI i zelena transformacija), modernizacija postojećih sustava, zahtjevi za novim razvojnim iskoracima i inovacijama, uključeni su u procjenama rizika ovog područja.

04 Rizici IT sustava

Informacijska sigurnost i cyber rizici te odgovorno i sigurno upravljanje podacima, neodvojivo su kroz procjenu rizika prepoznati uz tehnološke rizike i disruptiju.

05 Rizici ljudskog kapitala i upravljanja talentima

Procijenjeni su rizici kroz utjecaje opće dostupnosti, mogućnost pribavljanja i zadržavanju stručnjaka te promjene koje prate zahtjevi i očekivanja u pogledu upravljanja ljudskim potencijalima (novi modeli rada, cjeloživotno učenje, preferencije u pogledu uvjeta rada i dobrobiti).

Slika 27. Najznačajniji rizici u Fini u 2023. godini

Fina GS

Poslovne aktivnosti Fine GS izložene su različitim vrstama finansijskih rizika koje Uprava zajedno s ostalim razinama odobravanja i odgovornosti pažljivo prati te poduzima potrebne akcije ukoliko se pokaže ugroženost u bilo kojem segmentu.

U dijelu tržišnog rizika, Fina GS je izložena minimalnom valutnom riziku s obzirom da posluje uglavnom na domaćem tržištu te same promjene tečajeva stranih valuta ne utječu na poslovanje. Budući da Fina GS nema značajniju imovinu temeljem koje ostvaruje prihod od kamata, prihodi i novčani tok iz poslovnih aktivnosti nisu u značajnoj mjeri ovisni o promjenama tržišnih kamatnih stopa.

Kreditni rizik, koji se manifestira kroz utjecaj na imovinu društva, sveden je na minimum. Imovina na koju se predmetni rizik odnosi sastoji se od novčanih sredstava i potraživanja kupaca, a kako glavninu kupaca čine banke koje nemaju problema s likvidnošću, u izvještajnoj godini nije bilo povećanja kreditnih rizika.

Rizikom likvidnosti Fina GS uspješno upravlja kroz održavanje dovoljne količine novca, osiguravanje raspoloživosti finansijskih sredstava određenim iznosom ugovorenih kreditnih linija te sposobnošću podmirenja svih obveza. Upravljanje novčanim tokom prati se kroz redovite analize potraživanja od kupaca te obveza prema dobavljačima, bankama i drugim finansijskim institucijama što omogućuje pravovremeno osiguravanje prihvatljive razine likvidnosti.

SKDD

SKDD je u svom poslovanju izloženo rizicima finansijskih instrumenata (tržišnom riziku, riziku likvidnosti i kreditnom riziku) te je dodatno izloženo i operativnim rizicima, riziku namire, riziku neusklađenosti, riziku informacijskih tehnologija i riziku eksternalizacije, kao i riziku promjene fer vrijednosti finansijskih instrumenata.

Tržišni rizik sastoji se od cjenovnog, valutnog i kamatnog rizika:

- Cjenovni rizik jest rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene financijskog instrumenta ili, kod izvedenoga financijskog instrumenta, promjene cijene odnosne varijable. Pozicijski rizik dijeli se na opći i specifični rizik;
- Valutni rizik je rizik od promjene vrijednosti financijskih instrumenata uslijed promjene tečaja. Na datum izvještavanja Grupa nije značajno izložena promjenama vrijednosti drugih valuta, jer je najznačajniji dio potraživanja i financijske imovine u eurima. S danom 1. siječnja 2023. godine, uvođenjem eura kao službene valute u RH rizik HRK/EUR je postao neznačajan;
- Kamatni rizik je rizik da će se vrijednost financijskih instrumenata promijeniti uslijed promjene tržišnih kamatnih stopa. Izloženost tržišnom riziku promjena u kamatnim stopama je koncentrirana u portfelju ulaganja. Ulaganja u financijsku imovinu s promjenjivim stopama izlažu SKDD riziku kamatne stope novčanog toka. Ulaganja u financijsku imovinu s fiksnim stopama izlažu pak riziku fer vrijednosti kamatne stope. SKDD koristi VaR kao mjeru izloženosti kamatnom riziku.

Rizik likvidnosti jest rizik gubitka koji proizlazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti Grupe da podmiri svoje novčane obveze po dospijeću.

SKDD kroz Plan likvidnosti definira okvir postupanja vezano za planiranje potreba likvidnosti, postupanje u slučaju nastanka likvidnosnih manjkova, praćenje te sadržaj izvještaja vezano za likvidnost. Planom likvidnosti obuhvaćeni su postupci mjerjenja i praćenja novčanih tijekova, evidencije likvidnih sredstava i obveza, procjena i vrednovanje raspoložive likvidne imovine, utvrđivanje utrživosti i pristupa imovini, planiranje oporavka i izvještavanja vezano uz likvidnosti. Za potrebe operativnog upravljanja likvidnošću, u skladu s dokumentom Plan likvidnosti izrađuje se plan likvidnosti koji uključuje analitičku strukturu raspoložive financijske imovine u odnosu na periode aktivacije, izračun pokazatelja likvidnosti za razdoblja i izračun koncentracije. Kako bi se osigurala otpornost na stres likvidnosti, SKDD održava odgovarajuću razinu zaštitnog sloja likvidnosti koji služi za osiguranje u slučajevima različitih stresnih događaja. Struktura ulaganja propisana je Investicijskom politikom Grupe. U skladu sa Politikom kontrole i upravljanja rizicima upravljanja SKDD-CCP mora osigurati održavanje dovoljno likvidnih sredstava u obliku visokokvalitetne, nezaložene likvidne imovine za osiguranje u slučajevima različitih stresnih događaja (različitog intenziteta i trajanja), uključujući gubitak ili smanjenje inače dostupnih izvora financiranja. SKDD-CCP pažljivim i kontinuiranim nadzorom dostupnih izvora likvidnosti, osigurava da su uvijek dostupni stabilni i pouzdani izvori likvidnosti posebno oni koji su nužni za nastavak poslovanja u slučaju kontingencije, prouzrokovane neispunjavanjem obveza Članova. Nepovoljan utjecaj materijalizacije likvidnosnog rizika na nesmetano i pravovremeno ispunjenje svih dospjelih obveza, bez obzira na njegov izvor, Grupa mitigira održavanjem adekvatnih financijskih resursa, čije iznose i strukturu planira na dnevnoj osnovi koristeći se analizom povijesnih, trenutnih i mogućih likvidnosnih potreba, koja uključuje i proces testiranja otpornosti na stres.

Kreditni rizik je rizik prestanka otplaćivanja obveze ili potencijalne obveze druge strane s kojom je Grupa izvršila transakciju. Izloženost Grupe kreditnom riziku na datum izvještavanja proizlazi iz

ulaganja u manje rizične finansijske instrumente Ministarstva financija Republike Hrvatske, držanje depozita kod banaka te iz kratkoročnih potraživanja.

Operativni rizik podrazumijeva rizik gubitka koji može nastati zbog pogrešaka, prekida ili šteta uzrokovanih propustima u internim procesima, pogrešaka radnika, lošim sustavima ili vanjskim događajima. Neusklađenost podrazumijeva nepoštivanje određenih propisa.

Rizici informacijskih tehnologija jesu rizici da će potencijalne prijetnje uzrokovati osjetljivost, odnosno pad informacijskih tehnologija i sustava. Rizik eksternalizacije je rizik koji nastaje prilikom korištenja usluga koje pružaju pružatelji usluga na kontinuiranoj osnovi na bazi ugovora.

U sklopu procesa upravljanja operativnim rizicima i prethodno navedenim rizicima, Društva u okviru Grupe su usvojila Politike upravljanja rizicima u SKDD-u.

Fer vrijednost je određena kao iznos po kojem upoznate i spremne strane mogu razmijeniti sredstvo u transakciji pred pogodbom, osim u slučaju prodaje pod prisilom ili radi likvidacije. Fer vrijednost finansijskog instrumenta je ona koja je objavljena na tržištu ili dobivena metodom diskontiranog tijeka novca.

3.1.3. Strategija, poslovni model i lanac vrijednosti

Strategija Financijske agencije

Strategija Fine uvažava aktualne trendove i smjer gospodarskog i društvenog razvoja i potrebe za bržom i boljom prilagodbom te pozicioniranjem na tržištu i u okruženju.

Svrha Strategije je pozicionirati Finu kao ključnog predvodnika digitalizacije i pozitivnih promjena u javnom i poslovnom okruženju RH. Time se, u okviru vizije poslovanja, visoko postavila ljestvica očekivanja prema ulozi koju Fina želi imati za svog vlasnika, klijente, zaposlenike i partnere te prema ulozi koju želi nastaviti izgrađivati u gospodarstvu i društvu, a u odnosu na sva relevantna područja djelovanja. Strategija predviđa mogućnost ostvarenja održivosti poslovanja kroz fokusirani razvoj portfelja vlastitih rješenja sukladno tržišnim trendovima, potrebama i zahtjevima (svih segmenata) klijenata, kao i uloge za novo digitalno okruženje putem dvije glavne skupine proizvoda i usluga:

- Suvremenih poslovnih rješenja kojima se podupire učinkovito poslovanje te digitalna transformacija javnog sektora i
- Izvrsnih proizvoda i usluga za financijsku industriju i financijsko tržište, poslovni sektor i širu javnost kako bi se ubrzala tranzicija na digitalno gospodarstvo.

Fina će svoju viziju ostvariti realizacijom pet definiranih strateških ciljeva te uspješnom implementacijom strateških proizvodnih i transformacijskih inicijativa kao mehanizmima za njihovo ostvarenje.

1.

Digitalizacija države i javnog sektora kroz pružanje sveobuhvatnih rješenja

2.

Izvrsne usluge za financijsku industriju i tržište

3.

Suvremena IT rješenja te brza i kvalitetna isporuka usluga

4.

Procesi i zaposlenici usmjereni prema izvrsnom korisničkom iskustvu

5.

Kanali distribucije koji odgovaraju potrebama Fine i tržišta

Vizija

Biti pokretačka snaga i ključni nositelj digitalizacije kroz pružanje sveobuhvatnih rješenja kojima se podupire učinkovito poslovanje te digitalna transformacija javnog sektora, izvrsnih proizvoda i usluga za finansijsku industriju, poslovni sektor i širu javnost kako bi se ubrzala digitalna tranzicija.

Misija

Fina će ostvariti svoju viziju na temelju postojećih i novih znanja odnosno tehnologija te kroz transformaciju tri ključna stupa poslovanja: suvremenih IT rješenja, organizacije usmjerene ka pružanju izvrsnog korisničkog iskustva te tome prilagođenih kanala distribucije.

Finina Strategija prepoznaje mnoge aspekte razvoja u kontekstu digitalne i zelene tranzicije okruženja, uzimajući u obzir njihovu međusobnu povezanost i interakciju te predstavlja okosnicu strateškog okvira održivog razvoja.

U sklopu aktivnosti provedenih tijekom 2023. godine, koje su uključile analizu postojećih poluga i upravljanja održivošću u organizaciji, Fina je prepoznala prostor za dodatni razvoj i jačanje aspekata održivosti kroz **tri tematska područja (stupa) održivog razvoja**, koji su povezani s ESG čimbenicima.

Takvim proširenim okvirom Fina će dodatno dokumentirati prepoznate teme značajne za dugoročnu održivost poslovanja te na njih fokusirati svoje djelovanje u pogledu održivosti, uz akcijski plan kojim se strukturira mjerjenje napretka u ostvarenju ciljeva do 2025. godine (odnosno 2050. godine) kroz inicijative, politike, mjere i pokazatelje. Budući strateški okvir održivog poslovanja, plan i ciljevi omogućit će Fini izgradnju bolje pozicije za generiranje rasta, bolju konkurentnost i atraktivnost Fine kao poslodavca i kao poslovnog partnera.

Slika 28. Elementi strateške vertikale stupova održivosti

Fina GS

Vizija i misija Fine GS jest biti regionalni lider u pružanju sigurnosno-logističkih usluga, oslanjajući se na dugogodišnje iskustvo, dokazano znanje i kvalitetu zaposlenika, napredna tehnološka rješenja te pružanje vrhunske usluge u skladu sa svim zahtjevima klijenata i tržišta koristeći se pritom suvremenom tehnologijom i opremom.

Primjena odgovarajućih mjera, osim samog osiguranja konkurentnosti poslovanja, omogućava i osiguranje razvoja raznih poslovnih praksi koje su u skladu s globalnim ciljevima održivog razvoja i to kroz generalne napore u dijelu smanjenja troškova poslovanja te razvijanjem novih vizija i strategija poslovanja.

Fina GS 99% poslovnih prihoda ostvaruje od poslovanja na domaćem tržištu, dok dosadašnje aktivnosti na inozemnim tržištima možemo grupirati u dva segmenta: tržište Europske unije i tržište zemalja u regiji. Otvorenost prema inozemnim tržištima te širenje mreže djelovanja izvan granica RH bitan je cilj u poslovanju Fine GS.

SKDD

Ključnu stratešku odrednicu SKDD-a predstavlja završetak procesa integracije tržišta kapitala RH na tržišta eurozone priključenjem sustava na Eurosysteem Collateral Management System (ECMS) te daljnje prilagodbe i unaprjeđenje poslovanja Grupe standardima EU i dobrom tržišnim praksama eurozone, dalnjom prilagodbom poslovnog modela središnjeg vođenja računa i finansijskih instrumenata, prilagodbom procesa i informacijskog sustava u procesu harmonizacije korporativnih akcija te usklađenjem poslovanja radi osiguravanja visoke razine sigurnosti i otpornosti informacijsko-komunikacijskih tehnologija.

Daljnji razvoj poslovanja ponudom novih proizvoda, uključujući i unaprjeđenje postojećih u skladu s potrebama tržišta, SKDD-CCP kroz strategiju poslovanja prepoznaće kao ključ dugoročne održivosti poslovanja.

Misija SKDD-a je na učinkovit, fleksibilan, inovativan i društveno odgovoran način pružati usluge svim dionicima finansijskog tržišta, optimizirajući svoju tehnologiju i poslovne procese u cilju prilagodbe standardima i praksama europskih tržišta, iskorištavajući poslovne prilike i mogućnosti za daljnje unaprjeđenje i razvoj usluga te konkurentnost SKDD-a.

Vizija SKDD-a je održati poziciju jedne od najkvalitetnijih i najuglednijih institucija na tržištu kapitala, a dodatnim osnaživanjem kroz djelovanje SKDD-a u sklopu jedinstvene europske platforme za namiru vrijednosnih papira doprinijeti stabilnosti i dalnjem razvoju nacionalnog tržišta kapitala, primjenjujući društveno odgovorno poslovanje i osiguravajući vrhunsku uslugu korisnicima.

Iz definirane vizije i misije SKDD-a jasno proizlaze i ciljevi, koji su primarno orijentirani na kontinuirano unaprjeđivanje postojećih usluga te osmišljavanje novih usluga na tržištu kapitala uz postizanje primarnog cilja koji se ogleda u pružanju sigurnosti i stabilnosti u poslovanja s vrijednosnim papirima i osiguravanju visokih europskih standarda u pružanju usluga infrastrukture tržišta kapitala.

Materijalna tema: Doprinos digitalnoj transformaciji gospodarstva i društva

Okosnica Strategije do 2025. godine je **digitalna transformacija poslovanja** kao preduvjet prelaska na digitalno poslovanje i novi način života te ključna poluga u procesu izgradnje novih, održivijih ekonomskih i društvenih modela i sustava.

Digitalna transformacija zahvaća nadogradnju postojeće baze proizvoda i usluga, njegovu svojevrsnu transformaciju i fokusiranje proizvodnog portfelja za okruženje digitalnih usluga i poslovanja. Kroz strateška područja Fina fokusira svoj budući rast na razvoj izvrsnih usluga za finansijsku industriju, poslovni sektor i širu javnost kao i razvoj sveobuhvatnih rješenja kojima se podupire učinkovito poslovanje te digitalna transformacija javnog sektora.

Informacijske tehnologije (IT) odnosno tehnološka nadogradnja, kao jedan od preduvjeta uspješnog i održivog djelovanja u poslovnom i javnom okruženju, od iznimne su važnosti za Finu i čine najveći dio Fininih kapitalnih ulaganja kao i velik dio troškovne baze. Strategijom je posebno potenciran aspekt povećanja agilnosti kao sposobnosti Fine da proaktivno djeluje i kontinuirano se prilagođava dinamičnom okruženju, kako bi pravodobno i na odgovarajući način podržala potrebe i zahtjeve svih skupina korisnika.

Digitalna transformacija ima zadaću pravodobno zadovoljiti potrebe tržišta, povećati inovativnost proizvoda što na strani korisnika rezultira boljim korisničkim iskustvom kroz bolje i učinkovitije poslovanje i kroz iskustvo korištenja usluga.

Sva ključna Finina poslovna područja, od usluga za finansijsku uslugu, javnih servisa i usluga za državu do digitalnih rješenja, imaju izrazitu važnost za sve segmente Fininih korisnika u adresiranju ključnih izazova kao i prilika našeg vremena, uključivo okolišne, klimatske i društvene, ali i upravljačke. Stoga je doprinos digitalnoj transformaciji gospodarstva i društva prepoznata kao značajna tema od strane internih i eksternih dionika.

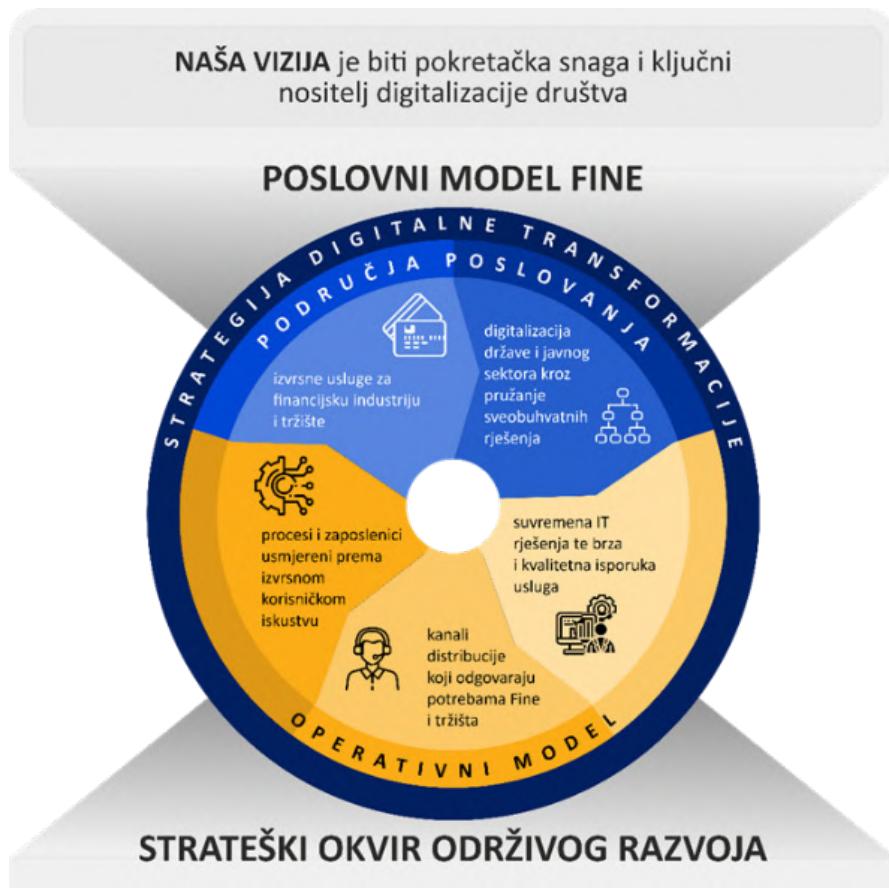
Digitalna rješenja predstavljaju ključnu polugu za povećanje učinkovitosti svih poslovnih procesa, osiguravaju multiplatformsku dostupnost, brzinu, fleksibilnost i transparentnost. Za širu javnost ona se može vidjeti kroz dostupnije, fleksibilnije i brže javne usluge s jedne strane, a s druge strane kroz implementaciju čitavog niza novih usluga za finansijsku industriju. Fina je odredila za svoju viziju biti pokretačka snaga i ključan nositelj tih procesa i stavlja je u središte svog strateškog okvira održivog razvoja.

Poslovni model Fine

Strategija prepoznaće **važnost stvaranja održive vrijednosti kroz inovativnost portfelja i poslovnih modela** (i to kroz fokusirana strateška područja i smjerove) usmjerenih na unaprjeđenje kvalitete i učinkovitosti finansijskog sustava, javnih usluga, poslovanja poslovnog sektora te života građana. Kroz ta područja djelovanja, predanošću razvoju suvremenih IT rješenja, organizacijom i zaposlenicima usmjerenima na pružanje izvrsnog korisničkog iskustva i osiguranjem multiplatformske dostupnosti, uz korištenje novih znanja i tehnologija, Finina krovna vizija i misija ujedno odražavaju ne samo svrhu Fininog poslovanja, već i viziju održivosti i načine njezinog ostvarenja.

U okviru definiranih strateških područja Fina je prepoznala strateške inicijative, odnosno proizvode i usluge koje imaju najveći potencijal rasta i doprinosa održivosti. Također, kroz njih prepoznaće i adresira svoje odgovore na identificirane potrebe i očekivanja ključnih skupina svojih dionika, u smislu korisnika. S druge strane, oni ujedno predstavljaju izravan doprinos široj gospodarskoj i društvenoj tranziciji. Definira područja poslovanja (sa strateškim područjima i pripadajućim strateškim smjerovima) i ključne sastavnice ciljanog operativnog modela zaokružuju cjelinu Fininog poslovnog modela. Upravljanje ključnim resursima odnosno kapitalima – ljudskim potencijalima, informacijskim tehnologijama i pratećom infrastrukturom, odnosno dugotrajnom materijalnom imovinom (poslovnom mrežom i nekretninama) definirano kroz tri podstrategije, u okviru kojih su adresirane ključne poluge za osiguranje održivosti poslovanja.

Imperativ Strategije je osigurati integriran i inovativen model poslovanja, pristup širokom spektru klijenata i potrebama tržišta te transformaciju Fine u modernu, dinamičnu, digitalnu i održivu organizaciju, u svim ključnim aspektima, u skladu s novim korisničkim, društvenim, kao i okolišnim očekivanjima. Pritom digitalne tehnologije trebaju omogućiti razvoj i unaprjeđenje poslovanja, stvaranje nove vrijednosti, prepoznavanje novih potreba i izvrsno iskustvo korištenja. Stoga strategija, s ciljem podržavanja provedbe vizije, definiranih potreba i smjerova razvoja te dugoročne održivosti i rasta poslovanja, u obzir uzima i potrebu osiguranja dugoročne dostatnosti te usklađenja potrebnih resursa i sposobnosti, njihovu maksimalnu učinkovitost odnosno transformaciju istih u ciljani operativni model, uz optimalan organizacijski ustroj i potrebna unaprjeđenja poslovnih procesa (glavnih, podrške, inovacija te razvoja proizvoda/usluga).

Slika 29. Poslovni model Fine

Poslovni model Fine GS

Fina GS je najveća tvrtka u RH specijalizirana za poslovanje s gotovim novcem i ostalim vrijednostima, a segment distribucije vrijednosnih pošiljki i segment gotovinskih operacija temeljne su djelatnosti tvrtke, dok tvrtka svojim klijentima pruža ostale usluge:

- Usluge s bankomatima;
- Tehnička zaštita objekata;
- Usluge facility managementa;
- Opskrba potrošnjim materijalom i bankarskom opremom za poslovanje s gotovim novcem.

Ciljevi Grupe usmjereni su na jačanje tržišnog udjela u regiji, usavršavanju usluga distribucije i obrade gotovog novca, daljnji razvoj usluga facility managementa i tehničke zaštite, jačanje efikasnosti poslovnih procesa, stvaranje prepoznatljivog brenda u svim područjima sigurnosti, kontinuirano udovoljavanje potrebama klijenata, daljnju informatizaciju poslovnih područja, stvaranje kolektivnog duha pripadnosti tvrtki, razvijanje timskog rada te ulaganje u stručnu izobrazbu i motivaciju vlastitih kadrova.

Poslovni model društva SKDD

SKDD, kao središnji depozitorij vrijednosnih papira, pruža usluge na temelju sljedećih načela:

- Stjecanje statusa Člana SKDD-a pod jednakim uvjetima;
- Ravnopravnosti između pojedinih vrsta Članova;
- Redovitosti izvještavanja;
- Jasnog određenja postupaka koji se provode prema Članovima koji postupaju protivno Operativnim pravilima rada;
- Brzog i mirnog rješavanja sporova između SKDD-a i Članova

SKDD nastavlja djelovati na području digitalne transformacije poslovanja, dalnjeg razvoja i unaprjeđenja digitalizacije i modernizacije informacijsko komunikacijske tehnologije, povećanjem standardizacije, automatizacije i optimizacije procesa te formiranjem sustavnog i kontinuiranog upravljanja istima radi poboljšanja performansi poslovanja i zadovoljstva kako internih tako i vanjskih korisnika te stvarajući uvjete za ostvarenje postavljenih ciljeva. SKDD-CCP će prepoznatim strateškim inicijativama nastojati maksimizirati korisnost infrastrukture središnje druge ugovorne strane, a time i općeniti stupanj razvijenosti tržišta.

Lanac vrijednosti

S ciljem ostvarenja dugoročnog razvoja i rasta poslovanja te pružanja visokokvalitetnih i suvremenih rješenja usluga, Grupa se u svom lancu stvaranja vrijednosti oslanja na široku mrežu suradnji i partnerskih odnosa s raznolikim skupinama dobavljača, suradnika i drugih dionika, u procesima koji uključuju osmišljavanje, dizajn, razvoj i distribuciju proizvoda i usluga, kao i na kompetencije i angažiranost bilo vlastitih zaposlenika ili onih u lancu vrijednosti, te ključnu (tehnološku) infrastrukturu kako bi u konačnici isporučila finalnu vrijednost koja se ogleda u poboljšanoj kvaliteti života ili učinkovitosti poslovanja korisnika.

Možemo reći da temeljni „proizvodni“ input u razvojnem procesu predstavljaju različiti profili informacija i podataka (ovisno o poslovnom području) oplemenjeni stručnim znanjem i vještinama zaposlenika i poslovnih partnera, oslonjeni na tehnološku okolinu i drugu opremu te poslovne procese. U izlaznom dijelu Grupa osigurava višeplatformski pristup i isporuku (ovisno o vrsti usluge), te fizičku dostupnost usluga putem nacionalne mreže poslovnica i podružnica.

U obzir je uzeta kompleksna i široka lepeza područja, proizvoda i usluga kojima se Grupa bavi i kojima opslužuje četiri ključne skupine korisnika: državu-B2G, finansijski sektor-B2F, poslovni sektor - B2B korisnike i građane - B2C korisnike.

Stoga strategije, s ciljem podržavanja provedbe vizije, definiranih potreba i smjerova razvoja te dugoročne održivosti i rasta poslovanja, u obzir uzimaju i potrebu osiguranja dugoročne dostatnosti te usklađenja potrebnih resursa i sposobnosti, njihovu maksimalnu učinkovitost odnosno transformaciju istih u ciljani operativni model, uz optimalan organizacijski ustroj i potrebna unaprjeđenja poslovnih procesa.

3.1.4. Interesi i stajališta dionika

Dionici svojim zahtjevima, utjecajima i očekivanjima iz različitih perspektiva sudjeluju u oblikovanju aktivnosti iz djelokruga poslovanja Grupe te izravno i neizravno utječu na njezinu tržišnu poziciju i strateške smjernice održivog razvoja. Izgradnja i održavanje odnosa Grupe s dionicima temelji se na međusobnom povjerenju i u potpunosti je ugrađeno u pristup planiranju i poslovanju. Grupa u okviru strateškog planiranja uključuje dionike po principima uključivosti, tolerancije, poštivanja i uvažavanja različitosti, multidisciplinarnosti pristupa, transparentnosti i neovisnosti, poticanja pozitivnih (društvenih) promjena, odgovornosti i solidarnosti u djelovanju prema dionicima, integracije i sinergije te dobrog upravljanja.

Kako bi se na što kvalitetniji način razumjela različita očekivanja i interesi dionika, kreiraju se otvoreni kanali komunikacije sa svim dionicima te oni postaju aktivnim sudionicima procesa strateškog planiranja i upravljanja. Osnovna postavka analize dionika je da različite skupine imaju i različite interese, kapacitete i izazove koje je potrebno individualno analizirati kako bi ih se razumjelo i anticipiralo, a djelovanje usmjerilo adekvatnoj identifikaciji potreba, ciljeva te odabiru strategije djelovanja. Savjetovanje i suradnja sa širokim spektrom dionika ostvaruje se svakodnevno, na više načina i kanala što je prikazano na slici u nastavku.

Naziv ključnog dionika	Komunikacijski kanali i način uključivanja	Ključne razvojne potrebe, interesi i stajališta dionika u kontekstu održivosti
Nadzorni odbor	Redovne i zasebne tematske sjednice i informiranje ESG anketni upitnik	Dugoročna održivost poslovanja Fine Održivost integrirana s korporativnom strategijom Kontrola i nadzor procesa održivosti u organizaciji Transparentno izvještavanje o održivosti
Zaposlenici	Ispitivanje zadovoljstva ESG anketni upitnik Edukacije i interne radionice Korporativni Intranet	Razumijevanje ESG-a i koncepta održivosti na upravljačkoj i operativnim razinama Usklađivanje poslovanja Fine s relevantnom regulativom iz područja održivosti Integracija održivosti u svakodnevne zadatke i razvoj vještina i znanja Zaštita i sigurnost na radu Razvoj karijernog puta i upravljanje talentima Održivost kao sastavni dio korporativne kulture
Sindikat	Kolektivno pregovaranje i savjetovanje Korporativni Intranet ESG anketni upitnik	Socijalni dijalog temeljen na načelima održivosti
Ovisna društva	Redovno izvještavanje Sudjelovanje u radu nadzornih tijela Sastanci i prezentacije ESG anketni upitnik	Integracija aspekata održivosti u strateške i poslovne odluke Fine i Fina Grupe
Regulatorna tijela	Redovno izvještavanje Sudjelovanje u radu pojedinih stručnih skupina i tijela Sastanci i prezentacije na tematskim događajima i konferencijama ESG anketni upitnik	Usklađenost poslovanja sa zakonskom regulativom, strategijama, (međunarodnim) smjernicama i dobrim praksama kroz procedure sadržane u internim aktima, funkcije interne revizije i praćenja usklađenja poslovanja te sustave upravljanja kvalitetom i rizicima. Usklađenost s europskim i hrvatskim regulatornim okvirom koji se veže uz održivost Transparentnost u izvještavanju o aspektima održivosti
Klijenti	Sastanci i prezentacije na tematskim događajima i konferencijama Web stranica, kanali društvenih medija Informacije o uslugama te sustav dostave reklamacija/žalbi Edukacije i osvješćivanje klijenata Marketinške kampanje, događaji i promocije ESG anketni upitnik	Usklađivanje Fine s europskim i hrvatskim regulatornim okvirom koji se veže uz održivost integracija aspekata održivosti u upravljanje proizvodima i uslugama te u izgradnju poslovnih odnosa i suradnju Integracija aspekata održivosti u strateške i poslovne odluke Fine i transparentnost Izvrsna rješenja za finansijsku industriju i javni sektor Odgovorna provedba javnih ovlasti Izvrsno korisničko iskustvo i multiplatformska dostupnost temeljena na suvremenim tehnologijama i vrhunskoj ekspertizи Zaštita i sigurnost podataka Odgovorne marketinške prakse
Dobavljači	Sastanci i prezentacije Web stranica, kanali društvenih medija Ugovaranje usluga uz informacije o praksi javne nabave Edukacije i osvješćivanje iz područja informacijske sigurnosti ESG anketni upitnik	Integriranje održivosti u poslovanje Fine kao jednog od značajnih klijenata Integracija aspekata održivosti u sastavnice poslovanja, koje su temelj poslovnih odnosa i suradnje Integracija aspekata održivosti u strateške i poslovne odluke Fine koje se odnose na upravljanje proizvodima i uslugama te poslovnim odnosima u lancu vrijednosti Zajednička načela djelovanja Zelena javna nabava
Zajednice	Fizički kanali distribucije usluga Web stranica, kanali društvenih medija Sastanci i prezentacije Projekti u zajednicama Regionalni razvojni centri ESG anketni upitnik	Potpore ciljanim skupinama kroz projekte, partnerstva, zajedničke suradnje, sponzorstva, obrazovne programe koji doprinose realizaciji definiranih ciljeva održivog razvoja
Mediji i javnost	Transparentno i redovno izvještavanje Web stranica, kanali društvenih medija Provreda projekata uz podršku i medijsko pokroviteljstvo ESG anketni upitnik	Prenošenje pravovremenih i točnih informacija Odgovorne marketinške prakse
Priroda (kao tiki dionik)	Volunteerska kampanja Boranka	Sudjelovanje u neprofitnom projektu pošumljavanja šuma, podizanje svijesti o važnosti šuma, zaštiti prirode te prevenciji i zaštiti od požara

Slika 30. Popis dionika s opisom ključnih potreba i potencijala iz ESG perspektive

3.1.5. IRO analiza

Finin put analize dvostrukе značajnosti

Fina za izvještajnu 2023. godinu izvještava na temelju rezultata analize dvostrukе značajnosti, polazeći od rezultata prethodne analize materijalno značajnih tema primjenom univerzalnih GRI standarda iz 2022. godine te uvezši u obzir zahtjeve ESRS i prateći smjernice EFRAG-a. Finin koncept dvostrukе značajnosti uključuje procjenu utjecaja Fine na društvo (značajnost učinka), kao i utjecaj društva na Finino poslovanje (financijska značajnost).

Značajnost učinka uključuje identificiranje pitanja održivosti koja su značajna s obzirom na utjecaje iz Fininog poslovanja, kao i iz lanca vrijednosti. Procjena ove značajnosti temelji se na razmjeru, opsegu i/ili nepopravljivosti identificiranih utjecaja na društvo i okoliš, a sama značajnost može imati pozitivan ili negativan učinak (stvaran ili potencijalan). Financijska značajnost uzima u obzir prepoznavanje rizika i prilika te izračun vjerojatnosti nastanka i ozbiljnosti učinka pojedinog rizika na poslovanje Fine.

Fina je za prvu provedbu analize dvostrukе značajnosti uspostavila proces i primijenila metodologiju koja je agregirano uključivala sljedeće ključne **korake**, a koje u planu imaju provesti ostale sastavnice Grupe za naredno izvještajno razdoblje:

Slika 31. Koraci u analizi dvostrukе značajnosti

1. Kontekst i analiza dionika

U prvome koraku dokumentiran je kontekst poslovanja te su analizirani dionici. Kontekst poslovanja Fine obuhvatio je uvid u područja poslovanja, pravni i regulatorni okvir, ESG trendove te definiranje granica vremenskog horizonta (kratkoročno, srednjoročno i dugoročno razdoblje). Analiza poslovanja obuhvatila je analizu važeće strategije, poslovnog plana, proizvoda/usluga, financijskih rezultata, analizu rezultata prethodne analize materijalnosti. Analiza pravnog i regulatornog okvira obuhvatila je relevantnu EU i nacionalnu regulativu, dok je analiza ESG trendova obuhvatila analizu globalnih trendova i praksi u usporedivom sektoru te općenito dobre prakse.

2. Dugi popis tema, inicijalno utvrđivanje mogućih učinaka, rizika i prilika

Fina je razmatrala puni opseg okolišnih, društvenih i upravljačkih tema čime je drugi korak završio dugim popisom tema 30 tema (6 okolišnih tema, 16 društvenih i 8 upravljačkih tema) i inicijalnim popisom mogućih učinaka, rizika i prilika povezanih s pitanjima održivosti. Mapirani su aspekti učinaka koji se dalje uključuju u procjenu, rizika i prilika te zajedno čine inicijalni IRO. Ove teme ujedno su bile i teme za uključenje Fininih ključnih dionika (unutarnjih i vanjskih) za provjeru značajnosti tema za održivost Fine, poslovni odnos i suradnju. Savjetovanje s dionicima i uključivanje njihovih stajališta u postupak procjene značajnosti pomogao je da se potkrijepe perspektive pogodenih skupina dionika u utvrđivanju relevantnosti čimbenika održivosti za njih. Isto je provedeno kroz online Anketni upitnik o održivom razvoju Fine u 2023. godini. Uz ocjenu značajnosti na skali od 1 – vrlo niska značajnost do 5 – vrlo visoka značajnost, anketni upitnik popunilo je ukupno 29 ispitanika (vanjskih dionika) i 417 ispitanika (unutarnjih dionika) te su dodatno provedena i 3 intervjuja sa odabranim predstavnicima dionika.

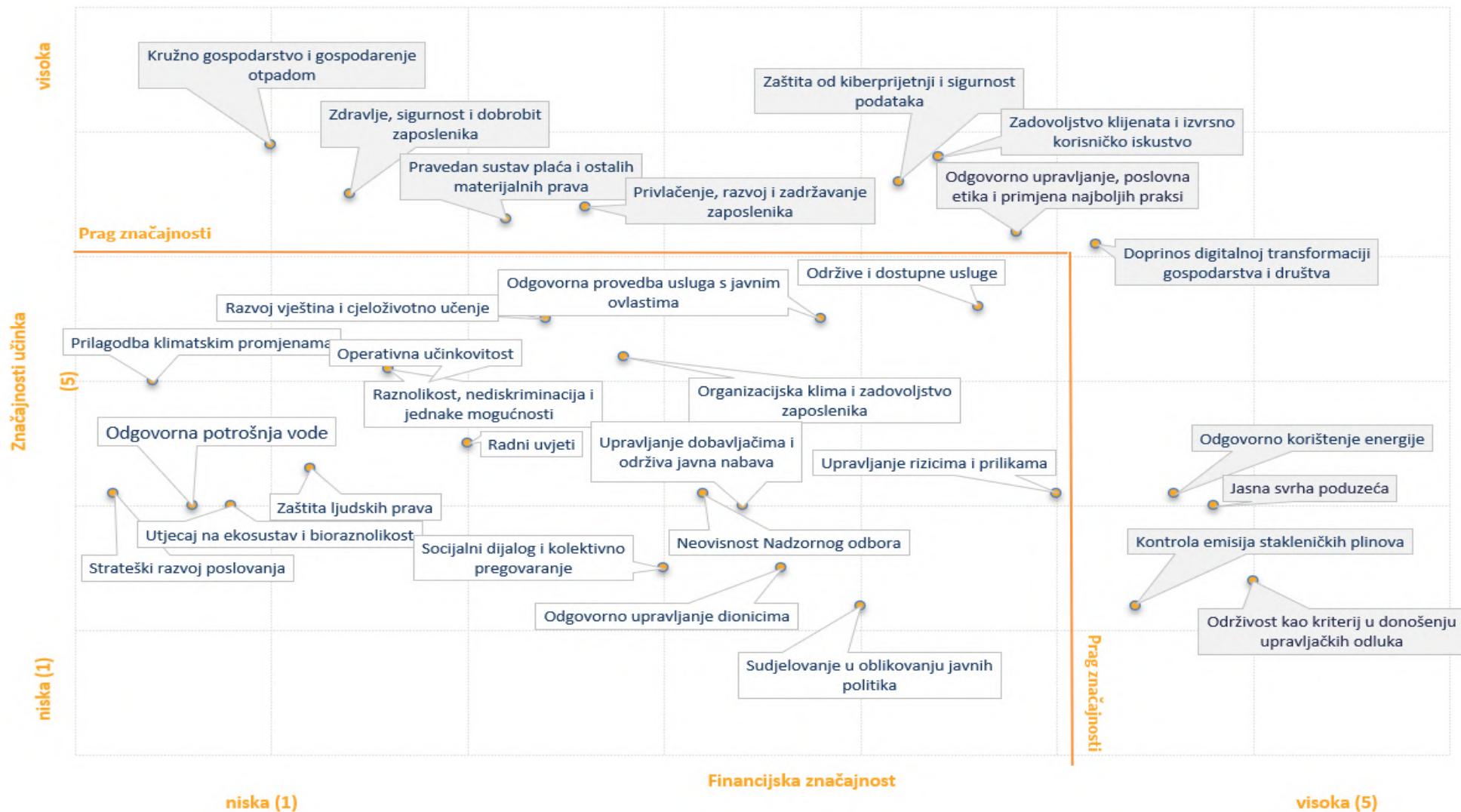
3. IRO analiza, scoring značajnosti učinka i financijske značajnosti

Treći korak je detaljna razrada IRO analize uz pripadajući scoring kao i utvrđivanje pragova značajnosti. Kvalitativna i kvantitativna procjena pretvorena je u cjelokupnoj analizi u kvantitativnu ljestvicu (od 1 – vrlo niska značajnost do 5 – vrlo visoka značajnost). Pragovi značajnosti utvrđeni su uvezši u obzir Finine specifičnosti poslovanja, strateške smjernice i poslovni model te su sukladno scoringu značajnosti učinka i financijskoj značajnosti, značajne teme one koje su na ljestvici ostvarile ocjenu od 4 do 5.

4. Finalni popis značajnih tema za izvješćivanje

Nastavno na opisanu značajnost učinka, financijsku značajnost te značajnost svake pojedine teme za Strategiju i dionike, izrađena je matrica koja prikazuje Finine okolišne (E), društvene (S) i upravljačke teme (G) te njihov položaj. Finalni, četvrti korak obuhvaća **popis 12 značajnih tema** za 2023. godinu koje uključuju interes naših dionika, doprinos UN-ovim ciljevima održivog razvoja te harmonizaciju svih rezultata. Matrica značajnosti prikazana je u nastavku.

Matrica značajnosti

Slika 32. Matrica značajnosti

IRO analiza

U nastavku je prikazano 12 značajnih tema te je za svaku prikazana IRO analiza. Učinak je okarakteriziran kao stvaran ili potencijalan te kao pozitivan ili negativan te je definirano da li pojedina tema rizik za Finino poslovanje ili prilika. Svi negativni učinci ujedno su kategorizirani i kao rizici proizašli iz teme, dok su potencijalno pozitivni učinci oni koji se sagledavaju kao prilike za Finu.

ESRS tema	Materijalna tema	Opis	Cilj održivog razvoja (SDG)	I		RO	
				Učinak	Ročnost	Rizik / Prilika	Ročnost
E1 - Klimatske promjene	Kontrola emisije stakleničkih plinova	GHG emisije onečišćuju okoliš; Fina kroz infrastrukturu Fine i vozila i lanac vrijednosti utječe emisijama na okoliš. Aktivnosti smanjenja emisija utječe na finansijske tokove.	 SDG 7 Pristupačna energija iz čistih izvora SDG 13 Zaštita klime	S-	Srednji rok	Rizik	Srednji rok
	Odgovorno korištenje energije	Nedostatna dostupnost obnovljivih izvora energije i infrastrukture. Korištenje neučinkovitih i skupljih energetskih rješenja može imati negativan učinak na okoliš i finansijske tokove.		P-	Srednji rok	Rizik	Srednji rok
E5 - Kružno gospodarstvo	Kružno gospodarstvo i gospodarenje otpadom	Unaprjeđenje postojećeg sustava gospodarenja otpada pozitivno doprinosi okolišu te otvara mogućnosti unaprjeđenje procesa i implementacije novih poslovnih modela.	 SDG 4 Kvalitetno obrazovanje SDG 8 Dostojanstven rad i ekonomski rast	P+	Dugi rok	Prilika	Dugi rok
S1 - Vlastita radna snaga	Zdravlje, sigurnost i dobrobit zaposlenika	Dobri i sigurni uvjeti rada i ravnoteža privatnog i poslovнog života mogu imati pozitivan učinak na veće zadovoljstvo i angažman zaposlenika i ostvarenje boljih poslovnih rezultata.		P+	Dugi rok	Prilika	Dugi rok
	Privlačenje, razvoj i zadržavanje zaposlenika	Atraktivnost Fine kao poslodavca s fokusom na unaprjeđenje i razvoj novih vještina za digitalno doba.		P+	Dugi rok	Prilika	Dugi rok
	Pravedan sustav plaća i ostalih materijalnih prava	Odlazak zaposlenika uslijed manjka motiviranosti zbog nezadovoljstva sustavom plaća može dovodi do zastoja u razvoju i kvaliteti usluge prema korisnicima.		P-	Srednji rok	Rizik	Srednji rok
S4 - Potrošači i krajnji korisnici	Zadovoljstvo klijenata i izvrsno korisničko iskustvo	Kvalitetne, brze, fleksibilne i dostupne usluge utječu na poboljšanje kvalitete i učinkovitosti poslovanja i života i pomaže rješavanju izazova klijenata ispuštanje njihovih očekivanja; Rizik nezadovoljstva klijenata odražava se na poslovne rezultate.	 SDG 9 Industrija, inovacije i infrastruktura	P+	Srednji rok	Rizik	Srednji rok
	Zaštita od kiberprijetnji i sigurnost podataka	Izazovi osiguranja pouzdanosti i sigurnosti podataka u okruženju disruptcije i ubrzanih tehnoloških promjena. Rastući zahtjevi regulative i povećana ulaganja u infrastrukturu.		P-	Srednji rok	Rizik	Srednji rok
	Doprinos digitalnoj transformaciji gospodarstva i društva	Napredak društva i gospodarstva; poboljšana kvaliteta života i učinkovitost poslovanja korisnika, kroz usluge koje nude kvalitetu, dostupnost i uštedu za korisnika.		S+	Dugi rok	Prilika	Dugi rok
G1 - Poslovno ponašanje	Jasna svrha poduzeća	Izazov odgovarajućeg i pravodobnog usklajenja sa Izazov odgovarajućeg i pravodobnog usklajenja sa OECD-ovim Smjernicama za korporativno upravljanje u poduzećima u državnom vlasništvu.	 SDG 16 Mir, pravda i snažne institucije	P-	Dugi rok	Rizik	Dugi rok
	Održivost kao kriterij u donošenju upravljačkih odluka	Nedostatna ili necjelovita harmonizacija mehanizama održivosti na svim razinama i procesima organizacije i lanca vrijednosti.		P-	Dugi rok	Rizik	Dugi rok
	Odgovorno upravljanje, poslovna etika i primjena najboljih praksi	Neetične poslovne prakse iz Fineine okoline, uz nedostatne interne politike Fine dovode do neetičnog ponašanja te uzrokuju reputacijsku štetu.		P-	Dugi rok	Rizik	Dugi rok

Legenda

- S- Stvaran negativan učinak
- S+ Stvaran pozitivan učinak
- P- Potencijalan negativan učinak
- P+ Potencijalan pozitivan učinak

Slika 33. Popis značajnih tema sa IRO analizom

3.2. Informacije o okolišu

3.2.1. EU Taksonomija

Ovaj dio izvještaja donosi objave o taksonomskoj klasifikaciji gospodarskih djelatnosti sukladno Uredbi o taksonomiji (EU) 2020/852. Za 2022. godinu Grupa je izvjestila o taksonomskoj prihvatljivosti i taksonomskoj usklađenosti gospodarskih djelatnosti koje doprinose dvama okolišnim ciljevima: ublažavanju i prilagodbi klimatskim promjenama. Dnošenjem Delegirane uredbe Komisije (EU) 2023/2486 od 27. lipnja 2023., Grupa je za 2023. godinu obvezna izvjestiti o taksonomskoj prihvatljivosti gospodarskih djelatnosti koje doprinose četirima okolišnim ciljevima: održivo korištenje i zaštita vodnih i morskih resursa, prijelaz na kružno gospodarstvo, sprječavanje i kontrola onečišćenja te zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava. Informacije o udjelu prihoda, kapitalnih i operativnih rashoda iz obavljanja djelatnosti prikazane su u skladu s objavama u Delegiranim uredbama Komisije (EU) 2021/2178 od 6. srpnja 2021. godine i (EU) 2023/2486.

Gospodarske djelatnosti Grupe **klasificirane su prema NACE kodu** te su u dalnjim koracima testirane sukladno kriterijima značajnog doprinosu, nenanošenja bitne štete ostalim klimatskim ciljevima te utjecaja na minimalne zaštitne mjere.

Najznačajnije djelatnosti prema EU Taksonomiji

Nekretnine

(7.7. Iznajmljivanje i upravljanje vlastitim nekretninama ili nekretninama uzetim u zakup)

Portfelj Grupe u 2023. godini broji 146 nekretnina te se u kontekstu održivosti radilo na investicijskom održavanju koje uključuje zamjenu sustava grijanja i hlađenja, krovišta te pročelja. Tijekom 2023. godine pokrenuti su postupci nabave radova postavljanja energetski učinkovite LED rasvjete na lokacijama u Kutini, Zlataru, Novom Marofu i Crikvenici te su ugrađeni termostatski ventili na lokacijama Zaprešić, Donja Stubica, Zlatar, Bjelovar, Garešnica, Đurđevac, Daruvar i Ivanec. Pokrenuti su postupci nabave radova na modernizaciji sustava grijanja i hlađenja za lokacije Crikvenica, Pazin, Virovitica i Ilok, kao i postupci sanacije krovišta za lokacije u Samoboru i Zaprešiću.

Podatkovni centri

(8.1. Obrada podataka, usluge poslužitelja i djelatnosti povezane s njima i 8.2. Računalno programiranje)

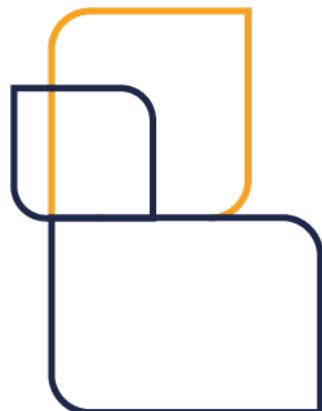
Podatkovni centri nalaze se u Zagrebu i Zaboku na tri lokacije te čine ključni element infrastrukture Grupe. Podatkovni centri prostiru se na 1.200 m² prostora te imaju implementirane preporučene prakse za upravljanje energijom sukladno dokumentu CLC TR 50600-99-1 (korištenje učinkovitih rashladnih sustava i tehnika, te upravljanje temperaturom i vlagom, virtualizacija i konsolidacija servera te centralni sustavi za nadzor i upravljanje radom infrastrukturne opreme). Podatkovni centri su projektirani i izvedeni na način kojim se vodilo računa o svim rizicima te su razvijeni i implementirani planovi kontinuiteta poslovanja, tehnoloških rješenja zaštite i sigurnosnih mjera, kako bi se osigurala operativna stabilnost i zaštita podataka u podatkovnim centrima.

Obzirom na kompleksnost kriterija određeni zahtjevi nisu u cijelosti ispunjeni, stoga su djelatnosti Grupe taksonomski prihvatljive, ali neusklađene s taksonomijom.

Primjerice, u dijelu **kriterija značajnog doprinosa** za djelatnost 7.7. izostavljen je izračun PED ili nekretnine nemaju energetski razred A, dok kod djelatnosti 8.1 nije izračunat GWP rashladnih sredstava koji se koriste u rashladnom sustavu podatkovnog centra.

U dijelu **kriterija DNSH** – Ne nanošenja bitne štete, za 2023. godinu izostavljena je analiza utjecaja klimatskih rizika te plan prilagodbe klimatskim promjenama. Spomenuta analiza planira se izraditi za 2024. godinu.

U dijelu **minimalnih zaštitnih mjera**, iako nije članica UN Global Compacta, Grupa se vodi načelima iz područja ljudskih prava, rada, zaštite okoliša i borbe protiv korupcije te osigurava korporativnu održivost.

Prihodi od djelatnosti usklađenih s taksonomijom

Analizom djelatnosti Grupe utvrđeno je da u 2023. godini ostvareno 78,5 milijuna eura prihoda od taksonomski prihvatljivih djelatnosti kao što su prihodi od najma i prodaje nekretnina, prihodi od djelatnosti obrade podataka, usluge poslužitelja i djelatnosti povezane s njima, računalnog programiranja te cestovnog prijevoza robe. Iz nazivnika za potrebe EU taksonomije sukladno pravilima izostavljeni su finansijski prihodi i dio ostalih prihoda, a koji se odnose na prihode od subvencija, državne potpore, vrijednosna uslađenja i rezerviranja. Taksonomski prihvatljive djelatnosti čine 53% prihoda koji ulaze u izračun, međutim zbog nezadovoljavanja kriterija tehničke provjere, nenanošenja bitne štete te minimalnih zaštitnih mjera klasificirane su kao neusklađene.

PRIHODI	Oznaka aktivnosti	NACE oznaka	Apsolutni iznos	Udio u ukupnom pokazatelu	Kriterij značajnog doprinošenja okolišnim ciljevima						Kriterij nenanošenja bitne štete						Minimalne zaštitne mjere	Udio taksonomski prihvatljivih prihoda u 2022. godini	Kategorija							
					Ublažavanje klimatskih promjena	Prilagodba klimatskim promjenama	Bioraznolikost i ekosustavi	Kružno gospodarstvo	Onečišćenje	Ublažavanje klimatskih promjena	Prilagodba klimatskim promjenama	Bioraznolikost i ekosustavi	Kružno gospodarstvo	Onečišćenje	Bioraznolikost i ekosustavi											
A	Taksonomski prihvatljive djelatnosti																									
A.1	Prihodi od prihvatljivih gospodarskih djelatnosti koje su usklađene s Uredbom o taksonomiji																			0% 0%	0%					
A.2	Prihodi od prihvatljivih gospodarskih djelatnosti koje su nisu usklađene s Uredbom o taksonomiji																			53%	54%					
	Obrada podataka, usluge poslužitelja i djelatnosti povezane s njima	8.1	63.11	65,7	44%																	44%				
	Računalno programiranje	8.2	62.01	6,9	5%																	5%				
	Iznajmljivanje i upravljanje vlastitim nekretninama ili nekretninama uzetim u zakup (leasing)	7.7	68.20	2,2	2%																	2%				
	Kupnja i prodaja vlastitih nekretnina	7.7	68.10	0,6	0%																	1%				
	Cestovni prijevoz robe	6.6	49.41	3,1	2%																	3%				
A	UKUPNO A.1 + A.2																				54%					
B	Taksonomski neprihvatljive djelatnosti																				46%					
	UKUPNO A+B																				100%					

Slika 34. Klasifikacija prihoda sukladno EU taksonomiji (u milijunima eura)

Operativni rashodi od djelatnosti usklađenih s taksonomijom

Pokazatelj operativnih rashoda (OpEx) izračunava se omjerom troškova koji su nastali zbog taksonomske prihvatljivih aktivnosti u odnosu na troškove poslovanja koji su ušli u izračun. Taksonomske prihvatljive djelatnosti odnose se na računalno programiranje, obradu podataka, usluge poslužitelja, djelatnosti bežične telekomunikacije, poslovanje s nekretninama te cestovni prijevoz robe te čine 74% rashoda koji su obuhvaćeni izračunom.

RASHODI	Oznaka aktivnosti	NACE oznaka	Apsolutni iznos	Udjio u ukupnom pokazatelu	Kriterij značajnog doprišenja okolišnim ciljevima						Kriterij nenanošenja bitne štete						Minimale zaštite mjere	Udjio taksonomske prihvatljivih rashoda u 2022. godini	Kategorija
					Ublažavanje klimatskih promjena	Prilagodba klimatskim promjenama	Bioraznolikost i ekosustavi	Kružno gospodarstvo	Onečišćenje	Ublažavanje klimatskih promjena	Prilagodba klimatskim promjenama	Bioraznolikost i ekosustavi	Kružno gospodarstvo	Onečišćenje	Bioraznolikost i ekosustavi				
	%	%	%	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE		
A Taksonomske prihvatljive djelatnosti																			
A.1 Rashodi od prihvatljivih gospodarskih djelatnosti koje su usklađene s Uredbom o taksonomiji			0	0%														0%	
A.2 Rashodi od prihvatljivih gospodarskih djelatnosti koje su nisu usklađene s Uredbom o taksonomiji			28,7	74%														77%	
Iznajmljivanje i upravljanje vlastitim nekretninama ili nekretninama uzetim u zakup (leasing)			7.7	68.20	13,2	34%												32%	
Računalno programiranje			8.2	62.01	7,7	20%												23%	
Obrada podataka, usluge poslužitelja i djelatnosti povezane s njima			8.1	63.11	5,6	14%												15%	
Djelatnosti bežične telekomunikacije			8.2	61.20	0,8	2%												2%	
Cestovni prijevoz robe			6.6	49.41	1,5	4%												5%	
A UKUPNO A.1 + A.2			28,7	74%														77%	
B Taksonomske neprihvatljive djelatnosti			9,9	26%														23%	
UKUPNO A+B			38,6	100%														100%	

Slika 35. Klasifikacija operativnih rashoda sukladno taksonomiji (u milijunima eura)

Kapitalni rashodi od djelatnosti usklađenih s taksonomijom

Kapitalni rashodi (CapEx) obuhvaćaju povećanja materijalne i nematerijalne imovine i ulaganja koja se odnose na imovinu s pravom korištenja iz najmova (MSFI 16) (bilješke 7 i 9 u priloženim revidiranim financijskim izvještajima). Brojnik je jednak dijelu kapitalnih rashoda koji se odnose na imovinu povezanu s ekonomskim djelatnostima usklađenima s taksonomijom, dok nazivnik obuhvaća povećanja materijalne i nematerijalne imovine u financijskoj godini te povećanja imovine sukladno MSFI 16, prije amortizacije i ponovnih mjerena, uključujući povećanja koja su rezultat revalorizacije i umanjenja vrijednosti za relevantnu finansijsku godinu i isključujući promjene fer vrijednosti.

Ukupan nazivnik u izračunu CapEx-a iznosi 20,2 milijuna eura od kojih je 82% taksonomski prihvatljivo međutim neusklađeno.

INVESTICIJE	Oznaka aktivnosti	NACE oznaka	Apsolutni iznos	Udio u ukupnom pokazatelju %	Kriterij značajnog doprinošenja okolišnim ciljevima								Kriterij nenanošenja bitne štete								Minimalne zaštite mјере	Udio taksonomske prihvatljive investicije u 2022. godini	Omogućujuća	Kategorija		
					Ublažavanje klimatskih promjena				Priagodba klimatskim promjenama				Bioraznolikost i ekosustavi				Kružno gospodarstvo				Onečišćenje					
					DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE			
A	Taksonomski prihvatljive djelatnosti																									
A.1	Investicije od prihvatljivih gospodarskih djelatnosti koje su usklađene s Uredbom o taksonomiji			0,0	0%																				0%	
A.2	Investicije od prihvatljivih gospodarskih djelatnosti koje su nisu usklađene s Uredbom o taksonomiji			16,5	82%																				74%	
	Računalno programiranje		8.2	62.01	6,9	34%																				19%
	Obrada podataka, usluge poslužitelja i djelatnosti povezane s njima		8.1	63.11	1,6	8%																				8%
	Iznajmljivanje i upravljanje vlastitim nekretninama ili nekretninama uzetim u zakup (leasing)		7.7	68.20	7,1	35%																				47%
	Iznajmljivanje i upravljanje vlastitim nekretninama ili nekretninama uzetim u zakup (leasing)		7.3	68.20	0,9	5%																				0%
A	UKUPNO A.1 + A.2			16,5	82%																				74%	
B	Taksonomski neprihvatljive djelatnosti			3,7	18%																				26%	
	UKUPNO A+B			20,2	100%																				100%	

Slika 36. Klasifikacija kapitalnih rashoda sukladno taksonomiji (u milijunima eura)

3.2.2. Klimatske promjene

3.2.2.1. Tranzicijski plan za ublažavanje klimatskih promjena

Strateške ciljeve do 2025. godine Grupa planira ostvariti kroz realizaciju strateških proizvodnih i transformacijskih inicijativa, bazirano na ubrzanom tehnološkom napretku i digitalizaciji društva i gospodarstva, održavajući neutralan do pozitivan utjecaj na klimatske promjene. One ujedno odražavaju posvećenost novom poslovnom modelu, koji kroz agilni način rada i organizacijsku strukturu proklamira učinkovito upravljane i tehnološki napredniji način rada, što su ujedno doprinosi zelenoj tranziciji Grupe. Zelena tranzicija Grupe podrazumijeva manju energetsku ovisnost te održivost proizvoda i usluga Grupe.

Strategija je usmjerena na model upravljanja nekretninama koji podupire koncept održivosti i prelazak na klimatsku neutralnost (zelena tranzicija). Finina poslovna mreža sa svojih 170 poslovnica diljem Hrvatske te vozila Fine GS predstavljaju najznačajnije elemenate poslovanja u kontekstu utjecaja na klimu. Nekretnine traže investicijska ulaganja te proaktivni pristup upravljanju. Stoga je strateškim planom identificirano, kao primarni cilj podstrategije upravljanja nekretninama, osiguranje održivog primjerenog korisničkog iskustva i zadovoljstva zaposlenika u svrhu ekonomске održivosti osnovne djelatnosti koja se izvršava na lokaciji. Cilj je stvoriti troškovno efikasnu mrežu poslovnica, osigurati primjereni radni prostor uz odlične uvjete i zadovoljstvo zaposlenika radnim okruženjem. S tim u svezi, predviđena je obnova dijela nekretnina kroz obnovu ovojnica, sanaciju krovišta i ugradnju solarnih panela.

Grupa ima u vlasništvu službena vozila na dizelsko gorivo i motorni benzin te dizelska i benzinska vozila u najmu. Cestovni promet uvelike utječe na klimatske promjene kroz emisije ispušnih plinova. Kako bi se smanjile te emisije Grupa poduzima mjere opisane u nastavku kroz primjenu alternativnih goriva, eko vožnju i sl.

Grupa prepoznaje važnost svog doprinosa ostvarenju ciljeva Pariškog sporazuma, preuzetih obveza EU-a te ambicija postavljenih Zelenim planom EU u ostvarenju klimatske neutralnosti do 2050. godine. U 2023. godini, Grupa je izradila inventar emisija stakleničkih plinova, u skladu s GHG međunarodnim standardom (GHG Protocol Corporate Standard) te planira donijeti Strategiju dekarbonizacije s akcijskim planom, koji predstavlja tranzicijski plan za smanjenje emisija stakleničkih plinova do 2030. godine i postizanje klimatske neutralnosti do 2050. godine. Primjenom analiziranih mjer moguće je ostvariti smanjenje emisije stakleničkih plinova Grupe za 23,4 % do 2030. godine, u odnosu na baznu 2022. godinu. Doprinos analiziranih mjer očekivanom smanjenju emisija do 2030. godine prikazuje se u dalnjim poglavljima.

3.2.2.2. Politike povezane s ublažavanjem klimatskih promjena i prilagodbom tim promjenama

Odgovornost prema klimatskim promjenama u Grupi uređena je politikama koje se temelje na Zakonu o energetskoj učinkovitosti (NN 127/14, NN 116/18, 25/20, 32/21 i 41/21) i odredbama Pravilnika o sustavnom gospodarenju energijom (SGE) u javnom sektoru (NN 18/15, NN 6/16).

Sukladno navedenom Grupa kontinuirano ulaze u zamjenu postojeće rasvjete energetski učinkovitijom, rekonstrukciju elektroenergetskih napajanja zgrada, zamjenu kotlova i bojlera i sl.

U 2023. godini u segmentu upravljanja voznim parkom Grupe, koji broji 255 vozila, konstantno se ulaze u poboljšanje kroz nabavu novih te rashodovanje starih vozila prvenstveno za prijevoz vrijednosnih pošiljki. Također, poduzete su aktivnosti upućivanja radnika na korištenje vozila u smjernicama ekološki prilagođene vožnje. Aktivnosti se odnose na racionalnije korištenje vozila te smanjenje naglih promjena u smjeru kretanja, kao i naglih promjena brzine; situacije u kojima se povećava količina ispuštanja emisija CO₂.

Grupa vodi brigu o okolišu tako što racionalno koristi energente i poboljšava upravljanje električnom energijom. Zaposlenici gase električnu energiju pri izlasku iz prostorija kako je ne bi nepotrebno trošili. Prilikom obnavljanja voznog parka Grupa daje prednost ekološki prihvatljivim vozilima.

Grupa odgovorno upravlja energatskim sustavima te kontinuirano radi na uvođenju energetski učinkovitih uređaja i opreme te modificira svoje poslovne procese kako bi smanjila emisije CO₂. U 2023. godini zamjenjen je dio opreme za klimatizaciju, grijanje, ventilaciju i hlađenje s energetski učinkovitijom opremom sukladno Montrealskom protokolu o tvarima koje oštećuju ozonski sloj i temeljem Kyoto protokola o smanjenju emisije CO₂ i Direktivama EU 244/2012 te dopuni Direktive 2010/31/EU Europskog parlamenta i Vijeća o energetskim svojstvima zgrada. Sukladno nalazima i predloženim mjerama obuhvaćenim energetskim pregledima objekata Grupe, nastavljen je trend zamjene izvora energije na fosilna goriva sa energetski učinkovitijim dizalicama topline koje koriste ekološki prihvatljive freone i obnovljive izvore energije.

3.2.2.3. Mjere i resursi povezani s politikama u području klimatskih promjena

1.

Zamjena vozila električnim vozilima

Ova mjera podrazumijeva uštedu motornog benzina i dizelskog goriva do koje dolazi prilikom zamjene postojećih vozila novim vozilima s električnim pogonom te se bazira na Pravilniku o sustavu za praćenje, mjerjenje i verifikaciju ušteda energije (NN 33/20). Procijenjeno smanjenje potrošnje dizelskog goriva te motornog benzina uz istovremeno povećanje potrošnje električne energije u 2030. godini rezultira smanjenjem emisija stakleničkih plinova, u odnosu na 2022. godinu za 39,9 t CO₂e.

2.

Trening EKO vožnje

Ova mjera podrazumijeva edukaciju vozača o učinkovitom stilu vožnje za sve vozače službenih vozila u dogовору с licenciranom tvrtkom koja provodi edukacije. Prilikom izrade programa treninga u obzir se uzimaju struktura voznog parka, profil vozača te tipične rute. Na temelju ove mјere planira se smanjenje emisija stakleničkih plinova za 7,5%, odnosno za 81,5 t CO₂e do 2030. godine u odnosu na 2022. godinu.

3.

Regulacija tlaka guma službenih vozila

Ova mjera podrazumijeva uštedu energije uslijed kontinuirane provjere tlaka u gumama službenih automobila i pumpanja istih na optimalnu vrijednost. Aktivnost je primjenjiva za vozila koja nemaju ugrađeni sustav za automatski nadzor tlaka u gumama. Ovom mjerom procjenjuje se emisija stakleničkih plinova za 2%, odnosno 21,7 t CO₂e od 2030. godine u odnosu na 2022. godinu.

4.

Korištenje guma energetski viših razreda

Ušteda se temelji na smanjenju potrošnje goriva uslijed primjene energetski učinkovitijih guma na službenim vozilima, a koje imaju manji koeficijent otpora kotrljanju te je stoga potrebno manje energije za obavljanje rada. Ušteda se računa za primjenu novih guma energetskog razreda A ili B kojima se zamjenjuju gume nižih energetskih razreda. Ovom mjerom procjenjuje se smanjenje stakleničkih plinova za 4%, odnosno 43,5 t CO₂e od 2030. godine u odnosu na 2022. godinu.

5.

Uspostava sustava gospodarenja energijom

Sustavno gospodarenje energijom predstavlja prvi korak kontinuirane brige o potrošnji energije odnosno ublažavanju klimatskih promjena koje započinje praćenjem i analizom potrošnje enerenata na mjesecnoj razini. Tako se stvara svijest o potrošnji energije, njenoj cijeni te ukupnim troškovima za energiju i energente. Uspostava sustava omogućava definiranje strukture odgovorne za praćenje potrošnje energije i enerenata.

Budući da je već došlo do smanjenja potrošnje toplinske energije za 10% u odnosu na 2017. godinu, pretpostavlja se da će do 2030. godine doći do smanjenja potrošnje topline za 8%, odnosno 57,4 t CO₂e u odnosu na 2022. godinu odnosno smanjenja emisije stakleničkih plinova u istom postotku.

Isto tako prilikom kupovine ili zamjene elektroničkih uređaja, planira se nabava uređaja energetskog razreda A ili višeg koji troše manje energije. Podešavanje rada uredske opreme je već regulirano IT politikama Grupe te se planira smanjiti potrošnju električne energije do 2030. godine za 5%, odnosno 90 t CO₂e u odnosu na 2022. godinu.

6.

Unaprjeđenje sustava hlađenja

U 2023. godini pokrenuti su postupci nabave radova na modernizaciji dijelova ili cijelih sustava grijanja i hlađenja. Grupa planira iskoristiti svaku mogućnost za smanjenje emisija radnih tvari u rashladnim sustavima i klima uređajima (i u vozilima) češćim servisiranjem i provjerom opreme, posebno brtvenih sustava, kao i pratiti i pronalaziti mogućnost korištenja radnih tvari s manjim potencijalom globalnog zagrijavanja. Planira se analiza mogućnosti prelaska na povoljnije radne tvari (s manjim potencijalom globalnog zatopljenja). Na taj način bi se moglo smanjiti emisije HFC-a (korištenje radnih tvari s nižim potencijalom globalnog zagrijavanja), ali također i emisije CO₂, CH₄ i N₂O (smanjenje potrošnje električne energije). Pretpostavljeno je da bi zamjenom radne tvari i povećanjem učinkovitosti rashladnih sustava i klima uređaja do 2030. godine moglo doći do smanjenja emisija stakleničkih plinova za 10%.

7.

Zamjena postojeće rasvjete LED rasvjetom

U Grupi se 29% potrošnje električne energije odnosi na rasvjetu, uglavnom korištenjem T8 fluo cijevi snage 58W, 36W i 18W te je moguće smanjiti potrošnju električne energije za rasvjetu primjenom LED rasvjetnih tijela za 55% u odnosu na baznu godinu. U prethodnih šest godina u velikoj mjeri zamijenjena su rasvjetna tijela LED svjetiljkama. Smanjenje potrošnje električne energije, zamjenom preostale rasvjete LED svjetiljkama, dovest će do smanjenja emisija stakleničkih plinova za 57,4 t CO₂e u odnosu na 2022. godinu.

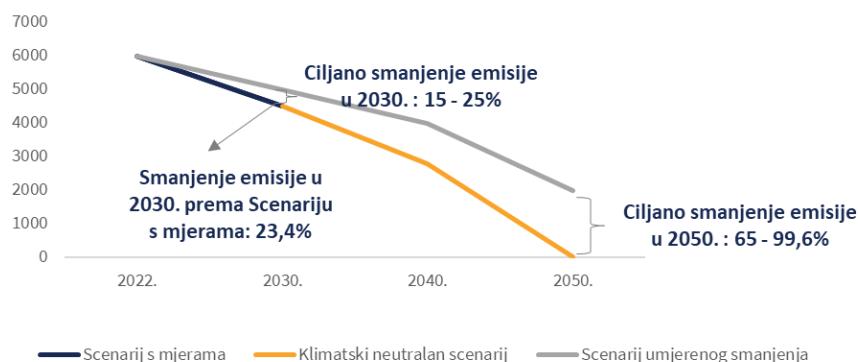
8.

Dekarbonizacija elektroenergetskog sektora u RH

Očekuje se smanjenje faktora emisije za električne energije u RH u 2030. godini (69,4 g CO₂e/kWh) u odnosu na 2022. godinu (133,0 g CO₂e/kWh) sukladno Scenariju ubrzane energetske tranzicije (S1) u dokumentu Analize i podloga za izradu Strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske, Zelena i Bijela knjiga autora Energetskog instituta Hrvoje Požar. Smanjenje faktora specifične emisije posljedica je očekivanog povećanja udjela obnovljivih izvora energije u proizvodnji električne energije u RH. Grupa planira smanjenje emisija stakleničkih plinova do 2030. godine zbog dekarbonizacije elektroenergetskog sektora za 790,3 t CO₂e u odnosu na 2022. godinu.

3.2.2.4. Ciljne vrijednosti povezane s ublažavanjem klimatskih promjena i prilagodbom tim promjenama

Sukladno gornjim mjerama, Grupa planira postaviti ciljeve smanjenja emisije od 15-25% do 2030. godine te 65-99,6% do 2050. godine, u odnosu na razinu emisije iz bazne 2022. godine. Dugoročni cilj postizanja ugljikove neutralnosti do 2050. godine moguće je postići provedbom navedenih i dodatnih mjera. Emisije stakleničkih plinova, koje nije moguće izbjegći, moraju se anulirati kupovinom tzv. *carbon offset* kredita.

Slika 37. Scenariji smanjenja emisija CO₂

Najveći doprinos smanjenju emisije do 2030. godine u odnosu na 2022. godinu očekuje se primjenom seta mjera za smanjenje potrošnje električne energije i očekivanim doprinosom smanjenja faktora emisije za električnu energiju (938 t CO₂e). Značajno smanjenje emisije je moguće postići i zamjenom postojećih vozila električnim vozilima (247 t CO₂e). Doprinos ostalih mjera naveden je u nastavku.

Izvori emisije	Emisija CO ₂ e u 2022. (t)	Mjere	Smanjenje emisije CO ₂ e u 2030. (t)	Smanjenje emisije CO ₂ e u 2030. (%)
Emisije Opsega 1	3.454	Mjere Opsega 1	343	10%
Nepokretni energetski izvori	1.578	Sustav gospodarenja energijom - smanjenje potrošnje prirodnog plina i ekstra lakog loživog ulja Zamjena postojećih vozila novim električnim vozilima; Trening EKO vožnje za vozače službenih vozila; Regulacija tlaka guma službenih vozila;	126	8%
Pokretni energetski izvori	1.577	Korištenje guma energetski viših razreda za službena vozila	187	12%
Fugitivne emisije	300	Unaprjeđenje sustava hlađenja	30	10%
Emisije Opsega 2	2.518	Mjere Opsega 2	995	40%
Potrošnja električne energije	1.800	Sustav gospodarenja energijom - smanjenje potrošnje električne energije; Zamjena postojeće rasvjete LED svjetiljkama; Dekarbonizacija elektroenergetskog sektora	938	52%
Potrošnja toplinske energije	718	Sustav gospodarenja energijom - smanjenje potrošnje toplinske energije	57	8%
Ukupno emisije	5.973		1.338	22%

Slika 38. Mjere za smanjenje emisija CO₂

3.2.2.5. Potrošnja energije i kombinacija izvora energije

Fina odgovorno upravlja svojim sustavima te kontinuirano radi na uvođenju energetski učinkovitih uređaja i opreme kako bi smanjila emisije CO₂. Ukupno potrošena energija po vrstama izražena je u MWh u nastavku.

	2022.	2023.	2023./ 2022.
Ukupna potrošnja energije (MWh)	23.917	24.561	3%
Energija iz fosilnih goriva	7.029	7.622	8%
Električna energije, energija za grijanje pare i energija za hlađenje iz obnovljivih izvora	13.535	13.557	0%
Energija iz obnovljivih izvora iz vlastite proizvodnje	0	0	-
Energija iz goriva za obnovljive izvore uključujući biomasu	0	0	-

Slika 39. Potrošena energija po vrstama

Grupa je u 2023. godini 55% svoje energije dobila iz obnovljivih izvora što dokazuje ZelEn certifikat za električnu energiju koja se koristila u Fini.

	2022.	2023.	2023./ 2022.
Struktura ukupne potrošnje energije (%)	100%	100%	
Fosilni izvori	29%	31%	6%
Ostali neobnovljivi izvori	14%	14%	0%
Obnovljivi izvori	57%	55%	-3%

Energetski intenzitet potrošnje energije na temelju neto prihoda Grupa nije obvezna računati obzirom da njene djelatnosti ne spadaju u one koji značajno utječu na klimu sukladno Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288, međutim isti je prikazan u nastavku.

	2022.	2023.	2023./ 2022.
Intenzitet potrošnje energije po neto prihodu	0,16	0,16	-5%

Slika 40. Energetski intenzitet potrošene energije

3.2.2.6. Bruto emisije stakleničkih plinova iz opsega 1, 2

U 2023. godini Grupa je izračunala emisija stakleničkih plinova u skladu s **međunarodnim standardom GHG** (eng. GHG- Protocol Corporate Standard). Kao baznu godinu Grupa je odabrala 2022. godinu pa se smanjenje emisija izračunava uspoređivanjem promjena tijekom vremena u odnosu na istu. Kako bi se osigurala dosljednost podataka, izračunate su emisije stakleničkih plinova za 2022. i 2023. godinu u koje su uključene direktne emisije nastale izgaranjem goriva u nepokretnim i pokretnim energetskim izvorima (Opseg 1), kao i indirektne emisije koje nastaju izvan lokacije, a povezane su s potrošnjom električne i toplinske energije (Opseg 2).

Opseg 1 - Izravne emisije i uklanjanja stakleničkih plinova

Opseg 1 prikazuje direktne emisije stakleničkih plinova koje nastaju iz **nepokretnih, pokretnih i fugitivnih izvora**. Nepokretni izvori podrazumijevaju uređaje koji se koriste kako bi se pokrile potrebe za grijanjem uredskih prostora i potrošnjom tople vode. Pokretni energetski izvori podrazumijevaju vozila, dok fugitivne emisije hidrofluorougljika podrazumijevaju korištenje rashladnih sustava i klima uređaja. Fugitivne emisije radnih tvari i emisije CH₄ i N₂O izražene su kao ekvivalentne emisije CO₂ i uključene u ukupne emisije stakleničkih plinova, koristeći potencijale globalnog zatopljenja za razdoblje od 100 godina sukladno 5. IPCC izvješću.

Emisija CO ₂ e (t)	2022.	2023.	2023./2022.
Nepokretni izori	1.578	1.706	8%
Pokretni izvori	1.577	1.463	-7%
Fugitivni izvori	300	300	0%
UKUPNO	3.454	3.469	0%

Slika 41. Emisije iz Opsega 1

Opseg 2 – Neizravne emisije povezane s nabavom energije

Emisije stakleničkih plinova iz Opsega 2 odnose se na emisije CO₂ uslijed **potrošnje električne i toplinske energije**. Opseg 2 izračunat je prema lokacijskom pristupu (eng. location-based) i prema tržišnom pristupu (eng. market-based) kod kojeg se uzima u obzir činjenica da Grupa svoju električnu energiju koja se odnosi na Finu dobiva iz obnovljivih izvora.

Emisija CO ₂ e (t)	2022.	2023.	2023./2022.
Električna energija	1.800	1.803	0%
Toplina	718	725	1%
UKUPNO lokacijski pristup	2.518	2.528	0%
UKUPNO tržišni pristup	718	725	1%

Slika 42. Emisije iz Opsega 2

Opseg 3 – Lanac opskrbe

U 2023. godini Grupa nije mjerila niti procjenjivala količinu emisija opsega 3, ali u 2024. godini namjerava provesti postupak dubinske analize kako bi procijenila emisije opsega 3 te o tome izvijestila.

Ukupne emisije – Opseg 1 i Opseg 2

Opseg 1			
Emisija CO ₂ e (t)	2022.	2023.	2023./ 2022.
Nepokretni izori	1.578	1.706	8%
Pokretni izvori	1.577	1.463	-7%
Fugitivni izvori	300	300	0%
UKUPNO	3.454	3.469	0%

Opseg 2			
Emisija CO ₂ e (t)	2022.	2023.	2023./ 2022.
Električna energija	1.800	1.803	0%
Toplina	718	725	1%
UKUPNO lokacijski pristup	2.518	2.528	0%
UKUPNO tržišni pristup	718	725	1%

Opseg 1 + Opseg 2			
Emisija CO ₂ e (t)	2022.	2023.	2023./ 2022.
Ukupno lokacijski pristup	5.973	5.997	0%
Ukupno tržišni pristup	4.172	4.194	1%

Slika 43. Emisije Opsega 1 i Opsega 2

Intenzitet stakleničkih plinova na temelju neto prihoda

Energetski intenzitet emisija stakleničkih plinova na temelju neto prihoda Grupa nije obvezna računati obzirom da njene djelatnosti ne spadaju u one koji značajno utječu na klimu sukladno Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288. To dokazuje i činjenica da je energetski intenzitet emisija stakleničkih plinova na temelju neto prihoda za 2023. godinu iznosio kako je navedeno u nastavku.

Intenzitet stakleničkih plinova po neto prihodu	2022.	2023.	2023./ 2022.
Ukupne emisije CO ₂ e (t) po neto prihodu € - lokacijski pristup	0,0000409	0,0000381	-6,9%

Slika 44. Intenzitet stakleničkih plinova

3.2.3. Onečišćenje

Grupa raspolaze sa 255 vozila i 146 nekretnina koje su opremljene uređajima za grijanje i hlađenje. Dalje, u pozadini digitalnih usluga stoji razmjena i obrada velikih količina podatka kroz podatkovne centre koji, iako su projektirani po suvremenim standardima, podrazumijevaju kontinuirani rad i učinkovite sustave hlađenja. Sve navedeno dovodi do emisija onečišćujućih tvari u zrak. Dakle, u ovom standardu Grupa se pronalazi u **podtemi onečišćenja zraka**.

3.2.3.1. Politike povezane s onečišćenjem

Kako bi se smanjla negativan utjecaj stakleničkih plinova na okoliš i ozonski omotač, Grupa provodi politiku redovnih servisa vozila i rashladnih uređaja te ispituje njihovo propuštanje putem ovlaštenih servisera.

3.2.3.2. Mjere i resursi povezani s onečišćenjem

Kako bi smanjila emisije tvari koje onečišćuju zrak Grupa u svom poslovanju teži zamjeni dotrajalih sustava hlađenja i grijanja. Novi sustavi grijanja i hlađenja doprinose manjem stupnju emisije onečišćenja što uvjetuje kvalitetu zraka. Kvalitetu zraka određuje vrsta i koncentracija onečišćenja u njemu, što se utvrđuje mjerjenjima čestica SOx, NOx i CO, a u industrijskim područjima i organskih tvari, teških metala i dr.

3.2.3.3. Ciljne vrijednosti povezane s onečišćenjem

Do 2030. godine, zamjenom klimatizacijskih sustava planiraju se smanjiti fugitivne emisije za 10%.

3.2.3.4. Onečišćenja zraka, vode i tla

U nastavku su navedene emisije onečišćujućih tvari u zrak, međutim, bitno je naglasiti da je njihova emisija preračunata u t CO₂ koristeći potencijale globalnog zatopljenja za razdoblje od 100 godina, preuzete iz 5. IPCC izvješća, te je već izražena u skladu s ESRS-om E1 – Klimatske promjene u okviru izračuna stakleničkih plinova iz nepokretnih, pokretnih i fugitivnih izvora, odnosno Opsegu 1. Do fugitivnih emisija hidrofluorougljika (HFC) dolazi emisijom radnih tvari iz rashladnih sustava.

Izvori emisija	Emisije stakleničkih plinova							
	CO ₂ (t CO ₂ e)	CH ₄ (t CO ₂ e)	N ₂ O (t CO ₂ e)	HFC (t CO ₂ e)	PFC (t CO ₂ e)	SF ₆ (t CO ₂ e)	Ostali plinovi (t CO ₂ e)	Ukupno (t CO ₂ e)
Direktne emisije iz nepokretnih izvora izgaranja	1.574,85	1,28	1,83	0,00	0,00	0,00	0,00	1.577,96
Direktne emisije iz pokretnih izvora izgaranja	1.551,91	2,46	22,30	0,00	0,00	0,00	0,00	1.576,67
Direktne fugitivne emisije	0,00	0,00	0,00	299,73	0,00	0,00	0,00	299,73
Opseg 1	3.126,76	3,74	24,13	299,73	0,00	0,00	0,00	3.454,36

Slika 45. Onečišćenja u zrak za 2023. godinu temeljem tržišnog principa

3.2.4. Korištenje resursa i kružno gospodarstvo

Otpad

U ovom standardu Grupa se prepoznala u podtemi otpada dok ostale teme nisu relevantne obzirom na njene proizvode i usluge.

3.2.4.1. Politike povezane s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom

Grupa je uskladila svoje poslovanje sa zakonima i propisima iz područja zaštite okoliša. Sukladno Pravilniku o registru onečišćavanja okoliša (NN 3/22) Fina je obvezna dostaviti podatke o otpadu elektroničkim putem u Registar onečišćavanja okoliša (ROO). Putem ROO Fina dostavlja obrazac PI-2 za svaku organizacijsku jedinicu koja prelazi pragove količine otpada te obrazac NO (Nastanak otpada) za svaku organizacijsku jedinicu u kojoj je došlo do nastanka i/ili prijenosa izvan mjesta nastanka.

S otpadom se postupa na način da se poštuju osnovna načela razvrstavanja otpada po vrstama otpada. U poslovnim prostorima Grupe su predviđeni spremnici za odvajanje otpada. Za zbrinjavanje otpada za koje nema predviđenog spremnika, kontaktiraju se ovlaštene tvrtke koje potom preuzimaju otpad i recikliraju za to predviđeni način. Odlaganje i zbrinjavanje otpada, dalje je propisano internim aktima kao što su Procedura gospodarenja otpadom, Radna uputa za zbrinjavanje opasnog otpada te Radna uputa za zbrinjavanje neopasnog otpada. Strategija gospodarenja otpadom usmjerena je na smanjenje ukupnog proizvedenog otpada, recikliranje otpada i minimiziranja izravnog odlaganja na odlagalištima.

3.2.4.2. Mjere i resursi povezani s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom

Kao predvodnici digitalizacije poslovanja i društva, Grupa je svjesna potrebe za boljim i učinkovitijim korištenjem resursa. Stoga je jedna od mjer poduzeta za sprječavanje stvaranja otpada u Fini smanjenje potrošnje papira korištenog za ispis u odnosu na početak provedbe Strategije digitalne transformacije. Unatoč tome što je vidljiva tendencija pada broja ispisanih stranica kroz godine (11% manje u odnosu na godinu prije) i dalje govorimo o 19,3 milijuna stranica papira utrošenih prilikom ispisa. Najveći dio ispisa odnosi se na poslove provedbe ovrhe na novčаниh sredstvima. Neke od mjer kojima se želi utjecati na smanjenje potrošnje papira jesu digitalizacija procesa, podsjetnici zaposlenicima na ispisivanje samo nužne dokumentacije, na obostrani ispis, slanje dokumentacije putem elektroničke pošte te korištenje drugih digitalnih rješenja i načina za pohranu dokumentacije.

3.2.4.3. Ciljne vrijednosti povezane s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom

Smanjenje količina otpadnog papira provodi se kroz digitalizaciju poslovnih procesa koja je okosnica Finine Strategije digitalne transformacije. Ciljna vrijednost koja se želi dostići jest smanjenje papira utrošenog na ispis dokumentacije za 5% u odnosu na 2021. godinu.

3.2.4.4. Priljev resursa

Obzirom na strukturu usluga Grupe teme poput priljeva resursa vezanih za ambalažu, odnosno materijala i sirovina za ambalažu, nisu značajne. Obzirom da su usluge koje se pružaju uglavnom digitalne, Grupa ne koristi tehničke i biološke materijale u svom proizvodnom procesu.

Sva ambalaža koju Grupa koristi za pakiranje i manipulaciju u gotovinskim operacijama pripada kategoriji neopasnog otpada koji su razvrstane u tri podkategorije: papir, plastika i tkanina. Papir se koristi za zamatanje kovanica, za pasice za novčanice, adresnice te sigurnosne naljepnice za distribuciju paketa i bankomatskih kazeta. U ovu podvrstu spadaju i kartonske kutije u koju se spremaju novčanice u trezoru HNB. Od plastike se koriste PVC trake za vezivanje novca u svežnjeve, PVC vrećice u koje se pakira novac, vrećice za vakumiranje roli kovanog novca, sigurnosne vezice, ljepljiva traka, ručna strech folija i vreće od polipropilena za transport bankomatskih kazeta. Za transporte posilki koriste se i vreće od tkanine.

Grupa u dijelu zaštite novca koristi spremnike elektro-kemijske zaštite u kojima se nalazi oko 3.400 litara posebne tekućine (tinte) za koju posjeduje certifikat međunarodno priznatih i licenciranih proizvođača tinte i elektro-kemijskih spremnika da je tekućina u skladu sa svim ekološkim normama i nije štetna za ljude i okoliš – sukladno uredbama REACH (EZ) 1907/2006 i ROCHS 2011/65/EU.

3.2.4.5. Odljev resursa

Grupa već dugi niz godina primjenjuje politiku smanjenja i sortiranja otpada s ciljem minimiziranja izravnog odlaganja na odlagalištima. Zbrinjavanje otpada Grupa provodi putem ovlaštenih tvrtki koje posjeduju dozvolu Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, o čemu vodi ONTO zapisnik (očeviđnik o nastanku otpada).

Grupa je ukupno u 2023. godini prikupila i zbrinula **125 tona otpada** strukture kako je navedeno u tablici.

VRSTA OTPADA u tonama	2022.	2023.	2023./ 2022.
OPASNI OTPAD	6,978	4,658	-33%
Električni otpad	6,37	4,25	-33%
Flourescentne žarulje	0,36	0,06	-83%
Otpadni toneri	0,05	0,33	533%
Baterije i akumulatori	0,001	0,004	300%
Odbačena oprema	0,06	0,004	-93%
Fiksiri	0,06	0,004	-93%
Razvijači	0,06	0,004	-93%
Nečista ambalaža	0,02	0,004	-76%
NEOPASNİ OTPAD	125,73	120,26	-4%
Papir i karton	95,75	92,45	-3%
Ambalaža od papira i kartona	2,80	0,00	-100%
Glomazni otpad	25,27	25,99	3%
Metalni		0,14	
Ambalaža od plastike	1,35	1,30	-4%
Otpadne gume	0,36	0,03	-92%
Mala oprema IT, oprema za T&T	0,20	0,36	78%
UKUPNO	132,70	124,92	-6%

Slika 46. Otpad po vrstama

3.3. Informacije o socijalnim pitanjima

3.3.1. Vlastita radna snaga

S obzirom da je Grupa poslodavac za **3.540** zaposlenika jasno je kako oni čine pokretačku snagu cjelokupnog poslovanja. Spoj tradicionalnih usluga i modernih tehnologija spaja ljude različitih profila u jedan kolektiv, a ulaganjem u razvoj i provođenjem brojnih aktivnosti svakodnevno se stvara radno okruženje koje će poticati osobni i profesionalni rast svakog pojedinca te kolektiva u cjelini. Za sve sadašnje i buduće zaposlenike, osim stabilne plaće i poticaja za dodatni angažman, omogućeno je daljnje usavršavanje i razvoj putem raznih programa edukacija. Zaposlenicima se osigurava rad na izazovnim projektima od nacionalnog značaja na suvremenim tehnologijama te suradnja s vrhunskim stručnjacima iz različitih područja u multidisciplinarnim timovima. Kako bi se još povećala radna fleksibilnost radnicima je omogućen i rad na daljinu te mnoge finansijske i druge pogodnosti.

3.3.1.1. Politike povezane s vlastitom radnom snagom

Pravilnik o zaštiti dostojanstva i zaštita od diskriminacije

Pravilnikom o zaštiti dostojanstva i zaštiti od diskriminacije radnika Fina štiti dostojanstvo radnika za vrijeme obavljanja posla od postupanja nadređenih, suradnika i osoba s kojima radnik redovito dolazi u doticaj prilikom obavljanja svojih poslova, ako je takvo postupanje neželjeno i u suprotnosti s posebnim zakonima. Navedenim pravilnikom utvrđeni su postupci i mjere za sprječavanje uznemiravanja uzrokovanog zbog rase ili etničke pripadnosti ili boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovinskog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog naslijeđa, rodnog identiteta, izražavanja ili spolne orientacije, a koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje. Sukladno navedenom pravilniku, imenovani su Povjerenici za zaštitu dostojanstva radnika te su njihova imena i prezimena, adresе, broj službenog telefona, adresе elektroničke pošte objavljene na internet stranicama Fine.

Etički kodeks

Kodeksom ponašanja zaposlenika Fine reguliran je odnos prema klijentima, odnos prema radu, međusobno ponašanje zaposlenika, odnos prema imovini Fine te briga za okoliš. Etički kodeks detaljnije je opisan u dijelu 3.4.1. Poslovno ponašanje.

Kolektivni ugovor

Zaštita prava radnika u Fini propisana je Kolektivnim ugovorom kojim su obuhvaćeni svi radnici, a koji je sklopljen sa Nezavisnim sindikatom Solidarnost. Kolektivnim ugovorom uređuju se pitanja iz radnog odnosa sa Zakonom o radu (NN 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 46/23, 64/23) i drugim propisima s područja radnog prava, kao i ratificiranim konvencijama Međunarodne organizacije rada koja uključuju radna prava. Kolektivnim ugovorom utvrđeno je da su posebno osjetljive skupine kojima je poslodavac obvezan osigurati posebnu zaštitu na radu maloljetni radnici, trudne

radnice, radnice koje su nedavno rodile, radnice koje doje, radnici oboljeli od profesionalne bolesti te radnici kod kojih je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili postoji neposredni rizik od smanjenja radne sposobnosti.

Temeljem Kolektivnog ugovora Finini radnici imaju sljedeće beneficije: sistematski pregled, godišnji odmor dulji od utvrđenog Zakonom o radu (NN 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 46/23, 64/23), kolektivno osiguranje od nezgoda, plaćeni dopust (sklapanje braka, rođenje djeteta, selidbe, smrti u obitelji), slobodni dan (prenatalni pregled, darivanja krvi), jednokratnu novčana pomoć, regres, dar u naravi za Uskrs, božićnicu, uplatu u dobrovoljnu mirovinsku štednju, dar djeci do starosti 15 godina.

S obzirom da Fina nema radničko vijeće, Sindikalni povjerenik preuzima sva prava i obveze radničkog vijeća koje za njega proizlaze iz Zakona o radu (NN 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 46/23, 64/23). Radnik može zahtijevati zaštitu povrijeđenog prava iz radnog odnosa pred Poslodavcem u roku od 15 dana od dana dostave odluke kojom je povrijeđeno njegovo pravo ili od dana saznanja za povredu prava.

Fina primjenjuje sve zakonske odredbe, a trgovina ljudima, prisilni i dječji rad su zabranjeni Zakonom o radu (NN 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 46/23, 64/23) i Ustavom RH (56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14).

U svojoj organizaciji Fina ima funkciju koja brine o usklađenosti poslovanja sa Zakonom o radu (NN 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 46/23, 64/23) i pravima Europske unije i drugim međunarodno priznatim instrumentima.

Zaštita prava radnika u Fina GS propisana je Kolektivnim ugovorom za radnike koji je potpisana sa Nezavisnim Sindikatom Solidarnost i pravilnicima kojima se uređuju organizacija rada, postupak i mjere za zaštitu dostojanstva radnika te zaštite od diskriminacije, zaštite privatnosti radnika i druga pitanja važna za radnike. Kolektivni ugovor za radnike Fine GS na snazi je do kraja 2024. godine, a zadnjim izmjenama definirali su se raspored radnog vremena i poslovi suključarstva.

Sprječavanje nezgoda na radu

Sukladno Zakonu o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14, 94/18 i 96/18) provode se procjene rizika, osposobljenosti radnika za rad na siguran način. Stručnjaci zaštite na radu provode kontinuirana osposobljavanja radnika i ovlaštenika poslodavca za rad na siguran način. Temeljni dokument za provodenje mjera zaštite na radu je Procjena rizika koja propisuje mjere sigurnosti koje se odnose na određena radna mjesta za koja je poslodavac obvezan osigurati osobna zaštitna sredstva. Odbor zaštite na radu kao savjetodavno tijelo za unaprjeđivanje zaštite na radu nalazi se svakih šest mjeseci, a članovi i doktori medicine rada raspravljaju o provedenim mjerama zaštite na radu o čemu informiraju Upravu Fine.

Pravilnik o nagrađivanju

Društvo SKDD je donijelo Pravilnik o nagrađivanju koji uređuje sustav procjene radnih ponašanja radnika za provođenje sustava nagrađivanja radnika. Cilj sustava nagrađivanja je finansijsko vrednovanje demonstriranih radnih ponašanja radnika za referentno procjenjivačko razdoblje u obliku jednokratne stimulativne nagrade koja se temelji na ukupnom rezultatu procjene individualnih radnih ponašanja radnika, prema kriterijima određenim navedenim Pravilnikom. Sustav nagrađivanja može se aktivirati i primijeniti u skladu s poslovnim rezultatima Društva u referentnoj godini ako Društvo raspolaže s odgovarajućim finansijskim sredstvima, a Uprava donese odluku o aktiviranju sustava nagrađivanja. Ukupan iznos sredstava za sustav nagrađivanja određuje Uprava u skladu s finansijskim pokazateljima poslovanja u referentnoj godini.

Pravilnik o radu

Pravilnikom o radu društva SKDD, a u skladu sa Zakonom o radu (NN 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 46/23, 64/23), uređuju se organizacija rada, radno vrijeme, odmori i dopusti, plaće i druga materijalna prava, prestanak radnog odnosa, ostvarivanje i zaštita prava i dostojanstva radnika, mjere zaštite od diskriminacije i druga važna pitanja iz organizacije rada i radnih odnosa.

Pravilnik se neposredno primjenjuje na sve radnike, aко права и обвеze pojedinog радника нису другачије уређене уговором о раду, другим уговором или актом којим се регулирају нека права по основи рада. Ако су pojedina права и обвеze радника поволjnije утврђени уговором о раду, neposredno ће се примјенивати одредбе које су поволjnije за раднике ако законским прописима nije друкчије одређено. Pravilnik o radu SKDD-a, uz potrebne измене и допуне које су биле заhtijevane promjenom radnog zakonodavstva, на snazi је од 1999. године.

3.3.1.2. Postupci za suradnju s vlastitom radnom snagom i predstavnicima radnika

Organizacija rada i poslovanja te izvršavanje poslova i radnih zadataka u svim organizacijskim jedinicama obavlja se preko linija rukovođenja subordinacijom i koordinacijom. Koordinacija rada obavlja se putem stručnih konzultacija, dogovora i suradnje na svim razinama. U koordinaciji sudjeluju rukovoditelji pojedinih organizacijskih jedinica, stručnjaci ili eksperti za pojedine poslove te neposredni izvršitelji kad se radi o poslovima pojedinog radnog mesta ili izvršenja zadatka.

Nadalje, Sindikat kao predstavnik radnika djeluje savjetovanjem i suodlučivanjem u donošenju općih akta koji su važni za gospodarska i socijalna pitanja radnika na način da se nacrtu odluke dostavlja na očitovanje s rokom od 15 dana.

3.3.1.3. Postupci za sanaciju negativnih učinaka i kanali kojima vlastita radna snaga može izraziti zabrinutost

Mehanizmi obeštećenja u slučaju kršenja ljudskih prava su definirani **Pravilnikom o zaštiti dostojanstva i zaštiti od diskriminacije radnika**. Ista se sastoji od sljedećih koraka:

- Pritužba se Povjereniku podnosi u pisanim oblicima ili usmeno, u kojem slučaju Povjerenik sastavlja pisano bilješku koju potpisuje radnik koji pritužbu podnosi. Ukoliko se pritužba podnosi u pisanim oblicima, na pismenu se obavezno mora naznačiti da je namijenjeno Povjereniku za zaštitu dostojanstva radnika te da se radi o povjerljivim podacima;
- Povjerenik je o primljenoj pritužbi dužan obavijestiti predsjednika Uprave odnosno direktora regionalnog centra u roku od 48 sati od zaprimanja pritužbe;
- Pokreće se postupak utvrđivanja opravdanosti optužbe.

3.3.1.4. Poduzimanje mjera za značajne učinke na vlastitu radnu snagu, pristupi upravljanju značajnim rizicima i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s vlastitom radnom snagom te djelotvornost tih mjera

Grupa je svjesna da su mjere koje mogu donijeti dugoročne benefite u dijelu upravljanja ljudskim kapitalom usmjerene na privlačenje, zadržavanje i obrazovanje vlastite radne snage. Sve izazovnije okruženje svjedoči nedostatku adekvatne radne snage i predstavlja probleme pri zapošljavanju i kasnjem zadržavanju potrebnih stručnjaka za određena radna mjesta. Kako bi se prilagodila takvim uvjetima, Fina je u izještajnoj godini radila na novom sustavu plaća koji bi kao rezultat trebao privući nove i zadržati postojeće zaposlenike, a također je poticala ulaganje u zaposlenike kroz edukacije, seminare i stručna usavršavanja.

Fina GS prepoznala je važnost ulaganja u zaposlenike s ciljem postizanja izvrsnosti u poslovanju. Sustavnim ulaganjem u stjecanje novih znanja i vještina te prepoznavanjem potencijala pojedinaca, zaposlenicima se pruža mogućnost osobnog rasta i razvoja karijere. U industriji unutar koje tvrtka posluje razvoj stručnog kadra čini komparativnu prednost na tržištu. Nastoji se njegovati kultura visoke motivacije, s obzirom na to da je proaktivnost u ovoj industriji imperativ za uspjeh. Zbog izrazito velike konkurenциje, profesionalni razvoj zaposlenika i učinkovito upravljanje ljudskim resursima među najvažnijim su prioritetima tvrtke. U procesima selekcije nastoji se identificirati one zaposlenike koji će svojim kvalitetama donijeti vrijednost poslovanju u vidu postizanja rezultata i stvaranja profesionalnoga radnog okruženja u kojem se visoko cjeni osjećaj odgovornosti za posao i timski rad.

SKDD kao mjeru za prepoznavanje značajnih učinaka vlastite radne snage koristi sustav nagrađivanja radnika opisan kroz Pravilnik o nagrađivanju.

3.3.1.5. Ciljne vrijednosti povezane s upravljanjem značajnim negativnim učincima, poticanjem pozitivnih učinaka i upravljanjem značajnim rizicima i prilikama

Ciljne vrijednosti povezane s vlastitom radnom snagom usmjerene su na uvođenje novog sustava plaća u Fini koji bi rezultirao postizanjem dogovora o uvođenju novog stimulativnijeg sustava plaća kojim bi se napustio bodovni sustav i uveo sustav platnih razreda s definiranim rasponima osnovne plaće za svako radno mjesto te uvođenje sustava upravljanja kvalitetom izvedbe koji će se temeljiti na valorizaciji i nagrađivanju rada svakog radnika uvažavajući kompleksnost posla i tržišnu vrijednost poslova u istim ili sličnim industrijama.

Također, u cilju privlačenja novih i zadržavanja postojećih radnika Fina će nastojati razvijati karijerne puteve svojeg osoblja kroz edukacije i profesionalno obrazovanje. Cilj je povećati broj zaposlenika koji će sudjelovati na edukacijama, seminarima i drugim oblicima školovanja iz različitih područja koja predstavljaju točke interesa pojedinaca te posljedično povećati prosječan broj sati edukacija po osobi.

3.3.1.6. Obilježja zaposlenika poduzeća

Grupa je na dan 31. prosinca 2023. godine imala 3.540 zaposlenika što je 5% manje u odnosu na isti dan 2022. godine. Od ukupnog broja radnika Grupe 96% čine radnici zaposleni na neodređeno vrijeme.

Svi podaci kojima se opisuju obilježja zaposlenika poduzeća iskazana su kroz broj zaposlenika, odnosno u obliku prosječne vrijednosti za cijelo izvještajno razdoblje.

Udio žena među zaposlenicima s visokim obrazovanjem, s titulom magistra ili doktora znanosti iznosi 68%. Udio muških radnika s VSS/VŠS u ukupnom broju muških radnika iznosi 44%, a kod žena 43%.

	2022.	2023.
UKUPAN BROJ ZAPOSLENIKA	3.709	3.540
PO SPOLU		
Muškarci	1.180	1.102
Žene	2.529	2.438
PO STRUČNOJ SPREMI		
VSS	1.033	1.035
Muškarci	336	322
Žene	697	713
VŠSS	514	501
Muškarci	170	167
Žene	344	334
SSS	2.018	1.868
Muškarci	667	606
Žene	1.351	1.262
NSS, KV, NKV	144	136
Muškarci	8	7
Žene	136	129

Slika 47. Struktura zaposlenika

Stopa fluktuacije izražena je kao omjer ukupnog broja odlaska zaposlenika i ukupnog broja zaposlenih te za 2023. godinu iznosi **15%** što predstavlja smanjenje u odnosu na prethodnu godinu. Stopa fluktuacije rezultat je odlaska radnika zbog kolektivnog zbrinjavanja, odlaska radnika u mirovinu, odlaska zbog zdravstvenih te osobnih razloga.

STOPA FLUKTUACIJE	2022.	2023.
Broj zaposlenih	3.709	3.540
Broj novozaposlenih	541	402
Broj odlazaka	811	555
% fluktuacije	21%	15%

Slika 48. Fluktuacija zaposlenika

3.3.1.7. Obilježja radnika poduzeća koji nisu u radnom odnosu

Grupa u izvještajnom razdoblju nije koristila usluge samozaposlenih osoba niti usluge radnika koje pružaju poduzeća koja se bave djelatnostima zapošljavanja i koristi isključivo vlastitu radnu snagu.

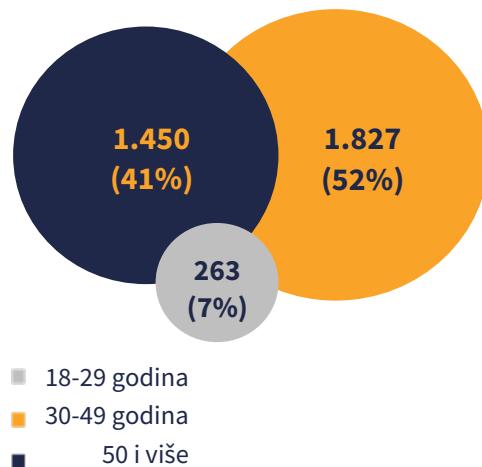
3.3.1.8. Obuhvat kolektivnog pregovaranja i socijalni dijalog

Prava i obveze definirane Kolektivnim ugovorom obuhvaćaju sve radnike Fine i Fine GS neovisno o članstvu radnika u Sindikatu koji zastupa prava radnika pred poslodavcem. Prije donošenja odluke važne za položaj radnika, članice Grupe moraju zatražiti prethodnu suglasnost odnosno savjetovati se sa Sindikatom u skladu s odredbama Zakona o radu (NN 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 46/23, 64/23).

Članice Grupe, izuzev SKDD-a, vode pregovore i sklapaju kolektivni ugovor sa Sindikatom uz suglasnost Nadzornog odbora. Pregovori o sklapanju novog ili obnovi važećeg kolektivnog ugovora započinju na prijedlog članice Grupe ili Sindikata najkasnije šest mjeseci prije njegova isteka. Uprava radi što učinkovitije organizacije osnivački odbor koji sa Sindikatom sklapa Protokol o pravilima Kolektivnog pregovaranja kojim se uređuju postupak i etape pregovora koji prethode sklapanju kolektivnog ugovora.

3.3.1.9. Pokazatelji raznolikosti

Struktura zaposlenih radnika prema dobi ukazuje da najveći broj radnika, odnosno 52%, čine radnici između 30 i 49 godina života. Grupa podržava načelo zabrane dječjeg rada i ne zapošjava osobe mlađe od 18 godina.

Slika 49. Dobna struktura zaposlenika

Rukovodeće funkcije u Grupi sastoje se od visokog, srednjeg i nižeg menadžmenta te ih je ukupno u 2023. godini bilo 355. Najviša rukovodeća razina sastavljena je od 38% žena te 62% muškaraca. Od 82 menadžera srednjeg menadžmenta 51% čine žene, dok je u nižem menadžmentu zastupljenost žena 71%. Na rukovodećim pozicijama je zaposlena ukupno 321 žena, što čini 65% ukupnog broja svih zaposlenih na rukovodećim pozicijama.

	2022.	2023.
RUKOVODEĆE POZICIJE	345	355
Muškarci	116	124
Žene	229	231
Visoki menadžment	19	16
Muškarci	10	10
Žene	9	6
Srednji menadžment	72	82
Muškarci	35	40
Žene	37	42
Niži menadžment	254	257
Muškarci	71	74
Žene	183	183

Slika 50. Spolna raznolikost zaposlenika na rukovodećim pozicijama

3.3.1.10. Odgovarajuće plaće

Materijalna tema: Pravedan sustav plaća i ostalih materijalnih prava

Uz privlačenje, razvoj i zadržavanje zaposlenika te razvoj potrebnih vještina, ključni izazovi za Finu su pravovremeno i kvalitetno upravljanje ljudskim potencijalima. Fina se u okviru krovne strategije fokusirala na rješavanje ključnih problema ljudskog kapitala koji se identificiraju u područjima vezanim u pravedan sustav plaća i ostalih materijalnih prava radnika. Jedan od strateških ciljeva je osigurati radnicima kompetitivne plaće u odnosu na industriju i okruženje, kao i ostale materijalne i nematerijalne uvjete rada, odnosno pridonijeti ekonomskom blagostanju zaposlenika. Fina radi na uvođenju formalanog sustava evaluacije uspješnosti rada zaposlenika te ista trenutno nije izravno povezana sa sustavom nagrađivanja. Sukladno Strategiji digitalne transformacije Fine i prateće podstrategije upravljanja ljudskim potencijalima za razdoblje do 2025. godine, tijekom 2022. godine pokrenute su aktivnosti nužne za pripremu novog sustava plaća i Programa razvoja zaposlenika, a u 2023. godini započet je prvi pilot projekt u okviru programa uvođenja Sustava upravljanja radnim učinkom.

Svi zaposlenici Fine primaju odgovarajuću plaću u skladu s primjenjivim referentnim vrijednostima boda prema važećoj sistematizaciji radnih mjesta definiranih Kolektivnim ugovorom i Katalogom radnih mjesta. Najniža pojedinačno isplaćena plaća u Fini nije prelazila granicu minimalno propisane plaće za RH, a koja je za godinu 2023. iznosila 700 eura bruto.

3.3.1.11. Socijalna zaštita

Radnici Grupe su obuhvaćeni socijalnom zaštitom u okviru pogodnosti koje nudi poduzeće, a odnose se na plaćeni dopust ili pružanja jednokratne novčane pomoći uslijed nastupanja velikih životnih događaja poput bolesti, ozljede na radu i stečenog invaliditeta, roditeljskog dopusta ili umirovljenja.

3.3.1.12. Osobe s invaliditetom

Grupa njeguje praksu jednakog postupanja i različitosti na radnom mjestu. Posebno se to odnosi na podržavanje zapošljavanja osoba s invaliditetom. Na dan 31.12.2023. Grupa je zapošljavala 84 osoba s različitom vrstom i stupnjem invaliditeta. Kolektivnim ugovorima predviđeno je uvećanje odnosno dodatni dani godišnjeg odmora za osobe kojima je utvrđen invaliditet, uključujući roditelje djece s utvrđenim invaliditetom i smetnjama u razvoju. Osoba s invaliditetom ima za svaku kalendarsku godinu pravo na plaćeni godišnji odmor u trajanju od najmanje pet tjedana.

3.3.1.13. Pokazatelji ospozobljavanja i razvoja vještina

Materijalna tema: Privlačenje, razvoj i zadržavanje zaposlenika

Fina, svjesna da uspješna realizacija strateške vizije ovisi o sposobnosti kontinuiranog jačanja organizacije, želi motivirane i angažirane djelatnike koji svojim znanjem, idejama i novim pristupima mogu doprinijeti rastu poslovanja i izgradnji Fine kao organizacije koja je poželjno mjesto za rad i dugoročan profesionalan razvoj.

Fina je kroz krovnu strategiju, u dijelu transformacije operativnog modela, strateški važnim identificirala rješavanje ključnih problema ljudskog kapitala. Prije svega to se odnosi na zadržavanje postojećih, razvoj i privlačenje novih talentiranih pojedinaca, osiguranje te razvoj potrebnih razina sposobnosti, kao i potrebu unaprjeđenja postojeće razine produktivnosti za realizaciju strateških i poslovnih ciljeva. Kao važan izazov prepoznata je potreba proaktivnijeg zapošljavanja visokoobrazovane radne snage u svim područjima (posebno u IT-u) te nadopune i dijelom prilagodbe (dobne) strukture kadra.

Niz predviđenih mjera uključuju uvođenje novih mehanizama kojima bi se osigurala veća motiviranost i angažiranost pojedinaca i ponudio bolji model razvoja karijernih putova s jedne strane te onih mehanizama kojima se strateški nastoji adresirati nužnost kontinuirane nadogradnje i stjecanja novih znanja s druge strane.

Obzirom na tržišnu dinamiku te zahtjeve u pogledu tehnološkog napretka izazov se ogleda u potrebi za unaprjeđenjem znanja i stjecanjem novih (soft i hard) vještina, uključujući napredne i deficitarne digitalne vještine, razvoj sposobnosti agilnog načina rada, nova poslovna znanja postojećih zaposlenika te liderске vještine za novo poslovno okruženje. Za Finu općeniti izazov predstavlja nizak prosječan broj zaposlenika i broj sati (provjera) pohađanja edukacije zaposlenika te je potrebno uložiti dodatne napore kako bi se djelatnike potaknulo na cjeloživotno obrazovanje. Ovaj zahtjev dodatno je naglašen u uvjetima povećanog odljeva zaposlenika koji se događa u okruženju povećane potražnje za radnom snagom, kao i za ekspertizom u dijelu suvremenih tehnologija, a postojeće (strateške) inicijative potrebno je ojačati dodatnim i integriranim pristupom održivom razvoju. U 2023. godini Fina nije imala formalan sustav analize uspješnosti i profesionalnog razvoja zaposlenika. Upravljanje radnim učinkom uvesti će se nakon implementiranja novog sustava plaća.

Prosječan broj sati edukacije po zaposleniku Fine za 2023. godinu iznosio je 9,29 sati, od čega je prosječan broj sati obuke za muškarce iznosio 12,85 sati, a za žene 8,13 sati.

Prosječan broj sati edukacije po radniku Fine GS za 2023. godinu iznosi 42,4 sati, pri čemu prosjek za žene iznosi 67,74 sati, a za muškarce 63,63 sati edukacije.

Za SKDD prosječan broj sati edukacije po radniku iznosi 17,75 sati pri čemu za žene iznosi 20 sati, a za muškarce 10,5 sati.

Znanja i vještine iz područja održivosti

Grupa prepoznaće važnost posjedovanja odgovarajućih znanja i iskorištavanja novih prilika za stjecanje kompetencija vezanih uz pitanje održivosti, kako u pogledu integracije istih u svakodnevno poslovanje, tako i u pogledu upravljanja ESG aspektima poslovanja. Obzirom da su pojedine teme vezane uz održivost prisutne u poslovanju i procesima Grupe već duži niz godina, Uprava, rukovoditelji i određeni krug djelatnika organizacijskih jedinica na specijaliziranim funkcijama posjeduju stručno znanje vezano uz održivost stečeno kroz profesionalno iskustvo, konferencije, okrugle stolove i edukacije. Edukacije o određenim temama, primjerice okolišnim, društvenim, ali isto tako i temama vezanim uz sigurnost podataka, su duži niz godina prisutne i u sustavu internih edukacija.

Tijekom 2023. godine Grupa je posebnu pozornost posvetila dodatnim specijaliziranim stručnim edukacijama djelatnika iz područja održivosti na svim razinama, a s ciljem nadogradnje postojećih ili stjecanja novih ili specifičnih znanja i kompetencija potrebnih za šire razumijevanje važnosti pitanja održivosti uključivši i prepoznavanje zahtjeva vezanih uz novu i nadolazeću regulativu i međunarodne standarde (poput EU Taksonomije, CSRD regulative i ESRS standarda i dr.). Pohađanjem edukacija ujedno je osiguran i pristup mreži stručnih znanja i najboljih praksi te razmjeni iskustava s drugim poslovnim subjektima. Tijekom 2023. godine djelatnici Grupe su nazočili na više od 20 različitih edukacija, strateških radionica i akademija iz područja održivosti.

HR PSOR

Fina je aktivan član niza domaćih i nacionalnih strukovnih udruženja i institucija putem kojih pridonosi stručnom i znanstvenom razvoju internih i vanjskih procesa zastupajući interese struke i svojih dionika. U 2023. godini Fina je postala članica Hrvatskog poslovnog savjeta za održivi razvoj (HR PSOR). HR PSOR je nezavisna udružba privatnog sektora osnovana od strane vođačih gospodarstvenici Hrvatske kako bi poticali održivi razvoj u gospodarstvu i zastupali gospodarstvo u održivom razvoju. U okviru članstva za Finu je, uz redovite edukacije, osiguran i pristup vrijednom stručnom znanju kroz partnerstva s vanjskim stručnjacima i savjetnicima sa specijaliziranim stručnim znanjima i dugogodišnjim iskustvom te uvidima

u najbolje prakse iz područja održivosti, a koja doprinose jačanju postojećih Fininih kapaciteta i definiranju planova pružanjem stručnih smjernica kroz donošenje informiranijih odluka. S tim u svezi u 2023. godini Fina je po prvi puta sudjelovala u ocjeni primjene vlastitih održivih poslovnih praksi kroz popunjavanje HRIO upitnika. Hrvatski indeks održivosti (HRIO) je rejting kojim se mjeri razina održivosti odnosno metodologija kojom se ocjenjuju poslovne prakse u šest područja - održivo korporativno upravljanje, radna okolina, upravljanje okolišem, odnosi sa zajednicom, ljudska prava, dječja prava). Temeljem rezultata utvrđeni su prostori za poboljšanje koji su integrirani u analizu dvostrukе značajnosti, te ciljeve i aktivnosti za buduće razdoblje.

3.3.1.14. Pokazatelji zdravlja i sigurnosti

Materijalna tema: Zdravlje, sigurnost i dobrobit zaposlenika

Fina je u dijelu svoje krovne Strategije definirala osiguravanje visoke razine zaštite radnih i socijalnih prava, brigu oko radnih uvjeta, sigurnosti i zaštite zaposlenika.

Fina provodi mјere zaštite na radu sukladno Zakonu o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14, 94/18, 96/18). Temeljni dokument za provođenje mјera zaštite na radu je Pravilnik o zaštiti na radu koji propisuje rizike i mјere sigurnosti koje se odnose na određena radna mjesta za koja je poslodavac obvezan osigurati osobna zaštitna sredstva te se identificiraju mјesta s posebnim uvjetima rada.

Fina provodi niz ospozobljavanja radnika, od pružanja prve pomoći do rada na siguran način. Kolektivnim ugovorom omogućeni su dodatni dani godišnjeg odmora za uvjete rada (rad sa strankama, smjenski rad, noćni rad, tjelesni rad i dr.), dobrovoljno darivanje krvi i dr.

Prepoznate su i osjetljive skupine kojima je poslodavac obvezan osigurati posebnu zaštitu na radu, uključivo, trudne radnice, radnike oboljele od profesionalne bolesti, radnike sa smanjenom radnom sposobnosti i dr. Također, važnost zdravlja prepoznata je u nizu drugih aspekata, uključujući prevenciju stresa na radnom mjestu kroz rad psihološkog savjetovališta, intraweb stranicu i interaktivno-edukativne sadržaje i dr.

Od ukupno 24 ozljede polovica se dogodila na redovnom putu od mesta stanovanja do stalnog mesta rada i obrnuto. Na navedene ozljede poslodavac nije mogao utjecati niti je njihove posljedice mogao izbjegći unatoč svim mjerama provođenja zaštite na radu u Fini. U Fini nisu zabilježeni smrtni slučajevi kao posljedica ozljeda na radu, a također niti kao posljedica lošeg zdravlja na radu.

Najviše je radnih sati izgubljeno zbog ozljeda nastalih na redovnom putu od mesta stanovanja do stalnog mesta rada i obrnuto (5.967 radna sata, odnosno 746 radna dana). Ostali izgubljeni radni sati posljedica su ozljeda nastalih na mjestu obavljanja poslova (3.427 radnih sati, odnosno 428 radna dana) te na drugom mjestu prilikom obavljanja radnih zadataka (1.560 radnih sati, odnosno 195 radnih dana).

Izgubljeno radno vrijeme	2022.	2023.	2023./2022.
Broj radnih sati	12.480	10.954	-12,23%
Broj radnih dana	1.560	1.369	-12,23%
Broj ozljeda na radu	2022.	2023.	2023./2022.
	37	37	0,00%

Slika 51. Broj ozljeda i izgubljeno radno vrijeme

Kao dio brige o dobrobiti svojih zaposlenika Fina je u 2023. godini organizirala prošireni sistematski pregled koji po medicinskoj indikaciji sistematskog pregleda sadrži dodatne preglede liječnika specijalista i dijagnostičkih pretraga. Sistematski pregledi su utemeljeni na Kolektivnom ugovoru te se o istima provodi savjetovanje s predstavnicima radnika i medicinom rada kako bi se utvrdile vrste i broj pregleda.

FINA GS provodi politiku zaštite zdravlja, sigurnosti na radu i zaštite okoliša koja, primjereno svrsi, veličini, kontekstu organizacije i prirodi OHS rizika i prilika uključuje:

- Opredjeljenje za osiguravanje sigurnih i zdravih radnih uvjeta;
- Spremnost na prevenciju s poslom povezanih ozljeda i oboljenja;
- Odgovorno ponašanje u zaštiti okoliša, kako bi sačuvali čist okoliš za buduće generacije;
- Opredjeljenje za savjetovanje i sudjelovanje radnika u sprječavanju opasnosti i smanjenju OHS rizika;
- Uдовoljavanje važećim zahtjevima zakonima i ugovora te postavljanje strožih internih normativa i zahtjeva kada je to potrebno;
- Primjenu procesa tehnologija i nadzora za smanjenje zagađivanja okoliša na najmanju moguću mjeru;
- Stalno poboljšanje sustava upravljanja zaštitom zdravlja, sigurnošću na radu i zaštitom okoliša.

3.3.1.15. Pokazatelji ravnoteže između poslovnog i privatnog života

Ravnoteža između privatnog i poslovnog života zaposlenika prepoznata je kao jedan od važnih kriterija zadovoljstva zaposlenika, ali i odabira poslodavca prilikom zapošljavanja, a Fina u sklopu Kolektivnog ugovora nudi niz pogodnosti kao što su fleksibilno radno vrijeme, plaćeni (roditeljski) dopust i novčanu pomoć za žene i muškarce kod rođenja ili posvojenja djeteta, po potrebi rad na daljinu radnicima radi njege djece, veći broj slobodnih dana za rođenje djeteta od definiranih Zakonom o radu (NN 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 46/23, 64/23), dodatne dane godišnjeg odmora za roditelje ili posvojitelje djeteta u dobi do 15 godina, pravo na slobodne dane za prenatalne preglede. Predviđena je i mogućnost ostvarivanja prava na rad s polovicom punog radnog vremena radi pojačane njege djeteta.

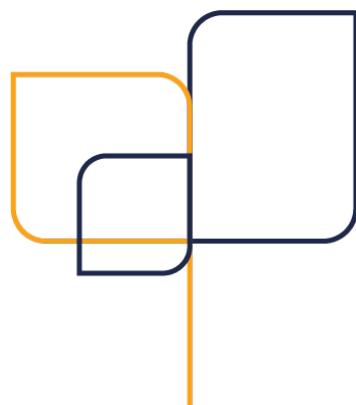
Aktivnosti i poslovne procese vezane za poštivanje ljudskih prava Fina je uredila Kodeksom ponašanja te Pravilnikom o zaštiti dostojanstva i zaštiti od diskriminacije radnika u kojem su definirani i mehanizmi obeštećenja u slučaju kršenja ljudskih prava.

Svi radnici Grupe imaju pravo na dopust zbog obiteljskih razloga i to temeljem Zakona o radu (NN 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 46/23, 64/23) i temeljem Kolektivnog ugovora, a koji podrazumijeva dopust radi njege člana obitelji, porodiljni, očinski i roditeljski dopust, dopust prilikom rođenja i posvojenja djeteta, u slučajevima smrti užih članova obitelji ili teške bolesti istih.

Broj radnika koji je koristio plaćeni dopust	
Muškarci	292
Žene	775
UKUPNO	1067

Slika 52. Broj radnika koji je koristio plaćeni dopust

Od ukupnog broja zaposlenika koji je koristio obiteljski dopust (1067) 27% se odnosi na muškarce, a 73% na žene. U odnosu na ukupan broj zaposlenika Grupe (3.540) obiteljski dopust je koristilo 8% muškaraca i 22% žena.

3.3.1.16. Pokazatelji naknada (razlika u plaćama i ukupna naknada)

Omjer plaća po spolu pruža uvid u položaj žena unutar organizacije. Osiguravanje jednake plaće za isti posao, bez obzira na spol, temeljno je očekivanje odgovornog poslodavca.

Razlika u plaćama prema spolu izračunava se dijeljenjem prosječne plaće muškaraca s prosječnom plaćom žena. Ovaj izračun uključuje osnovnu bruto plaću s dodatkom za prehranu, dok druge naknade nisu uzete u obzir. Usredotočujući se isključivo na bazu plaće, omjer plaća po spolu daje točan prikaz dispariteta u primanjima između muškaraca i žena unutar organizacije. Podaci o plaćama korišteni za izračun odnose se na iznose plaća na kraju prosinca 2023. godine.

	Referent	Suradnik	Specijalist	Viši specijalist	Ekspert	Rukovoditeljske razine		
						Niža	Srednja	Viša
Odnos plaće između muškaraca i žena	1,01	1,04	1,08	1,04	1,05	1,15	1,00	0,98

Slika 53. Razlika u plaćama prema spolu u Fini

Fina ima za cilj potpuno jednak tretman za sve radnike neovisno o spolu, a koji bi težio omjeru plaće 1,00. Uvođenje novog sustava plaća kao pravednijeg sustava za pojedina radna mjesta, bez obzira na spol izvršitelja, značilo bi smanjenje strukturnih razlika unutar organizacije. Odnos plaće između muškaraca i žena u Fina GS iznosi 1,09, u društву SKDD iznosi 1,02 te u društvu SKDD-CCP iznosi 1,54.

Analiza razlika u plaćama ukazuje da je **omjer ukupne godišnje naknade** najviše plaćene osobe i medijana ukupne godišnje naknade za sve zaposlenike (isključujući najviše plaćenu osobu) u Fini u 2023. godini 3,98. Godišnja naknada uključuje godišnju bruto plaću s dodacima (naknadom za minuli rad, pripravnost, prehranu, prijevoz, jubilarnim nagradama, primitcima u naravi i sl.). Ovaj omjer za Fina GS Grupu iznosi 5,04, za društvo SKDD iznosi 2,41 te za društvo SKDD-CCP iznosi 1,57.

3.3.1.17. Slučajevi, pritužbe te ozbiljni učinci povezani s ljudskim pravima

Zaštita prava radnika može se ostvariti podnošenjem zahtjeva za zaštitu prava, u postupku mirnog rješavanja individualnih radnih sporova (koji je uređen Sporazumom o rješavanju individualnih radnih sporova u Fini) te u sudskom postupku. Također, postoji i mogućnost sklapanja nagodbe između radnika i poslodavca.

Grupa u izvještajnoj godini nije zabilježila slučaj vezan za diskriminaciju ljudskih prava definiranih u Vodećim načelima UN-a o poslovanju i ljudskim pravima.

3.3.2. Pogođene zajednice

3.3.2.1. Postupci za suradnju s pogođenim zajednicama u vezi s učincima

Grupa je dugi niz godina aktivni član lokalne zajednice, a otvaranje razvojnih centara i suradnja s fakultetima i sveučilištima daje zajednici dodanu vrijednost, jer su razvojni centri zamišljeni kao središnje lokalne točke okupljanja IT sektora. To su mjesta koja povezuju znanstvenu zajednicu i poslovni sektor te stimuliraju i generiraju razvoj inovativnih ideja, studentima omogućuju integraciju na tržiste rada, a mladim talentima poslovnu priliku u njihovoj sredini.

Razvojni centri nastali su povezivanjem s tehničkim sveučilištima i veleučilištima po cijeloj Hrvatskoj, prilikom čega Grupa decentralizira svoje poslovanje te istodobno omogućuje studentima znanja kroz praksu, terensku nastavu i pomoć mentora te dodjeljuje IT stipendije.

Razvojni centri su moderno uređeni, prilagođeni potrebama rada u IT industriji te opremljeni tehnološki naprednom opremom. Od 2019. godine, Grupa je otvorila 14 razvojnih centara - u Splitu, Osijeku, Varaždinu, Čakovcu, Koprivnici, Bjelovaru, Virovitici, Zaboku, Kutini, Vukovaru, Rijeci, Požegi, Đurđevcu i Slatini.

Svečana dodjela nagrade Zlatna bilanca, pod visokim pokroviteljstvom Vlade RH, je najvažnije gospodarsko događanje i priznanje hrvatskim tvrtkama i poduzetnicima. Fina ovo svečano događanje, koje se izravno prenosi na HTV-u, organizira u partnerstvu s Jutarnjim listom. Ukupno se dodjeljuje 17 Zlatnih bilanci - najuspješnijim tvrtkama u pojedinim

djelatnostima i posebnim kategorijama, kao i glavna nagrada za ukupnog pobjednika. Nagrada se dodjeljuje na temelju ekonomskih i finansijskih pokazatelja iz godišnjih finansijskih izvještaja, koje Fina prikuplja i obrađuje u ime MF RH. Dobitnici se ocjenjuju u pet kategorija - profitabilnost, likvidnost, zaduženost, aktivnost i ekonomičnost.

Dobrovoljno darivanje krvi

U suradnji s društvom Crveni križ tijekom 2023. godine organizirane su tri akcije dobrovoljnog darivanja krvi svojih zaposlenika na kojima je prikupljeno ukupno 276 doza krvi.

Sponzorstva i donacije

Fina dodjeljuje sponzorstva kako bi podržala projekte koji promiču zajedničke vrijednosti organizatora i Fine, a ujedno doprinose i razvoju vrijednosti u društvu:

- Finansijska pismenost (konferencije finansijske pismenosti TONI MILUN 2.0, Gloria specijal – Finansijska pismenost itd.);
- Digitalna transformacija društva i digitalizacija poslovanja (projekt Smart Industry, konferencija Money Motion, projekt Digitalna Hrvatska, Digital Labin konferencija, Kvaka 24 itd.);
- Obrazovanje (Student Digi Award, Tjedan karijera UNIN Connect Week Sveučilišta Sjever, SplitTech konferencija Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, BITCON konferencija Veleučilišta Bjelovar itd.);
- Humanitarne aktivnosti (Ponos Hrvatske);
- Kultura (Vinkovačke jeseni, Špancirfest, Tjedan kajkavske kulture i festival kajkavskih popevki itd.).

Dodjelom donacija, Fina nastoji aktivno poticati razvoj društva, i to na područjima humanitarnog djelovanja i unaprjeđenja kvalitete života, ekologije i očuvanja okoliša, obrazovanja, sporta, kulture i gospodarstva. Najznačajnije donacije bile su usmjerene prema:

- Fakultetu elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija FERIT Osijek, za nagrađivanje najboljih studenata;
- Športskom društvu Finansijske agencije, za sportsku rekreaciju članova i sudjelovanje Fininih zaposlenika na sportskim natjecanjima;
- Župi sv. Leopolda Mandića Ljubljana - Voltino Zagrebačke nadbiskupije, za kupnju muzičkih instrumenata potrebnih za provedbu projekta Violinmusic4all;
- Zakladi za pomoć potrebnima Solidarnost, kao doprinos člana podupiratelja Zaklade za pomoć potrebnima;
- Gradu Otok za 31. Otočko proljeće.

SKDD svake godine daruje novčana sredstva u iznosu do 2 % od ukupnog godišnjeg prihoda, u obliku potpore, bespovratnih sredstava ili donacije za različite projekte, vodeći računa o ranije navedenim ciljevima razvoja društvene zajednice.

3.3.3. Potrošači i krajnji korisnici

Materijalna tema: Zadovoljstvo klijenata i izvrsno korisničko iskustvo

Kroz krovnu Strategiju posebno je istaknuto usmjerenje organizacije i zaposlenika na osiguranje izvrsnog korisničkog iskustva te multiplatformsku dostupnost proizvoda i usluga, kao dva strateška cilja transformacije do 2025. godine. Korisnike Finih usluga možemo podijeliti na: B2G korisnike, B2F korisnike, B2B korisnike i B2C korisnike.

Fina često nastupa u ulozi spone između više institucija i samih korisnika, a svojim djelovanjem u interakciji s njima ima mogućnost generirati nove poslovne prilike iskorištavanjem postojećih rješenja ili stvaranjem novih proizvoda koji će zadovoljiti potrebe korisnika i **pridonijeti digitalizaciji društva**. Okosnica tog pristupa je prepoznavanje potreba i očekivanja svih skupina Finih korisnika te efikasnost i proaktivnost u otkrivanju novih prilika kroz kontinuirano praćenje promjena korisničkih navika, tržišnih i širih društvenih trendova te najboljih praksi, od finansijske industrije do javnih servisa.

U kontekstu unaprjeđenja korisničkog iskustva, uz kontinuiranu prilagodbu načina rada i digitalizaciju procesa kako bi oni bili učinkovitiji, brži i fleksibilniji, Fina je prepoznala kao važnu stratešku polugu uspostavljanje organizacijskih elemenata agilnosti, uz **agilni razvojni proces** te korištenje agilnih metoda i alata. To omogućuje veću usredotočenost na osiguranje vrijednosti za konačnog korisnika proizvoda kao i bolje uključenje korisnika u razvojne procese.

Tržište obilježava proširena infrastruktura digitalnih kanala distribucije, povećan opseg dostupnih proizvoda i usluga putem digitalnih kanala te povećano korištenje digitalnih kanala sa strane korisnika, čemu se treba prilagoditi i Fina osiguravajući snažniju multiplatformsku dostupnost svojih proizvoda i usluga.

Osiguranje primjerenog korisničkog iskustva i uvjeta za rad svojih zaposlenika, Fina je kao primarni cilj u okviru svog svoje podstrategije postavila i **upravljanje dugotrajnom imovinom**. Ona također uključuje promjenu operativnog modela poslovne mreže kako bi ona svojom veličinom i lokacijama odgovarala suvremenim zahtjevima poslovanja te kako bi se osigurala ekonomska održivost osnovne djelatnosti koja se izvršava na lokaciji.

Tijekom 2023. godine usvojen je **Provjedbeni program daljnje agilne transformacije** kojim je definiran plan rada vezano za nastavak implementacije agilnog načina rada u organizaciju. Aktivnosti u tom području trebale bi rezultirati promjenom korporativne kulture i uspostavom agilnog načina rada kroz poslovne sektore i sektore podrške. Intenzivno su se provodile interne radionice na temu agilnih tehnika rada pa je održano ukupno 14 radionica i educirano oko 220 radnika te su održane radionice s rukovoditeljima na temu njihove uloge i podrške agilnim timovima u svrhu uspostave učinkovitog modela suradnje timova i okruženja. Pokrenute su i aktivnosti za uspostavu Agilne akademije.

3.3.3.1. Politike za potrošače i krajnje korisnike

U 2023. godini kao dokaz izvrsnosti u radu Kontakt centru Fine uvedena je **Norma ISO 18295-1:2017** za koju je uspješno proveden vanjski audit. Kako bi se zadovoljila navedena norma Kontakt centar je u 2023. godini proveo niz aktivnosti i procesa kako bi se implementirale nedostajuće funkcionalnosti kao što je implementacija novog sustava, uvođenje reda čekanja korisnika koji je značajno smanjio broj propuštenih poziva, uspostava baze podataka te izvještanog sustava.

Tijekom obavljanja registriranih djelatnosti, SKDD obrađuje osobne podatke fizičkih osoba, pri čemu postupa s posebnom pažnjom i u skladu s Općom uredbom o zaštiti podataka (EZ 2016/679) – GDPR (dalje: Uredba) te nacionalnim Zakonom o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka.

Osobni podaci ispitanika obrađuju se zakonito, pošteno i transparentno, pri čemu se štiti sigurnost osobnih podataka od neovlaštene ili nezakonite obrade, te se primjenjuju najviše tehničke, sigurnosne i organizacijske mjere zaštite. U skladu s člancima 13. i 14. Uredbe, u dokumentima u nastavku se pruža obavijest o tome kako SKDD obrađuje osobne podatke, koja prava ispitanici imaju u vezi s obradom i zaštitom osobnih podataka i kako se ta prava mogu ostvariti.

3.3.3.2. Postupci za suradnju s potrošačima i krajnjim korisnicima u vezi s učincima

Kontakt centar

U cilju kvalitetne suradnje i dvosmjerne komunikacije s potrošačima i krajnjim korisnicima u okviru Kontakt centra pruža se podrška korisnicima za 84 proizvoda ili usluge Fine. Tijekom obavljanja poslova podrške krajnjim korisnicima i obavljanja poslova prodaje sa svim osobnim podacima korisnika postupa se u skladu sa odredbama Opće uredbe o zaštiti osobnih podataka Uredba (EU) 2016/679 (GDPR), svim propisima relevantnim za zaštitu osobnih podataka i primjenjujući Politiku zaštite osobnih podataka u Fini.

Osobni podatci obrađuju se i koriste uz primjenu načela zakonitosti, poštenosti, transparentnosti, točnosti, smanjenja količine podataka koji se obrađuju, ograničavanja svrhe i pohrane podataka, povjerljivosti i cjelovitosti, štiteći pritom sigurnost osobnih podataka od neovlaštene ili nezakonite obrade te primjenjujući tehničke, sigurnosne i organizacijske mjere zaštite.

Zaštita osobnih podataka u SKDD-u

Na web stranici SKDD-a objavljene su informacije o obradi osobnih podataka ulagatelja i ostalih fizičkih osoba te su pružene obavijesti o tome kako SKDD obrađuje osobne podatke, koja prava ispitanici imaju u vezi s obradom i zaštitom osobnih podataka i kako se ta prava mogu ostvariti. Za informacije u vezi obrade osobnih podataka korisnici mogu kontaktirati Službenika za zaštitu podataka.

Zaštita osobnih podataka u Fini GS

Svi prikupljeni osobni podaci zakonito se obrađuju i dostupni su samo djelatnicima Fine GS i ovlaštenim osobama (izvršiteljima obrade - kojima su ti podaci zakonito proslijeđeni i nužni za izvršavanje ugovorene obrade te tijelima i organizacijama od javnog interesa ili tijelima i organizacijama koje izvršavanju službene ovlasti sukladno važećoj zakonskoj regulativi) koje imaju zakonito pravo pristupa osobnim podacima. Svi djelatnici i druge ovlaštene osobe odgovorne su za poštivanje načela zaštite privatnosti.

Pristup i postupanje s osobnim podacima fizičkih osoba te svrhe obrade definirane su ugovorima s klijentima, djelatnicima, dobavljačima, podizvršiteljima i ostalim ugovornim partnerima Fine GS te ovlastima i odgovornostima za pristup podacima unutar Fine GS i primjenjivom zakonskom regulativom.

Fina GS je certificirala svoj Sustav upravljanja informacijskom sigurnošću prema normi ISO 27001, Sustav upravljanja kvalitetom prema normi ISO 9001, te posjeduje potvrdu sukladnosti Sustava upravljanja rizicima s normom ISO 31000.

Kanali suradnje s potrošačima i krajnjim korisnicima Grupe su:

- Mreža poslovnica diljem RH;
- Web stranice članica Grupe - pruža informacije o svim uslugama i proizvodima. U 2023. godini napravljen je redizajn postojeće Finine web stranice koji ima fokus na poboljšanje korisničkog iskustva i redefiniranje koncepta informacijske arhitekture radi nužne prilagodbe sadržaja korisničkim skupinama;
- Marketinške kampanje – uključuju različite kanale komunikacije prilagođene segmentima klijenata i uslugama koje se promoviraju. Marketinška komunikacija tijekom 2023. godine provodila se s ciljem pružanja podrške lansiranju novih usluga Fine na tržište (Sigurnosni sefovi), privlačenja novih klijenata i povećanja lojalnosti postojećih (Digit.ALL, Fina e-Račun, Mjenjačnice) te s ciljem promoviranja otvorenja novih poslovnica (Rijeka Tower Center).
- Elektronički bilteni
- Mobilna aplikacija m-Fina;
- Službe za korisnike;
- Službene mail adrese Članica Grupe;
- Društvene mreže Facebook i LinkedIn.

3.3.3.3. Postupci za sanaciju negativnih učinaka i kanali kojima potrošači i krajnji korisnici mogu izraziti zabrinutost

Sukladno Zakonu o zaštiti potrošača (NN 19/22, 59/23) Fina je dužna pridržavati se svih odredbi koje definiraju postupke zaprimanja i procesiranja pisanih prigovora od strane korisnika naših proizvoda i usluga, stoga je korisnicima omogućena dostava prigovora/pohvala/prijedloga mailom na adresu info@fina.hr ili osobnom predajom voditelju poslovnice. Informacija o načinu podnošenja pisanih pritužbi, prijedloga i pohvala korisnicima je dostupna na web stranici Fine i putem istaknutih obavijesti u samim poslovnicama Fine.

Potencijalni ili postojeći klijenti, osim prema Kontakt centru, svoje upite upućuju i na email: prodaja@fina.hr te Podrška prodaji unutar Odjela prodaje koji na iste odgovara i/ili preusmjerava prema odgovarajućoj organizacijskoj jedinici na daljnje postupanje. Povratne informacije klijenata o zadovoljstvu našim proizvodima i uslugama prikupljaju se putem prodajnih kanala (Kontakt centar, KAM-ovi) ili putem grupne mail adrese: prodaja@fina.hr te ih Podrška prodaji objedinjuje i upoznaje vlasnika proizvoda s istim.

Cijene proizvoda/usluga Fine jasno su istaknute i javno objavljene te time lako dostupne korisnicima. Svaka izmjena naknade usluge/proizvoda Fine ažurira se u realnom vremenu te korisnici zaprimaju pravovremenu informaciju o izmijenjenim naknadama.

Za informacije u vezi obrade osobnih podataka korisnici mogu kontaktirati Službenika za zaštitu podataka putem adrese szop@skdd.hr (SKDD) ili dpo@finags.hr (Fina GS).

3.3.3.4. Poduzimanje mjera za značajne učinke na potrošače i krajnje korisnike, pristupi upravljanju značajnim rizicima i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s potrošačima i krajnjim korisnicima Kontakt centar

U 2023. godini izrađena je aplikacija Reklamacije unutar Kontakt centra Fine čime je reklamacija odmah dostupna djelatniku na centralnom rješavanju reklamacija čime je došlo do značajnog ubrzavanja poslovnog procesa, smanjenja potreba za čuvanjem istih na papirnom mediju. Automatska preraspodjela potrošačevih zahtjeva prema djelatniku sa specifičnim kompetencijama te praćenjem izvršavanja pojedine faze procesa dovila je do pružanja podrške na suvremenim način komunikacije s korisnikom - „Instant” pružanje podrške.

Materijalna tema: Kibernetička sigurnost

Postizanje kibernetičke otpornosti kontinuirani je proces u kojem Fina koristi organizacijske i tehničke mjere u okviru standarda upravljanja informacijskom i kibernetičkom sigurnošću.

Kibernetičke prijetnje usmjerene na informacijske sustave Fine identificiraju se kroz tehničke sustave kibernetičke zaštite, uz kontinuiranu analitiku dojava o prijetnjama koje se prikupljaju iz više izvora (threat intelligence i security intelligence). Uspostavljene CERT funkcije u organizaciji omogućuju agilno preventivno i reaktivno djelovanje te suradnju s nadležnim tijelima.

Najvažnija informacijska imovina koja se štiti su podaci, koji se klasificiraju prema osjetljivosti (zakonski i poslovni kriteriji) i štite primjerenim mjerama proizašlim iz procjene rizika. Preventivne mјere se provode i kroz sigurnosna testiranja, točnije kroz provjere ranjivosti i penetracijska testiranja, a orkestriranje alata i procesa za praćenje i detekciju sigurnosnih događaja provodi se kroz uspostavljeni SOC (Security Operation Center) sustav.

Kroz uspostavljeni sustav upravljanja informacijskom sigurnošću (ISMS) i certificirani opseg, provode se kontrole i mjere informacijske sigurnosti. Primjerice, redovno i izvanredno sigurnosno osvješćivanje zaposlenika i trećih strana koje pristupaju informacijskoj imovini i uslugama Fine, uređenog pristupa rada na daljinu, primijenjenih politika korištenja autentikacijskih mehanizama, sigurnosnog ažuriranja sustava itd. Sustavom upravljanja kontinuitetom poslovanja (BCMS) utvrđene su eskalacijske procedure i planovi krznog postupanja i redovno se provode testiranja. Uz visoku posvećenost i veliku odgovornost Fina ulaze resurse u postizanje sukladnosti sa sigurnosnim zahtjevima koji proizlaze iz ugovora sa korisnicima, te se kontinuirano provode planiranja, samoprocjene, auditi i nadzori.

3.3.3.5. Ciljne vrijednosti za upravljanje značajnim negativnim učincima, poticanje pozitivnih učinaka i upravljanje značajnim rizicima i prilikama

Pritužbe

Prema evidenciji primljenih i riješenih pritužbi i pohvala u 2023. godini u Fini je zaprimljeno 250 pritužbi i 58 pohvala. Sve zaprimljene pritužbe dostavljene su putem mail adrese info@fina.hr, a rješavane su sukladno zakonskim rokovima. Broj pritužbi na organizaciju rada u poslovnica tijekom 2023. godine rezultat je provođenja aktivnosti zamjene kune u euro koje su utjecale na vršno povećanje broja korisnika i redove čekanja u poslovnicama. Broj pritužbi koje se odnose na neprofesionalno ponašanje djelatnika je visok što ukazuje na potrebu za kontinuiranom edukacijom djelatnika o važnosti pridržavanja propisa, uputa i Kodeksa ponašanja.

Vrsta pritužbe	2022.	2023.	2023./ 2022.
Kršenje normi kodeksa ponašanja	98	91	-7%
Organizacija rada u poslovnici	52	113	117%
Reklamacija na obavljenu uslugu	17	21	24%
Nezadovoljstvo prostorom	1	3	200%
Nemogućnost korištenja Finine usluge	28	22	-21%
UKUPNO	196	250	28%

Slika 54. Vrste pritužbi zaprimljenih od strane korisnika

Upiti, zahtjevi ili reklamacije

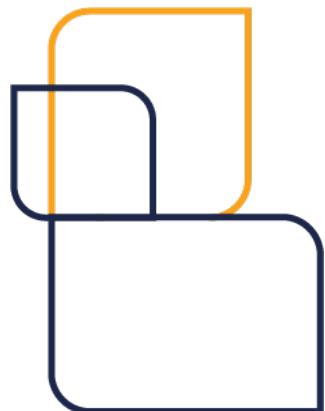
Ukoliko promatramo upite, zahtjeve ili reklamacije prema područjima, prevladavaju oni vezani za prisilnu naplatu osnova za plaćanje čiji se broj u 2023. godini u odnosu na prethodnu povećao 9%, te teme iz područja poslova platnog prometa. U strukturi upita iz teme prisilne naplate 56% se odnosi na provjere u postupanju i naplati po određenoj osnovi za plaćanje.

Vrsta upita	2022.	2023.	2023./ 2022.
Primanja izuzeta iz ovrhe	2.395	2.995	25%
Postupanje po osnovi za plaćanje	4.425	5.349	21%
Upiti stečaj/stečaj potrošača	95	194	104%
Ostalo	1.938	1.092	-44%
UKUPNO	8.853	9.630	9%

Slika 55. Vrste upita u kategoriji poslova prisilne naplate

Iz analitke načina zaprimanja reklamacija korisnika po najznačajnijim vrstama reklamacija vidljiv je trend zaprimanja elektroničkim putem. Čak 35% reklamacija iz teme prisilne naplate osnova za plaćanje zaprimljene su putem OSPD servisa, dok je 19% zaprimljeno u poslovcicama Fine. Isto tako, 68% reklamacija iz tema platnog prometa zaprimljeno je putem e-pošte dok je 29% zaprimljeno u poslovcicama Fine.

Prema vrsti podnositelja upita po poslovima prisilne naplate osnova za plaćanje 63% svih zaprimljenih upita dostavili su građani dok u poslovima platnog prometa kao podnositelji prevladavaju poslovni subjekti sa 43% te građani sa 33%.

3.4. Informacije o upravljanju

3.4.1. Poslovno ponašanje

Materijalna tema: Jasna svrha poduzeća

Nakon što je 2017. godine podnijela zahtjev za članstvo, RH je u srpnju 2022. godine službeno započela pregovore o pristupanju OECD-u. Unutar OECD-ovog pregleda korporativnog upravljanja u poduzećima u državnom vlasništvu u Hrvatskoj preporučene su, između ostalog, i određene aktivnosti koje će imati iznimne efekte na poslovni model, a potencijalno i ustroj Fine.

Donošenjem Zakona o pravnim osobama u vlasništvu RH uvele bi se ključne Smjernice OECD za korporativno upravljanje u poduzećima u državnom vlasništvu, među kojima je za Finu posebno važno definiranje vlasničke politike,

računovodstveno razdvajanje javnih i komercijalnih poslova te potencijalno unificiranje pojavnih oblika državne imovine, odnosno izmjena ustroja Fine kao pravne osobe osnovane posebnim propisom. Definiranje vlasničke politike, odnosno obrazloženje svrhe postojanja Fine, u svakom će slučaju definirati svaki budući strateški plan Fine.

Definiranje jasne svrhe poslovanja važna je komponenta koncepta održivosti poslovanja, obzirom da se od organizacija, pa tako i Fine očekuje da na navedene izazove poslovanja odgovore - kroz integraciju svrhe i stvaranje održive vrijednosti u poslovanju.

Materijalna tema: Održivost kao kriterij u donošenju upravljačkih odluka

Grupa nastoji integrirati održivost kao koncept u sve svoje upravljačke procese. Upravljačke odluke predstavljaju najteži oblik procesa donošenja odluka jer imaju (ne)izravan strateški utjecaj i učinak na sve sfere poslovanja u organizaciji. Samo integriranje koncepta održivosti u donošenje upravljačkih odluka za Finu označuje društveni proces u kojemu se sagledava dugoročni učinak donošenja odluka strateške i taktičke razine na cijelokupno poslovanje. Nastavno na navedeno, proces donošenja upravljačkih odluka u Grupi temelji se na preciznim podatcima, za koje se analizira i predviđa učinak na poslovanje i zajednice osoba/zaposlenika, a koje su zahvaćene pojedinom odlukom.

Grupa interes za održivost i implikacije na poslovanje prepoznaće već neko vrijeme te ga kontinuirano povećava otkako je ovo pitanje postalo aktualno obuhvaćeno novim strateškim

(Pariški sporazum) i regulatornim (CSRD, ESRS) okvirom.

Održivost kao temelj za donošenje upravljačkih odluka tako je bazirana na poslovnim odlukama koje se donose kroz prizmu podataka i informacija, a koje služe kao temelj za predviđanje potencijalnih pozitivnih i negativnih učinaka odluka u budućnosti. Iz tog razloga se i prilikom izrade Strategije kao krovnog strateškog dokumenta, na kojem se temelje upravljačke odluke, pristupilo sveobuhvatnom prikupljanju podataka iz poslovnog unutarnjeg i vanjskog okruženja. Navedeni strateški plan obuhvaća aspekte održivosti koja se kao koncept u njega integrira, ali i daje smjernice za donošenje upravljačkih odluka u periodu do 2025. godine.

Materijalna tema: Odgovorno upravljanje, poslovna etika i primjena najboljih praksi

Odgovorno upravljanje, poslovna etika i primjena najboljih praksi predstavlja sintagmu koja se zajedničkim nazivnikom naziva *dobrim upravljanjem*. Dobro upravljanje, kroz prizmu primjene standarda odgovornog upravljanja, poslovne etike i primjene najboljih praksi odnosi se na primjenu etičkih standarda koji uključuju moralno ispravne poslovne prakse. Grupa je u svojem poslovanju integrirala ovaj pristup dobrog upravljanja donošenjem Etičkog kodeksa i Kodeksa ponašanja zaposlenika.

3.4.1.1. Politike korporativnog ponašanja i korporativna kultura

Financijska agencija

Etički kodeks uz opće etičke odredbe poslovne prakse u Fini, uključuje:

- Temeljne vrijednosti – taksativno nabrojane i opisane te primjenjive u svakodnevnoj praksi;
- Temeljna načela: zakonitost rada i poslovanja, transparentnost, sigurnost, povjerljivost i zaštita osobnih podataka, antikorupcija, neprikladno primanje i davanje darova, sukob interesa, jednakost i poštivanje različitosti, profesionalnost stručnost i savjesnost, zaštita okoliša i zdravlja, zaštita ugleda i imovine.

Cilj etičkog kodeksa je unaprjeđenje profesionalnog i etičkog ponašanja zaposlenika, povećanje zadovoljstva zaposlenika i korisnika te društveno odgovorno poslovanje. Etički kodeks dostupan je na internetskim stranicama Fine.

Sukladno Etičkom kodeksu imenovan je **Povjerenik za etiku** koji zaprima pritužbe zaposlenika i drugih zainteresiranih pravnih i fizičkih osoba na neetično i moguće koruptivno postupanje zaposlenika, provodi postupak ispitivanja utemeljenosti pritužbe, vodi evidenciju o zaprimljenim pritužbama, daje mišljenje o sadržaju Etičkog kodeksa te prati njegovu primjenu. Također, promovira etičko ponašanje prema korisnicima i poslovnim partnerima, savjetuje zaposlenike o etičkim standardima, predlaže upravi načine za njihovo poboljšanje te prati međunarodne standarde u etičkom postupanju.

Edukacije o etičkom ponašanju (2023. godina)

13% zaposlenih sudjelovalo je na edukaciji „Primjena Etičkog kodeksa u praksi“

45% zaposlenih sudjelovalo je na edukaciji „Usklađenost poslovanja“

56% zaposlenih sudjelovalo je na edukaciji „Sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma“

Fina želi svojim zaposlenicima osigurati pravo na pošten, odgovoran, transparentan i etičan rad, odnosno radno okruženje u kojem se poštaju osnovna načela poslovnog ponašanja. Rezulat toga je usvojen **Antikorupcijski program** od 2014. godine koji predstavlja politiku Fine te sadrži sveobuhvatne mjere za sprječavanje korupcije odnosno odredbe koje definiraju sukob interesa i neprikladno primanje i davanje darova te ima za cilj efikasan unutarnji nadzor i sustav odgovornosti.

Sve navedene politike usmjerenе prema suzbijanju koruptivnog ponašanja Fina provodi kontinuirano obuhvaćajući sve zaposlenike. Fina nema prijavljenih slučajeva koruptivnog ponašanja stoga nisu izricane niti objavljene poduzete mjere. Obzirom na prethodno navedeno nije moguće identificirati koje funkcije u poduzeću su najrizičnije u pogledu korupcije i podmićivanja.

Kodeks ponašanja zaposlenika Fine obuhvaća sve ključne odrednice u svakodnevnoj komunikaciji i interakciji zaposlenika Fine, kako u internim procesima, tako i u procesima interakcije s eksternim javnostima.

Politikom praćenja usklađenosti poslovanja Fine definirana su osnovna načela te odgovornosti Uprave i radnika Fine za usklađenost poslovanja na svima razinama. Svrha funkcije praćenja usklađenosti kroz sustav unutarnjih kontrola je osigurati prepoznavanje, procjenu i uspješno upravljanje rizicima usklađenosti kao i djelotvoran nadzor nad radnjama poduzetim radi smanjenja i izbjegavanja takvih rizika te tako osigurati usklađenost poslovanja Fine u najvećoj mogućoj mjeri i svesti pojavu rizika usklađenosti na minimum, uvezvi pri tome u obzir specifičnu raznovrsnost i složenost poslovnih procesa Fine i njezinog poslovnog portfelja, misiju i viziju, strateške ciljeve te vrijednosti i načela Etičkog kodeksa. Sukladno ovoj politici imenovan je **Službenik za usklađenost** kojemu upućuju sve prijave građana, pritužbe ostalih korisnika, kazne regulatora, inspekcijskih službi, te svi sudski postupci.

Tijekom provođenja redovnih kontrolnih aktivnosti 2023. godini utvrđena je jedna neusklađenost o čemu je obaviještena Uprava Fine. Za navedenu je izrađen pisani nalaz i plan provedbe preporuka i smjernica za otklanjanje nepravilnosti te su utvrđene odgovorne osobe i rokovi. Provedba preporuka i smjernica se redovno prate u Registru neusklađenosti.

Fina GS

Fina GS unutar interne službe za kontrolu sigurnosti i nadzor sustava imenovala je osobu zaduženu za funkciju **praćenja usklađenosti** poslovanja čije su dužnosti:

- usklađivanje funkcioniranja i poslovanja Fine GS s pravnom regulativom i internim aktima;
- procjena rizika u funkcioniranju i poslovanju Fine GS;
- briga o provođenju dobre poslovne prakse i
- sprječavanje sukoba interesa i koruptivnih radnji.

Temeljne vrijednosti radnika Fine GS uspostavljene su **Etičkim kodeksom**, a odnose se na: poslovni moral, lojalnost, profesionalnost, uspješnost, inovativnost te želju za učenjem.

SKDD

SKDD je utvrdilo sljedeće mjere odnosno aktivnosti svoje korporativne kulture:

- Poštena praksa zapošljavanja i ravnoteža između poslovnog i privatnog života;
- Raznolikost, jednake mogućnosti i integracija;
- Zdravlje i sigurnost na radu;
- Sloboda udruživanja i slobodno izražavanje o radnim pitanjima;
- Razvoj ljudskih resursa;
- Suočavanje s povratnim informacijama, pogreškama i sukobima;
- Ponašanje vodstva.

SKDD ima usvojen **Etički kodeks** u kojem su implementirana načela jednakosti u odnosu na dob, spol, nacionalnu pripadnost, vjeroispovijest i ostala načela politike ljudskih prava u internim aktima koja su dužni poštovati i upravljačko tijelo i radnici. Eventualna kršenja Etičkog kodeksa moguće je prijaviti na mail adresu etika@skdd.hr.

Povjerenik za etiku ima zadatke:

- Pratiti primjenu Etičkog kodeksa;
- Promovirati etičko ponašanje u odnosima radnika te radnika i poslovnih subjekata;
- Zaprimati prijave radnika i drugih osoba u vezi s povredom Etičkog kodeksa;
- Provoditi postupak ispitivanja osnovanosti pritužbe;
- Voditi evidenciju o zaprimljenim pritužbama;
- Podnijeti Upravi SKDD-a Izvještaj o podnesenim prijavama povrede Etičkog kodeksa.

Povjerenik je obvezan najkasnije u roku 30 dana od primitka prijave o povredi Etičkog kodeksa ispitati navode iz prijave te sastaviti zapisnik o provedenim radnjama i utvrđenom činjeničnom stanju kojeg daje Upravi SKDD-a na daljnje odlučivanje.

U 2023. godini nije bilo slučajeva povrede Etičkog kodeksa.

3.4.1.2. Upravljanje odnosima s dobavljačima

Financijska agencija

Fina je obveznik primjene Zakona o javnoj nabavi (NN 120/16 i 114/22) te je odabir ponuditelja moguć samo nakon provedenog postupka nabave koji uključuje evaluaciju ponuditelja temeljem uvjeta koji su propisani u konkretnom postupku nabave.

Dokumentacija o nabavi za pojedini predmet zahtjeva dokaze o ispunjenju uvjeta koji su u vezi s konkretnim predmetom nabave. Osim dokaza o ispunjenju kriterija za kvalitativni odabir gospodarskog subjekta, Zakon o javnoj nabavi (NN 120/16 i 114/22) omogućuje javnom naručitelju da zahtjeva prilaganje potvrda neovisnih tijela kojima se potvrđuje sukladnost gospodarskog subjekta s određenim normama osiguranja kvalitete i upravljanja okolišem. Također, u većini

postupaka nabave zahtijevaju se određena jamstva te se propisuju odredbe o ugovornoj kazni. U postupcima nabave čija procijenjena vrijednost je jednaka ili veća od 26.540 eura zahtijeva se jamstvo za ozbiljnost ponude. U postupcima nabave čija je procijenjena vrijednost jednaka ili veća od 9.290 eura zahtijeva se jamstvo za uredno ispunjenje ugovora i jamstvo za ozbiljnost ponude. U pojedinim postupcima nabave radova zahtijeva se i jamstvo za otklanjanje nedostataka u jamstvenom roku.

Dokumentacije o nabavi sadrže „klauzulu integritet“ ili „izjavu o integritetu“ (ovo potonje u postupcima nabave roba i usluga čija je procijenjena vrijednost 0,8 milijuna eura, odnosno u postupcima nabave radova čija je procijenjena vrijednost 1,6 milijuna eura). Prihvaćanjem „klauzule integritet“ odnosno potpisivanjem „izjave o integritetu“ ponuditelji jamče korektnost u postupku kao i izostanak bilo kakve zabranjene prakse u vezi s postupkom nabave (radnja koja je korupcija ili prijevara, nuđenje, davanje ili obećavanje neke neprilične prednosti koja može utjecati na djelovanje nekog zaposlenika), izražavaju suglasnost s provedbom revizije cijelog postupka od strane neovisnih stručnjaka te prihvaćaju odgovornost i određene sankcije uključujući i bezuvjetni otakz ugovora ukoliko se krše pravila. Neprihvaćanje navedenog čini razlog za odbijanje ponude.

U pojedinim postupcima nabave, propisuje se mogućnost audita dobavljača sve sukladno Proceduri upravljanja auditom dobavljača. Fina od 2016. godine ima Proceduru upravljanja auditom dobavljača. Procedura je zadnji put revidirana u svibnju 2023. pod nazivom Procedura upravljanja auditom dobavljača u kontekstu sustava upravljanja kvalitetom. Cilj Procedure je provjera certificiranih sustava auditirane tvrtke (u slučaju kad tvrtka ima neki certificirani sustav upravljanja) ili samo određenih dijelova koji su ključni za međusobno poslovanje. Također, audit dobavljača provodi se s ciljem osiguranja da nabavljena roba, usluge i radovi odgovaraju ugovorenim uvjetima ili iznimno, s ciljem utvrđivanja razloga za neurednu isporuku, odnosno utvrđivanja realnih mogućnosti dobavljača da se uspostavi redovan lanac nabave.

Člankom 313. Zakona o javnoj nabavi (NN 120/16 i 114/22) propisana je obveza javnog naručitelja da kontrolira je li izvršenje ugovora o javnoj nabavi u skladu s uvjetima određenim u dokumentaciji o nabavi i odabranoj ponudi. Fina obavlja propisanu kontrolu sukladno navedenoj zakonskoj odredbi i Proceduri za ocjenu izvršitelja ugovora o nabavi i narudžbenica te se negativno ocijenjene izvršitelje na propisani način sankcionira.

Fina od 2017. godine ima **opći akt za ocjenjivanje izvršitelja** te ga je nekoliko puta revidirala. Zadnjom revizijom iz srpnja 2023. pored obveze ocjenjivanja izvršitelja ugovora o nabavi propisana je i obveza ocjenjivanja izvršitelja narudžbenica kojima je prethodio postupak jednostavne nabave čija je procijenjena vrijednost jednaka ili veća od 9.290 eura. Ugovori o nabavi/narudžbenice u izvještajnoj godini su velikom većinom izvršeni uredno. U svega tri slučaja ugovor je raskinut.

VRSTA POSTUPAKA NABAVE	BROJ	VRIJEDNOST u mil eura
Otvoreni postupak	160	31,1
Pregovarački postupak bez prethodne objave poziva na nadmetanje	5	1,0
Postupak jednostavne nabave	381	4,6
UKUPNO	546	36,7

Slika 56. Struktura postupaka nabave

U godini izvještavanja evidentirano je 258 dobavljača sa sjedištem u RH. Od ukupno realizirane vrijednosti plana nabave u 2023. godini 97% se odnosi na dobavljače sa sjedištem u RH.

Fina je tijekom izvještajne godine postupala sukladno Zakonu o javnoj nabavi (NN 120/16 i 114/22) te je na svojim internetskim stranicama i u dokumentacijama o nabavi navodila popis gospodarskih subjekata s kojima je u sukobu interesa, odnosno s kojima ne smije sklapati ugovore o javnoj nabavi. Tijekom 2023. godine na spomenutom popisu bila su tri gospodarska subjekta. Proces sprječavanja i ublažavanja sukoba interesa najvišeg tijela upravljanja osiguran je potpisivanjem izjave o postojanju ili nepostojanju sukoba interesa.

Do kraja izvještajne 2023. godine ugovorena je mogućnost audita tijekom izvršenja sljedećih ugovora:

- Ugovor o nabavi usluge održavanja i podrške radu platnih sustava za obračun kreditnih transfera i izravnih terećenja;
- Ugovor o nabavi usluge podrške i održavanja sustava za sigurnosni nadzor i audit središnjih komponenti informacijskih sustava;
- Ugovor o nabavi prava korištenja rješenja za nadzor i analitiku kibernetičkih prijetnji i ugroza;
- Ugovor o nabavi prava korištenja rješenja za sustavnu zaštitu i sigurnost klijentske računalne opreme;
- Ugovor o nabavi usluge podrške i održavanja sustava APT;
- Ugovor o nabavi usluge podrške i održavanja sustava za analitiku i forenziku mrežnog prometa;
- Ugovor o nabavi usluge održavanja i podrške za sustav za prevenciju gubitaka i curenja podataka;
- Ugovor o nabavi usluge operativnog postupanja, održavanja i nadogradnje sigurnosno operativnog centra;
- Ugovor o nabavi prava korištenja sustava za nadzor cloud servisa.

Spomenutim odredbama Izvršitelj je bio dužan osigurati Naručitelju neograničen pristup svim njegovim relevantnim poslovnim prostorima (npr. glavnim uredima i operativnim/podatkovnim centrima), uključujući pristup cijelom nizu relevantnih uređaja, sustava, mreža, informacija i podataka koji se upotrebljavaju za pružanje usluga koje su predmet nabave u svrhu obavljanja audita dobavljača. Predmet audita je provjera efikasnosti propisanih mjera i standarda informacijske sigurnosti i to posebno sigurnost podataka i sigurnost informacijskog sustava, kao i način kontrole kvalitete predviđenih isporuka.

Krajem 2023. proveden je audit temeljem Ugovora o nabavi usluge SWIFT Servis Biro-a i podrške radu SWIFT servisa sklopljenog 2021. godine.

Nadalje, prilikom nabave roba, usluga i radova traženi su ISO certifikati, kao što su ISO 14001:2015 (primjerice u postupku nabave materijala za mikrofilm, u postupku nabave uređenja poslovnog prostora Fine u Zagrebu, Ulica grada Vukovara 70 i 72, u postupku nabave opreme za električko pretvaranje fizičke i elektroničke grude), ISO 9001:2015 (primjerice u postupku nabave prava korištenja rješenja za nadzor i analitiku kibernetičkih prijetnji i ugroza, u postupku nabave uređenja

poslovnog prostora Fine u Zagrebu, Ulica grada Vukovara 70 i 72, u postupku nabave prava korištenja sustava za nadzor cloud servisa, u postupku nabave prava korištenja rješenja za sustavnu zaštitu i sigurnost klijentske računalne opreme), ISO 27001:2013 (primjerice u postupku nabave prava korištenje rješenja za nadzor i analitiku kibernetičkih prijetnji i ugroza, u postupku nabave prava korištenja sustava za nadzor cloud servisa, u postupku nabave prava korištenja rješenja za sustavnu zaštitu i sigurnost klijentske računalne opreme, u postupku nabave usluge neovisnih provjera sigurnosti informacijskih sustava), te dokaz usklađenosti robe s određenim normama osiguranja kvalitete (primjerice u postupku nabave uredskog namještaja).

Upitnici za procjenu dobavljača u pogledu utjecaja na okoliš nisu korišteni, ali su vezano uz zaštitu okoliša korišteni neki drugi Zakonom o javnoj nabavi (NN 120/16 i 114/22) dopušteni mehanizmi, pa je tako tijekom izvještajne godine u postupcima nabave gdje je opseg radova obuhvaćao rad s tvarima koje ugrožavaju okoliš, dokumentacijom o nabavi zahtijevano da ponuditelji moraju biti ISO 14001 certificirani (u postupcima koji su prethodno primjerice navedeni), a što podrazumijeva da svojim poslovnim procesima upravljuju u skladu s načelima zaštite okoliša, odnosno načelima opreznosti, preventivnog djelovanja i uklanjanja onečišćenja na samom izvoru te na načelu „onečišćivač plaća“ čiji je cilj spriječiti ili otkloniti štetu u okolišu koja je nanesena zaštićenim vrstama, prirodnim staništima, vodi i tlu.

Također, u postupku nabave električne energije kao kriterij odabira ponude, uz cijenu, bio je propisan i **ekološki kriterij** kao dodatni kriterij za odabir ponuda na način da je ponuda dobila dodatne bodove ako će izvršitelj isporučivati električnu energiju iz obnovljivih izvora energije.

Situacija raskida odnosa/ ugovora s dobavljačima uslijed prepoznatih negativnih utjecaja na okoliš se nije se dogodila u izvještajnoj godini.

Fina GS

Uz internu proceduru o obavljanju postupka nabave Fina GS prilikom odabira dobavljača vodi posebnu brigu o kvaliteti dobavljača ocjenjujući ih prema sljedećim kriterijima:

- Kvaliteta usluge i proizvoda;
- Cijena;
- Kompetencija;
- Proizvodni kapacitet;
- Konzistentnost;
- Financijska stabilnost;
- Čistoća poslovanja i
- Kultura.

SKDD

Društvo je utvrdilo **Pravila ponašanja za dobavljače** koja definiraju načela i standarde koji se zahtijevaju od dobavljača proizvoda i usluga s obzirom na njihovu odgovornost prema ljudima i okolišu. Društvo očekuje da će njegovi dobavljači aktivno nastojati poštivati sadržaj Pravila ponašanja. Od dobavljača se također očekuje da potaknu svoje dobavljače da se pridržavaju pravila

ponašanja i da poštuju načelo nediskriminacije pri odabiru dobavljača i u njihovom poslovanju s dobavljačima u cijelom opskrbnom lancu.

3.4.1.3. Sprječavanje i otkrivanje korupcije i podmićivanja

Financijska agencija

Fina ima utvrđene postupke koji su uspostavljeni za sprječavanja, otkrivanje i rješavanje optužbi ili slučajeva korupcije i podmićivanja. Točnije, Fina ima usvojen **Pravilnik o unutarnjem postupku prijavljivanja nepravilnosti** kojim se propisuje postupak prijavljivanja nepravilnosti te prava i dužnosti svakog i svih zaposlenika Fine koji u svojem radu uoče ili postanu svjesni bilo stvarne ili potencijalne nezakonite radnje ili potencijalnog kršenja prihvaćenih pravila poslovnog ponašanja u Fini od strane drugog zaposlenika (ili više njih) kao i postupak zaštite prijavitelja nepravilnosti te sva prava i obveze koja za organizaciju i prijavitelja nepravilnosti proizlaze iz toga. Nepravilnostima se smatraju svi postupci protivni zakonima, propisima i internim aktima te prijevare i činjenje ili nepoduzimanje radnji potrebnih za pravilno, etično i transparentno poslovanje.

Ovaj pravilnik definira mjere zaštite i prava zviždača i to zaštite identiteta i povjerljivosti, sudske zaštite, naknade štete, primarne besplatne pravne pomoći, emocionalna podrška te sekundarna besplatna pravna pomoć. Sukladno ovom pravilniku Uprava je imenovala **osobu za prijavu nepravilnosti** čija je adresa elektroničke pošte objavljena na mrežnoj stranici Fine.

Pravilnikom o unutarnjem postupku prijavljivanja nepravilnosti propisano je ispitivanje nepravilnosti u pravilu rješava u roku od 30 dana od potvrde primitka prijave do maksimalno 90 dana ili ako potvrda nije poslana prijavitelju, u roku od 7 dana od dana podnošenja prijave. O podnesenoj prijavi nepravilnosti povjerljiva osoba obavještava Pučkog pravobranitelja u roku od 30 dana od proteka roka za ispitivanje nepravilnosti.

SKDD

Antikorupcijske mjere u SKDD-u ugrađene su u interne akte Etički kodeks i Pravilnik o mjerama sprječavanja sukoba interesa. SKDD je u okviru licenciranja u skladu sa CSDR regulativom donijelo i odluku o primjeni Kodeksa korporativnog upravljanja trgovackim društvima u kojima RH ima dionice ili udjele (NN 132/17) s odstupanjem od primjene navedenog Kodeksa u dijelu točke VII. „Revizija i mehanizmi unutarnje revizije“ te VIII. „Preporuke u vezi obavještavanja i izvještavanja“ i to u dijelu koji se odnosi na primjenu odredbi Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru (NN broj 78/15, 102/19) i Zakona o fiskalnoj odgovornosti (NN 111/18), budući da SKDD nije obveznik primjene navedenih zakona.

SKDD u svojem radu primjenjuje pristup nulte tolerancije na korupciju, a u godini izvještavanja nije bilo niti jedne pritužbe vezano za prijavu kršenja odredbi Etičkog kodeksa, posebice u odnosu na

korupciju. Svi članovi upravljačkog tijela i radnici SKDD-a dužni su pridržavati se načela i vrijednosti propisanih Etičkim kodeksom i Kodeksom korporativnog upravljanja.

SKDD provodi interne edukacije zaposlenika o antikorupciji te kroz rad i preporuke na razini nastoji podići svijest o navedenom problemu. Uprava SKDD-a ima nultu toleranciju na sve oblike mita i bilo kakvo nepravedno stjecanje prednosti.

3.4.1.4. Slučajevi korupcije i podmićivanja

Grupa nema prijavljenih niti evidentiranih slučajeva korupcije i podmićivanja stoga nisu izricane niti poduzimane mjere.

3.4.1.5. Politički utjecaj i lobiranje

Službeno stajalište članice Grupe Fine o financiranju političkih stranaka definirano je Pravilnikom o kriterijima i postupcima dodjele donacija i sponzorstava u Fini i Zakonom o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu (NN 29/19 i 98/19). Sukladno navedenom pravilniku i zakonu Fina ne može pomagati političke stranke finansijskim iznosima ili davanjima u naravi.

3.4.1.6. Prakse plaćanja

Kreditni uvjeti odnosno dani plaćanja dobavljačima omogućuju plaćanje unaprijed zbog specifičnosti predmetnih roba i usluga (npr. preplate, seminari, tečajevi, konferencije, zakup prostora i sl.), plaćanje u roku od 15 dana u slučajevima bagatelne nabave male vrijednosti te plaćanje u roku od 30 dana u svim drugim slučajevima.

U određenim slučajevima moguće je plaćanje računa dobavljača u skraćenom roku, a na vlastiti zahtjev, te se isto provodi prije pokretanja postupka nabave, a sve kako bi skraćeni rok plaćanja bio naveden u konkretnoj dokumentaciji nabave. U slučajevima kada prijevremeno plaćanje traži sam dobavljač od njega se traži sconto sukladno internoj Uputi za prijevremeno plaćanje.

Praćenje i kontrola plaćanja obveza dobavljačima postiže se kroz aktivnosti kontrole računa dobavljača, dogovaranje kompenzacije s dobavljačima i plaćanjem ulaznih računa u roku dospijeća računa.

Grupa u 2023. godini nema sudskih postupaka vezanih za zakašnjela plaćanja.

PRILOG 1. Popis slika

Slika 1. Fina i povezana društva.....	6
Slika 2. Naturalni pokazatelji pojedinih digitalnih usluga	16
Slika 3. Naturalni pokazatelji javnih servisa.....	23
Slika 4. Naturalni pokazatelji pojedinih usluga iz segmenta poslovanja za državu.....	30
Slika 5. Financijski rezultati poslovanja	37
Slika 6. Prihodi temeljem javnih ovlasti ili komercijalnih ugovora za 2023. godinu	38
Slika 7. Rashodi po vrstama.....	39
Slika 8. Iznos investicija (u milijunima eura)	41
Slika 9. Sastav Nadzornog odbora Fine	46
Slika 10. Sastav Uprave Fine	46
Slika 11. Sastav Revizijskog odbora Fine	47
Slika 12. Sastav Nadzornog odbora Fine GS.....	47
Slika 13. Sastav Nadzornog odbora Fine GS usluga	47
Slika 14. Sastav Revizorskog odbora Fine GS	48
Slika 15. Sastav Revizorskog odbora društva Fina GS usluge	48
Slika 16. Sastav Nadzornog odbora društva SKDD	48
Slika 17. Sastav Uprave društva SKDD.....	49
Slika 18. Sastav Revizijskog odbora društva SKDD	50
Slika 19. Sastav Odbora za rizike društva SKDD	50
Slika 20. Sastav Odbora za primitke društva SKDD	50
Slika 21. Sastav Odbora korisnika društva SKDD	51
Slika 22. Sastav Nadzornog odbora društva SKDD-CCP	51
Slika 23. Sastav Uprave društva SKDD-CCP.....	52
Slika 24. Sastav Odbora za rizike društva SKDD-CCP	52
Slika 25. Sastav Revizorskog odbora društva SKDD-CCP	53
Slika 26. Sastav Odbora za nagrađivanje društva SKDD-CCP	53
Slika 27. Najznačajniji rizici u Fini u 2023. godini	59
Slika 28. Elementi strateške vertikale stupova održivosti	63
Slika 29. Poslovni model Fine	67
Slika 30. Popis dionika s opisom ključnih potreba i potencijala iz ESG perspektive.....	70
Slika 31. Koraci u analizi dvostrukе značajnosti	71
Slika 32. Matrica značajnosti.....	73
Slika 33. Popis značajnih tema sa IRO analizom	74
Slika 34. Klasifikacija prihoda sukladno EU taksonomiji (u milijunima eura)	78
Slika 35. Klasifikacija operativnih rashoda sukladno taksonomiji (u milijunima eura)	79
Slika 36. Klasifikacija kapitalnih rashoda sukladno taksonomiji (u milijunima eura).....	80
Slika 37. Scenariji smanjenja emisija CO ₂	86
Slika 38. Mjere za smanjenje emisija CO ₂	86
Slika 39. Potrošena energija po vrstama	87
Slika 40. Energetski intenzitet potrošene energije.....	87
Slika 41. Emisije iz Opsega 1	88
Slika 42. Emisije iz Opsega 2	88
Slika 43. Emisije Opsega 1 i Opsega 2	89
Slika 44. Intenzitet stakleničkih plinova.....	89
Slika 45. Onečišćenja u zraku za 2023. godinu temeljem tržišnog principa	90
Slika 46. Otpad po vrstama	92
Slika 47. Struktura zaposlenika	99
Slika 48. Fluktuacija zaposlenika	99
Slika 49. Dobna struktura zaposlenika	100
Slika 50. Spolna raznolikost zaposlenika na rukovodećim pozicijama	101
Slika 51. Broj ozljeda i izgubljeno radno vrijeme	105
Slika 52. Broj radnika koji je koristio plaćeni dopust	107
Slika 53. Razlika u plaćama prema spolu u Fini	108
Slika 54. Vrste pritužbi zaprimljenih od strane korisnika	116
Slika 55. Vrste upita u kategoriji poslova prisilne naplate	116
Slika 56. Struktura postupaka nabave	123

PRILOG 2. Popis kratica

API – Sučelje za programiranje aplikacija
B2B – poslovanje s poslovnim sektorom (eng. Business to business)
B2G – poslovanje s državom (eng. Business to Government)
B2F – poslovanje s finansijskim sektorom (eng. Business to Financial Sector)
B2C – poslovanje s građanima (eng. Business to Consumer)
BSS – Sustav za podršku poslovanju (eng. Business Support System)
CO – Ugljični monoksid
CO₂ – Ugljični dioksid
COP – Centralni obračun plaća
COPiHRM - Centralizirani obračun plaća i upravljanja ljudskim resursima u javnom sektoru
DNSH - načelo Ne nanosi bitno štetu okolišnim ciljevima (eng. Do No Significant Harm)
DNT – dnevno-noćni trezor
EACHA - Europsko udruženje automatiziranih klirinških kuća
EBIT - Operativna dobit (Earnings before interest and tax)
EBITDA - Dobit prije kamata, poreza i amortizacije (eng. Earnings before interest, tax, depreciation and amortization)
EFRAG - Europska savjetodavna skupina za finansijsko izvještavanje
EDI – Elektronička razmjena podataka (eng. Electronic Data Interchange)
eIDAS - Uredba o elektroničkoj identifikaciji za uspostavljanje jedinstvenog EU digitalnog tržišta (eng. Electronic Identification, Authentication and Trust Services)
EFTPOS - Elektronički prijenos sredstava na prodajnom mjestu (Electronic funds transfer at point of sale)
ESB - Europska središnja banka
ESF - Europski socijalni fond
ESG - Okolišna, društvena i upravljačka odgovornost (eng. Environmental, social and corporate governance)
ESRS - Europski standardi izvještavanja o održivosti (eng. European Sustainability Reporting Standards)
ETSI - Europski institut za komunikacijske standarde (eng. European Telecommunications Standards Institute)
EU - Europska unija
EuroNKS – platni sustav za obračun i namiru instant kreditnih transfera u eurima
Fina GS – Fina gotovinski servisi d.o.o.
FIAS - Anketni informacijski sustav Financijskog inspektorata
GHG emisije – emisije stakleničkih plinova
GPS - satelitski radionavigacijski sustav za određivanje položaja na Zemlji (eng. Global Positioning System)
GVE - Granična vrijednost emisije
HANFA – Hrvatska agencija za nadzor finansijskih usluga
HNB - Hrvatska narodna banka
HTV – Hrvatska radio televizija
HUP - Hrvatska udruga poslodavaca
HZMO - Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
IKT - Informacijsko komunikacijska tehnologija
info.BIZ - Servis za pregled informacija o poslovnim subjektima
ISIN oznaka - Međunarodni identifikacijski broj vrijednosnih papira
IRO analiza – Analiza učinaka, rizika i prilika
ISGE - Informacijski sustav za gospodarenje energijom
ISMS - Sustav upravljanja informacijskom sigurnošću (Information security management system)
IT – Informacijska tehnologija
JOPPD - Izvješće o primicima, porezu na dohodak i pirezu te doprinosima za obavezna osiguranja
JRR - Jedinstveni registar računa
KYC - Platforma za obavljanje procesa iz domene Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (eng. Know-Your-Customer)
LED – Svjetleća dioda (engl. light-emitting diode)
MSFI - Međunarodni standard finansijskog izvještavanja
MF – Ministarstvo financija
NACE - Nomenklatura ekonomskih aktivnosti je europska klasifikacija ekonomskih djelatnosti kojom se utvrđuje djelatnost koju treba koristiti za osiguranje usporedivosti prikupljenih statističkih podataka
NIAS - Nacionalni identifikacijski i autentifikacijski sustav
NKS - Nacionalni klirinški sustav
NKSInst - platni sustav za obračun i namiru instant kreditnih transfera u kunama
NN – Narodne novine
NOx - Oksidi dušika

NPOO - Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026.

O2- Kisik

ONTO – Očevidnik o nastanku otpada

OSPD - Online servis za predaju dokumentacije

OHS rizici – Rizici zdravlja i sigurnosti (eng. Occupational health and safety)

PDV – porez na dodanu vrijednost

PEPPOL - Standardizirana mreža koja povezuje poslovanje i organizacije za elektroničko naručivanje, dostavu i fakturiranje (eng. Pan-European Public Procurement Online)

PKI - Infrastruktura javnog ključa (eng. Public Key Infrastructure)

PSD2 Direktiva - revidirana Direktiva o platnim uslugama Europske unije

RC – Regionalni centar

RDC - Registar digitalnih certifikata

REACH - Uredba o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (engl. Registration, Evaluation, Authorisation and restriction of Chemicals) predstavlja pravni okvir Europske unije za kemikalije

REGOS - Središnji registar osiguranika

RGFI - Registar godišnjih finansijskih izvještaja

RH - Republika Hrvatska

ROA - Povrat na imovinu (Return on Assets)

ROCHS - Europska direktiva za ograničavanje upotrebe određenih opasnih supstanci (engl. Restriction of the use of certain Hazardous Substances)

ROE – Povrat na kapital (Return on equity)

ROO - Registar onečišćavanja okoliša

RSV - Registar stvarnih vlasnika

SDG - Globalni ciljevi održivog razvoja (eng. Sustainable Development Goals)

SDK - Služba društvenog knjigovodstva

SDURDD - Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva

SEPA - Jedinstveno područje plaćanja u eurima (eng. Single Euro Payments Area)

SeP – Sustav e-Pristojbe

SGE - Sustavno gospodarenje energijom

START - Sustav za elektroničko pokretanje poslovanja za društva i obrte

TARGET - Transeuropski automatizirani sustav ekspresnih novčanih transakcija

UPS – Sustav neprekidnog napajanja

VaR - statističku tehniku koja se koristi za mjerjenje i kvantificiranje nivoa finansijskog rizika unutar određenog vremenskog perioda i uz danu vjerojatnost

ZAP – Zavod za platni promet

ZIS OSS - Zajednički informacijski sustav zemljišnih knjiga i katastra

PRILOG 3. Popis tema koje nisu materijalno značajne

Tematski ESRS	Tema/Podtema/Podpodtema
E2	Onečišćenje tla Onečišćenje živih organizama i prehrambenih resursa Zabrinjavajuće tvari Posebno zabrinjavajuće tvari Mikroplastika
E3	Voda i morski resursi
E4	Bioraznolikost i ekosustavi
E5	Priljevi sredstava uklj. iskorištavanje resursa Odljevi resursa povezani s proizvodima i uslugama
S2	Radnici u lancu vrijednosti
S3	Pogođene zajednice
S4	Osobna sigurnost potrošača i/ili krajnjih korisnika

PRILOG 4. Popis standarda izvjaštavanja ESRS koji su izostavljeni i razlozi izostavljanja

Standard	Razlog izostavljanja
E1-7 - Projekti uklanjanja stakleničkih plinova i ublažavanja emisija stakleničkih plinova koji se financiraju ugljičnim kreditima	Ovaj standard nije primjenjiv na Finu obzirom na njeno poslovanje te se kao takav izostavlja.
E1-8 - Interno utvrđivanje cijene ugljika	Ovaj standard nije primjenjiv na Finu obzirom na njeno poslovanje te se kao takav izostavlja.
E1-9 - Očekivane finansijske posljedice značajnih fizičkih i tranzicijskih rizika te potencijalnih prilika povezanih s klimatom	Sukladno Dodatku C Priloga 1 Direktive 2013/34/EU očekivane finansijske posljedice značajnih fizičkih i tranzicijskih rizika te potencijalnih prilika povezanih s klimom za 2023. godinu nisu navedene obzirom da je omogućeno njihovo izostavljanje.
E2-1 – Politika povezane s onečišćenjem zraka	Ovaj tematski standard je temeljem procjene značajnosti izostavljen, obzirom na strukturu i opis Finini usluga.
E2-5 – Zabrinjavajuće tvari i posebno zabrinjavajuće tvari	Obzirom da u poslovanju Fina ne koristi mikroplastiku niti zabrinjavajuće ili posebno zabrinjavajuće tvari koje su definirane Uredbom (EZ) 1907/2006 niti onečišćuje tlo, žive organizme ili prehrambene resurse, izostavlja se ovaj standard.
E2-6 – Očekivane finansijske posljedice učinaka, rizika i prilika povezanih s onečišćenjem za 2023. godinu	Sukladno Dodatku C Priloga 1 Direktive 2013/34/EU Učekivane finansijske posljedice učinaka, rizika i prilika povezanih s onečišćenjem za 2023. godinu nisu navedene obzirom da je omogućeno njihovo izostavljanje.
E3 - Vodni i morski resursi	Ovaj tematski standard je temeljem procjene značajnosti izostavljen, obzirom na strukturu i opis Finini usluga.
E4 - Bioraznolikost i ekosustavi	Ovaj tematski standard je temeljem procjene značajnosti izostavljen, obzirom na strukturu i opis Finini usluga.
E5-6 – Očekivane finansijske posljedice učinaka, rizika i prilika povezanih s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom	Sukladno Dodatku C Priloga 1 Direktive 2013/34/EU očekivane finansijske posljedice učinaka, rizika i prilika povezanih s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom za 2023. godinu nisu navedene obzirom da je omogućeno njihovo izostavljanje.
S2 - Radnici u lancu vrijednosti	Obzirom na kompleksnost teme i široki skup podataka ovaj tematski standard je izostavljen sukladno točki 10.2. Prijelazna odredba o poglavljju 5. Lanac vrijednosti, koja dozvoljava njegovo izostavljanje. U tijeku je izrada metodologije kojom će Fina pribaviti informacije propisane u podtemama standarda, kao što su radni uvjeti radnika u lancu vrijednosti, ravnopravnost, osposobljavanje i sl.

PRILOG 5. Godišnji konsolidirani finansijski izvještaji i Izvješće neovisnog revizora

Financijska agencija

**KONSOLIDIRANI GODIŠNJI
FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI
za godinu završenu 31. prosinca 2023.**

U Zagrebu, 5. lipnja 2024.

Sadržaj:

1. Izvješće poslovodstva	2
2. Odgovornost Uprave za financijske izvještaje	9
3. Izvješće neovisnog revizora.....	10
4. Konsolidirani izvještaj o financijskom položaju	15
5. Konsolidirani izvještaj o dobiti ili gubitku.....	16
6. Konsolidirani izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	16
7. Konsolidirani izvještaj o novčanim tokovima.....	17
8. Konsolidirani izvještaj o promjenama kapitala.....	18
9. Bilješke uz konsolidirane financijske izvještaje.....	19
Prilog - Obrasci pripremljeni sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja - nerevidirano.....	72

1. Izvješće poslovodstva

Grupa Financijska agencija sastoji se od Financijske agencije i njezinih ovisnih društava, FINA gotovinskih servisa d.o.o. koje ima ovisno društvo FINA GS usluge d.o.o. i Središnjeg klirinškog depozitarnog društvo d.d. koje ima ovisno društvo SKDD-CCP Smart Clear d.d. („Grupa“).

Financijska agencija (Fina) osnovana je temeljem odredbi Zakona o Financijskoj agenciji kao pravni slijednik Zavoda za platni promet odnosno Službe društvenog knjigovodstva Hrvatske. Osnivač Fine je Republika Hrvatska, a opseg poslovanja uređen je Zakonom o Financijskoj agenciji i Statutom Fine. Poslovanje Fine nadzire Nadzorni odbor koji imenuje Vlada RH na prijedlog Ministarstva financija, a poslovanjem rukovodi Uprava.

Ovisna društva Financijske agencije su FINA gotovinski servisi d.o.o. (100% udjela u vlasništvu) koje ima ovisno društvo FINA GS usluge d.o.o. i Središnje klirinško depozitarno društvo d.d. (56,62% udjela u vlasništvu) koje ima ovisno društvo SKDD-CCP Smart Clear d.d.

Sažetak poslovanja

Poslovanje Grupe u 2023. godini obilježile su aktivnosti razvoja novih usluga i unapređenje postojećih usluga odnosno realizacija poslovno-razvojnih aktivnosti predviđenih poslovnim planovima.

Financijska agencija (Fina)

Poslovanje Fine u 2023. godini obilježile su aktivnosti razvoja novih usluga, unapređenje postojećih usluga te nastavak implementacije Strategije digitalne transformacije Fine za period 2021.-2025. Poslovanje Fine je oslonjeno na razvoj naprednih digitaliziranih platformi za provedbu transakcijskih usluga, integrirani pristup podacima javnih servisa, razvoj naprednih analitičkih rješenja te dostupnost usluga na svakom mjestu i u svakom trenutku.

Poslovnim planom za 2023. godinu predviđena je aktivnost za ukupno 30 inicijativa od čega sedam (7) strateško transformacijskih inicijativa, 12 strateško proizvodnih inicijativa i 11 ostalih poslovnih inicijativa. Tijekom 2023. godine su realizirane aktivnosti za ukupno 26 inicijativa od čega šest (6) strateško transformacijskih inicijativa, devet (9) strateško proizvodnih inicijativa i jedanaest (11) ostalih poslovnih inicijativa.

FINA Licitator je novi način brze, transparentne i efikasne prodaje nekretnina, pokretnina i prava putem online nadmetanja u servisu e-Dražba. Obuhvaća korištenje informatičke infrastrukture Fine (platforme) na način da prodavateljima omogućuje objavu podataka o predmetima prodaje u Očevidniku nekretnina i pokretnina i održavanje online nadmetanja, a ponuditeljima sudjelovanje i predaju ponuda u online nadmetanju.

Građanima je u studenom 2023. godine u poslovcicama Fine omogućen upis ponude za Trezorske zapise Ministarstva financija Republike Hrvatske. Iznose je upisalo oko 33.000 građana, u roku od tjedan dana, a uplaćeno je nešto više od 800 milijuna eura.

EuroNKSInst se uključio u TARGET Instant Payment Settlement (TIPS), platni sustav Europske središnje banke, čime je sudionicima sustava omogućeno izvršenje prekograničnih instant plaćanja, od 26. lipnja 2023. godine u sustavu se obrađuju prve prekogranične instant platne transakcije, čime je završena posljednja faza migracije Finine platne infrastrukture na euro. Ovaj sustav omogućava izvršenje međubankovnih platnih transakcija u nekoliko sekundi bilo kome u EU, kontinuirano, 24/7/365.

1. Izvješće poslovodstva (nastavak)

Sažetak poslovanja (nastavak)

FINA gotovinski servisi (FINA GS)

Aktivnosti FINA GS-a u 2023. godini bile su usmjerene na daljnju stabilizaciju poslovanja, optimizaciju poslovnih procesa, reorganizaciju poslovanja te kvalitetno strateško upravljanje čime je omogućena realizacija zacrtanih strateških ciljeva i zadržavanje profitabilnog poslovanja.

Od važnijih događaja koji su obilježili poslovanje FINA GS-a u 2023. godini valja istaknuti uspješan završetak projekta uvođenje eura kao službene valute u RH, nastavak aktivnosti vezanih uz stabilizaciju poslovanja preuzetih poslova obrade gotovog novca od Zagrebačke banke i Privredne banke te nastavak započetog investicijskog ciklusa.

Uloga gotovinskih i distribucijskih centara Fine GS u procesu eurokonverzije bila je značajna. Društvo je temeljem postojećih ugovora imalo značajne obveze vezane uz osiguravanje neometanog prometa gotovog novca u prijelaznom razdoblju zamjene kune u euro. Društvo je uspješno provelo sve aktivnosti vezane uz zamjenu nacionalne valute eurom i osiguralo nesmetano i redovito poslovanje.

Značajnija aktivnost u izvještajnoj godini dovršetak je izgradnje gotovinskog centra Dugopolje. Osim navedenog, krajem 2023. godine započele su i projektne aktivnosti vezane uz izgradnju novog gotovinskog centra u Zadru.

Središnje klirinško depozitarno društvo (SKDD)

Poslovnu 2023. godinu obilježio je kontinuirani rad SKDD-a na usklađenju poslovanja s regulatornim okvirom, unapređenju poslovanja u cilju implementacije najboljih poslovnih praksi i standarda te nastavak intenzivnog rada na projektnim aktivnostima.

Provedeno je uspješno prebacivanje operativnog poslovanja i informacijskog sustava SKDD na euro kao službenu valutu Republike Hrvatske. U ožujku 2023. godine je uslijedilo i uspješno priključenje na TARGET-HR komponentu. SKDD je u rujnu 2023. uspješno započeo s radom na jedinstvenoj europskoj platformi za namiru vrijednosnih papira TARGET2Securities.

Izmjenom poslovnog modela vođenja računa radi usklađenja s tržišnim praksama EU, SKDD je uveo novu vrstu računa za potrebe namire u T2S koji se povezuje s T2S računima članova (transakcijski računi), u vezi s čim je SKDD kroz 2023. godinu pripremalo i provodilo opsežne izmjene Operativnih pravila rada što je podrazumijevalo strogo formaliziran i zahtjevan postupak savjetovanja i odobrenja regulatora.

Proces priključenja na T2S bio je iznimno zahtjevan proces, kojeg je SKDD započelo još 2020. godine iskazivanjem inicijative za ostvarenje značajnije integracije hrvatskog tržišta kapitala s europskim tržištim kroz olakšavanje prekogranične namire vrijednosnih papira uz smanjenje rizika namire te povećanje financijske stabilnosti uporabom novca središnje banke za namiru transakcija.

Financijski pokazatelji poslovanja

Grupa je u 2023. godini ostvarila neto dobit u iznosu od 2,5 milijuna eura što je 89% više u odnosu na prošlu godinu.

1. Izvješće poslovodstva (nastavak)***Financijski pokazatelji poslovanja (nastavak)***

(u eurima)	2023.	2022.	% promjene
Izvještaj o dobiti ili gubitku			
Prihod	157.577.133	146.139.936	8%
Rashod	(154.117.550)	(144.336.150)	7%
Dobit prije oporezivanja	3.459.582	1.803.786	92%
Neto dobit	2.516.083	1.329.310	89%
Pripisana imateljima kapitala maticе	2.059.230	1.065.489	93%
Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	456.853	263.822	73%

U odnosu na realizaciju prethodne godine, prihodi su veći za 8% najvećim dijelom zbog:

- povećanja prihoda od poslova platnog prometa zbog povećanja broja bezgotovinskih naloga za plaćanje i volumena obrade gotovog novca,
- povećanja prihoda od podrške sustavu riznice i centralnog obračuna plaća za tijela državne uprave
- povećanja prihoda od elektroničkog poslovanja i digitalnih usluga,
- povećanja prihoda od usluga prijevoza vrijednosnih pošiljki i opsluživanja bankomata,
- povećanja prihoda od usluga središnjeg vođenja računa,
- smanjenje prihoda od poslova provedbe ovrhe na novčanim sredstvima zbog smanjenja broja osnova za plaćanje,
- prihoda od ukidanja rezerviranja za primanja zaposlenika zbog smanjenja broja radnika i promjene Kolektivnog ugovora i
- povećanja financijskih prihoda.

Budući da troškovi osoblja i amortizacije čine 2/3 ukupnih troškova Grupe te se na njih teško može kratkoročno utjecati, uz ograničavajući okvir za većom racionalizacijom troškovnog segmenta poslovanja, ukupni rashodi za 2023. godinu su veći za 7% u odnosu na prošlu godinu. Navedeno povećanje je u najvećoj mjeri rezultat većih troškova energije, usluga održavanja softvera, ostalih vanjskih usluga te isplaćenih materijalnih prava radnicima.

(u eurima)	2023.	2022.	% promjene
Izvještaj o financijskom položaju			
Kratkotrajna imovina	106.745.043	95.054.963	12%
Dugotrajna imovina	159.985.604	169.040.859	-5%
Kratkoročne obvezе	(26.944.127)	(26.010.023)	4%
Dugoročne obvezе	(16.451.013)	(17.249.267)	-5%
Neto imovina	223.335.506	220.836.531	1%

Ukupna investicijska ulaganja Grupe za 2023. godinu iznose 16,2 milijuna eura što je 4% manje u odnosu na ostvarenja prethodne godine, a u strukturi ukupno realiziranih investicija najveći udio čine investicijska ulaganja u informatičku opremu te materijalnu i nematerijalnu imovinu vezanu uz projekt uvođenja eura.

1. Izvješće poslovnostva (nastavak)**Financijski pokazatelji poslovanja (nastavak)**

	2023.	2022.	% promjene
Neto profitna marža	1,6%	0,9%	78%
Koeficijent tekuće likvidnosti	4,0	3,7	8%
Koeficijent zaduženosti	0,2	0,2	0%
Neto prinos na imovinu	0,9%	0,5%	80%

Tijekom 2023. godine Grupa je zadržala nisku stopu zaduženosti i visoku stopu likvidnosti. Grupa u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje nema evidentirane neizvršene osnove za plaćanje niti je transakcijski račun bio u blokadi, tekuće obveze se uredno podmiruju bez potrebe za kreditnim zaduživanjem.

Ljudski potencijali

Briga za profesionalni razvoj, poticanje uspješnosti na radu, otkrivanje menadžerskih potencijala te briga o motivaciji i zadovoljstvu naših zaposlenika u središtu je upravljanja ljudskim potencijalima. Grupa kroz brojne interne i eksterne edukacije kontinuirano ulaze u razvoj osobnih i specifičnih znanja i vještina zaposlenika potrebnih za poslovanje u promjenjivom i tehnološki uvjetovanom okruženju. Grupa na dan 31. prosinca 2023. godine broji 3.540 radnika što je 169 radnika manje u odnosu na isti dan prethodne godine.

Budući razvoj**Financijska agencija (Fina)**

Fina je vodeći nacionalni pružatelj financijskih, elektroničkih (IT), podatkovnih i drugih usluga, a korisnici njezinih usluga uključuju financijske institucije, državna i javna tijela, poslovne subjekte i građane. Zbog svog specifičnog ustroja, resursa, kompetencija i područja djelovanja ima širok i mnogobrojan spektar dionika s kojima raste, razvija se i o njima brine.

Posljednjih nekoliko godina svjedočimo ubrzanom tehnološkom razvoju koji zahvaća sve segmente i poslovanja i društva. On je promijenio način na koji pristupamo uslugama, kako percipiramo njihovu kvalitetu, dostupnost te korisničko iskustvo. Također, današnje usluge usmjerene su na sasvim nove tipove korisnika.

Anticipirajući promjenljivost okruženja koje i od nas zahtijeva drugačiju perspektivu, te brinući o potrebama i povjerenju koje nam svakodnevno udjeljuju svi naši dionici - klijenti, vlasnik, zaposlenici i zajednica u kojoj poslujemo, Fina je donijela Strategiju digitalne transformacije za razdoblje 2021.-2025. godine, kojom je propisala viziju, misiju, definirala strateške ciljeve, buduća područja poslovanja, te inicijative za razvoj i prateću transformaciju operativnog modela poslovanja.

Jedan od predviđenih zaokreta je prelazak na agilan način rada. Ovakav novi način rada tržišno osnaže organizaciju kroz brži razvoj usluga i omogućuje joj preciznije odgovaranje na očekivanja korisnika. Interne su prednosti povećanje transparentnosti, poboljšanje komunikacije, mogućnost brzog donošenja odluka i izvršavanje zadataka u kraćim rokovima.

Svrha nove Finine strategije za 2021.-2025. je pozicionirati Finu kao ključnog predvodnika digitalizacije i pozitivnih promjena u javnom i poslovnom okruženju Republike Hrvatske. Osim pozitivnog utjecaja digitalizacije na javni sektor i gospodarstvo, kroz transformaciju poslovanja te razvoj novih usluga, Fina će državi, kao vlasniku, omogućiti smanjenje troškova isporuke brojnih usluga te osigurati samodostatno financiranje. Na taj način će izravno utjecati na stvaranje nove dodane vrijednosti te osigurati svoj poslovni opstanak kao ključni dionik u javnom i poslovnom okruženju Republike Hrvatske.

1. Izvješće poslovodstva (nastavak)

Budući razvoj (nastavak)

Finansijska agencija (Fina) (nastavak)

Uzimajući u obzir trenutnu poziciju Fine te viziju njene buduće uloge pokretačke snage digitalizacije u javnom i poslovnom okruženju Republike Hrvatske, moguće je sažeti elemente Finine vizije i misije u pet ključnih ciljeva za narednih pet godina:

- izvrsne usluge za finansijsku industriju i tržište,
- digitalizacija države i javnog sektora kroz pružanje sveobuhvatnih rješenja,
- suvremena IT rješenja te brza i kvalitetna isporuka usluga,
- kanali distribucije koji odgovaraju potrebama Fine i tržišta.
- procesi i zaposlenici usmjereni prema izvrsnom korisničkom iskustvu,

Ostajemo posvećeni unaprjeđenju već postojećih proizvoda i usluga, no iznad svega usmjereni na promišljanje budućnosti kroz nove proizvode i tehnologije koje omogućuju novi način vođenja poslovanja, vršenja transakcija (plaćanja) i korištenja javnih usluga.

Uz već tradicionalnu pouzdanost i sigurnost Fininih rješenja, u novom strateškom razdoblju postojeće i novo znanje i tehnologije dodatno ćemo usmjeriti na razvoj suvremenih IT rješenja koja omogućuju izvrsno korisničko iskustvo i dostupnost usluga prilagođenu suvremenim potrebama korisnika.

Sposobnost isporuke superiornih rješenja i iskustva predviđa i operativnu izvrsnost kroz razvoj agilnog IT okruženja, uvođenje novih tehnologija, fleksibilnije i učinkovitije načine rada, osnaživanje suradnji te razvoj kompetencija koje omogućuju inovacije.

Buduće poslovanje oslonjeno je na razvoj naprednih digitaliziranih platformi za provedbu transakcijskih usluga, integrirani pristup podacima javnih servisa, razvoj naprednih analitičkih rješenja te dostupnost usluga na svakom mjestu i u svakom trenutku. U planu je realizacija više od petnaest strateških inicijativa kojima će Fina svoje znanje i iskustvo usmjeriti na razvoj digitalnog i zelenog okruženja.

FINA gotovinski servisi (FINA GS)

Budućnost Grupe je zadržavanje liderske pozicije na tržištu uz teritorijalno i tržišno širenje poslovanja u glavnim segmentima poslovanja. Održavanje postojeće razine poslovne suradnje s bankama i klijentima u obradi gotovine i dalnjem jačanju poslovanja distribucije vrijednosnih pošiljki koje uključuju poslove s bankomatima, prijevoz vrijednosnih pošiljki za banke i poslovne maloprodajne subjekte, rezultirat će stabilnom profitabilnosti poslovanja.

Fina GS će nastaviti s ulaganjima u razvoj poslovanja uključujući između ostalog, unapređenje novih usluga, modernizaciju tehnologije rada te nastavak započetog investicijskog ciklusa.

Središnje klirinško depozitarno društvo (SKDD)

Ključnu stratešku odrednicu SKDD-a predstavlja završetak procesa integracije tržišta kapitala Republike Hrvatske na tržišta eurozone priključenjem sustava na Eurosystem Collateral Management System (ECMS) te daljnje prilagodbe i unapređenje poslovanja standardima EU i dobrim tržišnim praksama eurozone, daljom prilagodbom poslovnog modela središnjeg vođenja računa i finansijskih instrumenata, prilagodbom procesa i informacijskog sustava u procesu harmonizacije korporativnih akcija te usklađenjem poslovanja radi osiguravanja visoke razine sigurnosti i otpornosti informacijsko-komunikacijskih tehnologija.

1. Izvješće poslovodstva (nastavak)

Budući razvoj (nastavak)

Središnje klirinško depozitarno društvo (SKDD) (nastavak)

SKDD također nastavlja djelovati na području digitalne transformacije poslovanja, dalnjeg razvoja i unapređenja digitalizacije i modernizacije informacijsko komunikacijske tehnologije, povećanjem standardizacije, automatizacije i optimizacije procesa te formiranjem sustavnog i kontinuiranog upravljanja istima radi poboljšanja performansi poslovanja i zadovoljstva kako internih tako i vanjskih korisnika stvaraju se uvjeti za ostvarenje postavljenih ciljeva.

Aktivnosti istraživanja i razvoja

Grupa je u 2023. godini obavljala aktivnosti istraživanja i razvoja odnosno provodila aktivnosti internog razvoja nematerijalne imovine.

Postojanje podružnica

Fina nema podružnica u smislu članka 21. Zakona o računovodstvu. FINA GS posluje kroz 12 podružnica u sljedećim gradovima: Zagreb, Varaždin, Bjelovar, Rijeka, Pula, Gospić, Osijek, Slavonski Brod, Split, Zadar, Dubrovnik i Opuzen. SKDD nema podružnica.

Informacije o otkupu odnosno stjecanju vlastitih dionica

Fina kao agencija osnovana temeljem posebnog propisa nema otkupljenih vlastitih dionica. FINA GS kao društvo s ograničenom odgovornošću nema otkupljenih vlastitih udjela. SKDD nema otkupljenih vlastitih dionica.

Izloženost rizicima i upravljanje rizicima

Upravljanje rizicima u Grupi predstavlja ključan faktor za izgradnju strateške i operativne otpornosti kao i izvrsnosti u poslovanju. Učinkovitim sustavom upravljanja rizicima omogućujemo uspješan rast, osnažujući se za suočavanje s poznatim kao i neočekivanim izazovima u poslovanju.

Upravljanje rizicima je u potpunosti integrirano u poslovnu i organizacijsku kulturu te njezino strateško planiranje, upravljanje poslovnim procesima i proces donošenja poslovnih odluka, dok primjena alata za sprječavanje nastanka ili ublažavanje posljedica nepovoljnih događaja koji mogu ugroziti ostvarenje ciljeva doprinosi boljoj realizaciji strateških i poslovnih ciljeva.

Okvir upravljanja rizicima unutar Grupe je uspostavljen prema normi ISO 31000, primjenom relevantnih smjernica i najbolje poslovne prakse te je u skladu sa specifičnostima poslovanja Grupe. Krovne dokumentirane informacije za upravljanje rizicima u Fini čine Politika upravljanja rizicima i Strategija upravljanja rizicima.

Sustavno upravljanje rizicima u Grupi podrazumijeva proces identifikacije, analize i vrednovanja rizika, definiranje i poduzimanje preventivnih i ostalih radnji u svrhu upravljanja rizicima te praćenje i izvješćivanje. Sustav upravljanja rizicima obuhvaća sve hijerarhijske razine te su jasno definirane uloge i odgovornosti svih sudionika procesa.

Procjena rizika se provodi primjenom scenarija rizika kroz koje Grupa prepoznaje vanjske i unutarnje rizike koji utječu na poslovanje te kroz kategorije rizika; opći poslovni, operativni i finansijski. Nakon provedenih procjena slijedi donošenje planova i mjera za postupanje te praćenje njihove provedbe.

1. Izvješće poslovodstva (nastavak)

Izloženost rizicima i upravljanje rizicima (nastavak)

Poslovne aktivnosti koje Grupa obavlja izlažu je raznim financijskim rizicima:

- kamatni rizik - provodeći politiku plasmana slobodnih novčanih sredstava, ugovori o oročavanju su sklapani po pravilu na kraća vremenska razdoblja te uz fiksnu kamatu stopu čime je kontroliran rizik promjene kamatnih stopa.
- cjenovni rizik - ulaganja u vrijednosne papire manjim dijelom ne kotiraju na burzi dok veći dio ovih ulaganja kao i ulaganja klasificirana po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka ovise o rezultatima ulaganja fondova. Grupa upravlja rizicima koji proizlaze iz promjene njihove fer vrijednosti na način da kontinuirano prati promjene cijena udjela i prinosa na ulaganja na tržištu.
- valutni rizik - prihod od mjenjačkog poslovanja čine 0,2% ukupnog prihoda, a promet inozemnih dobavljača čini 2,0% ukupnog prometa dobavljača te promjene tečajeva stranih valuta nemaju znatniji utjecaj na rezultate poslovanja i novčane tijekove.
- kreditni rizik - kretanje stanja potraživanja redovito se prati te se provode sve aktivnosti vezane za praćenje i kontrolu naplate potraživanja od kupaca.
- rizik likvidnosti - radi održavanja dostačne količine novca odnosno pravovremenog podmirenja obveza dnevno se prati razina dostupnih izvora novčanih sredstava.

Tijekom 2023. godine Grupa nije koristila financijske instrumente zaštite od financijskih rizika kao što su derivativi i slični financijski instrumenti. Tijekom prvog tromjesečja 2024. godine, nije bilo odgode u naplati potraživanja niti značajnih promjena u fer vrijednost financijske imovine, a Grupa ima odgovarajuća sredstva za podmirenje svojih obveza kako dospijevaju.

članica Uprave
Vinka Ilak

član Uprave
Branko Matenica

predsjednik Uprave
mrsc. Dražen Čović

U Zagrebu, 5. lipnja 2024. godine

2. Odgovornost Uprave za finansijske izvještaje

Temeljem Zakona o računovodstvu Republike Hrvatske, Uprava je dužna osigurati da konsolidirani finansijski izvještaji („finansijski izvještaji“) za svaku finansijsku godinu budu pripremljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu (NN 78/15, NN 134/15, NN 120/16, 116/18, NN 42/20, NN 47/20, NN 114/22 i NN 82/23), tako da daju istiniti i fer prikaz finansijskog stanja i rezultata poslovanja Finansijske agencije i njezinih ovisnih društava („Grupa“), sukladno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja usvojenim od Europske unije („MSFI EU“).

Nakon provedbe odgovarajućih ispitivanja, Uprava opravdano očekuje da će Grupa u doglednoj budućnosti raspolagati odgovarajućim resursima te stoga usvaja načelo vremenske neograničenosti poslovanja pri izradi finansijskih izvještaja.

Odgovornost Uprave pri izradi finansijskih izvještaja obuhvaća odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika; razumne i opravdane prosudbe i procjene; postupanje u skladu s važećim računovodstvenim standardima i sastavljanje finansijskih izvještaja pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja.

Uprava je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku s opravdanom točnošću prikazuju finansijski položaj Grupe kao i njihovu usklađenost sa Zakonom o računovodstvu i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja usvojenim od Europske unije (Službeni list Europske unije 1126/2008 s izmjenama i dopunama). Uprava je također odgovorna za čuvanje imovine Grupe te za poduzimanje opravdanih mjera da bi se spriječile i otkrile prijevare i druge nepravilnosti.

Uprava je odgovorna za sastavljanje i sadržaj Izvješća poslovodstva za Grupu sukladno zahtjevima Zakona o računovodstvu te za ostale informacije.

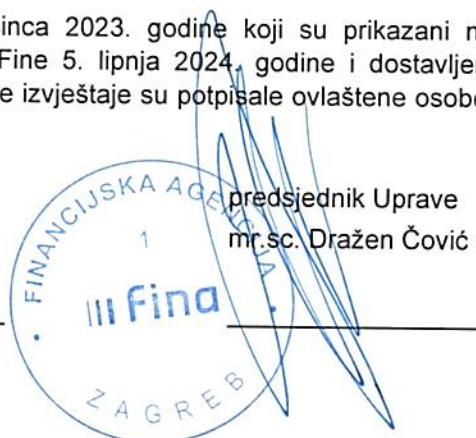
Finansijski izvještaji Grupe za godinu završenu 31. prosinca 2023. godine koji su prikazani na stranicama od 15 do 80 odobreni su od strane Uprave Fine 5. lipnja 2024. godine i dostavljeni Nadzornom odboru na usvajanje. U znak potvrde, finansijske izvještaje su potpisale ovlaštene osobe, kako slijedi u nastavku.

članica Uprave

Vinka Ilak

član Uprave

Branko Malehica

predsjednik Uprave

mr.sc. Dražen Čović

U Zagrebu, 5. lipnja 2024. godine

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA

Osnivaču Financijske agencije

Izvješće o reviziji konsolidiranih financijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju konsolidiranih financijskih izvještaja Financijske agencije i njenih ovisnih društava („Grupa“), koji obuhvaćaju konsolidirani izvještaj o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2023. godine, konsolidirani izvještaj o dobiti ili gubitku, konsolidirani izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, konsolidirani izvještaj o promjenama kapitala i konsolidirani izvještaj o novčanim tokovima za tada završenu godinu te bilješke uz konsolidirane financijske izvještaje, uključujući i informacije o materijalno značajnim računovodstvenim politikama.

Prema našem mišljenju, priloženi konsolidirani financijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, konsolidirani financijski položaj Grupe na dan 31. prosinca 2023. godine i njenu konsolidiranu financijsku uspješnost te njene konsolidirane novčane tokove za tada završenu godinu u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koje je usvojila Europska unija („MSFI“).

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima („MRevS“) i Uredbom EU br. 537/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. godine o posebnim zahtjevima u vezi sa zakonskom revizijom subjekata od javnog interesa. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvješću neovisnog revizora u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju konsolidiranih financijskih izvještaja*. Neovisni smo od Grupe u skladu s Međunarodnim kodeksom etike za profesionalne računovođe, uključujući Međunarodne standarde neovisnosti („IESBA Kodeks“) Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA) i ispunili smo naše etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ključno revizijsko pitanje

Ključno revizijsko pitanje je ono pitanje koje je bilo, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za našu reviziju konsolidiranih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjem smo se bavili u kontekstu naše revizije konsolidiranih financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiraju našeg mišljenja o njemu, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tom pitanju.

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA (nastavak)

Izvješće o reviziji konsolidiranih finansijskih izvještaja (nastavak)

Ključno revizijsko pitanje (nastavak)

Priznavanje prihoda od prodaje	Kako smo pristupili ključnom revizijskom pitanju tijekom naše revizije
<p>Za računovodstvene politike vidjeti Sažetak značajnih računovodstvenih politika, bilješka 4.1 – Priznavanje prihoda. Za dodatne informacije vezane uz identificirano ključno revizijsko pitanje, vidjeti bilješku 25 uz konsolidirane finansijske izvještaje.</p>	
<p>Tijekom 2023. godine Grupa je priznala ukupno 145.784.613 eura prihoda od prodaje (2022.: 134.126.285 eura).</p> <p>Prihodi od prodaje, među ostalima, uključuju:</p> <ul style="list-style-type: none">- Prihode od poslova prisilne naplate;- predstečajnih nagodbi i stečaja potrošača;- Prihode od poslova platnog prometa;- Prihode od podrške sustavu riznice i REGOS-a;- Prihode od elektroničkog i kartičnog poslovanja;- Prihode od uplata i isplata građana;- Prihode od NKS-a; i- Prihode od registra. <p>Prihodi od gore navedenih usluga oslanjaju se na sustave informacijske tehnologije, automatskih kontrola prilikom priznavanja prihoda te je stoga integritet ovih sustava i točnost i cjelovitost ulaznih podataka bio u fokusu tijekom naše revizije.</p> <p>Grupa priznaje prihode u skladu sa zahtjevima Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 15: „Prihodi na temelju ugovora s kupcima“.</p> <p>Ova područja smatramo ključnim revizijskim pitanjem zbog mogućih značajnih učinaka na konsolidirane finansijske izvještaje u slučaju kad prihodi nisu točno i pravovremeno priznati.</p>	<p>Revizijski postupci koji se odnose na priznavanje prihoda od prodaje uključuju:</p> <ul style="list-style-type: none">- Procjenu politike Grupe za priznavanje prihoda od prodaje, uključujući razmatranje je li politika u skladu sa standardom za prihode;- Utvrđivanje relevantnih automatskih kontrola oko priznavanje prihoda;- Utvrđivanje učinkovitosti dizajna te implementacije identificiranih manualnih i automatskih kontrola te utvrđivanje operativne učinkovitosti relevantnih automatskih kontrola;- Temeljem rezultata testiranja ustroja i učinkovitosti djelovanja glavnih internih kontrola nad procesom priznavanja prihoda, provedeno je određivanje opsega i vrste testova radi provjere točnosti i pravilnosti obračunavanja i priznavanja prihoda;- Preračunavanje automatskog izračuna prihoda te praćenje priznavanja prihoda kroz sustave informacijske tehnologije Grupe; i- Provođenjem dokaznog testiranja uzorkovanjem, kojim smo provjerili točnost i pravovremenost priznavanja prihoda. <p>Pregledali smo i informacije objavljene u konsolidiranim finansijskim izvještajima Grupe da bismo ocijenili njihovu dostatnost u smislu razumljivosti prihoda korisnicima konsolidiranih finansijskih izvještaja.</p>

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA (nastavak)

Izvješće o reviziji konsolidiranih finansijskih izvještaja (nastavak)

Ostale informacije

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije sadrže informacije uključene u Godišnje izvješće, ali ne uključuju konsolidirane finansijske izvještaje i naše izvješće neovisnog revizora o njima.

Naše mišljenje o konsolidiranim finansijskim izvještajima ne obuhvaća ostale informacije.

U vezi s našom revizijom konsolidiranih finansijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije i, u provođenju toga, razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne konsolidiranim finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane. U pogledu Izvješća poslovodstva Grupe, koje je uključeno u Godišnje izvješće, obavili smo i postupke propisane Zakonom o računovodstvu. Ti postupci uključuju provjeru uključuje li Izvješće poslovodstva potrebne objave navedene u člancima 21. i 24. Zakona o računovodstvu i je li Nefinancijsko izvješće sastavljeno u skladu s člankom 24.a Zakona o računovodstvu.

Temeljem provedenih postupaka tijekom naše revizije, u mjeri u kojoj smo bili u mogućnost to procijeniti, izvještavamo sljedeće:

1. Informacije uključene u ostale informacije u skladu su, u svim značajnim odrednicama, s priloženim konsolidiranim finansijskim izvještajima.
2. Izvješće poslovodstva pripremljeno je, u svim značajnim odrednicama, u skladu s člancima 21. i 24. Zakona o računovodstvu.
3. Nefinancijsko izvješće pripremljeno je, u svim značajnim odrednicama, u skladu s člankom 24.a Zakona o računovodstvu.

Na temelju poznavanja i razumijevanja poslovanja Grupe i njenog okruženja stečenog u okviru revizije konsolidiranih finansijskih izvještaja, nismo ustanovili značajne pogrešne prikaze u ostalim informacijama.

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za upravljanje za konsolidirane finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prikaz konsolidiranih finansijskih izvještaja u skladu s MSFI-jevima, i za one interne kontrole za koje Uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja konsolidiranih finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju konsolidiranih finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Grupe da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava ili namjerava likvidirati Grupu ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Grupa.

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA (nastavak)

Izvješće o reviziji konsolidiranih finansijskih izvještaja (nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju konsolidiranih finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li konsolidirani finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili skupno, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih konsolidiranih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- Prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza konsolidiranih finansijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorene, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaznje internih kontrola.
- Stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Grupe.
- Ocenjujemo primjerenošć korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.
- Zaključujemo o primjerenošći korištenje računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Grupe da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u konsolidiranim finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Grupa prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenoj osnovi.
- Ocenjujemo cijelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj konsolidiranih finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li konsolidirani finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.
- Pribavljamo dostatne i primjerene revizijske dokaze u vezi s finansijskim informacijama subjekata ili poslovnih aktivnosti unutar Grupe kako bi izrazili mišljenje o tim konsolidiranim finansijskim izvještajima. Mi smo odgovorni za usmjeravanje, nadziranje i izvođenje revizije Grupe. Mi smo isključivo odgovorni za naše revizijsko mišljenje.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i onima u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utječu na našu neovisnost, kao i, gdje je primjenjivo, radnje poduzete za uklanjanje prijetnji ili primjenjene mjere zaštite.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ono pitanje koje je su od najveće važnosti u reviziji konsolidiranih finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga je ključno revizijsko pitanje. Mi opisujemo to pitanje u našem izvješću neovisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba priopćiti u našem izvješću neovisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice priopćavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog priopćavanja.

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA (nastavak)

Izvještavanje sukladno ostalim zakonskim ili regulatornim zahtjevima

Na temelju Pravilnika o strukturi i sadržaju godišnjih finansijskih izvještaja (NN 95/16 s izmjenama i dopunama), („Pravilnik”), Uprava Društva izradila je obrasce koji su prikazani u dodatku ovim konsolidiranim finansijskim izvještajima na stranicama od 72 do 80, a sadrže Račun dobiti i gubitka i izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, Izvještaj o finansijskom položaju, Izvještaj o promjenama kapitala i Izvještaj o novčanim tokovima. Za ove obrasce odgovara Uprava Društva, te ne predstavljaju sastavni dio konsolidiranih finansijskih izvještaja koji su prikazani na stranicama 15 do 71 već su propisani Pravilnikom.

Ostale obveze izvještavanja propisane Uredbom EU br. 537/2014 Europskog parlamenta i Vijeća i Zakonom o reviziji

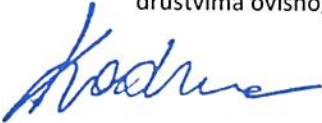
Odlukom Vlade Republike Hrvatske, imenovani smo revizorom Grupe 24. kolovoza 2023. godine za potrebe revizije priloženih konsolidiranih finansijskih izvještaja. Naš neprekinuti angažman traje ukupno 4 godine te se odnosi na razdoblje od 01. siječnja 2020. do 31. prosinca 2023. godine.

Potvrđujemo sljedeće:

- naše revizorsko mišljenje o priloženim konsolidiranim finansijskim izvještajima dosljedno je s dodatnim izvješćem izdanim revizorskem odboru Društva 5. lipnja 2024. godine, u skladu s člankom 11. Uredbe (EU) br. 537/2014 Europskog parlamenta i Vijeća;
- prilikom obavljanja revizije nisu pružane nedozvoljene nerevizionske usluge iz članka 5. stavka 1. Uredbe (EU) br. 537/2014 Europskog parlamenta i Vijeća.

Društvu i društvima pod njegovom kontrolom smo, uz usluge zakonske revizije, pružili druge usluge, koje navodimo u nastavku:

- Reviziju finansijskih informacija izvještajnog paketa SKDD d.d. i njegovog ovisnog društva, za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine u skladu s Računovodstvenim priručnikom Financijske agencije;
- Pregled izvješća o odnosima s povezanim društvima u skladu s člankom 497. Zakona o trgovačkim društvima ovisnog društva SKDD-CCP Smart Clear d.d., za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine;
- Reviziju finansijskih informacija izvještajnog paketa FINA Gotovinski servisi d.o.o. i njenog ovisnog društva, za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine u skladu s Računovodstvenim priručnikom Financijske agencije.
- Pregled izvješća o odnosima s povezanim društvima u skladu s člankom 497. Zakona o trgovačkim društvima ovisnog društva FINA GS usluge d.o.o., za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine;

Katarina Kadunc
Direktor i ovlašteni revizor

Deloitte d.o.o.

5. lipnja 2024. godine
Radnička cesta 80,
10 000 Zagreb,
Republika Hrvatska

4. Konsolidirani izvještaj o financijskom položaju

Naziv pozicije iznosi u eurima	Bilješka	31.12.2023.	31.12.2022.
IMOVINA			
DUGOTRAJNA IMOVINA			
Nekretnine, postrojenja i oprema	7	76.282.190	80.747.957
Ulaganje u nekretnine	8	8.680.500	9.071.573
Nematerijalna imovina	9	15.631.285	14.902.290
Ostala ulaganja	10	57.920.616	62.391.142
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	11	241.039	285.657
Odgođena porezna imovina, neto	24	1.229.973	1.642.239
Ukupno dugotrajna imovina		159.985.604	169.040.859
KRATKOTRAJNA IMOVINA			
Zalihe	12	1.374.157	1.332.287
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	11	18.937.835	24.244.128
Ostala ulaganja	10	50.775.196	29.439.444
Unaprijed plaćeni troškovi	13	3.288.655	2.557.069
Novac i novčani ekvivalenti	14	32.319.562	37.394.253
		106.695.404	94.967.181
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji		49.638	87.782
Ukupno kratkotrajna imovina		106.745.043	95.054.963
UKUPNO IMOVINA		266.730.646	264.095.821
GLAVNICA I OBVEZE			
Kapital i rezerve			
Temeljni kapital	15	178.812.077	178.811.865
Zakonske rezerve	16	9.191.179	9.054.228
Ostale rezerve	16	9.613.620	9.470.462
Revalorizacijske rezerve	16	(578.544)	(865.896)
Zadržana dobit i dobit tekuće godine		17.610.731	16.173.986
Ukupno kapital i rezerve matičnog društva		214.649.061	212.644.645
Manjinski (nekontrolirajući) interes	33	8.686.445	8.191.886
Ukupno kapital i rezerve		223.335.506	220.836.531
Dugoročne obveze			
Rezerviranja	17	5.482.111	6.130.574
Obveze prema dobavljačima i ostale dugoročne obveze	18	34.314	86.479
Obveze prema bankama	22	3.981.684	3.981.684
Obveze za najam	7	5.068.994	5.731.630
Ugovorne obveze	19	1.883.910	1.318.900
Ukupno dugoročne obveze		16.451.013	17.249.267
Kratkoročne obveze			
Obveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obveze	21	14.143.128	14.677.002
Obveze prema bankama	22	758.416	561.563
Obveze za najam	7	2.226.405	1.969.672
Obveze prema zaposlenima	23	7.284.992	6.490.587
Obveze za poreze na dobit		275.590	106.772
Ugovorne obveze	19	1.867.016	1.470.572
Odgođeni prihodi	20	388.580	733.856
Ukupno kratkoročne obveze		26.944.127	26.010.023
UKUPNO GLAVNICA I OBVEZE		266.730.646	264.095.821

Bilješke na stranicama od 19 do 71 sastavni su dio ovih konsolidiranih financijskih izvještaja.

Financijska agencija

Konsolidirani godišnji financijski izvještaji za godinu završenu 31. prosinca 2023.

5. Konsolidirani izvještaj o dobiti ili gubitku

Naziv pozicije iznosi u eurima	Bilješka	2023.	2022.
Poslovni prihodi			
Prihodi od prodaje	25	145.784.613	134.126.285
Ostali prihodi	26	8.428.743	10.369.530
		154.213.355	144.495.815
Poslovni rashodi			
Troškovi sirovina i materijala	27	7.738.559	6.516.630
Troškovi prodane robe		530.905	688.299
Operativni troškovi	28	32.617.472	30.374.762
Troškovi osoblja	29	76.669.169	71.263.811
Amortizacija	7, 8, 9	20.839.536	19.949.004
Vrijednosna usklađenja	30	5.270.244	5.878.658
Ostali troškovi poslovanja	31	9.515.846	8.196.029
		153.181.732	142.867.194
Dobit iz redovnog poslovanja		1.031.623	1.628.621
Financijski prihodi	32	3.363.777	1.644.121
Financijski rashodi	32	935.818	1.468.956
		2.427.959	175.165
Dobit prije oporezivanja	24	3.459.582	1.803.786
Porez na dobit	24	943.499	474.476
Neto dobit godine		2.516.083	1.329.310
Pripisana imateljima kapitala matice		2.059.230	1.065.489
Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu		456.853	263.822

Bilješke na stranicama od 19 do 71 sastavni s dio ovih konsolidiranih financijskih izvještaja.

6. Konsolidirani izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

Naziv pozicije iznosi u eurima		2023.	2022.
Dobit godine		2.516.083	1.329.310
Ostala sveobuhvatna dobit			
<i>Stavke koje bi se mogle reklassificirati u dobit ili gubitak</i>			
Dobit ili gubitak od promjene fer vrijednosti financijske imovine koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		390.021	(1.239.671)
Odgođen porez na ostalu sveobuhvatnu dobit		(64.964)	214.813
Neto ostala sveobuhvatna dobit (gubitak)		325.057	(1.024.858)
Ukupna sveobuhvatna dobit		2.841.140	304.452
Pripisana imateljima kapitala matice		2.346.581	120.370
Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu		494.559	184.082

Bilješke na stranicama od 19 do 71 sastavni s dio ovih konsolidiranih financijskih izvještaja.

7. Konsolidirani izvještaj o novčanim tokovima

Naziv pozicije iznosi u eurima	Bilješka	31.12.2023.	31.12.2022.
Novčani tok od poslovnih aktivnosti			
Dobit za godinu		2.516.083	1.329.310
Usklađenja:			
Porez na dobit	24	943.499	474.476
Amortizacija	7, 8, 9	20.839.536	19.949.004
Umanjenje vrijednosti potraživanja od kupaca, neto	30	4.765.414	5.212.085
Gubici od prodaje i vrijednosnog usklađenja nekretnina, postrojenja, opreme		988.531	167.570
Gubici od prodaje i vrijednosnog usklađenja nematerijalne imovine		355.022	146.246
(Dobici) / gubici od prodaje i nerealizirani dobici i gubici i vrijednosno usklađenje ulaganja		(739.707)	407.342
Prihodi od kamata	32	(2.079.785)	(816.254)
Rashodi od kamata	32	489.871	219.334
Promjena u rezerviranjima, neto	17	(648.463)	(4.313.863)
Tečajne razlike (nerealizirane), neto		13.711	12.681
Novčani tok iz poslovnih aktivnosti prije promjena u radnom kapitalu:		27.443.712	22.787.930
Povećanje zaliha		(41.870)	(593.463)
Povećanje potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja		(1.729.986)	(16.342.949)
Povećanje obveza prema dobavljačima i ostalih obveza		206.896	2.939.768
Novac generiran poslovanjem:		25.878.753	8.791.287
Novčani izdaci za kamate		(352.551)	(59.798)
Plaćeni porez na dobit		(432.555)	(1.521.490)
Novčani tok od poslovnih aktivnosti:		25.093.647	7.209.999
Novčani tok od investicijskih aktivnosti			
Primici od prodaje nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalne imovine		797.274	930.966
Primici od prodaje financijskih instrumenata		63.689.710	71.596.169
Primici od kamata		2.050.703	837.013
Izdaci za kupnju nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalne imovine	7, 9	(16.170.522)	(16.923.570)
Izdaci za stjecanje financijskih instrumenata		(79.503.342)	(63.423.021)
Novčani tok od investicijskih aktivnosti		(29.136.178)	(6.982.443)
Novčani tok od financijskih aktivnosti			
Isplata dijela dobiti		(342.377)	(6.817.795)
Primici od kredita		1.405.281	5.294.052
Otplate najmova		(2.095.065)	(1.884.805)
Novčani tok od financijskih aktivnosti		(1.032.160)	(3.408.548)
Neto smanjenje novca i novčanih ekvivalenta		(5.074.692)	(3.180.992)
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja		37.394.253	40.575.246
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja	14	32.319.562	37.394.253

Bilješke na stranicama od 19 do 71 sastavni su dio ovih konsolidiranih financijskih izvještaja.

Financijska agencija

Konsolidirani godišnji financijski izještaji za godinu završenu 31. prosinca 2023.

8. Konsolidirani izještaj o promjenama kapitala

Naziv pozicije iznosi u eurima	Bilješka	Temejlni kapital	Zakonske rezerve	Ostale rezerve	Revalorizacijske rezerve	Zadržana dobit i dobit poslovne godine	Ukupno matično društvo	Manjinski (nekontrolirajući) interes	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2022.		178.812.133	6.327.110	9.425.406	79.222	24.698.465	219.342.337	8.007.805	227.350.141
Sveobuhvatna dobit									
Neto dobit za godinu		33	-	-	-	-	1.065.489	1.065.489	263.822
Promjena fer vrijednosti ulaganja klasificiranih po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		-	-	-	(945.118)	-	(945.118)	(945.118)	(79.740)
Ukupno sveobuhvatna dobit					(945.118)	1.065.489	120.370	184.082	304.452
Transakcije s vlasnicima priznate direktno u glavnici									
Raspodjela dijela dobiti u zakonske rezerve		-	2.727.118	45.055	-	(2.772.173)	-	-	-
Isplata dijela dobiti u državni proračun		-	-	-	-	(6.817.795)	(6.817.795)	-	(6.817.795)
Prijevremena otplata kredita (ZOPS)		(268)	-	-	-	(268)	(268)	-	(268)
Ukupno transakcije s vlasnicima priznate direktno u glavnici		(268)	2.727.118	45.055	-	(9.589.968)	(6.818.062)	-	(6.818.062)
Stanje 31. prosinca 2022.		178.811.865	9.054.228	9.470.462	(865.896)	16.173.986	212.644.645	8.191.886	220.836.531
Sveobuhvatna dobit									
Neto dobit za godinu		33	-	-	-	-	2.059.230	2.059.230	456.853
Promjena fer vrijednosti ulaganja klasificiranih po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		-	-	-	287.351	-	(287.351)	(287.351)	37.705
Ukupno sveobuhvatna dobit					287.351	2.059.230	2.346.581	494.559	2.841.140
Transakcije s vlasnicima priznate direktno u glavnici									
Raspodjela dijela dobiti u zakonske rezerve		-	136.951	143.158	-	(280.109)	-	-	-
Isplata dijela dobiti u državni proračun		-	-	-	-	(342.377)	(342.377)	-	(342.377)
Prijevremena otplata kredita (ZOPS)		211	-	-	-	-	-	211	-
Ukupno transakcije s vlasnicima priznate direktno u glavnici		211	136.951	143.158	-	(622.485)	(342.165)	-	(342.165)
Stanje 31. prosinca 2023.		178.812.077	9.191.179	9.613.620	(578.544)	17.610.731	214.649.061	8.686.445	223.335.506

Bilješke na stranicama od 19 do 71 sastavni su dio ovih konsolidiranih finansijskih izještaja.

9. Bilješke uz konsolidirane financijske izvještaje

Bilješka 1	Opći podaci
Bilješka 2	Osnova za pripremu izvještaja
Bilješka 3	Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja
Bilješka 4	Sažetak značajnih računovodstvenih politika
Bilješka 5	Upravljanje finansijskim rizikom
Bilješka 6	Ključne računovodstvene procjene i prosudbe
Bilješka 7	Nekretnine, postrojenja i oprema
Bilješka 8	Ulaganja u nekretnine
Bilješka 9	Nematerijalna imovina
Bilješka 10	Ostala ulaganja
Bilješka 11	Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja
Bilješka 12	Zalihe
Bilješka 13	Unaprijed plaćeni troškovi
Bilješka 14	Novac i novčani ekvivalenti
Bilješka 15	Temeljni kapital
Bilješka 16	Rezerve
Bilješka 17	Rezerviranja
Bilješka 18	Obveze prema dobavljačima i ostale dugoročne obveze
Bilješka 19	Ugovorne obveze
Bilješka 20	Odgođeni prihodi
Bilješka 21	Obveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obveze
Bilješka 22	Obveze prema bankama
Bilješka 23	Obveze prema zaposlenima
Bilješka 24	Porez na dobit
Bilješka 25	Prihodi od prodaje
Bilješka 26	Ostali poslovni prihodi
Bilješka 27	Troškovi sirovina i materijala
Bilješka 28	Operativni troškovi
Bilješka 29	Troškovi osoblja
Bilješka 30	Vrijednosna usklađenja
Bilješka 31	Ostali troškovi poslovanja
Bilješka 32	Neto finansijski prihodi / (rashodi)
Bilješka 33	Ovisna društva
Bilješka 34	Događaji nakon izvještajnog razdoblja
Bilješka 35	Sastavljanje i odobravanje finansijskih izvještaja

Bilješka 1. OPĆI PODACI

Grupa Financijska agencija sastoji se od Financijske agencije (Fine) i njezinih ovisnih društava FINA gotovinskih servisa d.o.o. koje ima ovisno društvo FINA GS usluge d.o.o. i Središnjeg klirinškog depozitarnog društvo d.d. koje ima ovisno društvo SKDD-CCP Smart Clear d.d. („Grupa“).

Povezana društva Financijske agencije na dan 31.12.2023. godine prikazana su u sljedećoj tablici:

Povezano društvo	Udio u vlasništvu
FINA gotovinski servisi d.o.o.	100,00%
FINA GS usluge d.o.o.	100,00%
Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.	56,62%
SKDD-CCP Smart Clear d.d.	56,62%

Republika Hrvatska ima u Središnjem klirinškom depozitarnom društvu d.d. udio od 39,15%, a ostali dioničari 4,23% (sudionici tržišta kapitala, brokerska društva, izdavatelji). Središnje klirinško depozitarno društvo d.d. je 100% vlasnik društva SKDD-CCP Smart Clear d.d..

Grupa je obvezna primjenjivati odredbe Zakona o računovodstvu (NN 78/15, NN 134/15, NN 120/16, 116/18, NN 42/20, NN 47/20, NN 114/22 i NN 82/23). Okvir finansijskog izvještavanja Grupe su Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja, usvojeni od strane Europske unije (Službeni list Europske unije 1126/2008 s izmjenama i dopunama).

Grupa na dan 31.12.2023. ima 3.540 radnika (2022: 3.709 radnika).

Financijska agencija je osnovana temeljem odredbi Zakona o Financijskoj agenciji (NN broj 117/2001, izmjene i dopune broj 60/2004 i 42/2005) kao pravni slijednik Zavoda za platni promet odnosno Službe društvenog knjigovodstva Hrvatske.

Sjedište Financijske agencije je Ulica grada Vukovara 70, Zagreb, Hrvatska, OIB: 85821130368, MBS: 080422905.

Fina je registrirana za obavljanje sljedećih djelatnosti:

- informatičko-tehnološke podrške radu sustava državne riznice,
- informatičko-tehnološke podrške sustavu prikupljanja javnih prihoda,
- informatičko-tehnološke podrške REGOS-u,
- informatičko-tehnološke podrške drugim registrima osiguranika,
- prikupljanja, obrade, objave i dostave podataka iz različitih izvora, te osiguravanja povezivanja i višenamjenske uporabe podataka iz registra za daljnju evidenciju, analizu i informacijsku uporabu u ministarstvima i Vladinim službama za potrebe državne statistike i javnosti,
- obavlja statistiku finansijskih tokova evidentiranih kod ovlaštenih organizacija, izrađuje analize, bonitetne i druge informacije, te obavlja druge poslove određene propisima i na osnovi ugovora,
- prikuplja, obrađuje i publicira podatke utvrđene programom statističkih istraživanja RH,
- prikuplja, priprema i objedinjuje podatke o poslovnim subjektima, te vodi odgovarajuće registre,
- vodi i druge registre, evidencije i zbirke podataka za potrebe države i drugih subjekata,
- sudjeluje u većim statističkim akcijama i propisima te obavlja druge aktivnosti na osnovi odgovarajućih propisa, odnosno ovlasti,
- ostale poslove za potrebe Republike Hrvatske, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave utvrđene posebnim zakonima ili drugim propisima,
- na zahtjev državnih tijela, pruža informatičko-tehnološku podršku u poslovima nadzora i kontrole pravnih subjekata,
- Fina obavlja sljedeće komercijalne djelatnosti:

Bilješka 1. OPĆI PODACI (nastavak)

- usluge u ime i za račun komercijalnog bankarstva,
- vodi sustave za međubankovne obraćune (NKS),
- vodi nacionalni sustav za izdavanje javnih ključeva - Registr digitalnih certifikata (RDC),
- operativno vođenje drugih javnih i komercijalnih registara,
- pomoćne djelatnosti u financijskom posredovanju,
- obrazovanje odraslih i ostalo obrazovanje,
- mjenjačko poslovanje,
- računalne i srodne djelatnosti,
- mikrografsko-dokumentacijski poslovi,
- pružanje podataka u traženom formatu izravnim pretraživanjem ili pristupom (računalnim upravljanjem) svakome ili određenim korisnicima,
- pruža usluge pohrane gotovog novca u dnevno-noćnim trezorima te usluge pohrane i deponiranja vrijednosti u sigurnosne sebove,
- pruža usluge poduzetnicima i drugim pravnim i fizičkim osobama u ostvarivanju njihovih zakonom propisanih prava i obveza, usluge pribavljanja podataka, isprava, odobrenja i drugih akata električkim putem od nadležnih državnih tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravnih osoba s javnim ovlastima, a po potrebi i usluge dostavljanja tih podataka, isprava i akata tijelima nadležnim za odlučivanje o zahtjevima i drugim podnescima naručitelja usluga,
- obavlja administrativno-tehničke poslove u vezi osiguranja električkog povezivanja tijela državne uprave, drugih državnih tijela, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravnih osoba s javnim ovlastima,
- savjetovanje u vezi s poslovanjem i upravljanjem i
- računovodstveni i knjigovodstveni poslovi

Članovi Nadzornog odbora Fine u 2022. i 2023. godini su:

- Ivana Radeljak Novaković, predsjednica Nadzornog odbora
- Milan Kovač, zamjenik predsjednice Nadzornog odbora
- Davor Mikulić, član Nadzornog odbora
- Grozdana Perić, članica Nadzornog odbora
- Zvonko Šakić, član Nadzornog odbora.

Članovi Uprave Fine u 2022. i 2023. godini su:

- Dražen Čović, predsjednik Uprave
- Vinka Ilak, članica Uprave
- Branko Malenica, član Uprave.

FINA gotovinski servisi d.o.o. su osnovani kao samostalno trgovacko društvo nastalo izdvajanjem poslova s gotovim novcem iz Financijske agencije. Osnivanje je provedeno Izjavom o osnivanju 9. rujna 2009. godine, a operativno je s radom tvrtka započela 3. svibnja 2010. godine.

Sjedište FINA gotovinskih servisa d.o.o. je Radnička cesta 182, Zagreb, Hrvatska, OIB: 27215039100, MBS: 080707141.

FINA gotovinski servisi d.o.o. je registrirana za obavljanje sljedećih djelatnosti:

- djelatnost obrade i pohrane gotovog novca, domaće i strane valute, vrijednosnih papira koji glase na domaću i stranu valutu i ostalih vrijednosnica,
- djelatnost distribucije, unutarnjeg i međunarodnog prijevoza gotovog novca domaće i strane valute, vrijednosnih papira koji glase na domaću i stranu valutu i ostalih vrijednosnica, dragocjenosti i plemenitih metala te zaštite pri prijevozu ,
- posredničke usluge u svezi s prometom gotovog novca kao zakonskog sredstva plaćanja,
- promet domaćeg i stranog novca kao zakonskog sredstva plaćanja u obliku kovanica i novčanica,
- posredovanje pri sklapanju financijskih poslova,

Bilješka 1. OPĆI PODACI (nastavak)

- savjetovanje u pogledu strukture kapitala, poslovne strategije i sličnih pitanja kao i pružanje usluga koje se odnose na stjecanje dionica i poslovnih udjela u drugim društvima i druga značajna ulaganja
- djelatnost nadzora i opsluživanja bankomatske mreže,
- djelatnost privatne zaštite,
- održavanje i popravak strojeva i uređaja za obradu i pohranu gotovog novca, samoposlužnih uređaja i ostale opreme,
- kupnja i prodaja robe,
- obavljanje trgovačkog posredovanja na domaćem i inozemnom tržištu,
- javni prijevoz putnika i tereta u domaćem i međunarodnom prometu,
- iznajmljivanje strojeva i opreme, bez rukovatelja, predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo,
- računalne i srodne aktivnosti,
- istraživanje tržišta i ispitivanje javnog mnijenja,
- savjetovanje u vezi s poslovanjem i upravljanjem,
- upravljačke djelatnosti holding-društava,
- promidžba (reklama i propaganda),
- zastupanje inozemnih tvrtki,
- projektiranje, građenje, uporaba i uklanjanje građevina,
- nadzor nad gradnjom i izrada procjena opasnosti na radu,
- ispitivanje strojeva i uređaja s povećanim opasnostima i ispitivanja u radnom okolišu,
- provjera strojeva i uređaja, osobnih zaštitnih sredstava i opreme,
- osposobljavanje radnika za rad na siguran način,
- montaža video-alarmnih sustava, trezorskih vrata, blagajni, trezorskih sefova i ostale trezorske opreme, opreme za tehniku i tjelesnu zaštitu,
- projektiranje, izvedba, popravak i održavanje vatrodojavnih sistema,
- razvoj, proizvodnja i montaža i održavanje sustava zaštite od požara i eksplozije,
- projektiranje, građenje i nadzor sustava sigurnosti,
- ispitivanje sustava za dojavu i gašenje požara,
- ispitivanje ispravnosti aparata za zaštitu od požara,
- ispitivanje radnog okoliša u radnim prostorijama i prostorima izvan radnih prostorija,
- organizacija osposobljavanja pučanstva za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenja požara i spašavanja ljudi i imovine ugroženih požarom,
- stručni poslovi zaštite od buke,
- čišćenje zgrada i drugih objekata,
- čišćenje sagova i pranje zavjesa,
- čišćenje ventilacijskih i klimatizacijskih sistema,
- poslovi upravljanja nekretninom i održavanje nekretnina,
- uređenje i održavanje krajolika,
- čišćenje svih vrsta objekata,
- pranje, kemijsko čišćenje i peglanje svih vrsta odjeće, tekstila, krzna,
- pripremanje hrane i pružanje usluga prehrane,
- pripremanje i usluživanje pićem i napitcima i
- pripremanje hrane za potrošnju na drugom mjestu sa ili bez usluživanja (u prijevoznom sredstvu, na priredbama i sl.) i opskrba tom hranom (catering).

Članovi Nadzornog odbora FINA gotovinskih servisa d.o.o. u 2022. i 2023. godini su:

- Dražen Čović, predsjednik Nadzornog odbora
- Branko Malenica, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora
- Milan Kovač, član Nadzornog odbora.

Članovi Uprave FINA gotovinskih servisa d.o.o. u 2022. i 2023. godini su:

- Vedran Sabol, predsjednik Uprave.

Bilješka 1. OPĆI PODACI (nastavak)

Središnje klirinško depozitarno društvo d.d. je osnovano 18. travnja 1997. na temelju članka 84. Zakona o izdavanju i prometu vrijednosnim papirima (NN 107/95) i članka 177. Zakona o trgovačkim društvima (NN 111/93 s izmjenama i dopunama) kao dioničko društvo.

Dana 06. prosinca 2013. godine je rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu u sudski registar upisano osnivanje dioničkog društva SKDD-CCP Smart Clear d.d. čiji je osnivač i jedini dioničar SKDD d.d. Društvo je osnovano s namjerom da SKDD d.d. na njega prenese poslove poravnjanja transakcija financijskih instrumenata, u svojstvu središnje druge ugovorne strane. Poslovi i način funkcioniranja SKDD-CCP Smart Clear d.d. definirani su Uredbom (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. godine o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom rezpositoriju (dalje: EMIR).

Sjedište Središnjeg klirinškog depozitarnog društva d.d. je u ulici Heinzelova 62A, Zagreb, Hrvatska, OIB: 64406809162, MBS: 080138626.

Središnje klirinško depozitarno društvo d.d. je registrirano za obavljanje sljedećih djelatnosti:

- poslovi vođenja središnjeg depozitorija nematerijaliziranih vrijednosnih papira,
- poslovi vođenja središnjeg registra financijskih instrumenata,
- poslovi pohrane dionica u svezi s preuzimanjem dioničkih društava,
- usluge povjereništva,
- usluge glasovanja u svojstvu opunomoćenika na glavnim skupštinama,
- određivanje jedinstvene identifikacijske oznake nematerijaliziranih vrijednosnih papira,
- poslovi upravljanja sustavom poravnjanja i namire transakcija sklopljenih na uređenom tržištu i multilateralnoj trgovinskoj platformi ili izvan uređenog tržišta i multilateralne trgovinske platforme,
- usluge vezane uz korporativne akcije izdavatelja nematerijaliziranih vrijednosnih papira,
- poslovi u svezi isplata i drugih prinosa iz nematerijaliziranih vrijednosnih papira i drugih financijskih instrumenata,
- prodaja i održavanje računalnih programa koje razvije za obavljanje gore navedenih usluga, te druge s tim povezane poslove i
- poslovi operatera fonda za zaštitu ulagatelja.

Članovi Nadzornog odbora Središnjeg klirinškog depozitarnog društva d.d. u 2022. i 2023. godini su:

- Vinka Ilak (predsjednik, FINA)
- Darija Radovanić (zamjenica predsjednika, Ministarstvo financija)
- Danijela Vukoja (SKDD, predstavnik radnika)
- Marija Zuber (Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika Zagreb)
- Marijana Ivanov (Ekonomski fakultet u Zagrebu)
- Hrvoje Mršić (Ministarstvo financija).
- Alen Stojanović (Ekonomski fakultet u Zagrebu), od 7.11.2023. godine
- Denis Dolinar (Ekonomski fakultet u Zagrebu), od 7.11.2023. godine
- Davor Zoričić (Ekonomski fakultet u Zagrebu), do 1.5.2023. godine

Članovi Uprave Središnjeg klirinškog depozitarnog društva d.d. u 2022. i 2023. godini su:

- Dora Matošić, predsjednica Uprave
- Stjepko Čičak, član Uprave
- Antonija Čunko, član Uprave.

Bilješka 2. OSNOVA ZA PRIPREMU IZVJEŠTAJA

2.1. Izjava o usklađenosti

Konsolidirani financijski izvještaji („financijski izvještaji“) Grupe sastavljeni su sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji su usvojeni od strane Europske unije (Službeni list Europske unije 1126/2008 s izmjenama i dopunama).

2.2. Osnove mjerena

Financijski izvještaji sastavljaju se na osnovi povijesnog ili amortiziranog troška osim financijske imovine po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, koristeći načelo neograničenosti poslovanja.

2.3. Funkcionalna i prezentacijska valuta

Počevši od 1. siječnja 2023. Republika Hrvatska promijenila je svoju valutu iz hrvatske kune u euro. Euro je postao funkcionalna i prezentacijska valuta u 2023. godini. Promjena funkcionalne i prezentacijske valute u 2023. godini nema značajnog utjecaja na ove financijske izvještaje. Usporedni iznosi za 2022. godinu su preračunati u eure prema službenom tečaju od 7,5345.

2.4. Korištenje procjena i prosudbi

Priprema financijskih izvještaja u skladu s računovodstvenim politikama zahtijeva od rukovodstva donošenje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utječu na primjenu računovodstvenih politika i iskazane iznose imovine, obveza, prihoda i rashoda. Procjene i uz njih vezane pretpostavke zasnivaju se na povijesnom iskustvu i raznim drugim čimbenicima za koje se smatra da su razumni u danim uvjetima i uz raspoložive informacije na datum izrade financijskih izvještaja, a rezultat kojih čini osnovu za prosuđivanje knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza koja nije lako utvrđiva iz drugih izvora. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od ovih procjena. Procjene i uz njih vezane pretpostavke kontinuirano se preispituju tijekom izvještajnog razdoblja. Izmjene računovodstvenih procjena priznaju se u razdoblju u kojem je procjena izmijenjena i budućim razdobljima, ako izmjena utječe i na njih. Prosudbe rukovodstva koje se odnose na primjenu računovodstvenih politika koje imaju značajan utjecaj na financijske izvještaje i procjene sa znatnim rizikom mogućeg značajnog usklađenja u budućim razdobljima opisane su u Bilješci 6.

2.5. Konsolidacija

(a) Poslovne kombinacije

Poslovne kombinacije obračunavaju se primjenom metode kupnje na datum kupnje, što je datum kada je došlo do prijenosa kontrole na Grupu. Grupa kontrolira subjekt kada je izložena ili ima pravo na promjenjive povrate iz svoje povezanosti sa subjektom i kada ima mogućnost utjecati na te povrate kroz svoju moć nad subjektom. Prilikom preispitivanja zaključka o kontroli, Grupa je uzela u obzir strukturirane subjekte i subjekte čija su potraživanja klasificirana kao nenadoknadiva ili djelomično nadoknadiva te je razmotrila utjecaj Grupe na donošenje ključnih odluka te izloženost Grupe promjenjivim povratima iz svoje povezanosti sa subjektom. Grupa mjeri goodwill na datum stjecanja kao zbroj fer vrijednosti prenesene naknade; uvećano za:

- priznati iznos eventualnog udjela nekontrolirajućih interesa u stečenom subjektu; uvećano za
- ako se stjecanje ostvaruje u etapama, fer vrijednost postojećeg vlasničkog udjela u stečenom društvu; umanjeno za
- neto priznati iznos (u pravilu fer vrijednost) prepoznatljive stečene imovine i preuzetih obveza.

Ako je zbroj negativan, dobit proizašla iz povoljne kupnje se odmah priznaje u računu dobiti i gubitka. Prenesena naknada ne uključuje iznose koji se odnose na podmirenje prethodnih poslovnih odnosa. Takvi se iznosi u pravilu priznaju kroz račun dobiti i gubitka.

Bilješka 2. OSNOVA ZA PRIPREMU IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.5. Konsolidacija (nastavak)

Troškovi povezani sa stjecanjem, osim onih koji se odnose na izdavanje dužničkih ili vlasničkih vrijednosnih papira, koje Grupa realizira u vezi s poslovnim spajanjem priznaju se kao trošak u trenutku nastanka.

Eventualna potencijalna naknada priznaje se po fer vrijednosti na datum stjecanja. Ako je potencijalna naknada klasificirana kao kapital i rezerve, ne vrednuje se ponovo, a njezino podmirenje se iskazuje unutar kapitala i rezervi. U suprotnom, naknadne promjene fer vrijednosti potencijalne naknade priznaju se kroz račun dobiti i gubitka.

(b) Nekontrolirajući interesi

Nekontrolirajući interesi u neto imovini (bez goodwilla) konsolidiranih podružnica utvrđeni su odvojeno od kapitala i rezervi Grupe. Grupa odlučuje kod svake pojedine transakcije hoće li nekontrolirajući interes iskazati prema njegovoj fer vrijednosti, ili prema njegovom razmijernom udjelu u priznatom iznosu prepoznatljive neto imovine na datum stjecanja. Promjene ulaganja u podružnice koje ne rezultiraju gubitkom kontrole iskazuju se kao transakcije u kapitalu.

(c) Ovisna društva

Izvještaji se pripremaju za Finu i Grupu. Financijski izvještaji Grupe uključuju konsolidirane financijske izvještaje Fine i društava pod njezinom kontrolom (ovisna društva). Ulaganja u ovisna društva iskazuju se po trošku ulaganja umanjenom za ispravak vrijednosti u odvojenim financijskim izvještajima Fine.

Ovisna društva se konsolidiraju od trenutka prijenosa stvarne kontrole na Grupu, pa sve do prestanka kontrole odnosno njihove prodaje ili likvidacije. Grupa kontrolira subjekt ako je izložena ili ima prava na varijabilne povrate od sudjelovanja u subjektu i ima sposobnost mijenjanja tih povrata kroz svoju kontrolu nad subjektom. Sve transakcije između društava unutar Grupe te sva stanja i nerealizirani dobici ili gubici koji proizlaze iz transakcija između društava unutar Grupe su eliminirani u pripremi konsolidiranih financijskih izvještaja.

Računovodstvene politike koje koriste povezana društva su izmijenjene gdje god je to bilo potrebno radi osiguranja dosljednosti s politikama koje primjenjuje Grupa. Gubici koji se odnose na nekontrolirajuće interese u podružnicama, alociraju se na nekontrolirajuće interese čak i ukoliko na taj način nekontrolirajući interesi imaju negativan iznos.

(d) Gubitak kontrole

U trenutku gubitka kontrole Grupa prestaje priznavati imovinu i obveze podružnice, udjele nekontrolirajućih interesa i ostale elemente kapitala i rezervi koji se odnose na podružnicu. Eventualni višak ili manjak koji proizlazi iz prestanka kontrole priznaje se u računu dobiti i gubitka. Ako Grupa zadržava udio u bivšoj podružnici, taj se udio iskazuje po fer vrijednosti na datum prestanka kontrole. Nakon toga, isti se iskazuje kao ulaganje koje se vrednuje po metodi udjela ili u skladu s računovodstvenom politikom Grupe za financijske instrumente, ovisno o razini zadržanog utjecaja.

(e) Transakcije koje se eliminiraju prilikom konsolidacije

Unutargrupna stanja i nerealizirani prihodi i rashodi (s izuzetkom dobitaka ili gubitaka po osnovi tečajnih razlika), koji proizlaze iz unutargrupnih transakcija, eliminiraju se prilikom sastavljanja konsolidiranih financijskih izvještaja. Nerealizirani gubici se eliminiraju na isti način kao i nerealizirani dobici, ali samo pod uvjetom da nema dokaza o umanjenju vrijednosti.

Bilješka 3. USVAJANJE NOVIH I IZMIJENJENIH MSFI

Standardi i tumačenja na snazi u tekućem izvještajnom razdoblju

Sljedeći novi standardi i izmijenjeni i dopunjeni postojeći standardi izdani od strane Odbora za Međunarodne računovodstvene standarde i tumačenja koje izdaje Odbor za tumačenje međunarodnog financijskog izvještavanja i koji su usvojeni u EU na snazi su u tekućem razdoblju:

- MSFI 17 Ugovori o osiguranju (objavljen 18. svibnja 2017.); uključujući izmjene MSFI-a 17 (objavljene 25. lipnja 2020.)
- Dopune MRS-a 8 Računovodstvene politike, Promjene računovodstvenih procjena i pogreške: Definicija računovodstvenih procjena (objavljene 12. veljače 2021.)
- Dopune MRS-a 1 Prezentacija financijskih izvještaja i Izjava o praksi MSFI-ja 2: Objavljivanje računovodstvenih politika (objavljeno 12. veljače 2021.),
- Izmjene MRS-a 12 Porez na dobit: Odgođeni porez na imovinu i obveze proizašle iz jedne transakcije (objavljene 7. svibnja 2021.)
- Izmjene i dopune MRS-a 12 Porezi na dobit: Međunarodna porezna reforma – Model pravila drugog stupa (izdano 23. svibnja 2023.),
- Izmjene MSFI-ja 17 Ugovori o osiguranju: Prva primjena MSFI-ja 17 i MSFI-a 9 – Usporedne informacije (objavljene 9. prosinca 2021.).

Usvajanje navedenih standarda i tumačenja nije imalo značajan utjecaj na financijske izvještaje Grupe.

Standardi i tumačenja koje je izdao Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde, koji su odobreni u EU, ali nisu još na snazi

Europska komisija je do 31. prosinca 2023. godine odobrila sljedeće promjene računovodstvenih načela primjenjivih na izvještavanje, koje nisu bile na snazi za pripremu financijskih izvještaja za 2023. godinu:

- Izmjene i dopune MRS-a 1: Prezentiranje financijskih izvještaja: Klasifikacija obveza kao kratkoročnih ili dugoročnih i Klasifikacija obveza kao kratkoročnih ili dugoročnih – odgoda stupanja na snagu (23. siječnja 2020., 15. srpnja 2020. i 31. listopada 2022. godine)
- Izmjene i dopune MSFI-ja 16 Najmovi: Obveza najma kod prodaje i povratnog najma (objavljen 22. rujna 2022. godine).

Na dan 31. prosinca 2023. godine Odbor za međunarodne standarde je izdao sljedeće standarde, izmjene, tumačenja i revizije, čija primjena podlježe dovršetku postupka odobrenja od strane nadležnih tijela Europske komisije, koji je još uvijek u tijeku:

- Izmjene MRS-a 21 Učinci promjena deviznih tečajeva: nedostatak zamjenjivosti (izdano 15. kolovoza 2023.)
- Dopune MRS-a 7 Izvještaj o novčanom toku i MSFI-ja 7 Financijski instrumenti: Objavljivanja: Financijski aranžmani dobavljača (izdano 25. svibnja 2023.).

Grupa ne očekuju da će usvajanje spomenutih standarda i tumačenja imati značajan utjecaj na financijske izvještaje Grupe.

Bilješka 4. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Slijedi prikaz značajnih računovodstvenih politika usvojenih za pripremu ovih financijskih izvještaja. Ove računovodstvene politike dosljedno su primjenjivane za sva razdoblja uključena u ove izvještaje.

4.1. Priznavanje prihoda

Grupa pri određivanju cijene transakcije uzima u obzir uvjete iz ugovora i svoju uobičajenu poslovnu praksu. Cijena transakcije iznos je naknade na koju Grupa očekuje da ima pravo u zamjenu za prijenos obećane robe ili usluga kupcu.

Grupa priznaje prihod kada (ili u mjeri u kojoj) ispunji obvezu na činidbu prijenosom obećane robe ili usluge (odnosno, imovine) kupcu. Imovina se smatra prenesenom kada kupac stekne (ili u mjeri u kojoj stekne) kontrolu nad tom imovinom.

Grupa koristi praktično rješenje odnosno ako ima pravo na naknadu od kupca u iznosu koji izravno odgovara vrijednosti koju kupac ostvaruje iz činidbe izvršene do određenog datuma, priznaje prihode u iznosu za koji ima pravo izdati račun.

(a) Prihodi od usluga

Grupa iskazuju prihode iz sljedećih glavnih izvora:

Prihodi od poslova platnog prometa

Grupa pruža usluge domaćega platnog prometa bankama i njihovim klijentima u ime i za račun banaka koje posluju na području RH. Poslove platnog prometa za banke i klijente banaka Grupa obavlja temeljem Odluke o eksternalizaciji odnosno temeljem sklopljenih ugovora s bankama. Poslovi platnog prometa obuhvaćaju poslove registra računa, postupke s nalozima za plaćanje (nalozi na papiru, elektronskom mediju i naloziinicirani putem servisa e-plaćanja), poslovanje s gotovim novcem banke, obradu gotovog novca u ime i za račun Hrvatske narodne banke, izvješćivanje klijenata i banaka, arhiviranje i rješavanje reklamacija. Obveze na činidbu se ispunjavaju u određenom trenutku, Grupa priznaje prihod u iznosu za koji ima pravo izdati račun.

Prihodi od poslova prisilne naplate, predstečajnih nagodbi i stečaja potrošača

Grupa poslove provedbe ovrhe na novčanim sredstvima obavlja temeljem Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima te pripadajućih podzakonskih akata. Provedba ovrhe na novčanim sredstvima ustrojena je kao centralizirani sustav provođenja ovrhe s jedinstvenim redoslijedom naplate te ustrojenim Jedinstvenim registrom računa. Naknada se obračunava prema odredbama Pravilnika o vrstama i visini naknada za obavljanje poslova propisanih Zakonom o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima, odnosno Grupa Cjenikom određuje iznos naknade, a suglasnost na Cjenik daje Ministar financija. Obveze na činidbu se ispunjavaju u određenom trenutku, Grupa priznaje prihod u iznosu za koji ima pravo izdati račun.

Prihodi od stečaja potrošača obuhvaćaju određene poslove za potrebe provedbe jednostavnog postupka stečaja potrošača sukladno sklopljenom ugovoru s Ministarstvom pravosuđa. Obveze na činidbu se ispunjavaju tijekom određenog vremena, Grupa priznaje prihod mjerjenjem napretka k potpunom ispunjenju obveze na činidbu.

Bilješka 4. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

4.1. Priznavanje prihoda (nastavak)

Prihodi od podrške sustavu riznice i REGOS-a

Poslovi državne riznice podrazumijevaju evidentiranje i raspored javnih prihoda, tehnološko-operativnu i informatičko-tehničku podršku te upravljanje i vođenje ostalih poslovnih odnosa i pružanja usluga sukladno sklopljenom ugovoru s Ministarstvom financija. Obveze na činidbu se ispunjavaju u određenom trenutku, Grupa priznaje prihod u iznosu za koji ima pravo izdati račun.

Upravljanje i vođenje poslova Središnjeg registra osiguranika (REGOS) podrazumijeva poslove prikupljanja podataka po osiguranicima o obveznim mirovinskim doprinosima putem Obrazaca R-S/R-Sm i Obrasca JOPPD, raspoređivanja sredstava doprinosu za obvezna mirovinska osiguranja I. i II. stupa po računima osiguranika te davanje informacija povezanih s tim procesima, a sukladno sklopljenom ugovoru s REGOS-om. Obveze na činidbu se ispunjavaju u određenom trenutku, Grupa priznaje prihod u iznosu za koji ima pravo izdati račun.

Prihodi od elektroničkog i kartičnog poslovanja

Usluge elektroničkog poslovanja obuhvaćaju upravljanje e-poslovanjem vezanim za izdavanje certifikata i vremenskih žigova te srodnih usluga iz područja PKI tehnologije. Usluge povjerenja podrazumijevaju digitalne certifikate, vremenski žig, potpisna rješenja, paket e-usluga te video identifikaciju. Digitalne usluge i servisi podrazumijevaju Nacionalni identifikacijski i autentifikacijski sustav (NIAS) unutar sustava e-Građani i e-Poslovanje s e-Ovlaštenjima i eIDAS Čvorom, sustav e-Pristojbe, Centralnu platformu za razmjenu e-računa, servis e-Račun za državu (e-Račun B2G) i servis e-Račun za poslovne subjekte (e-Račun B2B). Naknade se obračunavaju temeljem Cjenika Fine i/ili sklopljenih ugovora s klijentima. Obveze na činidbu se ispunjavaju u određenom trenutku, Grupa priznaje prihod u iznosu za koji ima pravo izdati račun.

Certifikati za fiskalizaciju se izdaju za potrebe potpisivanja gotovinskih računa koji se razmjenjuju s Poreznom upravom u skladu sa Zakonom o fiskalizaciji u prometu gotovinom. Certifikat se temeljem Cjenika Fine i ugovora s klijentom (koji se sklapa temeljem Zakona o elektroničkom potpisu) izdaje na rok od 5 godina, a naknada se naplaćuje unaprijed. Obveze na činidbu se ispunjavaju tijekom određenog vremena, Grupa priznaje prihod mjerenjem napretka k potpunom ispunjenju obveze na činidbu.

Prihodi od uplate i isplate građana

Grupa poslove platnog prometa za građane pruža u ime i za račun banaka koje posluju na području RH, temeljem Odluke o eksternalizaciji. Naknada se obračunava i naplaćuje odmah na šalteru od građana. Uplate građana u korist računa izdavatelja uplatnica se obavljaju na temelju ugovora između Grupe i izdavatelja uplatnica, a naknada se obračunava i naplaćuje mjesечно od izdavatelja uplatnica. Osim gotovinskih platnih transakcija za građane, Grupa pruža usluge uplate/isplate i plaćanja putem POS uređaja temeljem ugovora sa bankom. Obveze na činidbu se ispunjavaju u određenom trenutku, Grupa priznaje prihod u iznosu za koji ima pravo izdati račun.

Prihodi od usluga prijevoza i opsluživanja bankomata

Grupa pruža usluge prijevoza gotovog novca i ostalih vrijednosti za banke i poslovne subjekte, a prijevoz se obavlja u sigurnosnim elektrokemijskim spremnicima. Usluga s bankomatima obuhvaća punjenje i pražnjenje bankomata bankomatskim kazetama, intervencije na bankomatima, korištenje sigurnosnih spremnika za bankomate, čišćenje bankomata i vraćanje zadržanih kartica. Navedene poslove Grupa obavlja temeljem sklopljenih ugovora s bankama i poslovnim subjektima. Obveze na činidbu se ispunjavaju u određenom trenutku, Grupa priznaje prihod u iznosu za koji ima pravo izdati račun.

Bilješka 4. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

4.1. Priznavanje prihoda (nastavak)

Prihodi od NKS-a

Grupa kroz Nacionalni klirinški sustav upravlja platnim sustavima EuroNKS i EuroNKSInst platnim sustavom za obračun međubankovnih platnih transakcija u eurima. Naknada se obračunava temeljem ugovora s bankama. Obveze na činidbu se ispunjavaju u određenom trenutku, Grupa priznaje prihod u iznosu za koji ima pravo izdati račun.

Prihodi od registara

U skladu s važećom zakonskom regulativom te na temelju ugovornog odnosa s Ministarstvom finacija, Grupa obavlja poslove prikupljanja i obrade financijskih izvještaja proračuna i proračunskih korisnika i neprofitnih organizacija te vodi Registar godišnjih financijskih izvještaja (RGFI) temeljem Zakona o računovodstvu u elektroničkom obliku koji je dostupan na mrežnim stranicama Fine. Grupa vodi Upisnik sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina vjerovnika na pokretnim stvarima i pravima kojim je osigurana publikacija upisanih podataka i davanje istih zainteresiranoj javnosti. Vođenje registarskih poslova obuhvaća i poslove operativnog vođenja Jedinstvenog registra računa (JRR), Registra koncesija, Registra stvarnih vlasnika i servisa info.BIZ. Naknade se obračunavaju temeljem Cjenika Fine i/ili sklopljenih ugovora s klijentima. Obveze na činidbu se ispunjavaju u određenom trenutku, Grupa priznaje prihod u iznosu za koji ima pravo izdati račun.

Prihodi od usluga središnjeg vođenja računa

Prihodi od usluga depozitorija odnose se na usluge prema članovima izdavateljima, a vezani su uz pohranu vrijednosnih papira, održavanje računa ulagatelja te provođenja korporativnih akcija. Prihodi od usluga pohrane i održavanje računa vezani su za usluge vođenja evidencija o vrijednosnim papirima, ulagateljima, računima vrijednosnih papira, upis zaloge/fiducija, provođenje preknjižbi izvan organiziranog tržišta, izvještavanje izdavatelja i vlasnika/nositelja računa. Naknade se obračunavaju mjesечно u skladu s Cjenikom kojeg odobrava Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga. Obveze na činidbu se ispunjavaju u određenom trenutku, Grupa priznaje prihod u iznosu za koji ima pravo izdati račun.

Prihodi od COP-a i registra zaposlenika

Grupa obavlja poslove održavanja informatičkog sustava centraliziranog obračuna plaća i upravljanja ljudskim resursima u javnom sektoru. Naknada se obračunava mjesечно, a sukladno sklopljenom ugovoru. Obveze na činidbu se ispunjavaju u određenom trenutku, Grupa priznaje prihod u iznosu za koji ima pravo izdati račun.

(b) Prihodi od prodaje trgovačke robe

Grupa obavlja prodaju plativih i drugih obrazaca, državnih biljega i mjenica, vrijednosnih kupона za sezonski rad u poljoprivredi i materijala za blagajničko trezorsku opremu. Prihod od prodaje iskazuje se odmah po prodaji temeljem izdanih računa po maloprodajnoj cijeni.

Bilješka 4. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**4.1. Priznavanje prihoda (nastavak)****(c) Prihodi od kamata**

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u računu dobiti i gubitka kako nastaju za sve kamatonosne financijske instrumente primjenom metode efektivne kamatne stope. Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortiziranog troška financijske imovine ili financijske obveze te alokacije prihoda ili rashoda od kamata tijekom odgovarajućeg razdoblja. Efektivna kamatna stopa je stopa kojom se diskontiraju očekivani budući novčani izdaci ili primici tijekom očekivanog vijeka trajanja financijskog instrumenta ili, kada je to prikladno, kraćeg razdoblja, do neto knjigovodstvene vrijednosti financijske imovine ili financijske obveze. Pri izračunu efektivne kamatne stope Grupa ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Prihodi od kamata odnose se na prihode po osnovi sredstava oročenih kod banaka, kamata po stambenim kreditima, obveznicama i trezorskim zapisima te kamate obračunate na plaćena potraživanja nakon ugovorenog roka.

(d) Prihod od potpora

Primljene potpore iz programa koje oblikuje i financira Europska unija u računovodstvenom smislu se smatraju državnim potporama sukladno MRS-u 20 – Računovodstvo državnih potpora i objavljivanje državne pomoći.

Državne potpore priznaju se u poslovnim knjigama ako postoji razumna izvjesnost da će biti ispunjeno sljedeće (kumulativno):

- poslovni subjekt ispuniti će uvjete povezane s potporom i
- subjekt će primiti potporu.

Državne potpore se sustavno i racionalno priznaju kao dobit u razdobljima u kojima ih je potrebno usporediti s povezanim troškovima (dobitni pristup).

4.2. Nematerijalna imovina**(a) Priznavanje i mjerjenje**

Nematerijalna imovina vrednuje se po povijesnom trošku ulaganja umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja ukoliko postoje. Trošak ulaganja uključuje troškove koji se izravno mogu pripisati nabavi imovine. Tamo gdje dijelovi nematerijalne imovine imaju različiti korisni vijek trajanja, evidentiraju se kao posebne stavke nematerijalne imovine.

Dobici i gubici od otuđenja utvrđuju se uspoređujući ostvarenu prodajnu cijenu i neto knjigovodstvenu vrijednost imovine te se uključuju u dobit ili gubitak.

(b) Naknadni troškovi

Troškovi zamjene dijela nematerijalne imovine priznaju se u knjigovodstveni iznos imovine samo ako je vjerojatno da će buduće ekonomске koristi povezane s imovinom pritjecati u Grupu i ako se trošak nabave može pouzdano izmjeriti. Troškovi tekućeg održavanja priznaju se u dobiti ili gubitku kako nastaju.

(c) Amortizacija

Amortizacija se obračunava linearnom metodom tijekom procijenjenog korisnog vijeka uporabe, kao što je prikazano u nastavku. Imovina u pripremi se ne amortizira.

Bilješka 4. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

4.2. Nematerijalna imovina (nastavak)

Procijenjeni vijek trajanja imovine je kako slijedi:

Patenti, licence i ostala prava	4 godine
Ostala nematerijalna imovina	4 godine
Ulaganja u tuđu imovinu	1 do 10 godina

Kod ulaganja u tuđu imovinu, vijek upotrebe nematerijalne imovine koja proizlazi iz ugovornih prava određuje se prema očekivanom roku korištenja imovine, ali ne duže od razdoblja važenje tih prava.

Metoda amortizacije te procijenjeni korisni vijek upotrebe preispituju se na svaki datum izvještavanja i po potrebi usklađuju.

(d) Interno dobivena nematerijalna imovina

Interno dobivena nematerijalna imovina priznaje se kao imovina samo ako je dokazana:

- tehnička provedivost nematerijalne imovine koja se dovršava tako da bude raspoloživa za uporabu ili prodaju,
- namjera dovršenja nematerijalne imovine i njene uporabe ili prodaje,
- mogućnost uporabe ili prodaje nematerijalne imovine,
- način na koji će nematerijalna imovina davati izgledne ekonomski koristi; Grupa između ostalog treba dokazati i postojanje tržišta za proizvodnju nematerijalne imovine ili za samu nematerijalnu imovinu, ili pak korisnost nematerijalne imovine u slučaju da se ona koristi interna,
- raspoloživost odgovarajućih tehničkih, financijskih i drugih izvora za završetak razvoja i korištenje ili prodaju nematerijalne imovine i
- mogućnost pouzdanog utvrđivanja troška koji se može pripisati razvoju nematerijalne imovine.

Troškovi istraživanja ne mogu se priznati kao imovina, nego predstavljaju trošak razdoblja.

4.3. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su u bilanci po povjesnom trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti, ako je potrebno. Povjesni trošak uključuje trošak koji je izravno povezan sa stjecanjem imovine.

Naknadni izdaci uključuju se u knjigovodstvenu vrijednost imovine ili se, po potrebi, priznaju kao zasebna imovina samo ako će Grupa imati buduće ekonomski koristi od spomenute imovine te ako se trošak imovine može pouzdano mjeriti. Knjigovodstvena vrijednost zamijenjenog dijela prestaje se priznavati. Svi ostali troškovi investicijskog i tekućeg održavanja terete račun dobiti i gubitka u finansijskom razdoblju u kojem su nastali.

Sva imovina, osim zemljišta i imovine u pripremi, amortizira se linearnom metodom po propisanim stopama, utvrđenim tako da se trošak nabave imovine otpiše tijekom procijenjenog korisnog vijeka uporabe.

Očekivani korisni vijek uporabe prikazan je u nastavku:

Građevinski objekti	10 do 40 godina
Postrojenja i oprema	2 do 10 godina
Alati, pogonski inventar i transportna oprema	2 do 10 godina
Namještaj	2 do 10 godina
Ostala materijalna imovina	2 do 10 godina

Bilješka 4. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

4.3. Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)

Korisni vijek uporabe i preostala vrijednost provjeravaju se i korigiraju, ukoliko je potrebno, na svaki datum izvještaja o finansijskom položaju. Kada se promijeni namjena nekretnina od korištenja za vlastite potrebe na iznajmljivanje nekretnine se reklassificiraju u ulaganja u nekretnine.

Knjigovodstvena vrijednost imovine odmah se smanjuje do nadoknadivog iznosa ukoliko je viša od procijenjenog nadoknadivog iznosa imovine. Dobici i gubici nastali prodajom određuju se usporedbom prihoda i knjigovodstvene vrijednosti sredstva i uključuju se u ostale dobitke/(gubitke) u računu dobiti i gubitka.

4.4. Ulaganja u nekretnine

Ulaganja u nekretnine su ulaganja u zemljišta, zgrade, dijelove zgrade koje se drži radi ostvarivanja prihoda od najma ili radi porasta tržišne vrijednosti imovine ili oboje, a ne radi korištenja u proizvodnji ili ponudi roba i usluga ili u administrativne svrhe ili prodaje u sklopu redovnog poslovanja.

Ulaganja u nekretnine iskazuju se po trošku nabave, umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti.

Sva ulaganja u nekretnine, osim imovine u pripremi, amortiziraju se linearom metodom po propisanim stopama utvrđenim tako da se trošak nabave otpisuje u toku procijenjenog korisnog vijeka uporabe imovine kako slijedi:

Zgrade	10 do 40 godina
--------	-----------------

Korisni vijek uporabe i preostala vrijednost provjeravaju se i korigiraju, ukoliko je potrebno, na svaki datum izvještaja o finansijskom položaju.

4.5. Imovina namijenjena prodaji

Grupa klasificira dugotrajnu imovinu kao namijenjenu za prodaju ako će njezina knjigovodstvena vrijednost biti uglavnom nadoknađena putem prodaje radije nego stalnim korištenjem. Uvjeti koji moraju biti ispunjeni da bi se moglo govoriti o klasifikaciji dugotrajne imovine u dugotrajanu imovinu namijenjenu prodaji su:

- imovina mora biti raspoloživa za trenutnu prodaju u postojećem stanju, po uvjetima koji su česti i uobičajeni za prodaju takve imovine i njezina prodaja mora biti vrlo vjerojatna (obavljanje prodaje se očekuje unutar jedne godine),
- da bi prodaja bila visoko vjerojatna, prikladna razina upravljanja mora biti obvezana planom za prodaju imovine i mora biti pokrenut aktivni program za pronalaženje kupca i ispunjenje plana,
- imovina mora biti aktivno nuđena za prodaju po cijeni koja je opravdana u odnosu na njenu tekuću vrijednost i
- treba postojati očekivanje da će prodaja udovoljiti kriterijima priznavanja kao okončana prodaja u roku od godinu dana od datuma klasifikacije, dok radnje potrebne za ispunjenje plana trebaju ukazivati na to da nema izgleda da će doći do značajnih promjena plana ili odustajanja od plana.

Grupa mjeri dugotrajanu imovinu klasificiranu kao namijenjenu za prodaju po knjigovodstvenoj vrijednosti ili fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje, ovisno o tome koja je niža. Troškovi prodaje su ovisni troškovi koji su neposredno povezani s otuđenjem imovine, isključujući financijske troškove i troškove poreza na dobit.

Bilješka 4. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

4.5. Imovina namijenjena prodaji (nastavak)

Sukladno zahtjevima MSFI-a 5, ako je Grupa klasificirala imovinu kao namijenjenu za prodaju, ali kriteriji priznavanja nisu udovoljeni, Grupa će prestati klasificirati imovinu kao onu koja je namijenjena za prodaju. Grupa će mjeriti dugotrajnu imovinu koja prestaje biti klasificirana kao namijenjena za prodaju po nižoj od:

- a) njene knjigovodstvene vrijednosti prije nego je imovina (ili grupa za otuđenje) bila klasificirana kao namijenjena za prodaju, prilagođena za smanjenje vrijednosti, amortizaciju ili revalorizaciju koja bi bila priznata da imovina (ili grupa za otuđenje) nije bila klasificirana kao namijenjena za prodaju, i
- b) njene nadoknadive vrijednosti u trenutku naknadne odluke da se ne prodaje.

Amortizacija se ne obračunava. Prihodi ili rashodi s osnove dugotrajne imovine namijenjene prodaji ili grupe za otuđenje, priznaju se u trenutku njenog otuđenja na neto osnovi.

4.6. Financijska imovina

(a) Klasifikacija

Financijska imovina obuhvaća ulaganja na koja se primjenjuje MSFI 9: Financijski instrumenti. Financijska imovina obuhvaća dionice i udjele kod nepovezanih poduzetnika, depozite, obveznice, trezorske zapise, udjele u UCITS fondovima, potraživanja itd.

Financijska imovina se klasificira kao imovina koja se naknadno mjeri po:

- amortiziranom trošku
- fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili
- fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Klasifikacija financijske imovine određuje se na temelju sljedećeg:

- poslovnog modela upravljanja financijskom imovinom i
- obilježja financijske imovine s ugovornim novčanim tokovima.

Financijska se imovina mjeri po amortiziranom trošku ako su ispunjena oba uvjeta navedena u nastavku:

- financijska se imovina drži u okviru poslovnog modela čija je svrha držanje financijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova i
- na temelju ugovornih uvjeta financijske imovine na određene datume nastaju novčani tokovi koji su samo plaćanje glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice.

Financijska se imovina mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ako su ispunjena oba uvjeta navedena u nastavku:

- financijska se imovina drži u okviru poslovnog modela čiji se cilj ostvaruje i prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom financijske imovine te
- na temelju ugovornih uvjeta financijske imovine na određene datume nastaju novčani tokovi koji su samo plaćanje glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice.

Financijska se imovina mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, osim ako se mjeri po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Financijska imovina se reklassificira samo u slučaju promjene poslovnog modela upravljanja financijskom imovinom. Financijska imovina ne reklassificira se nakon početnog priznavanja, osim ako Grupa ne promijeni svoj poslovni model upravljanja financijskom imovinom, u kojem slučaju se sva financijska imovina reklassificira prvog dana prvog izvještajnog razdoblja nakon promjene poslovnog modela.

Bilješka 4. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

4.6. Financijska imovina (nastavak)

Procjena poslovnog modela

Grupa procjenjuje cilj poslovnog modela u kojem se imovina drži na razini portfelja jer to najbolje odražava način na koji se upravlja poslovanjem i pružaju informacije Upravi. Razmatrane informacije uključuju:

- navedene politike i ciljeve za portfelj i djelovanje tih politika u praksi;
- kako se ocjenjuje uspješnost portfelja i izvještavaju uprave društava;
- rizike koji utječu na uspješnost poslovnog modela (i financijsku imovinu u okviru tog poslovnog modela) i njegovu strategiju upravljanja tim rizicima; i
- učestalost, obujam i vrijeme prodaje u prethodnim razdobljima, razloge za takvu prodaju i njihova očekivanja o budućim aktivnostima prodaje.

Financijska imovina koja se drži za trgovanje ili kojom se upravlja i čija se uspješnost procjenjuje na temelju fer vrijednosti, mjeri se po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (FVTPL) jer se ne drži za prikupljanje ugovornih novčanih tokova niti za prikupljanje ugovornih novčanih tokova i za prodaju financijske imovine.

Procjena jesu li ugovorni novčani tokovi jedino plaćanja po osnovi glavnice i kamata

Za potrebe ove procjene, „glavnica“ se definira kao fer vrijednost financijske imovine kod početnog priznavanja. "Kamata" se definira kao naknada za vremensku vrijednost novca i za kreditni rizik vezan uz nepodmireni iznos glavnice u određenom vremenskom razdoblju i za ostale osnovne rizike i troškove kreditiranja (npr. rizik likvidnosti i administrativni troškovi), kao i profitna marža.

Prilikom procjene jesu li ugovorni novčani tokovi plaćanja po osnovi glavnice i kamata na nepodmirenu glavnicu (SPPI), Grupa razmatra ugovorne uvjete instrumenta. To uključuje procjenu sadrži li financijska imovina ugovornu odredbu koja bi mogla promijeniti vrijeme ili iznos ugovornih novčanih tokova tako da se ne bi ispunio taj uvjet. Prilikom procjene, Grupa razmatra:

- nepredviđene događaje koji bi mogli promijenili iznos i vrijeme novčanih tokova;
- uvjete prijevremenog plaćanja i produženja i
- značajke koje mijenjaju razmatranje vremenske vrijednosti novca (npr. periodično mijenjanje kamatnih stopa).

Dobici i gubici

Od 1. siječnja 2018. godine bilo koji kumulativni dobitak/gubitak priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (OSD) u odnosu na vlasničke vrijednosne papire koji su označeni po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOSD), ne priznaje se u računu dobiti i gubitka prilikom prestanka priznavanja.

(b) Priznavanje i prestanak priznavanja

Financijska imovina priznaje se od datuma kada se počnu primjenjivati ugovoreni uvjeti instrumenta u kojem je Grupa jedna od ugovornih strana. Redovna kupnja financijske imovine se priznaje obračunavanjem na datum podmirenja.

Imovina koja je stečena u stranoj valuti preračunava se u protuvrijednost eura primjenom srednjeg tečaja HNB važećeg na dan vrednovanja ili po tečaju koji proizlazi iz ugovornog odnosa vezanog za tu transakciju.

Bilješka 4. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

4.6. Financijska imovina (nastavak)

(b) Priznavanje i prestanak priznavanja (nastavak)

Financijska imovina (osim potraživanja od kupaca) se pri početnom priznavanju mjeri po njezinoj fer vrijednosti, koja se u slučaju financijske imovine koja nije određena po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, uvećava ili umanjuje za transakcijske troškove koji se mogu izravno pripisati stjecanju ili izdavanju financijske imovine. Potraživanja od kupaca se pri početnom priznavanju mjere po njihovoj transakcijskoj cijeni sukladno MSFI 15 - Prihodi na temelju ugovora s kupcima.

Grupa prestaje priznavati financijsku imovinu kada isteknu ugovorna prava na novčane tokove od financijske imovine ili kada prenese financijsku imovinu u transakciji kojom se prenose suštinski svi rizici i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt.

(c) Početno i naknadno mjerjenje

Financijska imovina početno se priznaje po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove direktno povezane s nabavom, za svu financijsku imovinu koja se ne iskazuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka početno se priznaje po fer vrijednosti, a transakcijski troškovi odmah terete račun dobiti i gubitka.

Nakon početnog mjerjenja, financijska imovina se mjeri po amortiziranom trošku, po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Amortizirani trošak je iznos po kojemu se financijska imovina mjeri pri početnom priznavanju, umanjen za otplatu glavnice, uvećan ili umanjen za kumulativnu amortizaciju, primjenom metode efektivne kamatne stope, svih razlika između početnog iznosa i iznosa pri dospijeću te usklađen za sve rezervacije za umanjenje vrijednosti.

Grupa izravno umanjuje bruto knjigovodstvenu vrijednost financijske imovine ako nema razumnih očekivanja u pogledu povrata financijske imovine, u cijelosti ili djelomično. Otpis je događaj koji dovodi do prestanka priznavanja.

(d) Dobici i gubici

Dobit ili gubitak po financijskoj imovini mjerenoj po fer vrijednosti se priznaju u računu dobiti i gubitka, osim ako je riječ o ulaganju u instrumente klasificirane po vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Dobit ili gubitak po financijskoj imovini koja se mjeri po amortiziranom trošku se priznaju u računu dobiti i gubitka te uključuju prihode od kamata, gubitke od umanjenja vrijednosti, dobit ili gubitak od tečajnih razlika.

Dobici ili gubici od financijskih instrumenata koji se vrednuju po amortiziranom trošku mogu također nastati prilikom prestanka priznavanja ili umanjenja vrijednosti financijskog instrumenta.

Dobit ili gubitak po financijskoj imovini mjerenoj po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit se priznaje u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (uz iznimku gubitaka od umanjenja vrijednosti i dobiti i gubitaka od tečajnih razlika), sve do prestanka priznavanja financijske imovine ili njezine reklasifikacije. Ako se financijska imovina prestane priznavati, kumulativni dobici ili gubici prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti reklasificiraju se iz OSD u račun dobiti i gubitka kao reklasifikacijsko usklađenje osim ako se radi o vlasničkim instrumentima čiji se dobici i gubici nikada ne reklasificiraju u dobit ili gubitak.

Bilješka 4. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

4.6. Financijska imovina (nastavak)

(e) Fer vrijednost

Grupa koristi sljedeću hijerarhiju mjerjenja fer vrijednosti koja odražava značajnost inputa korištenih prilikom mjerjenja fer vrijednosti:

- Razina 1: Fer vrijednost financijskih instrumenata temelji se na njihovim kotiranim tržišnim cijenama dostupnim na aktivnom tržištu.
- Razina 2: Fer vrijednost financijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene na temelju mjerljivih inputa, bilo direktnih (na primjer cijene) ili indirektnih (na primjer izvedenih iz cijena).
- Razina 3: Fer vrijednost financijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene koje se ne temelje na mjerljivim inputima.

Aktivno tržište je tržište na kojem se odvijaju transakcije predmetnom imovinom dovoljno učestalo i u dovoljnem volumenu da omogućuju kontinuitet u informiranju o cijenama.

(f) Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Rezervacija za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke se priznaje za financijsku imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku i fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (za dužničke vrijednosnice). Rezervacije za umanjenje vrijednosti za financijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit priznaju se u rezervi fer vrijednosti, ali ne i u financijskom položaju jer je knjigovodstvena vrijednost instrumenata ujedno i njihova fer vrijednost.

Na svaki datum izvještavanja Grupa je za financijski instrument dužna izmjeriti rezervacije za umanjenje vrijednosti u iznosu jednakom očekivanim kreditnim gubicima:

- tijekom vijeka trajanja instrumenta ako se nakon početnog priznavanja kreditni rizik tog financijskog instrumenta znatno povećao
- u dvanaestomjesečnom razdoblju ako se nakon početnog priznavanja kreditni rizik financijskog instrumenta nije znatno povećao.

Grupa priznaje dobit ili gubitak od umanjenja vrijednosti u računu dobiti i gubitka u iznosu očekivanih kreditnih gubitaka (ili poništenja), što je potrebno kako bi se rezervacije za umanjenje vrijednosti na datum izvještavanja uskladile s iznosom koji je potrebno prznati.

4.7. Najmovi

Prilikom sklapanja ugovora, Grupa procjenjuje da li ugovor je, ili sadrži, najam. Ugovor je, ili sadrži, najam ako se ugovorom prenosi pravo upravljanja nad korištenjem odnosne imovine u određenom razdoblju u zamjenu za naknadu. Kako bi procijenila da li ugovor sadrži prijenos prava upravljanja nad predmetnom imovinom, Grupa koristi definicije za najmove iz MSFI-a 16.

Prilikom sklapanja ili izmjena ugovora koji sadrže komponente najma, Grupa raspoređuje naknade iz ugovora na svaku komponentu najma na temelju njene relativne samostalne cijene. Međutim, za najmove nekretnina Grupa je izabrala da ne raspoređuje komponente na one koje nisu najam i evidentirati najmove i povezane stavke koje nisu najmovi kao jedinstvenu komponentu najma.

Grupa priznaje imovinu s pravom korištenja i obvezu za najmove na datum početka najma. Imovina s pravom korištenja se početno mjeri po trošku, koji se sastoji od početnog iznosa obveze po najmu prilagođenog za sva plaćanja najma izvršena na datum početka najma ili prije, uvećano za sve izravne početne troškove koji su nastali i procijenjene troškove rastavljanja i uklanjanja odnosne imovine ili obnove mesta na kojem se imovina nalazi ili vraćanja odnosne imovine u stanje koje se zahtijeva na temelju uvjeta najma, umanjeno za sva primljena odobrenja za najam.

Bilješka 4. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

4.7. Najmovi (nastavak)

Imovina s pravom korištenja se naknadno amortizira koristeći linearnu metodu od datuma početka najma do isteka perioda najma, osim ako se do kraja razdoblja najma vlasništvo nad odnosnom imovinom prenese na najmoprimca ili ako trošak imovine s pravom korištenja odražava da će najmoprimac iskoristiti mogućnost kupnje. U tom slučaju imovina s pravom korištenja će se amortizirati od datuma početka najma do kraja njezina korisnog vijeka korištenja, koji se utvrđuje na istoj osnovi kao i za slične nekretnine ili opremu. Dodatno, imovina s pravom korištenja se redovito smanjuje za gubitke od umanjenja vrijednosti, ukoliko postoje, te se usklađuje zbog određenih naknadnih mjerena obveza za najmove.

Obveza za najmove se početno mjeri po sadašnjoj vrijednosti plaćanja najmova koja nisu plaćena do tog datuma, diskontiranih primjenjujući kamatu stopu koja proizlazi iz najma ili, ako se ta stopa ne može izravno utvrditi, graničnu kamatu stopu zaduživanja Grupe. Općenito, Grupa koristi svoju graničnu stopu zaduživanja kao diskontnu stopu.

Grupa utvrđuje svoju graničnu stopu zaduživanja koristeći kamatu stopu od raznih eksternih izvora financiranja i radi određenih prilagodbi koje odražavaju uvjete iz najma i vrste unajmljene imovine.

Plaćanja najmova uključena u mjerene obveze po najmu uključuju sljedeće:

- fiksna plaćanja, uključujući i plaćanja koja su u biti fiksna,
- varijabilna plaćanja najma koja ovise o indeksu ili stopi, koja se početno mijere primjenom indeksa ili stopa koje vrijede na datum početka najma,
- iznose plaćanja za koja se očekuje da će biti plaćena na temelju jamstava za ostatak vrijednosti i očekivanu cijenu opcije izvršenja kupnje za koju je izvjesno da će ju Grupa iskoristiti, plaćanja najmova za optionalno produljenje trajanja ako je izvjesno da će Grupa iskoristiti mogućnost produljenja, i kazne za prijevremeni raskid najma osim ako je izvjesno da Grupa neće prijevremeno raskinuti najam.

Obveza za najmove se mjeri po amortiziranom trošku koristeći metodu efektivne stope. Ona se ponovno mjeri kada nastanu promjene u budućim plaćanjima najma zbog promjena indeksa ili stopa, ako postoji promjena u procjeni očekivanog iznosa plaćanja na temelju jamstava za ostatak vrijednosti, ako Grupa promijeni svoje procjene hoće li koristiti mogućnost kupovine, produljenja ili raskida ili ako nastanu promjene u plaćanjima najma koja su u biti fiksna.

Kada se obveza za najam ponovno mjeri na navedeni način, odgovarajuće izmjene se rade i na knjigovodstvenoj vrijednosti imovine s pravom korištenja, ili se evidentiraju u računu dobiti i gubitka ukoliko je knjigovodstvena vrijednost imovine s pravom korištenja svedena na nulu.

Grupa prikazuje imovinu s pravom korištenja, koja nije zadovoljila definicije ulaganja u nekretnine, na poziciji *Nekretnine, postrojenja i oprema* i obveze za najmove na poziciji *Obveze za najmove* u izvještaju o finansijskom položaju.

Kratkoročni najmovi i najmovi imovine niske vrijednosti

Grupa je odabrala da ne priznaje imovinu s pravom korištenja i obveze za najmove imovine niske vrijednosti i kratkoročne najmove, uključujući informatičku opremu. Grupa priznaje plaćanja najmova vezano uz takve najmove kao trošak po linearnoj osnovi tijekom razdoblja najma.

Bilješka 4. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

4.8. Zalihe

Zalihe materijala i rezervnih dijelova iskazuju se po trošku nabave ili neto ostvarivoj vrijednosti, ovisno o tome koja je niža. Trošak se određuje po metodi ponderiranih prosječnih cijena. Neto ostvariva vrijednost predstavlja procjenu prodajne cijene u redovnom poslovanju umanjenu za varijabilne troškove prodaje.

Trgovačka roba iskazuje se po prodajnoj cijeni umanjenoj za poreze i marže. Sitni inventar i alati u potpunosti se otpisuju prilikom stavljanja u uporabu. Prema potrebi obavlja se ispravak vrijednosti oštećenih zaliha te zaliha kojima je prošao rok uporabe.

4.9. Potraživanja

Potraživanja su, na temelju obvezopravnih i drugih osnova, zasnovana prava na naplatu određenih iznosa od kupaca i drugih dužnika. Potraživanja se početno mjere po fer vrijednosti.

Ako se naplata potraživanja odgađa za dulje vremensko razdoblje (dulje od 1 godine), a nisu ugovorene kamate ili su ugovorene po stopi koja je niža od tržišne, potraživanje se priznaje u iznosu koji predstavlja sadašnju vrijednost budućih novčanih tokova diskontiranih primjenom tržišne kamatne stope.

Potraživanja u stranoj valuti preračunavaju se u hrvatsku valutnu jedinicu (euro) primjenom srednjeg tečaja HNB-a važećeg na dan transakcije. Primjenom srednjeg tečaja HNB-a iskazuju se i potraživanja u stranoj valuti i uz primjenu valutne klauzule na dan bilance. Nastale tečajne razlike iskazuju se kao prihod ili rashod razdoblja.

Nakon početnog mjerjenja, potraživanja se mjere po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Potraživanja čija se naplata očekuje u razdoblju dužem od godinu dana mjere se po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope umanjeno za sve gubitke od umanjenja vrijednosti.

Knjigovodstvena vrijednost potraživanja umanjuje se primjenom konta ispravka vrijednosti. Iznos gubitka se priznaje u računu dobiti i gubitka. Objektivni dokaz da je vrijednost potraživanja umanjena uključuje:

- značajne financijske teškoće dužnika,
- nepoštivanje ugovora, poput nepodmirenja obveza ili zakašnjenja plaćanja i
- nastanak mogućnosti da će dužnik pokrenuti stečajni postupak ili postupak druge financijske reorganizacije.

Izračun rezervacija za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke za potraživanja od kupaca izračunavaju se pojednostavljenim pristupom i jednom godišnje sa stanjem na zadnji dan izvještajnog razdoblja.

Potraživanja se prestaju priznavati kad su naplaćena ili otuđena, kad je utvrđena njihova konačna nemogućnost naplate te u slučaju da nastupi zastara. Potraživanja za koja je utvrđena nemogućnost naplate i ona za koja je nastupila zastara otpisuju se na teret rashoda razdoblja i isknjižavaju iz evidencija.

Bilješka 4. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

4.10. Novac i novčani ekvivalenti

Novac obuhvaća gotovinu u blagajni, stanja na računima u bankama i oročene depozite u bankama s rokom dospijeća do 3 mjeseca.

4.11. Depoziti

Depoziti predstavljaju nederivativnu financijsku imovinu s fiksnim ili odredivim plaćanjem koja ne kotira na aktivnom tržištu. Iskazana je u okviru kratkotrajne imovine, osim imovine s dospijećem dužim od 12 mjeseci nakon datuma bilance, koja se klasificira kao dugotrajna imovina.

4.12. Posudbe

Posudbe se početno priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za troškove transakcije. U budućim razdobljima, posudbe se iskazuju po amortiziranom trošku. Sve razlike između primitaka (umanjenih za troškove transakcije) i otkupne vrijednosti priznaju se u računu dobiti i gubitka tijekom razdoblja trajanja posudbe. Grupa ne kapitalizira troškove posudbi, a klasificiraju se kao dugoročne obveze.

4.13. Obveze prema dobavljačima

Knjigovodstvena vrijednost obveza prema dobavljačima uglavnom odgovara njihovoj fer vrijednosti zbog njihove kratkoročne prirode. Obveze se priznaju kada je vjerojatno da će zbog podmirenja sadašnje obveze, doći do odljeva resursa Grupe i kada se iznos kojim će se ona podmiriti može pouzdano izmjeriti. Obveze se klasificiraju kao kratkoročne i dugoročne. Kratkoročne obveze su obveze koje ispunjavaju bilo koji od sljedeća četiri kriterija:

- očekuje se da će se podmiriti u redovnom tijeku poslovnog ciklusa,
- dospijeva za podmirenje u roku unutar dvanaest mjeseci poslije datuma bilance,
- primarno se drži radi trgovanja i
- subjekt nema bezuvjetno pravo odgađati podmirenje obveze na najmanje dvanaest mjeseci poslije datuma bilance.

Iznos dugoročne obveze koji dospijeva na plaćanje u roku od jedne godine (u sljedećem obračunskom razdoblju), na dan bilance iskazuje se kao kratkoročna obveza.

4.14. Porez na dobit

Iznos poreza na dobit za tekuću godinu obračunava se na temelju Zakona o porezu na dobit, koji je na snazi u Republici Hrvatskoj na dan bilance. Trošak poreza na dobit temelji se na oporezivoj dobiti za godinu te se sastoji od tekućeg i odgođenog poreza. Porez na dobit priznaje se u računu dobiti i gubitka, s izuzetkom poreza na dobit koji se odnosi na stavke priznate izravno u kapitalu i rezervama, pri čemu se porez također priznaje u kapitalu i rezervama.

Tekući porez predstavlja očekivani iznos poreza koji se plaća na oporezivi iznos dobiti za godinu, sukladno poreznim stopama koje su bile na snazi ili su u suštini bile važeće na datum bilance te sve korekcije iznosa porezne obveze za prethodna razdoblja. Iznos odgođenog poreza izračunava se bilančnom metodom.

Odgođeni porez odražava neto porezne efekte privremenih razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza za potrebe financijskog izvještavanja i iznosa koji se koriste za potrebe izračuna poreza. Mjerenje odgođene porezne imovine i obveza prikazuje porezne posljedice koje bi proizašle iz načina na koji Grupa na datum bilance očekuje realizaciju, odnosno podmirenje knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza, a na osnovu poreznih stopa koje su bile na snazi ili su u suštini bile važeće na datum bilance.

Bilješka 4. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

4.14. Porez na dobit (nastavak)

Odgođena porezna imovina i obveze se ne diskontiraju te se klasificiraju kao dugotrajna imovina i/ili dugoročne obveze u bilanci. Odgođena porezna imovina priznaje se do iznosa za koji je vjerojatno da će se ostvariti oporeziva dobit dostačna za njezino korištenje. Na svaki datum bilance, Grupa ponovno procjenjuje nepriznatu potencijalnu odgođenu poreznu imovinu i knjigovodstvenu vrijednost priznate odgođene porezne imovine.

4.15. Primanja zaposlenih

U toku redovnog poslovanja, Grupa prilikom isplata plaća u ime svojih zaposlenika, koji su članovi obveznih mirovinskih fondova, obavlja redovita plaćanja doprinosa sukladno pravnoj regulativi. Obvezni mirovinski doprinosi fondovima iskazuju se kao dio troška plaća kada se obračunaju. Obveze po osnovi ostalih dugoročnih primanja zaposlenika, kao što su jubilarne nagrade i zakonske otpremnine, iskazuju se u neto iznosu sadašnje vrijednosti obveze za definirana primanja na datum bilance. Kao diskontna stopa koristi se tržišni prienos na državne obveznice, u valuti i s uvjetima koji odgovaraju valutu i uvjetima obveze temeljem tih primanja.

4.16. Rezerviranja

Rezerviranja se priznaju ako Grupa ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obvezu kao posljedicu prošlih događaja, ako je vjerojatno da će biti potreban odljev resursa radi podmirivanja obveze te ako se iznos obveze može pouzdano procijeniti. Kada postoji veći broj sličnih obveza, vjerojatnost da će za njihovo podmirenje biti potreban odljev resursa određuje se njihovim razmatranjem kao celine. Rezerviranje se priznaje i kada je mala vjerojatnost odljeva resursa za bilo koju stavku obveza koja se nalazi u istoj kategoriji. Rezerviranja se priznaju po iznosu troškova za koje se očekuje da će biti potrebni za podmirenje obveze.

4.17. Porez na dodanu vrijednost

Grupa koristi dobra i usluge u okviru svoje djelatnosti za isporuke dobara i obavljanje usluga po kojima je dopušten odbitak pretporeza i za isporuke dobara i usluga po kojima je isključen odbitak pretporeza. Iznos pretporeza koji se odnosi na isporuke dobara i usluga za koje je dopušten odbitak pretporeza izračunava se za sve isporuke sukladno Pravilniku o porezu na dodanu vrijednost. U slučaju umanjenja potraživanja za ispravak vrijednosti, gubitak od umanjenja iskazuje se u bruto iznosu potraživanja, uključujući PDV.

Bilješka 5. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM

5.1. Čimbenici financijskog rizika

Okvir upravljanja rizicima u Grupi je uspostavljen primjenom smjernica i najbolje poslovne prakse te je u skladu sa svojim specifičnostima u poslovanju, usvojila temeljne dokumentirane informacije za upravljanje rizicima. Navedenim dokumentiranim informacijama, a kroz upravljanje rizicima prepoznaju se i procjenjuju vanjski i unutarnji rizici i to kroz kategorije: opći poslovni, operativni i financijski rizici.

Kontinuirano se poboljšava praksa upravljanja rizicima u skladu s najboljom praksom iz područja kako bi u konačnici upravljanje rizicima postalo kompetitivnom prednošću, a svaki radnik bio upoznat s njegovom važnošću i ciljevima. Sve razine rukovodstva i svi radnici uključeni su u proces upravljanja rizicima, a Grupa osigurava izobrazbu kako bi se učinkovito provodili procesi upravljanja rizicima.

Sustavno upravljanje rizicima podrazumijeva proces identifikacije, analize i vrednovanja rizika, poduzimanje preventivnih i ostalih radnji u svrhu upravljanja rizicima te praćenje i izvješćivanje.

Tijekom 2023. godine Grupa nije koristila financijske instrumente zaštite od financijskih rizika kao što su derivativi i slični financijski instrumenti. Poslovne aktivnosti koje Grupa obavlja izlažu je raznim financijskim rizicima: tržišnom, operativnom, kreditnom i riziku likvidnosti, a geografska koncentracija rizika je na području Republike Hrvatske.

(a) Tržišni rizik

Tržišni rizik uključuje tri vrste rizika:

- valutni rizik – rizik da će se vrijednost financijskih instrumenata mijenjati zbog promjena u tečaju,
- rizik promjene kamatnih stopa - rizik da će se vrijednost financijskih instrumenata mijenjati zbog promjena u tržišnim kamatnim stopama,
- cjenovni rizik - rizik da će se vrijednost financijskih instrumenata mijenjati zbog promjena cijena na tržištu, bez obzira jesu li te promjene prouzrokovane faktorima koji se odnose specifično na taj instrument ili njegova izdavatelja ili faktorima koji se odnose na sve instrumente kojima se trguje na tržištu.

Grupa djeluje na tržištu financijskih usluga i izložena je tržišnim rizicima koji se ogledaju u pritisku konkurenčije i tehnoloških inovacija koje smanjuju potrebu za korištenjem njezinih usluga. Stalno praćenje tržišnih promjena i najnovijih tehnoloških dostignuća odgovor je Grupe na tržišne rizike i izazove.

(i) Kamatni rizik

Na dan 31. prosinca 2023. godine, da se kamatna stopa smanjila za 0,5% na godišnjoj razini, a pod pretpostavkom nepromijenjenosti ostalih varijabli, promjena kamatne stope imala bi utjecaja na:

- dugoročno rezerviranje za naknade prilikom umirovljenja i jubilarne nagrade koje bi bilo veće za 4% odnosno za 75.594 eura
- neto dobit bi bila manja za 75.594 eura.

Na dan 31. prosinca 2022. godine, da se kamatna stopa smanjila za 0,5% na godišnjoj razini, a pod pretpostavkom nepromijenjenosti ostalih varijabli, promjena kamatne stope imala bi utjecaja na:

- dugoročno rezerviranje za naknade prilikom umirovljenja i jubilarne nagrade koje bi bilo veće za 6% odnosno za 104.820 eura
- neto dobit bi bila manja za 104.820 eura.

Provodeći politiku plasmana slobodnih novčanih sredstava u dijelu u kojem su sredstva alocirana u depozite u bankama, ugovori o oročenim depozitima se sklapaju u pravilu na kraća vremenska razdoblja te uz fiksnu kamatnu stopu čime je kontroliran rizik promjene kamatnih stopa na oročena sredstva.

Bilješka 5. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)**5.1. Čimbenici financijskog rizika (nastavak)***(ii) Cjenovni rizik*

Grupa je izložena riziku promjene vrijednosti ulaganja u vrijednosne papire, rizicima promjene fer vrijednosti te riziku promjena cijena. Ulaganja u vrijednosne papire manjim dijelom ne kotiraju na burzi, dok veći dio ovih ulaganja kao i ulaganja klasificirana po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka ovise o rezultatima ulaganja fondova. Grupa upravlja rizicima koji proizlaze iz promjene njihove fer vrijednosti na način da kontinuirano prati promjene cijena udjela i prinosa na ulaganja u fondove na tržištu.

Portfelj Grupe koji se sastoji od ulaganja koja se u izvještaju o financijskom položaju vode po fer vrijednosti, predstavlja izloženost Grupe cjenovnom riziku. Pad cijena od 10% smanjio bi vrijednost ovih ulaganja za 1.865.819 eura (2022: 2.710.044 eura) dok bi ga porast povećao u istom iznosu.

(iii) Valutni rizik

Grupa je izložena riziku promjene tečaja kroz transakcije u stranim valutama. To je rizik da će se vrijednost financijskog instrumenta mijenjati zbog promjene u tečaju strane valute. Grupa najveći dio prihoda ostvaruje na domaćem tržištu, ali dio prihoda ostvaruje i obavljajući mjenjačke poslove. Budući da taj prihod predstavlja 0,2% ukupnog prihoda Grupe, promjene tečajeva stranih valuta nisu imale znatniji utjecaj na tekuće rezultate poslovanja i novčane tijekove.

Drući oblici valutne izloženosti proizlaze iz obveza prema inozemnim dobavljačima. Budući da promet inozemnih dobavljača čini 2,0% ukupnog prometa dobavljača, promjene tečajeva stranih valuta nisu imale znatniji utjecaj na tekuće rezultate poslovanja i novčane tijekove.

Određene transakcije u stranim valutama preračunavaju se u euro primjenom valutnih tečaja koji su važeći na datum bilance / izvještaja o financijskom položaju te je Grupa potencijalno izložena rizicima promjena valutnih tečajeva.

U idućoj tablici prikazani su knjigovodstveni iznosi monetarne imovine i obaveza Grupe u navedenim stranim valutama na izvještajni datum u eurskoj protuvrijednosti.

	Imovina		Obveze	
	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
USD	80.250	4.019	13.711	30.436
GBP	9.648	76	-	-
CHF	71.663	2.705	-	-
AUD	15.913	454	-	-
RSD	54.330	-	-	-
Srednji tečaj HNB	31.12.2023.		31.12.2022.	
USD	1,10500		1,06660	
GBP	0,86905		0,88693	
CHF	0,92600		0,98470	
AUD	1,62630		1,56930	
RSD	117,16100		117,30700	

Bilješka 5. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)**5.1. Čimbenici financijskog rizika (nastavak)****(iii) Valutni rizik (nastavak)****Analiza osjetljivosti na valutni rizik**

Grupa je uglavnom izložena valutnom riziku kretanja tečaja eura u odnosu na EUR i USD. U idućoj tablici je analizirana osjetljivost Grupe na smanjenje tečaja eura od 5% u 2023. godini i u 2022. godini u odnosu na relevantne strane valute. Prethodna stopa osjetljivosti je stopa koja se koristi u internim izvještajima ključnim rukovoditeljima o valutnom riziku i predstavlja procjenu rukovodstva o realno mogućim promjenama valutnih tečajeva.

Analiza osjetljivosti uključuje samo otvorene stavke monetarne imovine i monetarnih obaveza u navedenoj stranoj valuti. Iznosi u eurima preračunati prema srednjem tečaju HNB-a na dan bilance uspoređuju se s iznosima u eurima uslijed postotne promjene valutnih tečajeva. Pozitivan broj pokazuje povećanje dobiti ako se euro u odnosu na predmetnu valutu promijeni za gore navedeni postotak.

Dobit (gubitak)	31. prosinca 2023.	31. prosinca 2022.
USD	3.327	(1.321)
GBP	482	4
CHF	3.583	135
AUD	796	23
RSD	2.716	-

(b) Kreditni rizik

Kratkotrajna imovina Grupe koja može dovesti do kreditnog rizika sastoji se uglavnom od novčanih sredstava, potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja.

Kretanje stanja potraživanja redovito se prati, a uputama su određene aktivnosti vezane za praćenje i kontrolu naplate potraživanja od kupaca: telefonsko upozoravanje, dogovaranje alternativnih mogućnosti plaćanja, slanje opomena, naplata putem instrumenata osiguranja plaćanja, davanje prijedloga za pokretanje postupka prisilne naplate potraživanja i predlaganje otpisa potraživanja.

Kupac se u slučaju kašnjenja prvo telefonski upozorava na prekoračenje dospjeća plaćanja računa. Nakon provedenog telefonskog upozoravanja, s kupcem se dogovaraju alternativni oblici plaćanja: kompenzacija, cesija, asignacija i obročna otplata duga. Daljnje praćenje i kontrola naplate podrazumijeva slanje pismenih opomena kupcima. Prva pisana opomena kupcima za dospjelo potraživanje se šalje s rokom uplate najkasnije u roku 8 dana. U slučaju da kupac ne izvrši podmirenje duga po prvoj opomeni, šalje se druga opomena s rokom uplate odmah. Ukoliko nakon svih prethodno poduzetih aktivnosti u svrhu naplate isto nije postignuto, kupcu se u pisanim oblicima predlaže naplata mjenice ili zadužnice, ukoliko su navedeni instrumenti osigurani, odnosno poduzimaju se zakonski predviđene mјere naplate. Pokretanje postupka prisilne naplate potraživanja (tužba) je posljednja predviđena aktivnost vezana uz naplatu potraživanja.

Kretanje stanja potraživanja redovito se prati. Uprava smatra da je knjigovodstvena vrijednost sve imovine nadoknadiva. Detaljna analiza izloženosti kreditnom riziku kod potraživanja od kupaca prikazana je u *Bilješci 11*.

Bilješka 5. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1. Čimbenici financijskog rizika (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Grupa ima značajnu koncentraciju ulaganja, potraživanja i ostale imovine na datum izvještavanja:

	Bilješka	31. prosinca 2023. u eurima	31. prosinca 2022. u eurima
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	10	9.655.299	18.948.664
Financijska imovina po amortiziranom trošku	10,11	109.216.496	86.636.133
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	10	81.376	157.630
Novac u banci	14	32.062.057	37.358.507
Ukupno		151.015.228	143.100.934

Maksimalna izloženost kreditnom riziku:

	Bilješka	Rejting	31. prosinca 2023. u eurima	31. prosinca 2022. u eurima
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit			9.655.299	18.948.664
<i>Ulaganja u dužničke vrijednosne papire</i>	10	<i>BBB, BB, B</i>	9.655.299	16.324.867
<i>Trezorski zapisi</i>	10	<i>BBB</i>	-	2.623.797
Financijska imovina po amortiziranom trošku			109.216.496	86.636.133
<i>Dani depoziti</i>	10	<i>Bez rejtinga</i>	28.298.230	23.234.919
<i>Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja</i>	11	<i>Bez rejtinga</i>	19.097.499	24.372.155
<i>Trezorski zapisi</i>			19.752.276	-
<i>Ulaganja u dužničke vrijednosne papire</i>	10	<i>BB</i>	42.068.491	39.029.059
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka			81.376	157.630
<i>Potraživanja za kredite</i>	11	<i>Bez rejtinga</i>	81.376	157.630
Novac u banci	14	<i>Bez rejtinga</i>	32.062.057	37.358.507
Ukupno			151.015.228	143.100.934

Bilješka 5. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)**5.1. Čimbenici financijskog rizika (nastavak)****(c) Rizik likvidnosti i rizik novčanog toka**

Razborito upravljanje rizikom likvidnosti podrazumijeva održavanje dostaone količine novca, osiguravanje raspoloživosti financijskih sredstava te sposobnost podmirenja svih obveza.

Grupa uredno izmiruje svoje obveze bez potrebe za dodatnim kreditnim zaduživanjem, a transakcijski račun nije bio u blokadi. Obveze iz poslovanja, prikazane u nastavku, odnose se na obveze prema dobavljačima obrazložene detaljnije u Bilješci 21 – Obveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obveze, koje imaju dospijeće do 12 mjeseci i predstavljaju nediskontirane novčane tokove.

U idućim tablicama analizirano je preostalo razdoblje do ugovornog dospijeća neizvedenih financijskih obveza Grupe. Tablice su sastavljene na temelju nediskontiranih novčanih odljeva po financijskim obvezama prema najranijem datumu na koji se od Grupe može zatražiti plaćanje. Ugovorno dospijeće je određeno kao najraniji datum na koji se od Grupe može zatražiti plaćanje.

31. prosinca 2023. (u eurima)	Knjigovodstvena vrijednost	do 3 mjeseca	od 3 mjeseca do 1 godine	od 1 do 5 godina	preko 5 godina	Ukupno
Obveze za najam	7.295.399	1.513.268	4.503.755	1.847.061	31.356	7.895.441
Obveze prema bankama	4.740.100	225.537	668.582	4.118.963	251.253	5.264.335
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	21.462.434	20.822.469	605.651	34.314	-	21.462.434
	33.497.933	22.561.274	5.777.988	6.000.339	282.609	34.622.210

31. prosinca 2022. (u eurima)	Knjigovodstvena vrijednost	do 3 mjeseca	od 3 mjeseca do 1 godine	od 1 do 5 godina	preko 5 godina	Ukupno
Obveze za najam	7.701.302	542.448	1.596.364	4.234.057	1.360.979	7.733.847
Obveze prema bankama	4.543.247	156.480	836.413	2.839.339	711.015	4.543.247
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	21.254.067	20.844.338	372.730	86.479	-	21.303.547
	33.498.616	21.543.266	2.805.507	7.159.875	2.071.994	33.580.641

U idućoj tablici analizirano je očekivano dospijeće neizvedene financijske imovine Grupe. Tablice su sastavljene na temelju diskontiranih ugovornih dospijeća financijske imovine. Objavljivanje informacija o neizvedenoj financijskoj imovini je neophodno za razumijevanje načina na koji Grupa upravlja rizikom likvidnosti, budući da se likvidnošću upravlja na temelju neto iznosa financijske imovine i financijskih obveza.

Bilješka 5. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)**5.1. Čimbenici financijskog rizika (nastavak)****(c) Rizik likvidnosti i rizik novčanog toka (nastavak)**

31. prosinca 2023. (u eurima)	Knjigovodstvena vrijednost	Prosječna ponderirana efektivna kamatna stopa i stopa prinosa	do 1 mjesec	od 1 do 3 mjeseca	od 3 mjeseca do 1 godine	od 1 do 5 godina	Ukupno
Novac u banci	32.062.057	1,37%	28.719.570	3.342.487	-	-	32.062.057
Oročena sredstva u bankama	28.298.230	2,83%	-	-	25.000.000	3.300.000	28.300.000
Obveznice	51.723.790	2,31%	177.191	2.982	5.796.761	45.757.948	51.734.882
Trezorski zapisi	19.752.276	3,11%	-	-	19.773.533	-	19.773.533
Udjeli u fondovima	7.844.714	2,12%	-	-	-	7.844.714	7.844.714
Ulaganja u dionice	1.076.801	-0,98%	-	-	-	1.076.801	1.076.801
Potraživanja	19.178.875	-	18.880.596	74.002	50.000	174.277	19.178.875
	159.936.744		47.777.357	3.419.471	50.620.294	58.153.740	159.970.863

31. prosinca 2022. (u eurima)	Knjigovodstvena vrijednost	Prosječna ponderirana efektivna kamatna stopa i stopa prinosa	do 1 mjesec	od 1 do 3 mjeseca	od 3 mjeseca do 1 godine	od 1 do 5 godina	Ukupno
Novac u banci	37.358.507	0,09%	36.218.506	1.141.075	-	-	37.359.581
Oročena sredstva u bankama	23.234.919	-0,04%	-	-	19.886.545	3.300.000	23.186.545
Obveznice	55.353.925	-0,55%	-	15.189	13.031.129	42.342.712	55.389.030
Trezorski zapisi	2.623.797	-	-	4.092	2.655.646	-	2.659.739
Udjeli u fondovima	9.421.836	-1,86%	-	-	-	9.421.836	9.421.836
Ulaganja u dionice	1.196.108	-	-	-	-	1.196.108	1.196.108
Potraživanja	24.751.460	-	23.051.896	1.255.809	189.941	253.814	24.751.460
	153.940.553		59.270.402	2.416.165	35.763.261	56.514.470	153.964.299

5.2. Procjena fer vrijednosti

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu (financijska imovina raspoloživa za prodaju i trgovanje – financijska imovina po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka), temelji se na kotiranim tržišnim cijenama na dan bilance. Kotirana tržišna cijena koja se koristi za utvrđivanje fer vrijednosti financijske imovine predstavlja tekuću cijenu ponude.

Grupa koristi sljedeću hijerarhiju mjerjenja fer vrijednosti koja odražava značajnost inputa korištenih prilikom mjerjenja fer vrijednosti:

- Razina 1: Fer vrijednost financijskih instrumenata temelji se na njihovim kotiranim tržišnim cijenama dostupnim na aktivnom tržištu.
- Razina 2: Fer vrijednost financijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene na temelju mjerljivih inputa, bilo direktnih (na primjer cijene) ili indirektnih (na primjer izvedenih iz cijena).
- Razina 3: Fer vrijednost financijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene koje se ne temelje na mjerljivim inputima.

Aktivno tržište je tržište na kojem se odvijaju transakcije predmetnom imovinom dovoljno učestalo i u dovoljnem volumenu da omogućuju kontinuitet u informiranju o cijenama.

Bilješka 5. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)**5.2. Procjena fer vrijednosti (nastavak)****Financijska imovina koji se mjeri po fer vrijednosti**

	Razina 1 u eurima	Razina 2 u eurima	Razina 3 u eurima	Ukupno u eurima
31. prosinca 2023.				
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	5.967.002	3.688.297	-	9.655.299
<i>Ulaganja u dužničke vrijednosne papire</i>	5.967.002	3.688.297	-	9.655.299
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	7.844.714	1.076.801	81.376	9.002.892
<i>Ulaganja u dionice</i>	-	1.076.801	-	1.076.801
<i>Udjeli u fondovima</i>	7.844.714	-	-	7.844.714
<i>Potraživanja za kredite</i>	-	-	81.376	81.376
Ukupna financijska imovina po fer vrijednosti	13.811.716	4.765.098	81.376	18.658.191

	Razina 1 u eurima	Razina 2 u eurima	Razina 3 u eurima	Ukupno u eurima
31. prosinca 2022.				
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	-	18.948.664	-	18.948.664
<i>Ulaganja u dužničke vrijednosne papire</i>	-	16.324.867	-	16.324.867
<i>Trezorski zapisi</i>	-	2.623.797	-	2.623.797
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	9.421.836	1.143.106	210.632	10.775.574
<i>Ulaganja u dionice</i>	-	1.143.106	53.002	1.196.108
<i>Udjeli u fondovima</i>	9.421.836	-	-	9.421.836
<i>Potraživanja za kredite</i>	-	-	157.630	157.630
Ukupna financijska imovina po fer vrijednosti	9.421.836	20.091.770	210.632	29.724.238

Pad cijena financijske imovine koja se nalazi u hijerarhijama vrijednosti razine 2 od 5% bi smanjio vrijednost ulaganja za 238.255 eura (2022: 1.004.588 eura) dok bi ga porast povećao u istom iznosu.

Pad cijena financijske imovine koja se nalazi u hijerarhijama vrijednosti razine 3 od 5% bi smanjio njezinu vrijednost za 4.069 eura (2022: 10.532 eura) dok bi ga porast povećao u istom iznosu.

Fer vrijednost prenosivih vrijednosnih papira, instrumenata tržišta novca te ostalih financijskih instrumenata kojima se trguje na neaktivnom tržištu procjenjuje se tehnikama vrednovanja, odnosno primjenom tehnika procjene, uključujući upotrebu usporednih transakcija koje su obavljene prema tržišnim uvjetima, usporedbom fer vrijednosti drugog instrumenta koji je suštinski isti, tehnike diskontiranih novčanih tokova, ili bilo kojom drugom tehnikom procjene koja omogućava pouzdanu procjenu cijena dobivenih u stvarnim tržišnim transakcijama.

Bilješka 5. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.2. Procjena fer vrijednosti (nastavak)

Financijska imovina koji se mjeri po fer vrijednosti (nastavak)

Fer vrijednost dužničkih vrijednosnih papira zasniva se na budućim novčanim tokovima pojedinog dužničkog vrijednosnog papira koji se diskontira procijenjenim diskontnim stopama. Grupa će za dužničke vrijednosne papire pri procjeni fer vrijednosti koristiti izračun budućih novčanih tokova pojedinog financijskog instrumenta, uzimajući u obzir vjerojatnost isplate svakog pojedinog novčanog toka procjenjujući diskontnu stopu kojom će diskontirati iste.

Sredstva oročena u bankama, trezorski zapisi i potraživanja su uglavnom kratkoročne prirode te je njihova fer vrijednost približno jednaka njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti.

Neto knjigovodstvena vrijednost ulaganja u obveznice koje se mijere po amortiziranom trošku na dan 31. prosinca 2022. godine veća je za 9% u odnosu na njihovu fer vrijednost dok je na 31. prosinca 2023. godine veća za 6% u odnosu na njihovu fer vrijednost.

U toku godine nije bilo transfera financijske imovine između razina.

Neto knjigovodstvena vrijednost potraživanja od kupaca umanjena za ispravak vrijednosti i obveza prema dobavljačima uglavnom odgovara njihovoj fer vrijednosti zbog njihove kratkoročne prirode.

Bilješka 6. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUDBE

Procjene i prepostavke se redovito pregledavaju i temelje na povijesnom iskustvu i različitim drugim faktorima, uključujući i očekivane buduće događaje koji se smatraju realnima u određenim okolnostima.

Grupa koristi prosudbe i prepostavke koje se odnose na budućnost. Po definiciji računovodstvene procjene su rijetko jednake stvarnim rezultatima. Procjene i prepostavke koje nose značajan rizik uzrokovanja materijalnih razlika u knjigovodstvenoj vrijednosti imovine i obveza u sljedećoj financijskoj godini su navedene u nastavku.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Metodologija izračuna očekivanih gubitaka temelji se na modelu baziranom na procjeni vjerojatnosti ulaska u status neispunjerenja obveze (Probability of default - PD) i gubitka zbog nastanka statusa neispunjerenja obveze (Loss given default - LGD).

Iznos rezervacija za očekivane gubitke od umanjenja vrijednosti kod financijskih instrumenata, dužničkih vrijednosnica i trezorskih zapisa (Expected Loss - EL) računa se umnoškom pozicija:

- izloženost u trenutku neispunjavanja obveza druge ugovorene strane (Exposure of default - EAD)
 - vrijednost pozicije za koju se računa iznos rezervacija
- vjerojatnosti ulaska u status neispunjerenja obveze (Probability of default - PD) - podatak o 1yr PD-u preuzet sa Bloomberga, a koji vrijedi za izdavatelja financijskog instrumenta ili instituciju kod koje su deponirana novčana sredstva
- gubitka zbog nastanka statusa neispunjerenja obveze (Loss given default - LGD) - LGD preuzet iz CRR uredbe za adekvatnost kapitala banaka (članak 161.).

Grupa na svaki izvještajni datum ispituje je li nakon početnog priznavanja došlo do znatnog povećanja rizika financijske imovine.

Bilješka 6. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUDBE (nastavak)

Umanjenje vrijednosti financijske imovine (nastavak)

Potraživanja od kupaca procjenjuju se na svaki datum izvještavanja da bi se vidjelo postoje li naznake umanjenja vrijednosti, na osnovi procjene vjerojatnosti da će se nadoknaditi knjigovodstvena vrijednost imovine. Pojedinačno značajni kupci se procjenjuju na umanjenje vrijednosti na osnovi očekivanog datuma i iznosa naplate te eventualnih instrumenata osiguranja. Ostali pojedinačno neznačajni kupci procjenjuju se na umanjenje vrijednosti na skupnoj osnovi po pojednostavljenom modelu te se izračun umanjenja vrijednosti određuje temeljem povijesnih informacija, dužine kašnjenja te temeljem budućih očekivanja naplate. Rukovodstvo smatra da su potraživanja od kupaca na datum izvještavanja iskazana po njihovojoj nadoknadivoj vrijednosti.

Procijenjeni vijek uporabe dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine

Grupa drži u uporabi određenu opremu i nematerijalnu imovinu koja je u potpunosti amortizirana. Stope amortizacije su početno određene u skladu s najboljom procjenom korisnog vijeka uporabe.

Porez na dobit

Grupa je obveznik poreza na dobit u Republici Hrvatskoj. Grupa priznaje obveze za očekivana moguća porezna pitanja prilikom porezne revizije, koje se temelje na procjenama da li će nastati dodatna porezna obveza. Ukoliko se konačan porezni ishod tih poreznih pitanja razlikuje od prvobitno obračunatog iznosa, nastale razlike utjecat će na rezervacije za porez na dobit i odgođeni porez u razdoblju u kojem je nastala navedena odredba. Obračuni koji potkrepljuju poreznu prijavu, mogu biti predmet pregleda i odobrenja lokalnih poreznih vlasti.

Sudske tužbe i postupci

Rezerviranja za sudske tužbe i postupke iskazuju se na temelju procjene Uprave vezane za potencijalne gubitke nakon savjetovanja sa Službom pravnih poslova. Na temelju postojećih saznanja u razumnoj mjeri je moguće da će se ishodi sudske postupaka razlikovati od procijenjenih potencijalnih gubitaka (Bilješka 17).

Rezerviranje za naknade prilikom umirovljenja i jubilarne nagrade

Grupa priznaje obvezu za dugoročna primanja radnika (jubilarne nagrade i otpremnine pri redovnoj mirovini) ravnomjerno u razdoblju u kojem je primanje ostvareno na temelju stvarnog broja godina radnog staža. Obveze za dugoročna primanja radnika mjere se na kraju svakog izvještajnog razdoblja koristeći pretpostavke o broju radnika kojima navedena primanja treba isplatiti, procijenjeni trošak navedenih primanja te diskontne stope koja je određena kao prosječna očekivana stopa prinosa na ulaganja u državne obveznice.

Bilješka 7. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

/i/ Kretanje materijalne imovine prikazano je u nastavku:

Opis	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Alat, pogonski inventar i transportna imovina	Nameštaj	Imovina u pripremi	Ostala materijalna imovina	Dani predužnici	Ukupno nekretnine, postrojenja i oprema
NABAVNA VRJEDNOST									
Stanje 1. siječnja 2022. godine	1.697.158	196.031.195	84.494.116	6.661.424	7.153.655	7.519.468	671.704	-	304.228.720
Direktna povećanja	-	4.558.540	211.473	28.617	10.713	11.470.241	-	118.019	16.397.602
Prijenos s imovine u pripremi	-	3.285.734	7.897.803	113.107	500.194	(11.798.334)	1.496	-	-
Prijenos sa ulaganja u nekretnine (Bilješka 8)	-	(9.055.649)	-	-	-	(111.662)	-	-	(9.167.312)
Prijenos na imovinu namjenjenu prodaji	-	(672.935)	-	-	-	(125.290)	(163.210)	-	(961.435)
Prijenos na nematerijalnu imovinu (Bilješka 9)	-	-	-	-	-	(98.386)	-	-	(98.386)
Prijenos sa nematerijalne imovine (Bilješka 9)	-	-	-	-	18.647	-	-	-	18.647
Otudivanje i rashodovanje	-	(1.346.880)	(3.777.237)	(56.465)	(355.696)	(10.345)	(19.966)	-	(5.546.588)
Stanje 31. prosinca 2022. godine	1.697.158	192.800.005	88.826.155	6.746.683	7.247.512	6.896.474	490.024	118.019	304.922.030
Direktna povećanja	-	2.577.210	207.616	38.248	15.310	8.833.488	-	570.825	12.242.697
Prijenos s imovine u pripremi	-	1.736.538	4.329.444	167.313	393.475	(6.626.870)	-	-	-
Prijenos sa ulaganja u nekretnine (Bilješka 8)	-	(2.954.864)	-	-	-	(217.417)	-	-	(3.172.280)
Prijenos na imovinu namjenjenu prodaji	(5.798)	(304.046)	-	-	-	-	(36.866)	-	(346.709)
Prijenos na nematerijalnu imovinu (Bilješka 9)	-	-	-	-	-	(168.839)	-	-	(168.839)
Prijenos sa nematerijalne imovine (Bilješka 9)	-	-	13.986	-	17.711	-	-	-	31.697
Otudivanje i rashodovanje	-	(2.054.383)	(3.494.100)	(11.379)	(212.198)	(654.345)	(9.215)	-	(6.345.618)
Stanje 31. prosinca 2023. godine	1.691.360	191.800.561	89.973.101	6.940.866	7.561.810	8.011.710	443.944	688.844	307.112.196
ISPRAVAK VRJEDNOSTI									
Stanje 1. siječnja 2022. godine	-	145.310.219	67.516.131	3.641.673	5.737.253	-	401.921	-	222.607.196
Amortizacija	-	6.143.913	7.054.678	838.696	222.199	-	16.730	-	14.276.206
Prijenos sa ulaganja u nekretnine (Bilješka 8)	-	(6.846.404)	-	-	-	-	-	-	(6.846.404)
Prijenos na imovinu namjenjenu prodaji	-	(551.536)	-	-	-	-	(125.066)	-	(676.602)
Otudivanje i rashodovanje	-	(1.090.277)	(3.728.182)	(18.765)	(329.132)	-	(19.966)	-	(5.186.322)
Stanje 31. prosinca 2022. godine	-	142.965.915	70.842.627	4.461.594	5.630.320	-	273.618	-	224.174.074
Amortizacija	-	6.075.864	7.528.841	552.772	264.613	-	10.937	-	14.433.026
Prijenos na ulaganja u nekretnine (Bilješka 8)	-	(2.875.189)	-	-	-	-	-	-	(2.875.189)
Prijenos na imovinu namjenjenu prodaji	-	(161.086)	-	-	-	-	(36.866)	-	(36.866)
Otudivanje i rashodovanje	-	(1.197.419)	(3.312.760)	(11.372)	(179.229)	-	(3.176)	-	(197.951)
Stanje 31. prosinca 2023. godine	-	144.808.085	75.058.708	5.002.994	5.716.703	-	244.514	-	(4.703.955)
SADAŠNJA VRJEDNOST									
1. siječnja 2022. godine	1.697.158	50.720.976	16.977.985	3.019.750	1.416.402	7.519.468	269.783	-	81.621.523
31. prosinca 2022. godine	1.697.158	49.834.090	17.983.528	2.285.089	1.717.192	6.896.474	216.406	118.019	80.747.957
31. prosinca 2023. godine	1.691.360	46.992.475	14.914.393	1.937.872	1.846.107	8.011.710	199.430	688.844	76.282.190

Bilješka 7. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

/ii/ Materijalna imovina u pripremi:

	2023. (u eurima)	2022.
Građevinski objekti u pripremi	4.735.980	4.213.271
Postrojenje i oprema u pripremi	3.275.730	2.683.203
	8.011.710	6.896.474

/iii/ Pravo vlasništva nad određenim nekretninama nije formalno-pravno provedeno u zemljišnim knjigama tj. nekretnine su evidentirane kao suvlasništvo ili vanknjižno vlasništvo. Grupa ima adekvatan pravni slijed kao uvjet za dokaz prava vlasništva te je u postupku ishođenja prava vlasništva nad ovim nekretninama, odnosno u postupku je upisa u zemljišne knjige.

/iv/ Provođenjem postupka inventure, popisna povjerenstva u izvještaju o obavljenom popisu specificiraju imovinu koju predlažu za rashod uz obrazloženje prijedloga (trajno oštećenje, neupotrebljivost, tehnološka zastarjelost itd.). Rashod materijalne imovine evidentira se kao trajno neupotrebljiva materijalna imovina, a isknjižava se nakon konačne likvidacije opreme.

/v/ Grupa je priznala imovinu s pravom korištenja (poslovni prostor, oprema) i evidentirala obvezu po osnovi najma prema sadašnjoj vrijednosti preostalih plaćanja za najam. Odvojeno su priznati troškovi kamata po obvezi za najam te troškovi amortizacije imovine s pravom korištenja.

Primijenjeno je izuzeće za kratkoročne ugovore o najmu i izuzeće za najmove kod kojih je imovina koja je predmet najma male vrijednosti. Grupa je diskontirala plaćanja najma koristeći svoju graničnu stopu zaduživanja. Korištena prosječna ponderirana stopa iznosi 3,92% (2022: 1,80%).

	2023. (u eurima)	2022.
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	7.252.940	4.658.470
Povećanja	1.781.658	4.471.531
Amortizacija	(64.228)	(1.877.112)
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	8.970.370	7.252.890

	2023. (u eurima)	2022.
<i>Obveze za najam</i>		
Kratkoročni dio	2.226.405	1.969.672
Dugoročni dio	5.068.994	5.731.630
	7.295.399	7.701.302

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti prikazuje iznose za najmove poslovnog prostora kako slijedi:

	2023. (u eurima)	2022.
Amortizacija imovine s pravom korištenja	2.205.455	1.881.147
Kamata po najmu	201.063	176.470
Troškovi kratkoročnih najmova	2.185.477	1.595.575
	4.591.995	3.653.192

Bilješka 8. ULAGANJA U NEKRETNINE

/i/ Ulaganja u nekretnine su ulaganja u zemljišta, zgrade, dijelove zgrade koje se drže radi ostvarivanja prihoda od najma ili radi porasta tržišne vrijednosti imovine ili oboje, a ne radi korištenja u ponudi roba i usluga ili u administrativne svrhe, ili prodaje u sklopu redovnog poslovanja.

/ii/ One nekretnine odnosno dijelovi nekretnina koji udovoljavaju uvjetima za klasifikaciju nekretnina kao ulaganje su klasificirane kao „ulaganje u nekretnine“. Fer vrijednost ulaganja u nekretnine je veća od njezine knjigovodstvene vrijednosti i ukupno iznosi 19.812.778 eura (2022: 16.028.524 eura).

/iii/ Kretanje vrijednosti ulaganja u nekretnine prikazano je u nastavku:

Opis	Imovina u pripremi	Ulaganja u nekretnine	Ukupno ulaganja u nekretnine
NABAVNA VRJEDNOST			
Stanje 1. siječnja 2022. godine	-	19.747.796	19.747.796
Direktna povećanja (Bilješka 7)	111.662	-	111.662
Prijenos s imovine u pripremi	(111.662)	111.662	-
Prijenos na ulaganje u nekretnine (Bilješka 7)	-	9.055.649	9.055.649
Stanje 31. prosinca 2022. godine	-	28.915.108	28.915.108
Direktna povećanja (Bilješka 7)	217.417		217.417
Prijenos s imovine u pripremi	(217.417)	217.417	-
Prijenos na ulaganje u nekretnine (Bilješka 7)	-	2.954.864	2.954.864
Stanje 31. prosinca 2023. godine	-	32.087.388	32.087.388
ISPRAVAK VRJEDNOSTI			
Stanje 1. siječnja 2022. godine	-	12.473.636	12.473.636
Amortizacija	-	523.495	523.495
Prijenos na ulaganje u nekretnine (Bilješka 7)	-	6.846.404	6.846.404
Stanje 31. prosinca 2022. godine	-	19.843.535	19.843.535
Amortizacija	-	688.164	688.164
Prijenos na ulaganje u nekretnine (Bilješka 7)	-	2.875.189	2.875.189
Stanje 31. prosinca 2023. godine	-	23.406.888	23.406.888
SADAŠNJA VRJEDNOST			
1. siječnja 2022. godine	-	7.274.160	7.274.160
31. prosinca 2022. godine	-	9.071.573	9.071.573
31. prosinca 2023. godine	-	8.680.500	8.680.500

Bilješka 9. NEMATERIJALNA IMOVINA

/i/ Kretanje nematerijalne imovine prikazano je u nastavku:

Opis	Patenti, licence i ostala prava	Nematerijalna imovina u pripremi	Ostala nematerijalna imovna	Ulaganja u tuđu imovinu	Ukupno nematerijalna imovina
NABAVNA VRJEDNOST					
Stanje 1. siječnja 2022. godine	54.926.348	5.445.803	748.593	6.904.260	68.025.004
Direktna povećanja imovine	8.386	5.376.810	-	-	5.385.196
Prijenos sa imovine u pripremi	5.708.154	(6.128.301)	30.216	382.540	(7.391)
Prijenos na materijalnu imovinu (Bilješka 7)	-	(18.647)	-	-	(18.647)
Prijenos sa materijalne imovine (Bilješka 7)	98.386	-	-	-	98.386
Otudivanje i rashodovanje	(6.370)	(146.246)	-	(160.324)	(312.940)
Stanje 31. prosinca 2022. godine	60.734.904	4.529.420	778.809	7.126.476	73.169.609
Direktna povećanja imovine	1.477.782	5.202.700	-	-	6.680.482
Prijenos sa imovine u pripremi	3.186.451	(5.616.766)	-	2.430.316	-
Prijenos na materijalnu imovinu (Bilješka 7)	-	(31.697)	-	-	(31.697)
Prijenos sa materijalne imovine (Bilješka 7)	168.839	-	-	-	168.839
Otudivanje i rashodovanje	(129.821)	(369.489)	-	(60.977)	(560.287)
Stanje 31. prosinca 2023. godine	65.438.155	3.714.168	778.809	9.495.815	79.426.946
ISPRAVAK VRJEDNOSTI					
Stanje 1. siječnja 2022. godine	47.266.854	-	659.697	5.358.156	53.284.708
Amortizacija	4.023.102	-	50.633	1.075.570	5.149.304
Rashodovanje i otudivanje	(6.370)	-	-	(160.324)	(166.694)
Stanje 31. prosinca 2022. godine	51.283.587	-	710.330	6.273.402	58.267.318
Amortizacija	4.518.614	-	30.577	1.169.156	5.718.346
Rashodovanje i otudivanje	(129.821)	-	-	(60.181)	(190.002)
Stanje 31. prosinca 2023. godine	55.672.380	-	740.907	7.382.377	63.795.663
SADAŠNJA VRJEDNOST					
1. siječnja 2022. godine	7.659.493	5.445.803	88.896	1.546.104	14.740.296
31. prosinca 2022. godine	9.451.317	4.529.420	68.479	853.074	14.902.290
31. prosinca 2023. godine	9.765.776	3.714.168	37.902	2.113.438	15.631.285

/ii/ Trošak interno dobivenog nematerijalnog sredstva obuhvaća sve izravne troškove koji su bili neophodni za stvaranje, proizvodnju i pripremanje sredstva za njegovu namjeravanu uporabu, a uključeni su u *Patente, licence i ostala prava* i *Nematerijalnu imovinu u pripremi*. Troškovi radnika koji su izravno uključeni u stvaranje nematerijalnog sredstva iznose:

	2023. (u eurima)	2022.
Neto plaće i naknade plaće	67.388	46.525
Troškovi poreza i doprinosu iz plaće	30.794	20.522
Doprinosi na plaće	9.897	7.743
Ostali troškovi radnika	8.631	5.268
	116.710	80.057

Bilješka 10. OSTALA ULAGANJA

Ulaganja	2023.			2022.		
	Dugotrajna	Kratkotrajna	Ukupno	Dugotrajna	Kratkotrajna	Ukupno
Obveznice	45.699.635	6.024.155	51.723.790	48.473.198	6.880.727	55.353.925
Dani depoziti	3.299.465	24.998.765	28.298.230	3.300.000	19.934.919	23.234.919
Trezorski zapisi	-	19.752.276	19.752.276	-	2.623.797	2.623.797
Udjeli u fondovima	7.844.714	-	7.844.714	9.421.836	-	9.421.836
Ulaganja u dionice	1.076.801	-	1.076.801	1.196.108	-	1.196.108
Ukupno	57.920.616	50.775.196	108.695.812	62.391.142	29.439.444	91.830.586

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

	2023.		2022.
	(u eurima)		
Obveznice		9.655.299	16.324.867
Trezorski zapisi		-	2.623.797
		9.655.299	18.948.664

/i/ Grupa posjeduje obveznice u sklopu financijske imovine po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit:

Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	2023.		2022.
	(u eurima)		
RHMF-O-23BA		-	4.098.786
RHMF-O-34BA		2.592.939	2.371.991
ZGHO-O-237A		-	1.980.386
Ostale obveznice		7.062.360	7.873.704
Trezorski zapisi		-	2.623.797
Ukupno	9.655.299	18.948.664	

/ii/ **Fer vrijednost obveznica** na dan 31. prosinca 2023. iznosi:

Ulaganja	Početna vrijednost ulaganja	Vrijednost ulaganja na početku godine	Povećanje vrijednosti/kupnja tijekom razdoblja	Smanjenje/prodaja vrijednosti tijekom razdoblja	Vrijednost ulaganja na kraju godine	Bruto fer vrijednost rezerva	
	31. prosinca 2023.	(u eurima)	1	2	3	4	5
RHMF-O-23BA	4.247.604	4.098.786	-	(4.098.786)	-	-	-
RHMF-O-34BA	3.173.799	2.371.991	220.948	-	2.592.939	(580.860)	
ZGHO-O-237A	1.923.888	1.980.386	-	(1.980.386)	-	-	-
Ostala ulaganja	10.497.501	10.497.501	-	(3.435.141)	7.062.360	(123.762)	
Ukupno	19.842.793	18.948.664	220.948	(9.514.312)	9.655.299	(704.622)	

Efekt povećanja fer vrijednosti obveznica evidentiran je kao povećanje fer vrijednosti rezerve.

Bilješka 10. OSTALA ULAGANJA (nastavak)**Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (nastavak)**

/iii/ Fer vrijednost obveznica na dan 31. prosinca 2022. iznosi:

Ulaganja	Početna vrijednost ulaganja	Vrijednost ulaganja na početku godine	Povećanje vrijednosti/kupnja tijekom razdoblja	Smanjenje/prodaja vrijednosti tijekom razdoblja	Vrijednost ulaganja na kraju godine	Bruto fer vrijednost rezerva
<u>31. prosinca 2022.</u> (u eurima)						
	1	2	3	4	5	6
RHMF-O-23BA	4.247.604	4.275.450	-	(176.665)	4.098.786	(148.819)
RHMF-O-34BA	3.167.854	3.185.080	-	(813.089)	2.371.991	(795.863)
ZGHO-O-237A	1.923.888	2.006.121	-	(25.735)	1.980.386	56.498
Ostala ulaganja	5.729.466	5.729.466	4.768.035	-	10.497.501	(183.779)
Ukupno	15.068.813	15.196.117	4.768.035	(1.015.488)	18.948.664	(1.071.963)

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

	2023.	2022.
	(u eurima)	
Ulaganja u dionice	1.076.801	1.196.108
Udjeli u fondovima	7.844.714	9.421.836
	8.921.515	10.617.944

/i/ Grupa posjeduje dionice u sklopu financijske imovine koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka:

Ulaganja	Početna vrijednost ulaganja	Vrijednost ulaganja na početku godine	Povećanje vrijednosti tijekom razdoblja	Smanjenje vrijednosti tijekom razdoblja	Vrijednost ulaganja na kraju godine	Utjecaj na račun dobiti i gubitka
<u>31. prosinca 2023.</u> (u eurima)						
	1	2	3	4	5 (2+3+4)	5-1 ; 5-2
Jadran kapital	199.084	103.430	7.795	-	111.225	7.795
Recreatours	475.621	53.002	-	(55.051)	-	2.049
Zagrebačka burza	1.014.168	1.039.676	-	(74.100)	965.576	(74.100)
Ukupno	1.688.873	1.196.108	7.795	(129.151)	1.076.801	(64.256)

Ulaganja	Početna vrijednost ulaganja	Vrijednost ulaganja na početku godine	Povećanje vrijednosti tijekom razdoblja	Smanjenje vrijednosti tijekom razdoblja	Vrijednost ulaganja na kraju godine	Utjecaj na račun dobiti i gubitka
<u>31. prosinca 2022.</u> (u eurima)						
	1	2	3	4	5 (2+3+4)	5-1 ; 5-2
Jadran kapital	199.084	39.675	63.755	-	103.430	63.755
Recreatours	475.621	52.980	23	-	53.002	23
Zagrebačka burza	1.014.168	1.030.149	9.527	-	1.039.676	9.527
Ukupno	1.688.873	1.122.804	73.304	-	1.196.108	73.304

Bilješka 10. OSTALA ULAGANJA (nastavak)

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (nastavak)

/ii/ Knjigovodstvena vrijednost ulaganja u fondove u tijeku godine i na izvještajne datume bilance iznosi kako slijedi:

Opis	Početno stanje 01.01.2023.	Kupnja udjela u toku godine	Prodaja udjela u toku godine	Stanje udjela 31.12.2023.	Utjecaj na račun dobiti i gubitka			
					Nerealizirani prinosi	Realizirani gubici	Realizirane i nerealizirane tečajne razlike	Realizirani prinosi
Fondovi	9.421.836	2.399.894	4.145.948	7.844.714	148.944	-	-	19.989

/iii/ Vrijednost udjela na datum bilance izračunata je temeljem obavijesti svakog pojedinačnog fonda o vrijednosti udjela te javno dostupnim podacima na tržištu.

Financijska imovina po amortiziranom trošku

	2023. (u eurima)	2022. (u eurima)
Obveznice	42.328.185	39.257.577
Ispravak vrijednosti obveznica	(259.694)	(228.518)
	42.068.491	39.029.059
Depoziti	28.300.000	23.236.545
Ispravak vrijednosti	(1.770)	(1.626)
	28.298.230	23.234.919
Trezorski zapisi	20.000.000	-
Ispravak vrijednosti	(247.724)	-
	19.752.276	-
	90.118.997	62.263.978

Bilješka 11. POTRAŽIVANJA OD KUPACA I OSTALA POTRAŽIVANJA

	2023. (u eurima)	2022. (u eurima)
Dugotrajna potraživanja	241.039	285.657
Potraživanja od kupaca	16.928.082	14.633.622
Potraživanja od države i drugih institucija	759.576	1.632.864
Potraživanja za prodane stanove	48.977	67.114
Potraživanja od zaposlenih	10.625	13.383
Ostala potraživanja	1.190.576	7.897.145
Kratkotrajna potraživanja	18.937.835	24.244.128
UKUPNO	19.178.874	24.529.785

Dugotrajna potraživanja

	2023. (u eurima)	2022. (u eurima)
Dugotrajna potraživanja	241.040	285.657
Potraživanja za prodane stanove	34.467	84.369
Dugotrajna potraživanja od kupaca	18.787	16.353
Potraživanja od banaka za obveznice	14.622	46.465
Potraživanja za dugotrajne stambene kredite	5.005	6.147
Ostala dugotrajna potraživanja	183.478	147.642
Ispravak vrijednosti dugotrajnih potraživanja	(15.319)	(15.319)

Bilješka 11. POTRAŽIVANJA OD KUPACA I OSTALA POTRAŽIVANJA (nastavak)

/i/ Potraživanja za prodane stanove radnicima i bivšim radnicima čine krediti za prodane stanove po Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, a naplata kredita osigurana je založnim pravom na stan te stanove prodane po tržišnim cijenama, a naplata kredita osigurana je fiducijalnim pravom u korist Grupe. Prilikom prve primjene MSFI 9 Grupa je odredila kako će potraživanja za prodane stanove biti klasificirana po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

/ii/ Stambeni krediti dani zaposlenicima, a osiguranje naplate kredita osigurano je mjenicama koje su sukladno odredbama Zakona o mjenici potpisane od strane jamaca. Na dan 31.12.2023. godine je dio dugotrajnog potraživanja za dane kredite koji dospijevaju tijekom 2024. godine na naplatu preknjižen na kratkotrajna potraživanja.

Kratkotrajna potraživanja

Potraživanja od kupaca	2023.	2022.
	(u eurima)	(u eurima)
Potraživanja temeljem prodaje u zemlji /i/	36.273.196	31.630.916
Potraživanja od kupaca u sporu	2.816.829	2.557.553
Potraživanja od ostalih kupaca u inozemstvu	130.295	22.346
Potraživanja od kupaca u maloprodaji	22.383	14.367
Ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca /ii/	(22.314.621)	(19.591.560)
	16.928.082	14.633.622

/i/ Porast potraživanja od kupaca je posljedica povećanja potraživanja od ovršenika za naknade od poslova prisilne naplate (Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima).

/ii/ Vrijednosno usklađenje potraživanja od kupaca provedeno je za potraživanja od kupaca za koja je procijenjeno da neće biti naplaćena (značajne financijske teškoće dužnika, nepoštivanje ugovora, nepodmirenja obveza ili zakašnjenja plaćanja itd.). Promjene na Ispravku vrijednosti potraživanja od kupaca su kako slijedi:

Stanje na dan 1. siječnja	2023.	2022.
	(u eurima)	(u eurima)
Vrijednosno usklađenje potraživanja od kupaca	19.591.561	16.133.932
Umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	4.855.465	5.212.085
Naplaćena prethodno usklađena potraživanja	(8.066)	(173.754)
Iskniženja nenaplativih, prethodno ispravljenih potraživanja	(1.536.714)	(963.607)
Stanje na 31. prosinca	22.314.621	19.591.561

/iii/ Najveći dio otpisanih potraživanja u 2023. godini odnosi se na potraživanja od dužnika poslovnih subjekata nad kojima su pokrenuti postupci prisilne naplate, a koji su brisani iz Sudskog registra.

Potraživanja od kupaca po ročnosti

Dospjela potraživanja od kupaca	2023.	2022.
	(u eurima)	(u eurima)
do 30 dana	24.165.199	21.513.539
od 31 do 60 dana	1.401.614	1.136.436
od 61 do 360 dana	822.215	655.496
više od 360 dana	3.848.165	4.475.475
Nedospjela potraživanja od kupaca	18.093.205	15.246.131
UKUPNO	15.077.503	12.711.643
Ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca	39.242.702	34.225.182
SVEUKUPNO	(22.314.621)	(19.591.561)
	16.928.082	14.633.621

Bilješka 11. POTRAŽIVANJA OD KUPACA I OSTALA POTRAŽIVANJA (nastavak)**Kratkotrajna potraživanja (nastavak)**

	2023. (u eurima)	2022.
Potraživanja od zaposlenih i za prodane stanove		
Potraživanja za manjkove i ostala potraživanja	230.627	228.468
Potraživanja za rata kredita	206.522	233.320
Ispravak vrijednosti potraživanja /i/	<u>(377.548)</u>	<u>(381.291)</u>
	59.602	80.497

/i/ Provedeno je vrijednosno usklađenje potraživanja za rate kredita koje su dospjele do kraja 2022. godine, a nisu naplaćene. Promjene na Ispravku vrijednosti potraživanja su kako slijedi:

	2023. (u eurima)	2022.
Stanje na dan 1. siječnja	381.291	385.026
Vrijednosno usklađenje potraživanja	7.073	6.939
Naplaćena prethodno usklađena potraživanja	(10.816)	(10.519)
Isknjiženja nenaplativih, prethodno ispravljenih potraživanja	-	(154)
Stanje na 31. prosinca	377.548	381.291

	2023. (u eurima)	2022.
Potraživanja od države i drugih institucija za poreze		
Potraživanja od države i drugih institucija	627.448	267.970
Potraživanja za preplaćene poreze, doprinose i članarine	66.402	1.139.723
Potraživanja za pretporez u računima	47.379	83.120
Potraživanja za državne potpore	18.347	142.051
	759.576	1.632.864

	2023. (u eurima)	2022.
Ostala potraživanja		
Obračunani prihodi koji nisu mogli biti fakturirirani	678.125	917.268
Potraživanja za greške u obradi i slična potraživanja	256.021	135.034
Potraživanja za troškove upravnog postupka	173.673	189.046
Potraživanja za zadržane i uplaćene jamčevine	165.828	50.790
Potraživanja za uplaćene predujmove	82.353	220.983
Potraživanja od društva za upravljanje UCITS fondovima /i/	-	6.571.318
Ostala potraživanja	-	1.361
Ispravak vrijednosti za troškove upravnog postupka /ii/	<u>(165.423)</u>	<u>(188.655)</u>
	1.190.576	7.897.145

/i/ Društvo je prodalo udjele u fondu 29. prosinca 2022. godine, a uplata od strane društva za upravljanje UCITS fondovima je izvršena 3. siječnja 2023. godine.

/ii/ Promjene na Ispravku vrijednosti potraživanja su kako slijedi:

	2023. (u eurima)	2022.
Stanje na dan 1. siječnja	188.655	224.146
Naplaćena prethodno usklađena potraživanja	(5.294)	(7.113)
Isknjiženja nenaplativih, prethodno ispravljenih potraživanja	<u>(17.937)</u>	<u>(28.378)</u>
Stanje na 31. prosinca	165.423	188.655

Bilješka 12. ZALIHE

	2023. (u eurima)	2022. (u eurima)
Sitan inventar i autogume u upotrebi	2.442.477	2.380.127
Materijal na skladištu	622.702	513.755
Sitni inventar u pripremi i na skladištu	152.451	144.659
Zalihe trgovačke robe	130.563	124.868
Rezervni dijelovi	2.539	4.521
Ispravak vrijednosti SI i autoguma u upotrebi	<u>(1.976.574)</u>	<u>(1.835.642)</u>
	1.374.157	1.332.287

Bilješka 13. UNAPRIJED PLAĆENI TROŠKOVI

	2023. (u eurima)	2022. (u eurima)
Troškovi plaćeni dobavljačima unaprijed /i/	2.486.511	2.136.210
Troškovi osiguranja imovine i osoba	677.850	296.103
Pretplate na stručne časopise	6.150	2.410
Troškovi energije i grijanja	1.242	2.918
Ostali troškovi	<u>116.901</u>	<u>119.429</u>
	3.288.655	2.557.069

/i/ Unaprijed plaćeni troškovi obuhvaćaju troškove licenci za certifikate za fiskalizaciju te troškove drugih licenci kao i troškove održavanja sustava za izdavanje certifikata i vremenskog žiga, a koji se (troškovi) odnose na razdoblja sljedećih poslovnih godina.

Bilješka 14. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

	2023. (u eurima)	2022. (u eurima)
Novac u banci - euro /i/	17.485.537	36.838.251
Novac u banci - prekonoćni depoziti /ii/	14.520.000	-
Strana valuta u blagajni /iii/	188.150	16.213
Novac u blagajni /iv/	69.354	19.534
Novac u banci - devizni /iv/	<u>56.520</u>	<u>520.256</u>
	32.319.562	37.394.253

/i/ Iskazana vrijednost novca nalazi se na transakcijskim računima u 5 poslovnih banaka. Najveći dio eurskih novčanih transakcija Društvo obavlja preko Hrvatske poštanske banke.

/ii/ Navedena stavka uključuje dva oročena depozita u bankama na rok od 4 i 7 dana.

/iii/ Stranu valutu u blagajni čine sredstva za potrebe mjenjačnica.

/iv/ Novac u blagajni čine sredstva za potrebe mjenjačnica.

/v/ Devizne račune Društvo ima otvorene kod Zagrebačke banke d.d., Hrvatske poštanske banke d.d. i Raiffeisenbank d.d..

Bilješka 15. TEMELJNI KAPITAL

	2023. (u eurima)	2022.
Temeljni kapital	164.976.103	164.976.103
Stambeni fond	11.022.712	11.022.712
30% vrijednosti prodanih stanova po Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo NDŠ	724.026	724.026
30% vrijednosti prodanih stanova po Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo SDŠ	172.922	172.922
35% vrijednosti prodanih stanova po Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo - krediti	1.916.314	1.916.103
	178.812.077	178.811.865

/i/ Smanjenje vrijednosti prodanih stanova po ZOPS-u predstavlja odobrenje na prijevremena plaćanja u iznosu od 211 eura (2022: 268 eura).

/ii/ Služba društvenog knjigovodstva i Zavod za platni promet, pravni prednici Financijske agencije, u razdoblju od 1992. do 1994. godine prodavali su stanove u svojem vlasništvu nosiocima stanarskog prava sukladno odredbama Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo (ZOPS). Zakonom je propisano: "Kada je prodavatelj stana, poduzeće ili druga pravna osoba, koja je vrijednost stanova uračunala u vrijednost društvenog kapitala, tom prodavatelju pripada 35% novca od prodaje stana kod uplate odjednom, odnosno kod svake obročne otplate, a 65% novca uplaćuje se u državni proračun....".

Navedeno je evidentirano u poslovne knjige na način da je evidentirano potraživanje za stanove prodane temeljem ZOPS-a, 35% iznosa je evidentirano na odgovarajuće pozicije temeljnog kapitala, a za 65% iznosa je evidentirana dugoročna obveza prema državnom proračunu. Nosioci stanarskog prava (kupci stana) podmiruju svoje obveze po ugovorima otplatom anuiteta ili su ih podmirili konvertibilnim devizama (obveznice stare devizne štednje).

Bilješka 16. REZERVE**Zakonske rezerve**

/i/ Zakonske rezerve nastaju raspodjelom dobiti prethodne godine na način da Nadzorni odbor Fine donosi odluku o raspodjeli dobiti sukladno članku 18. Zakona o Financijskoj agenciji odnosno do 20% dobiti može rasporediti u zakonske rezerve, do 30% u zadržanu dobit, a ostatak je izvanredni prihod državnog proračuna.

Zakonske rezerve formiraju se i sukladno Zakonu o trgovačkim društvima, koji zahtjeva da se 5% dobiti za godinu prenese u ovu rezervu dok ona ne dosegne 5% izdanog dioničkog kapitala. Zakonska rezerva može se koristiti za pokrivanje gubitaka tekuće i prethodnih godina.

Ostale rezerve

/i/ Ostale rezerve odnose se na neto efekt procjene vrijednosti zemljišta i zgrada provedene početkom 2003. godine reorganizacijom Zavoda za platni promet ("ZAP") u današnju Finu. Iznos se ne amortizira već se smatra početnim unosom u kapital Društva stečenog pri osnivanju.

Ostale rezerve formiraju se i sukladno Zakonu o trgovačkim društvima. U skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima, iznos neto dobiti, koji ostane nakon što je ona korištena za namjene za koje je društvo dužno najprije uporabiti, može se uporabiti za unos u ostale rezerve iz dobiti ali ne više od polovine tog iznosa.

Bilješka 16. REZERVE (nastavak)**Revalorizacijske rezerve**

	2023. (u eurima)	2022. (u eurima)
Revalorizacijske rezerve s osnova procjene financijske imovine i očekivane kreditne gubitke /i/	(578.544)	(865.896)

/i/ Rezerve fer vrijednosti su usklađene (smanjene) za učinke odgođenog poreza na dobit.

Bilješka 17. REZERVIRANJA

(u eurima)	Ukupno	Rezerviranja za sporove	Rezerviranja za primanja zaposlenih
1. siječnja 2022.	10.444.437	3.679.854	6.764.583
Ukinuto tijekom godine	(4.149.460)	(904.055)	(3.245.405)
Plaćeno u toku godine	(313.605)	(23.240)	(290.365)
Rezervirano u godini /i/	149.201	383.133	(233.932)
31. prosinca 2023.	6.130.574	3.135.693	2.994.881
Ukinuto tijekom godine	(1.045.342)	(170.311)	(875.031)
Plaćeno u toku godine	(420.114)	(139.946)	(280.169)
Rezervirano u godini /i/	816.993	766.843	50.149
31. prosinca 2023.	5.482.111	3.592.279	1.889.832

/i/ Grupa je rezervirala za određene sudske sporove koji se vode protiv Grupe u iznosu od 766.843 eura (2022: 383.133 eura). Trošak navedenih rezerviranja iskazan je u računu dobiti i gubitka, a iznos rezerviranja na dan 31. prosinca 2023. godine očekuje se iskoristiti u razdoblju nakon 2023. godine.

Grupa je rezervirala iznos za naknade prilikom umirovljenja i jubilarne nagrade, a temeljem izračuna *Sadašnje vrijednost obveza za naknade prilikom umirovljenja i jubilarne nagrade na dan 31.12.2023. godine* obavljeno je dodatno rezerviranje za naknade prilikom umirovljenja i jubilarnih nagrada u ukupnom iznosu od 50.149 eura i ukidanje rezerviranja u ukupnom iznosu od 875.031 euro. Za izračun sadašnje vrijednosti obveze korištena je prosječna diskontna stopa od 3,52%. Kolektivnim ugovorom propisana je visina jednokratnih otpremnina prilikom umirovljenja i jubilarnih nagrada na temelju višegodišnjeg staža.

Bilješka 18. OBVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA I OSTALE DUGOROČNE OBVEZE

	2023. (u eurima)	2022. (u eurima)
ZOPS-KREDITI 65% vrijednosti prodanih stanova /i/	34.314	86.479
	34.314	86.479

/i/ Služba društvenog knjigovodstva i Zavod za platni promet, pravni prednici Financijske agencije, u razdoblju od 1992. do 1994. godine prodavali su stanove u svojem vlasništvu nosiocima stanarskog prava sukladno odredbama Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo (ZOPS). Navedeno je evidentirano u poslovne knjige na način da je evidentirano potraživanje za stanove prodane temeljem ZOPS-a, 35% iznosa je evidentirano na odgovarajuće pozicije temeljnog kapitala, a za 65% iznosa je evidentirana dugoročna obveza prema državnom proračunu.

Bilješka 19. UGOVORNE OBVEZE

	2023. (u eurima)	2022. (u eurima)
Prihodi od fiskalizacije /i/	1.883.910	1.318.900
Dugotrajne ugovorne obveze	1.883.910	1.318.900
Prihodi od fiskalizacije /i/	892.745	728.887
Prihodi od stečaja potrošača /ii/	974.271	741.684
Kratkotrajne ugovorne obveze	1.867.016	1.470.572
UKUPNO	3.750.926	2.789.472

/i/ Certifikat se izdaje za potrebe potpisivanja gotovinskih računa koji se razmjenjuju s Poreznom upravom u skladu sa Zakonom o fiskalizaciji u prometu gotovinom. Certifikat se temeljem Cjenika Fine i Ugovora s klijentom (koji se sklapa temeljem Zakona o električnom potpisu) izdaje na rok od 5 godina, a naknada se naplaćuje unaprijed.

/ii/ Prihodi od stečaja potrošača obuhvaćaju prihode vezane za provedbu jednostavnog stečaja potrošača (priprema podataka o potrošačima, slanje poziva potrošačima, objava poziva na e-Oglasnoj ploči suda kod neuspjele dostave, slanje obavijesti potrošaču da je dostava poziva objavljena putem e-Oglasne ploče, objava na e-Oglasnoj ploči poziva potrošaču da dostavi adresu za primanje pismena, zaprimanje očitovanja, provjera suglasnosti dostavljenih očitovanja, podnošenje prijedloga suda, dostava sudu podataka iz Očeviđnika redoslijeda osnova za plaćanje, zaprimanje i provedba rješenja dostavljenih od strane suda, povezivanje s drugim institucijama radi pribavljanja podataka o imovini potrošača, dostava sudu podataka o imovini potrošača, rješavanje reklamacija usmenim i pisanim putem, zaprimanje usmenih i pisanih upita ovršenika i ovrhovoditelja glede pogrešno evidentiranih osnova za plaćanje općenito davanje informacija i izdavanje potvrda).

/iii/ Kretanje ugovornih obveza:

(u eurima)	Prihodi od fiskalizacije	Prihodi od stečaja potrošača	Ukupno
1. siječnja 2022.	1.876.547	607.596	2.484.143
Povećanja u godini	1.164.332	572.606	1.736.938
Prijenos na tekuće prihode	(993.092)	(438.518)	(1.431.610)
31. prosinca 2022.	2.047.788	741.684	2.789.472
Povećanja u godini	1.696.942	918.647	2.615.589
Prijenos na tekuće prihode	(968.075)	(686.060)	(1.654.135)
31. prosinca 2023.	2.776.655	974.271	3.750.926

Bilješka 20. ODGOĐENI PRIHODI

	2023. (u eurima)	2022. (u eurima)
Prihodi od državnih potpora (EU projekti)	-	378.564
Ostali prihodi	388.580	355.291
388.580	733.855	

Bilješka 21. OBVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA I OSTALE KRATKOROČNE OBVEZE

	2023. (u eurima)	2022. (u eurima)
Obveze prema dobavljačima u zemlji	8.327.418	9.268.937
Obveze za prodaju robe u komisiji	84.440	13
Obveze prema dobavljačima u inozemstvu	22.520	355.704
Obveze za nefakturirane usluge	12.932	15.598
Obveze prema dobavljačima	8.447.310	9.640.251
Primljeni predujmovi u zemlji	4.324.471	3.813.419
Obveza za PDV za obračunsko razdoblje	455.933	603.380
Obračunati troškovi	232.110	133.368
Ostale obveze	683.304	486.583
Ostale kratkoročne obveze	5.695.818	5.036.751
UKUPNO	14.143.128	14.677.002

Bilješka 22. OBVEZE PREMA BANKAMA

	2023. (u eurima)	2022. (u eurima)
Dugoročne obveze	3.981.684	3.981.684
Kratkoročne obveze	758.416	561.563
4.740.100	4.543.247	

/i/ Obveze prema bankama uključuju primljene zajmove i najmove za nabavu osnovnih sredstava i to za:

- nabavu specijaliziranih vozila za prijevoz novca i vrijednosnih pošiljki, specijaliziranih sigurnosnih spremnika s pripadajućom opremom te strojeva za sortiranje i obradu gotovog novca, ugovorenna kamatna stopa 1,80%, datum dospijeća 30. studenog 2023. godine (zajam je se navedenim datumom dospijeća isplaćen u cijelosti)
- trajno obrtna sredstva neophodan za provedbu aktivnosti eurokonverzije i stabilizacije poslovanja preuzetih poslova obrade gotovog novca od klijenta PBZ i ZABA; kapitalna ulaganja u strojeve za obradu novca, sigurnosne sustave elektrokemijske zaštite i pripadajuće sigurnosne opreme, specijalizirana vozila za prijevoz novca, ulaganja u prilagodbu i proširenje poslovnih prostora gotovinskih centra u RH, ugovorenna kamatna stopa 3% uvećana za 6 mjesечni Nacionalna referentna stopa (NRS), datum dospijeća 31. ožujka 2030. godine.

Bilješka 23. OBVEZE PREMA ZAPOSLENIMA

	2023. (u eurima)	2022. (u eurima)
Obveze za neto plaće i naknade	4.476.022	3.727.801
Obračunati troškovi neiskorištenih GO	948.220	844.008
Obveze za doprinose iz plaća i naknada plaća	852.132	898.047
Obveze za doprinose na plaću i druge naknade	689.698	697.817
Obveze za porez na dohodak i prirez na porez	318.920	322.913
7.284.992	6.490.587	

Bilješka 24. POREZ NA DOBIT

/i/ Iznos poreza na dobit za tekuću godinu obračunava se na temelju Zakona o porezu na dobit koji je na snazi u Republici Hrvatskoj na dan bilance. Važeća stopa poreza na dobit u 2022. i 2023. godini iznosi 18%. Odgođeni porezi proizlaze iz privremenih razlika između knjigovodstvenog iznosa imovine ili obveze u bilanci i njihove porezne osnovice. Grupa na svaki datum bilance procjenjuje nepriznatu odgođenu poreznu imovinu i utemeljenost računovodstvenog iznosa odgođene porezne imovine.

/ii/ Tekući i odgođeni porez uključuje se u račun dobiti i gubitka, osim kada se odnose na stavke koje se priznaju direktno u kapital, kada se i porez priznaje direktno u kapital.

/iii/ Porez na dobit

	2023. (u eurima)	2022.
Dobit (gubitak) prije poreza	3.459.582	1.803.786
Porez na dobit po stopi 18% (2022:18%)	651.312	436.196
Učinak porezno nepriznatih rashoda	97.986	16.746
Učinak neoporezivih prihoda i poreznih poticaja	(56.676)	(69.946)
Iskorištena odgođena porezna imovina na prenesene porezne gubitke	(108.009)	-
Učinak odgođenog poreza	358.887	91.479
Ukupan trošak poreza na dobit	943.499	474.476
Efektivna stopa poreza na dobit	27,3%	26,6%

/iv/ Kretanje u odgođenoj poreznoj imovini i obvezama tijekom 2022. i 2023. godine se odnosi na privremene razlike kako slijedi:

(u eurima)	Stanje 1.1.2022.	Promjene smanjenja	Promjene povećanja	Stanje 31.12.2022.
	1.1.2022.	smanjenja	povećanja	31.12.2022.
Rezerviranja za kamate na započete sporove	367.682	(69.447)	27.021	325.256
Rezerviranja za jubilarne nagrade i naknade prilikom umirovljenja	1.194.033	(629.939)	-	564.093
Priznati porezni gubici	-	(2.686)	583.572	580.886
Odgođena porezna imovina	11.766.737	(702.072)	610.593	1.470.235
Revalorizacija financijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	(46.347)	24.746	193.606	172.004
Odgođena porezna (obveza)/imovina	(46.347)	24.746	193.606	172.004
Neto odgođena porezna imovina	1.515.367	(748.420)	804.199	1.642.239

Bilješka 24. POREZ NA DOBIT (nastavak)

(u eurima)	Stanje	Promjene	Stanje	
	1.1.2023.	smanjenja	31.12.2023.	
Rezerviranja za kamate na započete sporove	325.256	(23.360)	18.228	320.124
Rezerviranja za jubilarne nagrade i naknade prilikom umirovljenja	564.093	(202.142)	-	361.952
Priznati porezni gubici	580.886	(151.613)	-	429.273
Odgođena porezna imovina	1.470.235	(377.115)	18.228	1.111.349
Revalorizacija finansijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	172.004	(53.380)	-	118.624
Odgođena porezna (obveza)/imovina	172.004	(53.380)	-	118.624
Neto odgođena porezna imovina	1.642.239	(430.494)	18.228	1.229.973

/v/ Odgođeni i tekući porez na dobit:

	2023.	2022.
	(u eurima)	
Tekući porez na dobit	584.612	382.997
Odgođeni porez na dobit	358.887	91.479
	943.499	474.476

/vi/ Pregled prenesenih poreznih gubitaka Fine:

	2022.	2023.
(u eurima)	(u eurima)	
Preneseni porezni gubitak iz prethodnog razdoblja	-	3.227.147
Porezni dobitak tekuće godine	-	842.295
Porezni gubitak tekuće godine	3.227.147	-
Prijenos gubitka u naredno porezno razdoblje	3.227.147	2.384.852

Grupa procjenjuje ostvarivanja dosta oporezive dobiti u budućim razdobljima za korištenje prenesenih poreznih gubitaka. Preneseni porezni gubici se mogu koristiti do 2027. godine.

Bilješka 25. PRIHODI OD PRODAJE

	2023. <i>(u eurima)</i>	2022.
Prihodi od poslova platnog prometa /i/	38.943.157	31.015.859
Prihodi od poslova prisilne naplate, predstečajnih nagodbi i stečaja potrošača /ii/	25.795.306	26.599.051
Prihodi od podrške sustavu riznice i REGOS-a /iii/	18.809.442	16.977.213
Prihodi od elektroničkog i kartičnog poslovanja /iv/	14.175.421	12.372.360
Prihodi od uplata i isplata građana	11.407.229	10.842.138
Prihodi od usluga prijevoza i opsluživanja bankomata /v/	10.051.857	9.055.583
Ostali prihodi od prodaje /vi/	6.664.297	8.046.372
Prihodi od NKS-a	6.165.157	6.158.730
Prihodi od registara	4.448.969	4.722.365
Prihodi od usluga središnjeg vođenja računa	4.204.793	3.175.898
Prihodi od COP-a i registra zaposlenika	2.174.226	1.775.748
Prihodi od arhivsko-dokumentacijskih poslova	1.328.153	1.198.970
Prihodi od HITRONet	1.164.508	955.318
Prihodi od prodaje robe	438.766	655.818
Prihodi računovodstvenih servisa	13.332	574.862
	145.784.613	134.126.285

/i/ Prihodi od poslova platnog prometa čine 27% prihoda od prodaje, a veći su 26% zbog povećanog broja bezgotovinskih naloga za plaćanje i volumena obrade gotovog novca.

/ii/ Prihodi od poslova prisilne naplate, predstečajnih nagodbi i stečaja potrošača čine 18% prihoda od prodaje, a manji su 3% zbog smanjenja broja osnova za plaćanje.

/iii/ Prihodi od podrške sustavu riznice i REGOS-a čine 13% prihoda od prodaje, a veći su 11% zbog povećanog obima poslova tehnološko-operativne podrške sustavu riznice.

/iv/ Prihodi od elektroničkog i kartičnog poslovanja čine 10% prihoda od prodaje, a veći su 15% zbog prihoda od servisa e-Račun, prihoda od održavanja platforme NIAS zbog povećanog opsega poslova proizašlih iz projekta e-Poslovanje te prihoda od ostalih elektroničkih i digitalnih usluga.

/v/ Prihodi od usluga prijevoza i opsluživanja bankomata čine 7% prihoda od prodaje, a veći su 11% zbog povećanog obima poslova ako i pružanja usluge prijevoza eura i opsluživanja bankomata eurom.

/vi/ Ostali prihodi od prodaje obuhvaćaju prihode od upravljanja sustavom za namiru vrijednosnih papira, razmjene novca, upisnika založnih prava, mjenjačkih poslova, dražbe pri prodaji nekretnina, održavanja i uspostave sustava, HITRO.HR servisa i ostale prihode od prodaje.

/vii/ Prihodi ostvareni od Ministarstva financija iznose 16% prihoda od prodaje (2022: 15%), a najvećim dijelom se odnose na prihode od podrške sustavu državne riznice.

	2023. <i>(u eurima)</i>	2022.
Prihodi od prodaje u zemlji	145.757.433	134.089.195
Prihodi od prodaje u inozemstvu	27.180	37.090
	145.784.613	134.126.285

	2023. <i>(u eurima)</i>	2022.
Prihodi od prodaje preneseni kupcima u određenom trenutku	144.130.478	132.694.675
Prihodi od prodaje koji se prenose tijekom određenog vremena	1.654.135	1.431.610
	145.784.613	134.126.285

Bilješka 26. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	2023. (u eurima)	2022. (u eurima)
Prihodi od najamnina	2.340.917	2.230.122
Ostali prihodi /i/	1.814.258	840.184
Prihodi od ukidanja vrijednosnog usklađenja potraživanja	1.470.718	981.239
Prihodi od ukidanja rezerviranja /ii/	1.057.484	4.167.239
Prihodi od imovine namijenjene prodaji /iii/	611.047	889.557
Prihodi od državnih potpora (EU projekti) /iv/	354.077	698.462
Naplaćena otpisana potraživanja	293.920	32.842
Prihodi od sudske nagodbi i rješenja	173.418	109.924
Prihodi s osnove plaća u naravi	147.813	136.635
Prihodi od refundiranja naknada šteta	122.481	155.079
Prihod od restorana	29.494	29.934
Prihodi iz proteklih godina	13.115	98.313
	8.428.743	10.369.530

/i/ Povećanje u odnosu na prošlu godinu je nastalo zbog evidentiranih prihoda od subvencija ostvarenih temeljem *Uredbe o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije* u iznosu od 1.490.132 eura.

/ii/ Prihodi od ukidanja rezerviranja čine 13% ostalih poslovnih prihoda, a najvećim dijelom se odnose na ukidanja rezerviranja za:

- primanja zaposlenika nastalog zbog promjene Kolektivnog ugovora, povećanja diskontne stope i stope fluktuacije u iznosu od 875.031 eura
- započete sudske sporove zbog preinačenih presuda u iznosu od 170.311 eura.

/iii/ Prihodi od imovine namijenjene prodaji obuhvaćaju prihode od prodaje nekretnina zbog provođenja aktivnosti strateške transformacijske inicijative *Uspostava novog modela upravljanja nekretninama*.

/iv/ Prihodi od državnih potpora su manji 49% zbog manje ostvarenih prihoda od držanih potpora za provedbu projekata *e-Poslovanje* i *e-Pristojbe* u tekućoj godini, a sukladno sklopljenim sporazumima o partnerstvu u provedbi projekta i ugovorima o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte.

Bilješka 27. TROŠKOVI SIROVINA I MATERIJALA

	2023. (u eurima)	2022. (u eurima)
Potrošena energija /i/	5.338.165	4.803.607
Utrošene sirovine i materijal	1.950.526	1.271.405
Otpis sitnog inventara, ambalaže i autoguma	375.926	355.631
Ostali materijalni troškovi	73.942	85.987
	7.738.559	6.516.630

/i/ U troškovima energije najznačajniji su troškovi struje koji čine 69% navedenih troškova, a veći su za 11% prvenstveno zbog porasta cijena energetskih resursa.

Bilješka 28. OPERATIVNI TROŠKOVI

	2023. (u eurima)	2022. (u eurima)
Usluge održavanje software-a /i/	6.185.841	5.710.240
Usluge održavanja	5.685.334	5.447.638
Čuvanje imovine i tehnička zaštita	4.693.704	4.263.061
Usluge student servisa, odvjetnika i ostalo savjetovanje	3.580.561	3.326.515
Telekomunikacijske usluge i poštارина	2.284.094	2.211.280
Ostale bankarske usluge	2.279.770	2.218.418
Zakupnina i najamnina /ii/	2.259.037	1.595.575
Ostale usluge	1.425.643	1.185.849
Komunalna naknada	1.365.463	1.328.850
Premije osiguranje imovine	868.191	844.910
Usluge platnog prometa	634.287	782.742
Komunalne usluge	440.857	377.005
Prijevozne usluge, naknade za ceste i tehnički pregled vozila	373.997	285.186
Usluge promidžbe, reklame i sajmova, tiska, grafičke i sl.	372.341	557.036
Usluge čišćenja	168.354	240.455
	32.617.472	30.374.762

/i/ Usluge održavanje softvera čine 19% operativnih troškova, a veće su 8% zbog povećanog obima poslova održavanja aplikativnih sustava kao i porasta cijena informatičkih usluga.

/ii/ Zakupnina i najamnina čine 7% operativnih troškova, a veće su 42% zbog povećanih troškova najma softvera za HOST te troškova prava korištenja licenci za softvere.

/iii/ Grupi u izvještajnoj godini naknade za zakonski propisanu reviziju godišnjih financijskih izvještaja iznose 93.762 eura (2022: 84.755 eura), a troškovi usluga poreznog savjetovanja, vanjskih usluga interne revizije i usluga savjetovanja i kontrole iznose 29.760 eura (2022: 27.543 eura).

Bilješka 29. TROŠKOVI OSOBLJA

	2023. (u eurima)	2022. (u eurima)
Neto plaće i naknade plaće	42.408.066	39.818.908
Troškovi poreza i doprinosa iz plaće	14.876.596	13.966.494
Doprinosi na plaće	8.363.720	8.150.484
Opremnine	3.258.154	1.715.183
Prigodne nagrade i darovi radnicima /ii/	3.165.026	2.976.551
Troškovi prijevoza na posao i s posla	2.492.305	2.477.693
Troškovi osiguranja radnika	742.975	685.982
Dnevnice, terenski dodaci i putni troškovi	670.032	629.024
Ostali troškovi radnika	633.701	537.570
Potpore radnicima	204.725	222.195
Rezerviranja za neiskorištene GO - neto	101.847	337.985
Rezerviranja za primanja zaposlenih - neto	(247.978)	(254.259)
	76.669.169	71.263.811

/i/ Grupa na dan 31.12.2023. ima 3.540 radnika (2022: 3.709 radnika).

/ii/ Prigodne nagrade i darovi radnicima sadrže godišnje nagrade (tzv. božićnice), regres, jubilarne nagrade, darove djeci radnicima za božićne blagdane i darove radnicima za uskrsne blagdane isplaćene sukladno Kolektivnom ugovoru.

Bilješka 29. TROŠKOVI OSOBLJA (nastavak)

/iii/ Troškovi ključnog poslovodstva Grupe iznose:

	2023.	2022.
	(u eurima)	(u eurima)
Ukupan trošak plaće ključnog poslovodstva	1.936.993	1.662.637
Ukupan trošak plaće u naravi ključnog poslovodstva	245.586	240.417
	2.182.578	1.903.054

Bilješka 30. VRIJEDNOSNA USKLAĐENJA

	2023.	2022.
	(u eurima)	(u eurima)
Potraživanja od kupaca /i/	4.765.414	5.212.085
Otpis potraživanja /ii/	398.276	581.823
Ostala kratkotrajna potraživanja	99.480	77.812
Potraživanja od zaposlenih - rate kredita	7.073	6.939
	5.270.244	5.878.658

/i/ Troškovi vrijednosnih usklađenja potraživanja od kupaca se najvećim dijelom odnose na potraživanja od naknada za provedbu ovrhe.

/ii/ Najveći dio otpisanih potraživanja u 2023. godini se odnosi na potraživanja od dužnika poslovnih subjekata nad kojima su pokrenuti postupci prisilne naplate, a koji su brisani iz Sudskog registra.

Bilješka 31. OSTALI TROŠKOVI POSLOVANJA

	2023.	2022.
	(u eurima)	(u eurima)
Porezno nepriznati PDV – prorata /i/	4.370.225	4.215.866
Kazne, penali i naknade štete /ii/	1.514.576	1.743.381
Rashodi robe, materijala i dugotrajne imovine /iii/	1.014.907	27.578
Rezervacije za započete sudske sporove	766.843	383.133
Donacije, dotacije, sponzorstva	326.810	341.718
Troškovi stručnog usavršavanja radnika	320.630	234.643
Ostali troškovi	295.072	195.021
Propisane naknade i doprinosi	192.743	206.755
Naknade članovima Nadzornog odbora i Revizijskog odbora	142.883	130.753
Članarine strukovnim organizacijama (TZ, HGK)	142.839	238.410
Naknadno utvrđeni rashodi	123.319	194.971
Porezi i doprinosi koji ne ovise o poslovnom rezultatu	119.976	119.898
Ostale usluge (reprezentacija i slične usluge)	102.836	80.315
Troškovi stručne literature i tiska	56.667	52.635
Upravni i sudski troškovi i takse	25.518	30.952
	9.515.846	8.196.029

/i/ Troškovi porezno nepriznatog PDV-a proizlaze iz primjene Zakona o porezu na dodanu vrijednost. Grupa koristi dobra i usluge u okviru svoje djelatnosti za isporuke dobara i obavljanje usluga po kojima je dopušten odbitak pretporeza i za isporuke dobara i usluga po kojima je isključen odbitak pretporeza. Iznos pretporeza koji se odnosi na isporuke dobara i usluga za koje je dopušten odbitak pretporeza izračunava se za sve isporuke sukladno članku 137. stavku 1. Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost.

Financijska agencija

Bilješke uz konsolidirane financijske izvještaje za godinu završenu 31. prosinca 2023.

Bilješka 31. OSTALI TROŠKOVI POSLOVANJA (nastavak)

/ii/ Troškovi u izvještajnoj godini se u najvećim dijelom odnose na rashode po osnovi manjkova nastalih u procesu euro konverzije odnosno povlačenju kuna iz opticaja, naknadu štete zbog programske pogreške u sustavu REGOS-a, naknadu štete pravnim i drugim fizičkim osobama po osnovi polica osiguranja vozila te nastalu štetu na bankomatskim kazetama temeljem ugovornih obveza.

/iii/ Rashodi u izvještajnoj godini se u najvećem dijelu odnose na dugotrajnu imovinu u pripremi za koju je utvrđeno da neće donositi buduće ekonomske koristi (razvoj i nadogradnja funkcionalnosti aplikativnog sustava Upisnika založnih prava, usluga izrade idejnog rješenja i usluga projektiranja i upravljanja provedbom projekta gradnje i uređenja poslovnog prostora) te je cijelokupni kapitalizirani iznos otpisan.

Bilješka 32. NETO FINANCIJSKI PRIHODI / (RASHODI)

	2023. <i>(u eurima)</i>	2022.
Prihodi od kamata	2.079.785	816.254
Ostali financijski prihodi /i/	875.098	181.471
Prihodi od tečajnih razlika	239.961	634.376
Prinosi od udjela u fondovima	168.933	12.020
Ukupni prihodi	3.363.777	1.644.121
Rashodi od kamata	(489.871)	(219.334)
Rashodi od tečajnih razlika	(148.210)	(313.024)
Nerealizirani gubici (rashodi) od ulaganja	(114.968)	(88.491)
Vrijednosna usklađenja ulaganja	(32.682)	(46.070)
Ostali financijski rashodi /ii/	(150.087)	(802.037)
Ukupni rashodi	(935.818)	(1.468.956)
 Neto prihodi	 2.427.959	 175.165

/i/ Ostali financijski prihodi obuhvaćaju prihode od vrednovanja ostale financijske imovine, prihode od smanjene naknade za upravljanje i prinose po trezorskim zapisima.

/ii/ Ostali financijski rashodi obuhvaćaju realizirane negativne prinose od udjela u fondovima.

Bilješka 33. OVISNA DRUŠTVA

/i/ Članice Grupe na 31. prosinca 2023. su prikazane u nastavku. Osim ako nije drugačije objavljeno, ovisna društva imaju kapital koji se sastoji samo od temeljnog kapitala koji je u vlasništvu Grupe i udio u vlasništvu je jednak vlasničkim pravima koji se drže od strane Grupe.

Naziv ovisnog društva	Udio vlasništva koji se drži od strane Grupe		Udio vlasništva koji drže nekontrolirajući interesi	
	2023.	2022.	2023.	2022.
Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.	56,62%	56,62%	43,38%	43,38%
FINA gotovinski servisi d.o.o.	100,00%	100,00%	-	-
SKDD-CCP Smart Clear d.d.	56,62%	56,62%	43,38%	43,38%
FINA GS usluge d.o.o.	100,00%	100,00%	-	-

Financijska agencija

Bilješke uz konsolidirane financijske izvještaje za godinu završenu 31. prosinca 2023.

Bilješka 33. OVISNA DRUŠTVA (nastavak)

/ii/ U nastavku su prikazane financijske informacije za svako ovisno društvo. Prikazani iznosi za svako ovisno društvo su prije međukompanijskih eliminacija.

(u eurima)	2023.	2023.	2022.	2022.
	FINA gotovinski servisi	SKDD	FINA gotovinski servisi	SKDD
Izvještaj o finansijskom položaju				
Kratkotrajna imovina	7.261.630	6.309.013	7.258.892	6.138.705
Dugotrajna imovina	16.472.998	14.699.633	16.979.811	13.498.181
Kratkoročne obveze	(5.144.782)	(696.381)	(5.290.803)	(554.466)
Dugoročne obveze	(8.281.557)	(323.397)	(9.331.062)	(244.358)
Neto imovina ovisnog društva	10.308.290	19.988.868	9.616.837	18.838.062

Transakcije s nekontrolirajućim interesima

Tijekom 2023. i 2022. godine nije bilo transakcija s nekontrolirajućim interesima.

Neto dobit Grupe iznosi 2.516.083 eura (2022: 1.329.310 eura), a pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu 456.853 eura (2022: 263.822 eura).

Bilješka 34. DOGAĐAJI NAKON IZVJEŠTAJNOG RAZDOBLJA

/i/ Nakon datuma finansijskih izvještaja nije bilo događaja koji zahtijevaju usklađenja ili objavljivanje u finansijskim izvještajima.

/ii/ Tijekom 2024. godine nije bilo odgode u naplati potraživanja niti značajnog pada u fer vrijednost finansijske imovine i Društvo ima odgovarajuća sredstva za podmirenje svojih obveza kako dospijevaju.

Bilješka 35. SASTAVLJANJE I ODOBRAVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Finansijski izvještaji Grupe su sastavljeni i odobreni od strane Uprave Finansijske agencije dana 5. lipnja 2024. godine.

članica Uprave
Vinka Išak

član Uprave
Branko Malenica

• FINANCIJSKA AGENCIJA
1
III FIN
ZAGREB
predsjednik Uprave
mr.sc. Dražen Čović

Financijska agencija

Prilog - Obrasci pripremljeni sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja - nerevidirano

Prilog - Obrasci pripremljeni sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja - nerevidirano

U nastavku se navode konsolidirani financijski izvještaji Grupe pripremljeni u skladu s Pravilnikom o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (NN 95/16 s izmjenama i dopunama). Razlike s financijskim izvještajima u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja usvojenim od Europske unije (Službeni list Europske unije 1126/2008 s izmjenama i dopunama) proizlaze iz drugačije klasifikacije pojedinih pozicija financijskih izvještaja.

Izvještaj o financijskom položaju

Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješke	31.12.2022.	31.12.2023.
1	2	3	4	5
AKTIVA				
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	001			
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (AOP 003+010+020+031+036)	002		169.040.858,63	159.985.603,24
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (AOP 004 do 009)	003		14.902.289,86	15.631.285,15
1. Izdaci za razvoj	004		0,00	0,00
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	005		9.757.035,38	11.447.677,06
3. Goodwill	006		0,00	0,00
4. Predujmovi za nabavu nematerijalne imovine	007		14.466,79	0,00
5. Nematerijalna imovina u pripremi	008		4.514.952,91	3.714.167,94
6. Ostala nematerijalna imovina	009		615.834,78	469.440,15
II. MATERIJALNA IMOVINA (AOP 011 do 019)	010		89.819.530,05	84.962.689,87
1. Zemljište	011		1.697.158,12	1.691.359,91
2. Građevinski objekti	012		45.902.213,47	43.371.814,47
3. Postrojenja i oprema	013		16.087.459,63	13.482.322,91
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	014		3.773.665,44	3.608.378,95
5. Biološka imovina	015		0,00	0,00
6. Predujmovi za materijalnu imovinu	016		118.018,85	688.843,79
7. Materijalna imovina u pripremi	017		6.845.691,26	8.011.705,99
8. Ostala materijalna imovina	018		6.323.750,62	5.427.763,52
9. Ulaganje u nekretnine	019		9.071.572,66	8.680.500,33
III. DUGOTRAJNA FINANSIJSKA IMOVINA (AOP 021 do 030)	020		62.391.142,01	57.970.616,04
1. Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	021		0,00	0,00
2. Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe	022		0,00	0,00
3. Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe	023		0,00	0,00
4. Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom	024		0,00	0,00
5. Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom	025		0,00	0,00
6. Dani zajmovi, depoziti i slično društima povezanim sudjelujućim interesom	026		0,00	0,00
7. Ulaganja u vrijednosne papire	027		49.619.306,42	46.776.436,33
8. Dani zajmovi, depoziti i slično	028		3.350.000,00	3.349.465,40
9. Ostala ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela	029		0,00	0,00
10. Ostala dugotrajna finansijska imovina	030		9.421.835,59	7.844.714,31
IV. POTRAŽIVANJA (AOP 032 do 035)	031		285.657,43	191.039,05
1. Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	032		0,00	0,00
2. Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom	033		0,00	0,00
3. Potraživanja od kupaca	034		16.353,30	18.786,27
4. Ostala potraživanja	035		269.304,13	172.252,78
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	036		1.642.239,28	1.229.973,13
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (AOP 038+046+053+063)	037		91.764.639,27	102.964.192,95
I. ZALIHE (AOP 039 do 045)	038		1.420.068,95	1.423.795,19
1. Sirovine i materijal	039		1.207.419,16	1.243.594,33
2. Proizvodnja u tijeku	040		0,00	0,00
3. Gotovi proizvodi	041		0,00	0,00
4. Trgovačka roba	042		124.868,06	130.562,53
5. Predujmovi za zalihe	043		0,00	0,00
6. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	044		87.781,73	49.638,33
7. Biološka imovina	045		0,00	0,00
II. POTRAŽIVANJA (AOP 047 do 052)	046		23.498.932,05	18.444.917,19
1. Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	047		-0,01	-54.624,19
2. Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom	048		0,00	0,00
3. Potraživanja od kupaca	049		14.633.621,51	16.908.335,77
4. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	050		80.496,86	59.601,62
5. Potraživanja od države i drugih institucija	051		1.632.863,81	759.575,02
6. Ostala potraživanja	052		7.151.949,88	772.028,97

Financijska agencija

Prilog - Obrasci pripremljeni sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih finansijskih izvještaja - nerevidirano

Prilog - Obrasci pripremljeni sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih finansijskih izvještaja - nerevidirano (nastavak)

Izvještaj o finansijskom položaju (nastavak)

Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješke	31.12.2022.	31.12.2023.
1	2	3	4	5
III. KRATKOTRAJNA FINANSIJSKA IMOVINA (AOP 054 do 062)				
1. Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	053		29.451.384,73	50.775.918,56
2. Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe	054		0,00	0,00
3. Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe	055		0,00	0,00
4. Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom	056		0,00	0,00
5. Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom	057		0,00	0,00
6. Dani zajmovi, depoziti i slično društima povezanim sudjelujućim interesom	058		0,00	0,00
7. Ulaganja u vrijednosne papire	059		0,00	0,00
8. Dani zajmovi, depoziti i slično	060		9.554.524,12	25.776.430,80
9. Ostala finansijska imovina	061		19.896.860,66	24.999.487,76
IV. NOVAC U BANCI I BLAGAJNI	062		-0,05	0,00
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	063		37.394.253,54	32.319.562,01
E) UKUPNO AKTIVA (AOP 001+002+037+064)	064		3.290.323,43	3.780.849,87
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	065		264.095.821,33	266.730.646,06
PASIVA	066		161.382.806,03	268.007.661,66
			0,00	0,00
A) KAPITAL I REZERVE (AOP 068 do 070+076+077+083+086+089)	067		220.836.531,27	223.335.506,36
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	068		178.811.865,35	178.812.076,68
II. KAPITALNE REZERVE	069		0,00	0,00
III. REZERVE IZ DOBITI (AOP 071+072-073+074+075)	070		18.524.689,58	18.804.798,23
1. Zakonske rezerve	071		9.054.228,03	9.191.178,67
2. Rezerve za vlastite dionice	072		0,00	0,00
3. Vlastite dionice i udjeli (odbitna stavka)	073		0,00	0,00
4. Statutarne rezerve	074		0,00	0,00
5. Ostale rezerve	075		9.470.461,55	9.613.619,56
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	076		0,00	0,00
V. REZERVE FER VRJEDNOSTI I OSTALO (AOP 078 do 082)	077		-865.895,80	-578.544,33
1. Fer vrijednost finansijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	078		-865.895,80	-578.544,33
2. Učinkoviti dio zaštite novčanih tokova	079		0,00	0,00
3. Učinkoviti dio zaštite neto ulaganja u inozemstvu	080		0,00	0,00
4. Ostale rezerve fer vrijednosti	081		0,00	0,00
5. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja (konsolidacija)	082		0,00	0,00
VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENİ GUBITAK (AOP 084-085)	083		15.108.497,09	15.551.500,62
1. Zadržana dobit	084		15.108.497,09	15.551.500,62
2. Preneseni gubitak	085		0,00	0,00
VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE (AOP 087-088)	086		1.065.488,73	2.059.229,95
1. Dobit poslovne godine	087		1.065.488,73	2.059.229,95
2. Gubitak poslovne godine	088		0,00	0,00
VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES	089		8.191.886,32	8.686.445,22
B) REZERVIRANJA (AOP 091 do 096)	090		6.639.636,89	5.993.213,07
1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	091		2.994.881,30	1.889.831,59
2. Rezerviranja za porezne obveze	092		0,00	0,00
3. Rezerviranja za započeta sudske sporove	093		3.135.692,75	3.592.279,61
4. Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	094		0,00	0,00
5. Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima	095		0,00	0,00
6. Druga rezerviranja	096		509.062,84	511.101,87
C) DUGOROČNE OBVEZE (AOP 098 do 108)	097		11.118.693,22	10.968.902,87
1. Obveze prema poduzetnicima unutar grupe	098		0,00	0,00
2. Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe	099		0,00	0,00
3. Obveze prema društima povezanim sudjelujućim interesom	100		0,00	0,00
4. Obveze za zajmove, depozite i slično društava povezanih sudjelujućim interesom	101		0,00	0,00
5. Obveze za zajmove, depozite i slično	102		0,00	0,00
6. Obveze prema bankama i drugim finansijskim institucijama	103		3.981.684,25	3.996.769,19
7. Obveze za predujmove	104		0,00	0,00
8. Obveze prema dobačačima	105		0,00	0,00
9. Obveze po vrijednosnim papirima	106		0,00	0,00
10. Ostale dugoročne obveze	107		7.137.008,97	6.972.133,68
11. Odgođena porezna obveza	108		0,00	0,00

Financijska agencija

Prilog - Obrasci pripremljeni sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja - nerevidirano

Prilog - Obrasci pripremljeni sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja - nerevidirano (nastavak)

Izvještaj o financijskom položaju (nastavak)

Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješke	31.12.2022.	31.12.2023.
1	2	3	4	5
D) KRATKOROČNE OBVEZE (AOP 110 do 123)				
1. Obveze prema poduzetnicima unutar grupe	109		22.902.454,88	23.581.227,25
2. Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe	110		0,05	-54.624,22
3. Obveze prema društima povezanim sudjelujućim interesom	111		0,00	0,00
4. Obveze za zajmove, depozite i slično društava povezanih sudjelujućim interesom	112		0,00	0,00
5. Obveze za zajmove, depozite i slično	113		0,00	0,00
6. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	114		3.576,61	188.475,19
7. Obveze za predujmove	115		559.647,89	852.813,04
8. Obveze prema dobavljačima	116		1.200.785,79	1.333.950,30
9. Obveze po vrijednosnim papirima	117		9.640.269,99	8.447.310,35
10. Obveze prema zaposlenicima	118		0,00	0,00
11. Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	119		3.727.801,37	4.476.022,42
12. Obveze s osnovne udjela u rezultatu	120		2.847.521,76	2.609.095,19
13. Obveze po osnovi dugotrajne imovine namijenjene prodaji	121		0,00	0,00
14. Ostale kratkoročne obveze	122		0,00	0,00
E) ODOĞĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	123		4.922.851,42	5.728.184,98
F) UKUPNO – PASIVA (AOP 067+090+097+109+124)	124		2.598.505,07	2.851.796,51
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	125		264.095.821,33	266.730.646,06
	126		161.382.806,03	268.007.661,66

Račun dobiti i gubitka i izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješke	2022.	2023.
1	2	3	4	5
I. POSLOVNI PRIHODI (AOP 128 do 132)				
1. Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe	127		144.495.814,89	154.213.355,25
2. Prihodi od prodaje (izvan grupe)	128		0,00	0,00
3. Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usluga	129		134.116.979,83	145.784.612,55
4. Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar grupe	130		22.971,80	38.313,00
5. Ostali poslovni prihodi (izvan grupe)	131		0,00	0,00
II. POSLOVNI RASHODI (AOP 134+135+139+143 do 145+148+155)	132		10.355.863,26	8.390.429,70
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	133		142.867.193,87	153.181.732,10
2. Materijalni troškovi (AOP 136 do 138)	134		0,00	0,00
a) Troškovi sirovina i materijala	135		37.282.932,34	40.531.728,30
b) Troškovi prodane robe	136		6.516.629,71	7.738.559,39
c) Ostali vanjski troškovi	137		688.299,00	530.905,37
3. Troškovi osoblja (AOP 140 do 142)	138		30.078.003,63	32.262.263,54
a) Neto plaće i nadnice	139		61.945.580,93	65.655.319,78
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	140		39.824.419,08	42.411.914,85
c) Doprinosi na plaće	141		13.969.304,68	14.878.701,90
4. Amortizacija	142		8.151.857,17	8.364.703,03
5. Ostali troškovi	143		19.949.003,85	20.839.536,32
6. Vrijednosna uskladenja (AOP 146+147)	144		15.102.589,10	17.349.008,23
a) dugotrajne imovine osim finansijske imovine	145		5.859.902,51	5.191.526,78
b) kratkotrajne imovine osim finansijske imovine	146		0,00	0,00
7. Rezerviranja (AOP 149 do 154)	147		5.859.902,51	5.191.526,78
a) Rezerviranja za mirovine, opremnine i slične obveze	148		430.064,61	641.611,38
b) Rezerviranja za porezne obveze	149		-199.675,03	-129.162,08
c) Rezerviranja za započete sudske sporove	150		0,00	0,00
d) Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	151		383.133,23	766.843,46
e) Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima	152		0,00	0,00
f) Druga rezerviranja	153		0,00	0,00
8. Ostali poslovni rashodi	154		246.606,41	3.930,00
III. FINANSIJSKI PRIHODI (AOP 157 do 166)	155		2.297.120,53	2.973.001,31
1. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	156		1.644.121,09	3.363.777,49
2. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesima	157		0,00	0,00
	158		0,00	0,00

Financijska agencija

Prilog - Obrasci pripremljeni sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja - nerevidirano

Prilog - Obrasci pripremljeni sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja - nerevidirano (nastavak)

Račun dobiti i gubitka i izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (nastavak)

Naziv pozicije 1	AOP oznaka 2	Rbr. bilješke 3	2022.	2023.
			4	5
3. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova poduzetnicima unutar grupe	159		0,00	0,00
4. Ostali prihodi s osnove kamata iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	160		0,00	4,57
5. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	161		0,00	158.816,29
6. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova	162		62.998,45	137.996,00
7. Ostali prihodi s osnove kamata	163		753.191,47	1.941.784,74
8. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi	164		643.607,54	259.950,22
9. Nerealizirani dobici (prihodi) od financijske imovine	165		128.838,63	316.444,61
10. Ostali financijski prihodi	166		55.485,00	548.781,06
IV. FINANCIJSKI RASHODI (AOP 168 do 174)	167		1.468.955,90	935.818,38
1. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi s poduzetnicima unutar grupe	168		0,00	0,00
2. Tečajne razlike i drugi rashodi s poduzetnicima unutar grupe	169		0,00	0,00
3. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi	170		224.450,60	489.335,85
4. Tečajne razlike i drugi rashodi	171		307.906,99	148.216,82
5. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	172		88.491,26	114.968,39
6. Vrijednosna usklađenja financijske imovine (neto)	173		46.069,99	32.681,69
7. Ostali financijski rashodi	174		802.037,06	150.615,63
V. UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	175		0,00	0,00
VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	176		0,00	0,00
VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	177		0,00	0,00
VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	178		0,00	0,00
IX. UKUPNI PRIHODI (AOP 127+156+175 + 176)	179		146.139.935,98	157.577.132,74
X. UKUPNI RASHODI (AOP 133+167+177 + 178)	180		144.336.149,77	154.117.550,48
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 179-180)	181		1.803.786,21	3.459.582,26
1. Dobit prije oporezivanja (AOP 179-180)	182		1.803.786,21	3.459.582,26
2. Gubitak prije oporezivanja (AOP 180-179)	183		0,00	0,00
XII. POREZ NA DOBIT	184		474.475,74	943.498,88
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 181-184)	185		1.329.310,47	2.516.083,38
1. Dobit razdoblja (AOP 181-184)	186		1.329.310,47	2.516.083,38
2. Gubitak razdoblja (AOP 184-181)	187		0,00	0,00
DODATAK RDG-u (popunjavanje poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)			0,00	
XIX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 202+203)	201		1.329.310,47	2.516.083,38
1. Prispisana imateljima kapitala maticе	202		1.065.488,73	2.059.229,95
2. Prispisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	203		263.821,74	456.853,43
IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVATNOJ DOBITI (popunjavanje poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)			0,00	
I. Dobit ili gubitak razdoblja	204		1.329.310,47	2.516.083,38
II. Ostala sveobuhvatna dobit / gubitak prije poreza (AOP 207 do 211 + 214 do 221)	205		-1.239.670,96	390.021,12
III. Stavke koje neće biti reklassificirane u dobit ili gubitak (AOP 207 do 212)	206		0,00	0,00
1. Promjene revalorizacionih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	207		0,00	0,00
2. Dobitak ili gubitak s osnove naknadnog vrednovanja vlasničkih vrijednosnih papira po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	208		0,00	0,00
3. Promjene fer vrijednosti financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka koja se može prispisati promjenama kreditnog rizika obveze	209		0,00	0,00
4. Aktuarski dobici/gubici po planovima definiranih prímanja	210		0,00	0,00
5. Ostale stavke koje neće biti reklassificirane	211		0,00	0,00
6. Porezna dobit koji se odnosi na stavke koje neće biti reklassificirane	212		0,00	0,00
IV. Stavke koje je moguće reklassificirati u dobit ili gubitak (AOP 214 do 222)	213		-1.024.858,18	325.055,94
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	214		0,00	0,00
2. Dobitak ili gubitak s osnove naknadnog vrednovanja dužničkih vrijednosnih papira po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	215		-1.239.670,96	390.021,12
3. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanih tokova	216		0,00	0,00

Financijska agencija

Prilog - Obrasci pripremljeni sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih finansijskih izvještaja - nerevidirano

Prilog - Obrasci pripremljeni sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih finansijskih izvještaja - nerevidirano (nastavak)

Račun dobiti i gubitka i izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (nastavak)

Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješke	2022.	2023.
1	2	3	4	5
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu	217		0,00	0,00
5. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku društava povezanih sudjelujućim interesom	218		0,00	0,00
6. Promjene fer vrijednosti vremenske vrijednosti opcije	219		0,00	0,00
7. Promjene fer vrijednosti terminskih elemenata terminskih ugovora	220		0,00	0,00
8. Ostale stavke koje je moguće reklassificirati u dobit ili gubitak	221		0,00	0,00
9. Porezna dobit koji se odnosi na stavke koje je moguće reklassificirati u dobit ili gubitak	222		214.812,78	-64.964,18
V. Neto ostala sveobuhvatna dobit ili gubitak (AOP 206+213)	223		-1.024.858,18	325.056,94
VI. Ukupna sveobuhvatna dobit ili gubitak razdoblja (AOP 204+223)	224		304.452,29	2.841.140,32
DODATAK Izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani izvještaj)			0,00	
VI. SVEOBUHVATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 226+227)	225		304.452,29	2.841.140,32
1. Pripisana imateljima kapitala maticе	226		120.370,47	2.346.581,86
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	227		184.081,82	494.558,46

Izvještaj o novčanim tokovima

Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješke	31.12.2022.	31.12.2023.
1	2	3	4	5
Novčani tokovi od poslovnih aktivnosti				
1. Dobit prije oporezivanja	001		1.803.786,21	3.459.582,26
2. Usklađenja (AOP 003 do 010):	002		20.984.144,32	23.984.129,91
a) Amortizacija	003		19.949.003,83	20.839.536,32
b) Dobici i gubici od prodaje i vrijednosna usklađenja dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	004		313.815,60	1.343.553,52
c) Dobici i gubici od prodaje i nerealizirani dobici i gubici i vrijednosno usklađenje finansijske imovine	005		407.342,15	-739.706,58
d) Prihodi od kamata i dividendi	006		-816.253,85	-2.079.785,31
e) Rashodi od kamata	007		219.333,70	489.870,60
f) Rezerviranja	008		-4.313.863,01	-648.463,07
g) Tečajne razlike (nerealizirane)	009		12.681,16	13.710,71
h) Ostala usklađenja za nenovčane transakcije i nerealizirane dobitke i gubitke	010		5.212.084,74	4.765.413,72
I. Povećanje ili smanjenje novčanih tokova prije promjena u radnom kapitalu (AOP 001+002)	011		22.787.930,53	27.443.712,18
3. Promjene u radnom kapitalu (AOP 013 do 016)	012		-13.996.643,53	-1.564.959,71
a) Povećanje ili smanjenje kratkoročnih obveza	013		2.939.767,85	206.895,71
b) Povećanje ili smanjenje kratkotrajan potraživanja	014		-16.342.948,64	-1.729.985,78
c) Povećanje ili smanjenje zaliha	015		-593.462,74	-41.869,64
d) Ostala povećanja ili smanjenja radnog kapitala	016		0,00	0,00
II. Novac iz poslovanja (AOP 011+012)	017		8.791.287,00	25.878.752,47
4. Novčani izdaci za kamate	018		-59.798,35	-352.551,02
5. Plaćeni porez na dobit	019		-1.521.489,96	-432.554,82
A) NETO NOVČANI TOKOVI OD POSLOVNICH AKTIVNOSTI (AOP 017 do 019)	020		7.209.998,69	25.093.646,63
Novčani tokovi od investicijskih aktivnosti				
1. Novčani primici od prodaje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	021		930.966,17	797.273,84
2. Novčani primici od prodaje finansijskih instrumenata	022		71.596.168,60	63.689.709,86
3. Novčani primici od kamata	023		837.013,22	2.050.702,52
4. Novčani primici od dividendi	024		0,00	0,00
5. Novačani primici s osnove povrata danih zajmova i štednih uloga	025		0,00	0,00
6. Ostali novčani primici od investicijskih aktivnosti	026		0,00	0,00
III. Ukupno novčani primici od investicijskih aktivnosti (AOP 021 do 026)	027		73.364.147,99	66.537.686,22
1. Novčani izdaci za kupnju dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	028		-16.923.569,67	-16.170.522,09
2. Novčani izdaci za stjecanje finansijskih instrumenata	029		-63.423.021,46	-79.503.342,34
3. Novačani izdaci s osnove danih zajmova i štednih uloga za razdoblje	030		0,00	0,00
4. Stjecanje ovisnog društva, umanjeno za stečeni novac	031		0,00	0,00
5. Ostali novčani izdaci od investicijskih aktivnosti	032		0,00	0,00

Financijska agencija

Prilog - Obrasci pripremljeni sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja - nerevidirano

Prilog - Obrasci pripremljeni sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja - nerevidirano (nastavak)

Izvještaj o novčanim tokovima (nastavak)

Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješke	31.12.2022.	31.12.2023.
1	2	3	4	5
IV. Ukupno novčani izdaci od investicijskih aktivnosti (AOP 028 do 032)	033		-80.346.591,13	-95.673.864,43
B) NETO NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI (AOP 027+033)	034		-6.982.443,14	-29.136.178,21
Novčani tokovi od financijskih aktivnosti				
1. Novčani primici od povećanja temeljnog (upisanog) kapitala	035		0,00	0,00
2. Novčani primici od izdavanja vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata	036		0,00	0,00
3. Novčani primici od glavnice kredita, pozajmica i drugih posudbi	037		5.294.052,04	1.405.280,93
4. Ostali novčani primici od financijskih aktivnosti	038		0,00	0,00
V. Ukupno novčani primici od financijskih aktivnosti (AOP 035 do 038)	039		5.294.052,04	1.405.280,93
1. Novčani izdaci za otplatu glavnice kredita, pozajmica i drugih posudbi i dužničkih financijskih instrumenata	040		0,00	0,00
2. Novčani izdaci za isplatu dividendi	041		-6.817.794,56	-342.376,60
3. Novčani izdaci za financijski najam	042		0,00	0,00
4. Novčani izdaci za otkup vlastitih dionica i smanjenje temeljnog (upisanog) kapitala	043		0,00	0,00
5. Ostali novčani izdaci od financijskih aktivnosti	044		-1.884.805,34	-2.095.064,52
VI. Ukupno novčani izdaci od financijskih aktivnosti (AOP 040 do 044)	045		-8.702.599,90	-2.437.441,12
C) NETO NOVČANI TOKOVI OD FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI (AOP 039+045)	046		-3.408.547,86	-1.032.160,19
1. Nerealizirane tečajne razlike po novcu i novčanim ekvivalentima	047			
D) NETO POVEĆANJE ILSI SMANJENJE NOVČANNIH TOKOVA (AOP 020+034+046+047)	048		-3.180.992,31	-5.074.691,77
E) NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA POČETKU RAZDOBLJA	049		40.575.245,86	37.394.253,51
F) NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA KRAJU RAZDOBLJA (AOP 048+049)	050		37.394.253,55	32.319.561,74

Financijska agencija

Prilog - Obrasci pripremjeni sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih finansijskih izvještaja - nerevidirano

Prilog - Obrasci pripremjeni sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih finansijskih izvještaja - nerevidirano (nastavak)

Izvještaj o promjenama kapitala

Opis postupka	AOP raznaka	RBr/ bilježna činjenica Trećojim kapitalom iznosom	Raspoloživo imetno u kapitalu maticice												Mogućnosti (predviđeni) i potrebe finansiranja						
			Kapitalne rezerve	Zakonsko rezerve	Vlasničke dionice (ostale saznave)	Reserve za vlasničke dionice	Banjalucne rezerve	Društvene dionice	Udjeloviti del u rezervama investitora i rezervama državnog takvina	Dodatak rezerve za vrijednost i pravne obveznosti u investitoru	Dodatak rezerve za vrijednost i pravne obveznosti u investitoru	Dodatak rezerve za vrijednost i pravne obveznosti u investitoru	Dodatak rezerve za vrijednost i pravne obveznosti u investitoru	Ukupno najveće dionice i rezerve							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19 (4 do 7 + 8 + 9 do 18)	20	21 (19+20)	
1. Stanje na prvi dan prethodnog razdoblja	01	178.812.133,16	0,00	6.327.110,23	0,00	0,00	0,00	9.425.406,19	0,00	79.222,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11.733.816,90	12.964.647,93	219.342.336,86	8.007.604,51	227.350.141,37	
2. Promjene rukovodstvenih politika	02																0,00	0,00	0,00	0,00	
3. Ispravak pogreški	03																			0,00	
4. Stanje prividno prethodnog razdoblja (AOP 01 do 03)	04	178.812.133,16	0,00	6.327.110,23	0,00	0,00	0,00	9.425.406,19	0,00	79.222,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11.733.816,90	12.964.647,93	219.342.336,86	8.007.604,51	227.350.141,37
5. Dodjigajak razdoblja	05																1.005.488,70	1.065.488,70	263.621,74	1.329.310,44	
6. Tečajne razlike iz proračuna inozemnog poslovanja	06																	0,00	0,00	0,00	0,00
7. Promjene rezervacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	07																			0,00	
8. Dodatak ili gubitak ostvarene naknadnog vrednovanja	08																			0,00	
9. Gubitak ili pustak s ostvarene ulicinovate zaštite novčanog točka	09																			-945.118,20	
10. Dobitak ili gubitak s ostvarene ulicinovate zaštite novčanog točka u inozemstvu	10																			0,00	
11. Udo u ostaloj svodobudžetskoj dobit/gubici državljaka	11																			0,00	
12. Aktuarski dobit/gubici po planovima definisanih primanja	12																			0,00	
13. Ostale neručarske przymore kapitala	13																			-267,81	
14. Porez na transakcije priznate do dnevnog kapitala	14																			-267,81	
15. Povećanje/manje temeljnog (upisanog) kapitala (osim rezerviranjem dobiti i postupku predstavljanja načodbe	15																			0,00	
16. Povećanje temeljnog (upisanog) kapitala u postupku predstavljanja načodbe	16																			0,00	
17. Povećanje temeljnog (upisanog) kapitala rezervisanim dobiti	17																			0,00	
18. Okup vlastitih donacija/uloga	18																			0,00	
19. Upisite članovskih/članica	19																			0,00	
20. Isplata uljuga u dobit/dobivende	20																			-6.617.704,50	
21. Ostale raspodjele vlasnicima	21																			-6.617.704,50	
22. Plaćeno u porez retezu po godišnjem raspodjeledu	22																			0,00	
23. Povećanje rezervi u postupku predstavljanja načodbe	23																			0,00	
24. Stanje prividno prethodnog razdoblja (04 do 23)	24	178.811.865,35	0,00	9.054.228,05	0,00	0,00	0,00	9.470.461,57	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15.108.497,08	1.065.488,69	212.644.644,93	8.191.886,33	220.836.531,26	
II. SVEOBILJATNA DOBIT ILI GUBITAK PRETHODNOG RAZDOBBLJA (AOP 05-25)	25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-945.118,20	0,00	0,00	0,00	0,00	1.065.488,70	120.370,44	184.081,82	304.452,26		
III. TRANSAKCIJE S VLASTNICIMA PRETHODNOG RAZDOBBLJA	26	0,00	0,00	2.727.117,62	0,00	0,00	45.055,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.374.680,18	-12.664.647,94	-6.817.704,56	0,00	-6.817.704,56	
PRZHATE DIREKTNO U KAPITALU (AOP 15 do 23)	27	0,00	0,00	2.727.117,62	0,00	45.055,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15.108.497,08	1.065.488,69	212.644.644,93	8.191.886,33	220.836.531,26	
Tekuće razdoblje	28	178.811.865,35	0,00	9.054.228,05	0,00	0,00	0,00	9.470.461,57	0,00	0,00	-865.895,81	0,00	0,00	0,00	0,00	15.108.497,08	1.065.488,69	212.644.644,93	8.191.886,33	220.836.531,26	
1. Stanje prividno tekućeg razdoblja	29																			0,00	
2. Promjene rukovodstvenih politika	30																			0,00	
3. Ispravak pogreški	31																			0,00	
4. Stanje prividno tekućeg razdoblja (AOP 26 do 30)																				0,00	

Prilog - Obrasci pripremljeni sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih finansijskih izvještaja - nerevidirano (nastavak)

Vijesti o promjenama kapitala (nastavak)

Opis pozicije	AOP eskluzivna	Razdoblje izvještajne periode	Trenutnoj vrijednosti kupovine i prodaje	Kupovinsko- prodajne razlike	Zadržane račune	Raspoloživo vlasništvo državne ustanove	Vlasništvo državne ustanove (učinkujući zadržane račune)	Stanje srednje računa u vlasništvu državne ustanove	Stanje srednje računa u vlasništvu državne ustanove u izvještaju poštovanju	Takozvani zadržani računi ne vrijednosti investicija u vlasništvu državne ustanove	Ostale rezerve u vlasništvu državne ustanove	Upravljanje raspoloživo vlasništvo državne ustanove	Dobit i gubitak postrojene godine	Zadržana dobit / pretriveni gubitak	Takozvani zadržani računi ne vrijednosti investicija u vlasništvu državne ustanove	Mjerenje poštovanju inventara	Upravljanje poštovanju inventara	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	20	
5. Dobit/gubitak razdoblja		32													2.059.230,01	2.059.230,01	456.653,43	2.516.083,44
6. Tečajne razlike u prelasku iznošenjem postolja		33													0,00	0,00	0,00	0,00
7. Promjene rezervi		34																
8. Dobak s ostrove hranjivođeg vrednovanja		35													287.351,48	37.705,48	345.046,94	
9. Financijske move raspoređene za prodaju		36																
10. Dobak ili gubak s ostrove učinkovite zaštite neto ulaganja u razmjeru		37																
11. Uzvod u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubeti državne		38													0,00	0,00	0,00	0,00
ponezanju sudjelujućim razlozom																		
12. Aktuarski dobaci po planovima definiranih primarima		39													0,00	0,00	0,00	0,00
13. Ostale nevratne prijenosne kapitala		40													0,00	0,00	0,00	0,00
14. Porez na transakcije pribrojene direktno u kapitalu		41													211.33	211.33	211.33	
15. Povećanje/umnjenje temeljnog (upisanoj) kapitala (osim rezerviranim) dobiti u potisku predstavljene napombe)		42													0,00	0,00	0,00	
16. Povećanje temeljnog (upisanoj) kapitala u postupku predstavljene napombe		43													0,00	0,00	0,00	
17. Povećanje temeljnog (upisanoj) kapitala u postupku predstavljene napombe		44													0,00	0,00	0,00	
18. Okup vlastnih dečju udjela		45																
19. Upis članovodstvenica		46																
20. Isplata ujetih u dodaci dividende		47													-342.376,60	-342.376,60	-342.376,60	
21. Ostale raspoložive vlastinice		48													0,00	0,00	0,00	
22. Prenos u pozicije rezerva po godišnjem rasporedu		49													785.380,08	-1.065.488,73	0,00	
23. Povećanje rezerva u postupku predstavljene napombe		50																
24. Stanje 31. prosinca tekućeg razdoblja (AOP 32 do 50)		51													143.158,01	136.950,64	0,00	
DODATAK (IZVJEŠTAJ) O PROMJENAMA KAPITALA (popunjivo poduzetnik primjene AIFM-a)															178.412.076,68	0,00	0,00	15.551.300,57
I. OSTALA SVEOBURNATNA DOBIT TRUČEG RAZDOBLJA, UJEDNOCENOZA POREZEC (AOP 33 do 41)		52													9.191.178,69	0,00	0,00	2.059.229,97
II. SVEOBURNATNA DOBIT I GLAVNIK TENUKEG RAZDOBLJA (AOP 32 + 52)		53													0,00	0,00	0,00	37.705,48
III. TRANSAKCIJE VLAŠĆINCIMA TE NUKEG PRIZNATE DIREKTNO U KAPITALU (AOP 42 do 50)		54													0,00	0,00	0,00	2.346.581,48

Prilog - Obrasci pripremljeni sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih finansijskih izvještaja - nerevidirano (nastavak)

/i/ Finansijski izvještaji Grupe za godinu završenu 31. prosinca 2023. godine koji su prikazani na stranicama od 72 do 80 sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih finansijskih izvještaja (NN 95/16 s izmjenama i dopunama) su sastavljeni i odobreni od strane Uprave dana 5. lipnja 2024. godine.

članica Uprave
Vinka Ilak

član Uprave
Branko Malenica

predsjednik Uprave
mr.sc. Dražen Čović